

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

64. vuosikerta

29. lokakuuta 2021

Sisältö

I Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot

PÄÄTÖSLAUSELMAT

Alueiden komitea

Interactio – hybridikokous – AK:n 145. täysistunto, 30.6.2021–1.7.2021

2021/C 440/01	Euroopan alueiden komitean päätöslauselma aiheesta "Euroopan alueiden komitean ehdotukset Euroopan komission vuoden 2022 työohjelmaa silmällä pitäen"	1
2021/C 440/02	Euroopan alueiden komitean päätöslauselma aiheesta "Visio Euroopasta: rajat ylittävän yhteistyön tulevaisuus"	6

LAUSUNNOT

Alueiden komitea

Interactio – hybridikokous – AK:n 145. täysistunto, 30.6.2021–1.7.2021

2021/C 440/03	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta "Kestävän ja älykkään liikkuvuuden strategia"	11
2021/C 440/04	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta "Uudistettu kumppanuus eteläisten naapurimaiden kanssa – Uusi Välimeren alueen toimintaohjelma"	19
2021/C 440/05	Euroopan alueiden komitean lausuntoa aiheesta "EU:n ilmastotavoite vuodelle 2030 entistä korkeammalle COP26-kokousta silmällä pitäen"	25
2021/C 440/06	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta: "Euroopan demokratiatoimintasuunnitelma"	31
2021/C 440/07	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta "Kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttaminen vuoteen 2030 mennessä"	36
2021/C 440/08	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta "Ilmastokestävä Eurooppa – Uusi EU:n strategia ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi"	42

2021/C 440/09	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta: ”Strategia EU:n perusoikeuskirjan soveltamisen vahvistamiseksi Euroopan unionissa”	49
2021/C 440/10	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Alueellisten lentoasemien tulevaisuus – haasteet ja mahdollisuudet”	51
2021/C 440/11	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Hoitajia ja hoitoalaa koskeva tulevaisuudensuunnitelma – paikalliset ja alueelliset mahdollisuudet vastata eurooppalaiseen haasteeseen”	56
2021/C 440/12	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Yhteisötalouden toimintasuunnitelma”	62

III Valmistelevat säädökset

Alueiden komitea

Interactio – hybridikokous – AK:n 145. täysistunto, 30.6.2021–1.7.2021

2021/C 440/13	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta: ”Digipalvelusäädös ja digimarkkinasäädös”	67
2021/C 440/14	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Kriittisten toimijoiden häiriönsietokyky”	99
2021/C 440/15	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien mukauttaminen vihreään ja digitaaliseen siirtymään: suuntaviivoista annetun asetuksen tarkistaminen”	105

I

(Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot)

PÄÄTÖSLAUSELMAT

ALUEIDEN KOMITEA

INTERACTIO – HYBRIDIKOKOUS – AK:N 145. TÄYSISTUNTO, 30.6.2021–1.7.2021

Euroopan alueiden komitean päätöslauselma aiheesta ”Euroopan alueiden komitean ehdotukset Euroopan komission vuoden 2022 työohjelmaa silmällä pitäen”

(2021/C 440/01)

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon

- helmikuussa 2012 Euroopan komission kanssa tehdyn yhteistyöpöytäkirjan
- päätöslauselmansa Euroopan alueiden komitean painopisteistä vuosina 2020–2025 ⁽¹⁾
- lainsäädäntävaltaa käyttävien alue-edustajistojen AK:n ja CALRE:n yhteistyösopimuksen puitteissa esittämät kannanotot,

Elpyminen ja yhteenkuuluvuus

1. ottaa huomioon, että Next Generation EU -välineen täytäntöönpano on Euroopan komission vuoden 2022 työohjelman ensisijainen painopiste, ja kehottaa tämän valossa komissiota varmistamaan, että paikallis- ja alueviranomaiset osallistuvat kansallisten elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpanoon, sillä vain näin voidaan saavuttaa elpymis- ja palautumistukivälineen tavoitteet, parantaa koordinoitua koheesiopoliittisten ohjelmien ja alueiden laatimien älykkään erikoistumisen strategioiden kanssa ja välttää riski rahoituksen käyttöasteen jäämisestä alhaiseksi. Komitea korostaa myös tarvetta ottaa paikallis- ja alueviranomaiset mukaan EU-ohjausjaksoprosessiin, sillä useimmilla maakohtaisilla suosituksilla on paikallinen ja alueellinen ulottuvuus.
2. toistaa komissiolle esittämänsä kehotuksen sisällyttää kestävän kehityksen tavoitteet uudistettuun EU-ohjausjaksoon ja kartoittaa niitä kansallisissa elpymis- ja palautumissuunnitelmissa, minkä pohjalta ne voidaan integroida seuraavaan jaksoon aloittaen vuotuisesta kestävästä kasvun selvityksestä. AK odottaa myös, että perustetaan kestävä kehityksen tavoitteita käsittelevä EU:n sidosryhmäfoorumi tukemaan ja neuvomaan komissiota kestävä kehityksen tavoitteiden oikea-aikaisessa täytäntöönpanossa.
3. kehottaa Euroopan komissiota esittämään ehdotuksen, jolla jatketaan vuoden 2022 loppuun koronaviruksen vaikutusten lieventämistä koskevan investointialoite plussan puitteissa toteutettavia tämänhetkisiä poikkeuksellisia joustotoimenpiteitä, joihin kuuluvat esimerkiksi mahdollisuus sataprosenttiseen EU:n yhteisrahoitusosuuteen, ja harkitsemaan vähämerkityksiselle valtiontuelle asetetun rajan väliaikaista korottamista, jotta voidaan jatkaa kestäväpohjaisen investointien tukemista samana aikana.
4. kehottaa komissiota toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että oikeudellisesti sitova etenemissuunnitelma uusien omien varojen käyttöönottamiseksi nykyisen monivuotisen rahoituskehysjakson aikana pannaan kaikilta osin täytäntöön, myös antamalla ajoissa säädösaloitteita.

⁽¹⁾ COR-2020-01392-00-00-RES-TRA.

5. kehottaa komissiota ottamaan huomioon paikallis- ja alueviranomaisten tilanteen ja tarpeet sekä covid-19-pandemian vaikutukset velka- ja alijäämätasoihin, kun se käynnistää uudelleen Euroopan talouden ohjausjärjestelmän arviointia, erityisesti kun kyseessä ovat julkiset investoinnit kaikilla eri hallintotasoilla.

6. pyytää covid-19-pandemiasta syrjäisimmille alueille aiheutuneiden vakavien seurausten valossa, että tarkistaessaan näitä alueita koskevaa EU:n strategiaa Euroopan komissio asettaa etusijalle kestävän kehityksen ja työpaikkojen luomisen, ja sitoutuu osallistumaan strategian suunnitteluun ja täytäntöönpanoon aiempien suositustensa mukaisesti.

7. pyytää komissiota ottamaan väestönäkökohdat huomioon kaikissa toimintapolitiikoissaan ja varaamaan rahoitusvälineitä, jotka mahdollistavat toiminnan ja toimenpiteiden kehittämisen väestöhaasteisiin vastaamiseksi niillä alueilla, joihin väestörakenteen muutos vaikuttaa erityisen paljon.

Ympäristö ja kestävä kehitys

8. kannattaa komission ehdotusta aloittaa saasteettomuuden seuranta yhdessä AK:n kanssa ja laatia myöhemmin EU:n alueiden ympäristötehokkuutta koskeva tulostaulu osana saasteettomuustoimintasuunnitelmaansa. Komitea ehdottaa yhteistyötä kaikkien vihreän kehityksen toimintapolitiikkojen edistymisen ja vaikutusten, myös ilmastotoimien täytäntöönpanon ja vihreän elpymisen, seuraamiseksi alueellisella tasolla. Komitea toivoo, että se otetaan mukaan vihreämpien kaupunkien eurooppalaisen teemavuoden 2022 järjestämiseen ja että otetaan huomioon maaseutualueiden ja etenkin väestökadosta eniten kärsivien alueiden erityispiirteet sovellettaessa vihreän kehityksen ohjelman mukaisia toimintapolitiikkoja.

9. kehottaa komissiota sisällyttämään Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan valtameriä koskevan säädöksen yleisenä strategiana, johon sisältyy mitattavissa olevia tavoitteita ja määräaikoja ja jonka avulla suojellaan meriympäristöä, vähennetään saastumista ja käännetään luonnon monimuotoisuuden köyhtymis-suunta sekä samalla suojellaan ja edistetään pienimuotoista kalastustoimintaa.

10. ehdottaa, että komissio ottaa ekologisen ja ilmastollisen yhteenkuuluvuuden taloudellista, sosiaalista, alueellista ja digitaalista yhteenkuuluvuutta täydentäväksi ulottuvuudeksi, sillä se on keskeinen tekijä Euroopan ja muun maailman elpymisen sekä kestävän kehityksen, YK:n Agenda 2030 -toimintaohjelman, kestävän kehityksen tavoitteiden ja hiilineutraaliustavoitteen kannalta.

11. yhtyy Euroopan parlamentin komissiolle osoittamaan kehotukseen esittää oikeudellisesti sitova biologista monimuotoisuutta koskeva säädös vuoden 2022 loppuun mennessä. Siihen pitäisi liittää indikaattoreita sisältävä seurantamekanismi, jossa paikallis- ja alueviranomaisilla on virallinen rooli.

12. kehottaa komissiota tarkistamaan energiaunionin hallinnosta annettua asetusta, jotta se soveltuisi vihreän kehityksen ohjelman täytäntöönpanoon ja jotta voitaisiin vahvistaa valtiotasoa alempien tasojen panoksen osuutta kansallisissa suunnitelmissa ja sovittaa kansalliset energia- ja ilmastosuunnitelmat yhteen YK:n Agenda 2030 -toimintaohjelman ja kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamista koskevien kansallisten suunnitelmien kanssa. Komitea ehdottaa valtiotasoa alempien tasojen toiminnalle laadittavaa kehystä, joka otetaan virallisesti huomioon UNFCCC:n puitteissa ja siihen pohjautuvassa EU:n ilmastohallinnossa.

13. odottaa komission aloittavan sukupuoliulottuvuuden valtavirtaistamisen poliittisissa prosesseissaan: vihreän kehityksen ohjelmassa, kansallisissa elpymis- ja palautumissuunnitelmissa ja EU:n rakenne- ja investointirahastojen mukaisissa kumppanuussopimuksissa. Sitä varten olisi toimielinten välisen sopimuksen 16 artiklan f kohdan mukaisesti esitettävä viimeistään 1. tammikuuta 2023 menetelmä EU:n ohjelmien sukupuolivaikutusten arvioimiseksi.

14. kehottaa komissiota aloittamaan jäsenneilyn vuoropuhelun paikallis- ja alueviranomaisten kanssa 55-valmiuspaketin suunnittelusta ja täytäntöönpanosta.

15. kannattaa Pelloilta pöytäkirjassa esitettyjä tavoitteita, jotka on vielä saatettava osaksi yhteisestä maatalouspolitiikasta annettua lainsäädäntöä. Komitea kehottaa komissiota myös ehdottamaan totuudenmukaisten ravintoarvomerkintöjen järjestelmiä sekä eläintuotteiden alkuperää ja tuotantomenetelmiä koskevia merkintöjä.

16. pyytää Euroopan komissiota varmistamaan, että maaseutua koskeva EU:n toimintaohjelma pannaan täytäntöön kaikilla aloilla ja että sillä on kunnianhimoisia ja konkreettisia poliittisia tavoitteita, joiden avulla voidaan vahvistaa maaseutualueiden innovatiivista dynamiikkaa, organisoida älykästä alueiden välistä yhteistyötä ja kannustaa kansalaistoimintaan paikallisten kehittämisstrategioiden puitteissa.

Digitalisaatio ja elinkeinoelämä

17. kehottaa komissiota ottamaan digitaalisen yhteenkuuluvuuden taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta täydentäväksi ulottuvuudeksi ja estämään näin ”kaksinkertaisen digitaalisen kuilun” syntymisen puutteellisen infrastruktuurin, tarvittavien elektronisten laitteiden puutteen ja puutteellisten digitaalisten taitojen vuoksi.

18. pyytää komissiota ottamaan huomioon alueelliset ja paikalliset erot ja tähän liittyvät indikaattorit sähköisiä viranomaispalveluja koskevassa vertailussa, sillä kaupunkien ja maaseudun välinen kuilu sähköisen hallinnon palveluiden käytössä on kasvamassa.

19. kehottaa komissiota käymään jäsenneiltyä vuoropuhelua Euroopan kuntien ja alueiden kanssa siitä, miten alueellisia elinkeinoekosysteemejä, klustereita ja alueiden välisiä liittoumia voidaan vahvistaa teollisuusstrategian täytäntöönpanon yhteydessä ottaen älykkään erikoistumisen strategiat huomioon, sillä paikkalähtöistä lähestymistapaa ei juuri ole huomioitu tiedonannossa vuoden 2020 teollisuusstrategian päivittämisestä.

Rajat ylittävä yhteistyö ja liikkuvuus

20. on tyytyväinen komission sitoumukseen perustaa sisämarkkinoiden hätäapuväline. Komitea kehottaa laatimaan lainsäädäntöä, jolla turvataan eurooppalaiset vähimmäisvaatimukset ja -menettelyt ja taataan näin sisärajojen pysyminen auki myös kriisiaikoina.

21. korostaa sellaisen EU:n toimintapoliittisen kehyksen tarvetta, joka mahdollistaa toimivat rajatylittävät julkiset palvelut ja niiden tehokkaan hallinnoinnin. Lisäksi komitea kannustaa EU:n lainsäätäjiä, jäsenvaltioita, alueita ja paikallisviranomaisia kehittämään edelleen osallistavan rajatylittävän demokratian välineitä, jotka lisäävät kansalaisten osallistumista EU:n yhdentymisprosessiin ruohonjuuritasolla, ja edistämään niiden käyttöä.

22. pitää erittäin valitettavana, että jäsenvaltioiden väliset keskustelut ehdotetusta oikeudellisten ja hallinnollisten esteiden poistamismekanismista kariutuivat, sillä oikeudelliset ja hallinnolliset esteet haittaavat vakavasti rajatylittävää yhteistyötä ja heikentävät elämänlaatua raja-alueilla. AK pyytää komissiota antamaan mekanismista uuden asetusedotuksen.

23. kehottaa Euroopan komissiota antamaan uuden kaupunkiliikenteen kehyksen jatkoksi käytännön suuntaviivoja, joiden avulla voidaan tehdä kaupunkiliikenteestä kestävämpää ja vähentää sen vaikutuksia ihmisten terveyteen.

24. on tyytyväinen toimielinten väliseen sopimukseen Verkkojen Eurooppa -välineestä. Komitea toivoo, että Euroopan laajuiseen liikenneverkkoon (TEN-T) ja Euroopan laajuiseen energiainfrastruktuuriin (TEN-E) liittyvät yhteisrahoitetut hankkeet auttavat poistamaan puuttuvia yhteyksiä erityisesti rajaseuduilla, ja muistuttaa komissiota tarpeesta osoittaa riittävästi määrärahoja kattavaan verkkoon liittyvien hankkeiden yhteisrahoitukseen.

Muuttoliike ja sosiaalinen suojele

25. ehdottaa, että perustetaan alueellinen sosiaali-indikaattorien tulostaulu, jotta saadaan kattava käsitys sosiaalisista haasteista EU:ssa ja voidaan varmistaa Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpano kaikilla tasoilla.

26. pyytää komissiota tukemaan ja seuraamaan eurooppalaisen lapsitakuun täytäntöönpanoa jäsenvaltioissa ja helpottamaan tähän liittyvien parhaiden käytänteiden vaihtoa.

27. odottaa komission esittävän sellaisen kunnianhimoisen ehdotuksen alustatyöntekijöiden työolojen ja työehtojen parantamisesta, jossa otetaan huomioon kansalliset työmarkkinamallit ja EU:n päätöksentekovoima.

28. kehottaa komissiota ottamaan AK:n suositukset huomioon pitkäaikaishoitoon liittyvässä aloitteessa, sillä aihe liittyy läheisesti vakavaan osaamisvajeeeseen tällä alalla sekä väestörakenteen muutokseen. Nämä ongelmat ovat erityisen kärjistyneitä niillä alueilla, joilla väestö ikääntyy.

29. sitoutuu toimimaan aktiivisesti asunnottomuuden torjuntaa käsittelevällä eurooppalaisella foorumilla, jota komission olisi täydennettävä ehdotuksella kansallisia asunnottomuusstrategioita koskevasta EU:n kehyksestä.

30. kehottaa komissiota kiinnittämään erityistä huomiota kulttuurialan ja luovien alojen elpymisen ja palautumisen lujittamiseen covid-19-pandemian jälkeen ja puuttumaan taiteilijoiden epävarmisiin työtilanteisiin helpottamalla liikkuvuutta ja taiteilijoiden aseman vastavuoroista tunnustamista.

Muuttoliike ja kotouttaminen

31. kehottaa komissiota varmistamaan, että eurooppalaisen muuttoliikkeen ja turvapaikka-asioiden hallintakehyksen perustaminen etenee osana uutta muuttoliike- ja turvapaikkasopimusta, ja toistaa, että muuttoliikkeen ja kotouttamisen paikallinen ja alueellinen ulottuvuus olisi otettava huomioon ja sitä olisi tuettava AK:n ja komission uuden kotouttamiseen liittyvän kumppanuuden keinoin.

Turvallisuus

32. kehottaa komissiota kutsumaan alueiden komitean täysivaltaisena kumppanina mukaan kaupunkien turvallisuutta ja resilienssiä koskevaan EU-sitoumukseen ja uuteen Kaupungit radikalisoitumista ja terrorismia vastaan -aloitteeseen.

Terveys, pelastuspalvelu ja matkailu

33. muistuttaa komissiota siitä, että sisärajojen lähellä sijaitsevien kuntien ja alueiden näkemykset ja tarpeet on otettava huomioon mahdollisissa Schengenin oikeudelliseen kehukseen tehtävissä tarkistuksissa. Komitea pyytää, että sitä kuullaan varhaisessa vaiheessa toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamisesta tehdyn pöytäkirjan N:o 2 mukaisesti.

34. kehottaa Euroopan komissiota ryhtymään ripeisiin toimiin, jotta Välimeren humanitaariseen kriisiin löydetäisiin tyydyttävä ja pysyvä ratkaisu, tavoitteena ensisijaisesti maahantulijoiden hengen turvaaminen mutta myös ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen varmistaminen. AK sekä paikallis- ja alueviranomaiset ovat valmiita tiiviiseen yhteistyöhön.

35. kehottaa komissiota esittämään rohkeita ehdotuksia keskeisten lääkkeiden kehittämiseksi ja tuottamiseksi EU:n alueella, jotta voidaan varmistaa EU:n strateginen riippumattomuus vähentämällä riippuvuutta kolmansista maista. Lisäksi komitea odottaa komission ehdottavan tehokkaita käytännön toimenpiteitä rinnakkais- ja biosimilaarilääkkeiden saatavuuden edistämiseksi ja lääkkeiden saatavuuden varmistamiseksi kriisiaikoina.

36. kannattaa sitä, että Euroopan unionin roolia kansanterveyspolitiikassa arvioidaan uudelleen Euroopan tulevaisuus-konferenssin yhteydessä, pitäen mielessä, että terveyspolitiikka kuuluu ensisijaisesti jäsenvaltioiden toimivaltaan ja että sitä usein toteutetaan valtiotasoa alemmilla tasoilla.

37. odottaa, että AK:n lausunto potilaiden oikeuksista rajatylittävässä terveydenhuollossa sekä kolmannen RegHub-kuulemisen tulokset otetaan huomioon direktiivin toimivuutta käsittelevässä kolmannessa kertomuksessa, joka on määrä julkaista vuonna 2022.

38. odottaa mahdollisuutta esittää näkemyksensä Euroopan rokotusaikataulua ja -korttia koskevasta komission ehdotuksesta, jonka avulla varmistetaan, että kaikilla eurooppalaisilla on oikeus rokotuksen antamaan suojaan ja he saavat siitä todistuksen asuinpaikasta riippumatta.

39. kehottaa komissiota etenemään kiireellisesti katastrofivalmiutta ja -palautuvuutta koskevien unionin tavoitteiden asettamisessa ja kehittämisessä pelastuspalvelun alalla ei-sitovina tavoitteina, joilla tuetaan ennaltaehkäisy- ja varautumistoimia. Komitea korostaa kuitenkin, että tämä on tehtävä yhteistyössä paitsi jäsenvaltioiden myös paikallis- ja alueyhteisöjen kanssa. Komitea odottaa lisäksi EU:n pelastuspalvelun osaamisverkoston käyttöönottoa koko laajuudessaan ja kehottaa komissiota sisällyttämään siihen myös valtiotasoa alemmilla tasoilla käytettävissä olevan katastrofihallinnan asiantuntemuksen. Komitea odottaa myös selkeää suunnitelmaa, jolla turvataan pitkän aikavälin sitoutuminen EU:n pelastuspalvelumekanismiin ja sen välineisiin, kuten rescEU:hun ja eurooppalaisiin lääkintäapujoukkoihin, sekä niiden vahvistaminen taloudellisesti.

40. kehottaa jälleen laatimaan uuden eurooppalaisen matkailustrategian ja pyytää komissiota esittämään Euroopan matkailuohjelman 2030–2050, jolla tuetaan Euroopan matkailuekosysteemin ekologista ja digitaalista siirtymää, vahvistetaan sen kilpailukykyä ja edistetään matkailuun liittyvän alueellisen ja paikallisen työllisyyden elpymistä. Matkailuohjelman ensimmäinen luonnos olisi esitettävä vuoden 2022 alkupuoliskon loppuun mennessä.

Ulkosuhdeyhteistyö

41. pitää valitettavana, että EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä 24. joulukuuta 2020 allekirjoitetussa kaupp- ja yhteistyösopimuksessa ei mainita minkäänlaista paikallis- ja alueviranomaisten nimenomaista tai järjestelmällistä osallistumista. AK aikoo kuitenkin erityisesti AK:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan yhteisryhmän poliittisen työn puitteissa pohtia, miten varmistetaan yhteistyön jatkuminen Yhdistyneen kuningaskunnan hajautettujen viranomaistahojen ja paikallishallinnon kanssa. Komitea pyytää komissiota myös seuraamaan tarkasti paikallis- ja alueviranomaisten osallistamista brexit-mukautusvarauksen täytäntöönpanoon.

42. kehottaa komissiota antamaan pysyvää ja järjestelmällistä tukea Länsi-Balkanin ja EU:n jäsenvaltioiden paikallisviranomaisten väliselle vertaisyhteistyölle läheisessä yhteistyössä AK:n kanssa ja erityisesti Montenegron, Pohjois-Makedonian ja Serbian kanssa perustettujen neuvoo-antavien sekakomiteoiden ja Länsi-Balkanin työryhmän kautta.

43. kannattaa päätöstä perustaa itäisen kumppanuuden julkishallinnon akatemia sekä paikallis- ja alueviranomaisten suurempaa roolia pantaessa täytäntöön itäisen kumppanuuden toimintapolitiikkoja, strategioita ja lippulaivahankkeita.

44. kehottaa kaikkia EU:n toimielimiä kohtelemaan paikallis- ja alueviranomaisia keskeisinä kumppaneina kestävän kehityksen ja ohjelmasuunnittelun näkökulmasta pantaessa täytäntöön uudistettua kumppanuutta eteläisten naapurimaiden kanssa, jotta voidaan luoda uutta dynamiikkaa hallinnonhajauttamisuudistuksille.

45. kehottaa komissiota tunnustamaan paikallis- ja alueviranomaisten mahdollisen roolin rauhan ja hyvinvoinnin edistämisessä kolmansissa maissa Nikosian aloitteen kaltaisten aloitteiden kautta. Nikosian aloite on käytännön esimerkki vertaisyhteistyöstä, joka on auttanut luomaan luottamusta ja pitämään alue- ja paikallisviranomaisten sisäiset vuoropuhelusuhteet avoimina.

Toissijaisuusperiaate ja Euroopan tulevaisuus

46. kehottaa jälleen komissiota tehostamaan työtään ja yhteistoimintaansa kansalaisten ja paikallis- ja alueviranomaisten kanssa Euroopan tulevaisuuskonferenssin yhteydessä ja laajemmin sekä antamaan tarvittavat välineet konferenssin suositusten noudattamista varten. Komitea kehottaa komissiota tiivistämään jäsenvaltioissa sijaitsevien edustustojensa ja AK:n välistä yhteistyötä paikallisten vuoropuhelutapahtumien järjestämiseksi myös muualla kuin pääkaupungeissa.

47. kehottaa komissiota seuraamaan Euroopan demokratiatoimintasuunnitelmaan sisältyvien lainsäädännöllisten ja muiden toimenpiteiden toteuttamista ja ulottamaan ne koskemaan myös alueellisia ja paikallisia vaaleja, paikallisia tiedotusvälineitä ja disinformaation torjuntaa alue- ja paikallistasolla.

48. on edelleen sitoutunut toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden sekä ”tehdään vähemmän mutta tehokkaammin”-periaatteen toteuttamista tarkastelleen työryhmän esittämien suositusten täytäntöönpanoon ja toissijaisuusperiaatteen aktiiviseen toteuttamiseen ja kehottaa käyttämään järjestelmällisesti toissijaisuusperiaatteen toteuttamista koskevaa arviointitaulukkoa.

49. antaa puheenjohtajansa tehtäväksi välittää tämän päätöslauselman EU:n toimielimille ja EU:n neuvoston puheenjohtajavaltioille.

Bryssel 30. kesäkuuta 2021.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Apostolos TZITZIKOSTAS

Euroopan alueiden komitean päätöslauselma aiheesta ”Visio Euroopasta: rajat ylittävän yhteistyön tulevaisuus”

(2021/C 440/02)

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

1. uskoo vakaasti rajat ylittävän yhteistyön suureen lisäarvoon EU-hankkeen ja -politiikan keskeisenä osatekijänä, sillä sen tavoitteena on parantaa alueellista yhteenkuuluvuutta sekä alueiden ja kansalaisten yhteyksiä, vaihtoa ja yhteistyötä maa- ja merirajojen yli.
2. on huolissaan rajat ylittävää yhteistyötä viime vuosikymmeninä kohdanneesta pahimmasta takaiskusta, jonka covid-19-pandemia on aiheuttanut. Komitea kehottaa Euroopan unionia palauttamaan rajat ylittävän yhteistyön EU:n poliittisen asialistan kärkeen Euroopan tulevaisuudesta käytäviä keskusteluja silmällä pitäen ja edistämään siten yhteistyön asemaa tekijänä, joka auttaa osaltaan selviytymään kriisistä.
3. ehdottaa seuraavaa näkemystä rajat ylittävästä yhteistyöstä tuleviksi vuosiksi rajat ylittävää yhteistyötä käsitelleen AK:n toteuttaman julkisen kuulemisen pohjalta ja kuultuaan Euroopan rajat ylittävän kansalaisallianssin jäseniä.

Pelastuspalvelut, terveydenhoito ja tulevat kriisit

4. kehottaa Euroopan komissiota esittämään ehdotuksen maa- ja merirajat ylittävän yhteistyön ja rajat ylittävän toiminnan ylläpitämisestä EU:n laajuisen tai alueellisen kriisin sattuessa. Ehdotuksessa olisi lähdettävä siitä, että EU:n sisärajat pidetään auki, jolloin varmistetaan ihmisten vapaa liikkuvuus, rajat ylittävien julkisten palvelujen tarjoaminen sekä sisämarkkinoiden ja Schengen-alueen rajoittamaton ja sujuva toiminta.
5. korostaa, että Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden tulisi aina kuulla paikallis- ja alueviranomaisia ajoissa ennen kuin ne harkitsevat rajojen sulkemista tai muita toimia, jotka saattavat vaikuttaa kansalaisten elämään. Tällaisten toimien on lisäksi noudatettava suhteellisuusperiaatetta, eivätkä ne saa ylittää sitä, mikä on välttämätöntä oikeutetusti ja avoimesti määritettyjen poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
6. korostaa, että Euroopan unionin asukkaiden on saatava mahdollisimman nopeasti pelastus- ja terveyspalveluja. Komitea kehottaa jäsenvaltioita harkitsemaan toimenpiteitä, joiden nojalla pelastus- ja terveyspalvelujen työntekijät ja ajoneuvot voisivat ylittää valtioiden rajat vapaasti.
7. ehdottaa, että jäsenvaltiot ottavat huomioon rajat ylittävän yhteistyön muuttaessaan tai suunnitellessaan terveys- ja pelastuspalvelutoimintaa ja ottaessaan käyttöön uusia kansallisia, alueellisia tai paikallisia terveyssuunnitelmia ja että mahdollisuuksien ja kiireellisyyden mukaan voidaan ottaa käyttöön ja noudattaa unionin terveyssuunnitelmia.
8. kehottaa jäsenvaltioita laatimaan yhteisiä rajat ylittäviä pelastussuunnitelmia kullekin rajalle tai jopa rajan osalle valmiuksien ja reagoinnin parantamiseksi hätätilanteessa. Tällaisia suunnitelmia laadittaessa olisi kuultava EU:n raja-alueita ja erityisesti Euroregio-alueita, toiminnallisia yhteisöjä, eurooppalaisia alueellisen yhteistyön yhtymiä (EAYY) ja muita rajat ylittäviä rakenteita, ja silloin kun se on tarkoituksenmukaista, niille olisi tarjottava mahdollisuus vastata niiden toteuttamisesta tai osallistua niiden hallinnointiin.
9. vaatii tekemään tiivistä yhteistyötä Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskuksen ja toimivaltaisten alueviranomaisten kanssa esimerkiksi perustamalla paikallisia ja alueellisia rajat ylittäviä terveydenseurantakeskuksia.

Raja-alueiden yhdentymisen edistäminen

10. kehottaa Euroopan unionia yhteistyössä jäsenvaltioiden ja paikallis- ja alueviranomaisten kanssa edistämään toiminnallisten asuinalueiden kehittämistä unionin ja sen naapurialueiden maa- ja merirajat ylittävillä alueilla, myös syrjäisimmillä alueilla, ja keskittämään tämän mukaisesti tulevat rahoitusmahdollisuudet ja toimintapolitiikat näille alueille.
11. kehottaa Euroopan komissiota ottamaan raja-alueiden tilanteen huomioon monialaisesti toimintapolitiikkoja laatiessaan.

12. kehottaa Euroopan komissiota ja erityisesti Eurostatia sekä asiaankuuluvia kansallisia tilastotoimistoja keräämään järjestelmällisesti tilastotietoa asumisesta rajat ylittävillä alueilla ja kartoittamaan rajaylittävää liikkumista ja keskinäistä riippuvuutta kaikilla tärkeillä aloilla ja julkisessa elämässä, jotta saadaan konkreettista näyttöä tulevan poliittisen päätöksenteon pohjaksi.

13. kehottaa jäsenvaltioita tarkastelemaan mahdollisuutta laatia yhteisiä strategioita yhdennetyille rajat ylittävillä alueilla ja varaamaan erityisiä resursseja rajat ylittävien hankkeiden, aluesuunnittelun, infrastruktuurin, taloudellisten strategioiden ja yhdennettyjen työmarkkinoiden kehittämiseen. Näiden strategioiden laatiminen ja täytäntöönpano rahoitetaan Interreg-ohjelmasta monivuotisen rahoituskehityksen 2021–2027 puitteissa.

14. katsoo, että kaikkien Euroopan komission yksiköiden olisi oltava tietoisia EAYY:iden olemassaolosta. Euroopan alueiden komitea kehottaakin Euroopan komissiota varmistamaan, että EAYY:t tunnustetaan oikeushenkilöiksi ja että ne ovat tukikelpoisia kaikissa EU:n hanke-ehdotuksissa.

15. korostaa, että ympäristön terveyttä (ilman, maaperän ja veden laatu) ja asukkaiden terveyttä olisi suojeltava paremmin raja-alueilla, jotta vältetään saastumis- ja teollisuusriskit, jotka ovat lähtöisin rajan toiselta puolelta.

16. kehottaa Euroopan komissiota käymään vuoropuhelua jäsenvaltioiden kanssa, jotta voidaan löytää tehokkaita keinoja tutkintojen sekä kansalaisten ja yritysten oikeuksien vastavuoroiseen tunnustamiseen ja mahdollistaa siten kitkaton elämä rajat ylittävillä alueilla.

Rajat ylittävien liikenne- ja viestintäyhteyksien parantaminen

17. vaatii maa- ja merirajat ylittävälle yhteyksille ja intermodaalisuudelle enemmän tukea riittävän rahoituksen ja strategisen suunnittelun muodossa. Esimerkiksi Verkkojen Eurooppa -välineeseen olisi aina sisällytettävä erityisiä ehdotuspyyntöjä puuttuvien rajat ylittävien yhteyksien luomiseksi myös TEN-T-ydinverkon ulkopuolelle. Euroopan investointipankin (EIP) ja kansallisten kehityspankkien ja -laitosten kautta toteutettavissa pitkäkestoisissa investoinneissa olisi suunnattava rahoitusta myös rajat ylittäviin hankkeisiin, ja Interreg-ohjelman toimenpideohjelmissa olisi myönnettävä enemmän rahoitusta näille liikenteen pullonkauloille.

18. kehottaa edistämään kunnianhimoisemmin kaikkia sellaisia ratkaisuja, joilla pyritään irtautumaan hiilestä rajat ylittävissä liikenneverroissa, jotta vuoteen 2030 mennessä voidaan saavuttaa ilmastotavoitteet ja vuoteen 2050 mennessä ilmastoneutraalius. Tähän kuuluu myös yhteisten hinnoittelukäytäntöjen tai lippujärjestelmien kehittäminen, aikataulujen yhteensovittaminen ja matkustajille tiedottaminen.

19. saari- ja vuoristoalueiden sekä syrjäisten alueiden kohtaamien haasteiden valossa haluaa lisäksi korostaa rajat ylittävien yhteistyöohjelmien merkitystä keinona varmistaa alueellinen jatkuvuus ja rajat ylittävä liikkuvuus sekä luonnonvarojen kestävä hoito ja tukea energiajärjestelmän hiilestä irtautumista ja kiertotaloutta asianomaisilla seuduilla ja merialueilla.

20. korostaa, että enemmän huomiota ja rahoitusta olisi annettava rajat ylittäviä tietoliikenneyhteyksiä koskeville hankkeille, laajakaistaverkkoihin pääsylle ja tekoälyyn perustuvien välineiden hyödyntämiselle raja-alueiden välisen taloudellisen ja yhteiskunnallisen yhteistyön tukena kiinnittäen erityistä huomiota maaseutualueiden tarpeisiin.

Rajat ylittävien palvelujen kehittäminen

21. korostaa sellaisen EU:n politiikkakehityksen tarvetta, joka mahdollistaa tehokkaat rajat ylittävät julkiset palvelut ja niiden tehokkaan hallinnoinnin EU:n raja-alueiden asukkaiden tarpeiden mukaisesti. Kansalaisten tarpeet olisi otettava erityisesti huomioon raja-alueilla, joilla on väestökehitykseen liittyviä haasteita, jotta voidaan välttää näiden alueiden väestökadon jatkuminen tarjoamalla laadukkaita julkisia palveluja. Asukkaille ja yrityksille suunnattuja rajat ylittäviä julkisia palveluita olisi kehitettävä kaikilla rajat ylittävän toiminnan kannalta tärkeillä aloilla.

22. kehottaa EU:n raja-alueita ja erityisesti Euroregio-alueita, toiminnallisia yhteisöjä, EAYY:itä ja muita rajat ylittäviä rakenteita etsimään aktiivisesti rajan toiselta puolelta mahdollisuuksia synergiaan, resurssisäästöihin ja palvelujen täydentävyyteen, jotta voidaan luoda kiinnostava palvelutarjonta asukkaille ja matkailijoille rajan molemmin puolin.

23. korostaa tarvetta parantaa audiovisuaalisen sisällön saatavuutta ja jakelua vähentämällä maarajoituksia erityisesti raja-alueilla, mikä hyödyttäisi myös kielivähemmistöjä.

24. korostaa, että hallinnollisen rasituksen vähentäminen on erityisen tärkeää raja-alueilla toimiville yrityksille, ja sitoutuu siksi nostamaan asian ensisijaiseksi aiheeksi Fit for Future -foorumilla esittämällä tähän liittyviä ehdotuksia muun muassa julkisista hankinnoista ja digitaalisista hankintavälineistä ja -prosesseista, ja painottaa digitalisaation merkitystä rajat ylittävien julkisten palvelujen tarjoamisen kehittämisessä kolmella osa-alueella, jotka ovat elinkeinorakenne, kansalaisille palveluja tarjoavat viranomaiset ja julkisyhteisöt sekä alueiden asukkaat.

25. pyytää Euroopan komissiota laatimaan säädöskehityksen, jolla helpotetaan rajatyöntekijöitä koskevien sääntöjen hyväksymistä rajavaltioissa.

Yhdennettyjen rajat ylittävien työmarkkinoiden kehittäminen

26. korostaa, että raja-alueilla, joilla on paljon keskinäisiä yhteyksiä, tarvitaan yhteistä kehittämistyötä yhteenkuuluvuuden ja kestävä kasvun varmistamiseksi. Se edellyttää yhdennettyä alueellista strategiaa, rajat ylittävän työskentelyn tuottamien tulojen oikeudenmukaista jakamista sekä raja-alueen toiminnan varmistamiseksi tarvittavien rajat ylittävien perusrakenteiden ja julkisten palvelujen rahoittamista rajojen yli.

27. kehottaa edistämään ja helpottamaan tehokkaammin rajat ylittävää liikkuvuusyhteistyötä, kun on kyse koulutuksesta ja työllistymisestä. Tällainen liikkuvuus parantaa ihmisten työllistymismahdollisuuksia, auttaa avaamaan maailmaa ja vahvistaa Euroopan kansalaisuutta.

28. korostaa, että raja-alueiden koulutusjärjestelmien ja myös korkeakoulujen ja aikuis- ja ammattioppilaitosten olisi tarjottava mahdollisuus opiskella naapurimaan kieltä mahdollisimman varhain ja osana elinikäistä oppimista sellaisten opetusohjelmien avulla, jotka auttavat vastaamaan työmarkkinoiden nykyisiin ja tuleviin tarpeisiin.

Rajat ylittävän hallinnon vahvistaminen

29. pyytää, että rajat ylittävät rakenteet, kuten Euroregion-alueet, toiminnalliset yhteisöt tai rajat ylittävät EAYY:t, saisivat merkittävämmän aseman rajat ylittävien alueiden hallinnoinnissa ja että niitä kuultaisiin säännöllisesti kaikista rajat ylittävään elämään liittyvistä asioista. Jäsenvaltioiden ja paikallis- ja alueviranomaisten tulisi laatia työskentelytapoja tämän varmistamiseksi.

Yhteisen rajanylisen identiteetin kehittäminen

30. korostaa, että rajat ylittävässä yhteistyössä ei ole kyse vain taloudellisesta yhteistyöstä vaan myös elämisestä raja-alueilla ja yhteisen identiteetin muotoutumisesta. Olisi kehitettävä kulttuurilähtöinen lähestymistapa, jossa tuodaan esille raja-alueille yhteisen aineellisen ja aineettoman perinnön rikkautta ja jossa kansalaiset saavat mahdollisuuden olla säännöllisessä kanssakäymisessä ja vuorovaikutuksessa naapuriensa kanssa ja luoda näin luottamusta, jonka puute on edelleen suuri este rajat ylittävälle yhteistyölle. Tässä mielessä ihmisten väliset hankkeet ja erityisesti kulttuurien välisen vaihdon vahvistaminen ovat erittäin tärkeitä, sillä ne tiivistävät lähialueyhteistyötä, jonka kansalaiset kokevat vaikuttavan eniten arkielämäänsä. Erityistä huomiota olisi myös kiinnitettävä väestön moninaisuuteen, ja olisi löydettävä toimivia keinoja osallistavan lähestymistavan soveltamiseksi.

31. tukee EU:n digitaalisen rajat ylittävän palvelukortin luomista ja muistuttaa lainsäätäjiä siitä, että perimmäinen ajatus sähköisen palvelukortin takana on vähentää rajat ylittävien palvelujen tarjoajille, erityisesti pk-yrityksille, hallinnollisten muodollisuuksien täyttämisestä aiheutuvia hallinnollisia hankaluuksia ja kustannuksia.

32. kehottaa Euroopan unionia, jäsenvaltioita ja paikallis- ja alueviranomaisia tukemaan rajat ylittävien kulttuuri-, koulutus- ja urheilutapahtumien ja festivaalien järjestämistä säännöllisesti ja korostaa, että nuorten vapaaehtoistyötä ja nuorten osallistumista rajat ylittäviin ja eurooppalaisiin yhteistyöaloitteisiin olisi kehitettävä nuorten Interreg-vapaaehtoistyön ja Euroopan solidaarisuusjoukkojen täydennykseksi.

33. on sitä mieltä, että Euroopan unionin tulisi edistää yleispätevien automatisoitujen käännöslaitteiden kehittämistä, sillä ne ovat erityisen hyödyllisiä raja-alueilla.

Sääntelyn parantaminen vahvempien raja-alueiden luomiseksi

34. korostaa, että Euroopan unioni on hyväksynyt monia säädöksiä ja sopimuksia, joiden avulla pystyttäisiin parantamaan merkittävästi raja-alueiden asukkaiden elämää, mutta niiden täytäntöönpanossa ja seurannassa on puutteita. Komitea kehottaa Euroopan komissiota arvioimaan voimassa olevan lainsäädännön täytäntöönpanoa ja lisäämään seurantakapasiteettia, jotta voidaan varmistaa, että lainsäädäntö pannaan asianmukaisesti täytäntöön kaikilla tasoilla.

35. kehottaa Euroopan komissiota ehdottamaan koordinoituvaa jäsenvaltioiden käyttöön niiden saattaessa EU:n direktiivejä osaksi kansallista lainsäädäntöä, jotta vältetään uusien lainsäädännöllisten esteiden syntyminen raja-alueilla.

36. kehottaa Euroopan komissiota ja jäsenvaltioita tekemään rajat ylittävien alueellisten vaikutusten arviointeja kaikista asiaankuuluvista säädoskehdotuksista, joilla voi olla rajat ylittäviä vaikutuksia, jotta ei luotaisi uusia esteitä raja-alueille.

37. kehottaa Euroopan komissiota ehdottamaan tarkistuksia tai selvennyksiä Schengenin sopimukseen ja erityisesti määräyksiin, joiden mukaan jäsenvaltiot saavat sulkea rajansa tai asettaa hallinnollisia lisävaatimuksia rajanylitykseen.

38. pitää erittäin valitettavana, että jäsenvaltioiden väliset keskustelut ehdotetusta oikeudellisten ja hallinnollisten esteiden poistamismekanismista kariutuivat, sillä ehdotus sisälsi huomattavia edistysaskeleita rajat ylittävään yhteistyöhön. Koska rajat ylittävät oikeudelliset ja hallinnolliset esteet haittaavat merkittävästi rajat ylittävää yhteistyötä ja heikentävät elämänlaatua raja-alueilla, AK vaatii uutta komission aloitetta, jolla tarkistetaan asetusta oikeudellisten ja hallinnollisten esteiden poistamismekanismista ottaen huomioon jäsenvaltioiden aiemmin esiin ottamat ongelmat. AK on valmis järjestämään keskusteluja Euroopan komission, Euroopan parlamentin, jäsenvaltioiden, alue- ja paikallisviranomaisten sekä kaikkien aiheesta kiinnostuneiden sidosryhmien kanssa ennen uuden asetusehdotuksen antamista.

39. pyytää Euroopan komissiota ja jäsenvaltioita tunnustamaan Euroregion-alueiden roolin tärkeinä Euroopan yhdentymisen ja yhteenkuuluvuuden edistäjinä, jotka muokkaavat Euroregion-alueiden identiteettiä, hyväksyvät yhteisiä strategioita ja pyrkivät poistamaan rajatilanteesta aiheutuvia kustannuksia ja edistämään lähialueyhteistyötä. Komitea kehottaa tämän vuoksi vahvistamaan ja edistämään Euroregion-alueiden asemaa rajat ylittävässä yhteistyössä antamalla niille enemmän rahoitustukea.

Euroopan alueellisen yhteistyön parantaminen

40. kehottaa Euroopan unionia tarkistamaan monivuotista rahoituskehystä väliarvioinnin yhteydessä niin, että Interreg-ohjelmiin ja Euroopan alueelliseen yhteistyöhön osoitetaan huomattavasti enemmän rahoitusta.

41. vaatii yksinkertaistamaan Interreg-ohjelmia edelleen huomattavasti ja korostaa, että niiden pitäisi olla riittävän joustavia raja-alueiden todellisiin tarpeisiin vastaamiseksi. Komitea kehottaa Interreg-ohjelmien hallintoelimiä välttämään jatkossakin ylisääntelyä. Olisi luovuttava tarpeettomista hallinnollisista menettelyistä ja valvontatoimista sekä liian usein tehtävistä tarkastuksista, sillä nykyisen rahoituksen vuoksi rajat ylittävät hankkeet ovat monille paikallis- ja alueviranomaisille ja muille tahoille mahdottomia tai epämieluisia.

42. pitää tärkeänä, että kaudella 2021–2027 kaikki rajat ylittävän yhteistyön maantieteelliset alueet säilytetään sellaisina kuin ne on määritelty kaudella 2014–2020 ja ettei tukikelpoisia alueita poisteta rajat ylittävistä yhteistyöohjelmista ilman perusteltua syytä.

43. kehottaa EU:n raja-alueita ja Interreg-ohjelmia panostamaan enemmän resursseja ihmisten välisiin hankkeisiin, vertaishankkeisiin tai mikrohankkeisiin, joiden hallinnointi voidaan hoitaa säännöllisten ehdotuspyyntöjen avulla tai perustamalla pienhankerahasto, raja-alueilla, jotta voidaan lisätä mahdollisuuksia kohtaamisiin ja keskinäisen luottamuksen rakentamiseen. Lisäksi komitea ehdottaa rajat ylittävän, monikansallisen ja alueidenvälisen vuorovaikutuksen ja yhteistyön tiivistämistä.

44. korostaa synergian ja täydentävyyden merkitystä rajat ylittävän yhteistyön piiriin kuuluvien toimien ja EU:n rahoitusohjelmien välillä suoran, välillisen ja erityisesti yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin puitteissa.

45. katsoo, että unionin tulisi rahoittaa Interreg-ohjelmien osana raja-alueilla työskenteleville virkamiehille tarjottavaa täydennyskoulutusta rajat ylittävästä yhteistyöstä ja tarjota Erasmus-ohjelman kaltaisia kieltenoppimis- ja vaihto-ohjelmia raja-alueiden virkamiehille rajat ylittävän yhteistyön tiivistämiseksi.

46. korostaa, että AK on sitoutunut tekemään yhteistyötä jäsenvaltioiden, EU:n toimielinten ja asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa tässä päätöslauselmassa esitettyjen ehdotusten toteuttamiseksi.

47. painottaa, että tässä päätöslauselmassa esitettyjen ehdotusten tarkoituksena on pohjustaa Euroopan tulevaisuus-konferenssissa käytäviä keskusteluja. Komitea kehottaakin raja-alueiden paikallis- ja alueviranomaisia järjestämään rajat ylittäviä kansalaisvuoropuheluja ja luomaan pysyviä kuulemismekanismeja, joiden kautta kansalaiset voivat osallistua Euroopan tulevaisuuskonferenssiin.

Rajat ylittävän yhteistyön ulkoinen ulottuvuus

48. muistuttaa rajat ylittävän yhteistyön ja pysyvien rajat ylittävien rakenteiden, kuten Euroregio-alueiden, toiminallisten yhteisöjen tai EAYY:iden, merkittävistä mahdollisuuksista kestävä kehityksen edistämiseksi ulkorajojen toisella puolen ja sitä kautta vahvempien yhteistyösuhteiden luomisessa EU:n ja sen naapureiden välille, paikallis- ja alueviranomaisten tukemisessa, turvallisuuden parantamisessa ja sosioekonomisen kehityksen vauhdittamisessa. EU:n ulkoisilla maa- ja merirajoilla sijaitsevien paikallis- ja aluehallintotahojen tulisi tiivistää yhteistyötä EU:hun kuulumattomien naapureidensa kanssa kummankin osapuolen eduksi kehittämällä yhteistä infrastruktuuria, vahvistamalla sosioekonomista yhteistyötä ja lisäämällä kulttuurivaihtoa sekä mahdollistamalla yhteisten palvelujen luominen, mistä näiden raja-alueiden asukkaat hyötyisivät.

49. kehottaa harkitsemaan eurooppalaisten, valtiollisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten välistä rajat ylittävää yhteistyötä keskeisenä tekijänä pitkäaikaisen ratkaisun löytämiseksi Euroopan ja sen naapurialueiden humanitaariseen kriisiin.

50. korostaa rajat ylittävän PEACE-ohjelman keskeistä roolia rauhanprosessissa Irlannin ja Pohjois-Irlannin rajalla ja pitää valitettavana Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen päätöstä vetäytyä muista Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmista. AK katsoo, että tulevien rajat ylittävien hankkeiden ja rakenteiden edistäminen Pohjanmeren alueen Interreg-ohjelmissa tehdyn menestyksekkään työn pohjalta on tärkeä vaihe tiiviiden yhteyksien ylläpitämisessä Yhdistyneen kuningaskunnan kuntien ja alueiden kanssa, vaikka nämä eivät virallisesti osallistuisikaan EU:n yhteistyöohjelmiin.

51. muistuttaa, että EU:n ulkorajat ulottuvat aina Karibialle, Intian valtamerelle ja Afrikan länsirannikolle saakka, sillä siellä on EU:n syrjäisimpiä alueita. Kyseiset alueet ovat hyvin alttiita muuttoliikkeeseen, laittomaan kauppaan, luonnonkatastrofeihin ja terveyskriiseihin liittyville riskeille ja hätätilanteille. Muiden EU:n naapurialueiden ulkorajoista poiketen EU ei ole laatinut yhteisiä strategioita näille alueille. Komitea kehottaa EU:ta perehtymään tähän kysymykseen ja laatimaan kutakin aluetta varten toimintasuunnitelmia, joiden avulla vahvistetaan naapurimaiden kanssa tehtävää yhteistyötä ja voidaan hyödyntää sitä strategista potentiaalia, jota kyseisillä EU:n syrjäisimmillä alueilla on sijaintinsa vuoksi.

Bryssel 1. heinäkuuta 2021.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Apostolos TZITZIKOSTAS

LAUSUNNOT

ALUEIDEN KOMITEA

INTERACTIO – HYBRIDIKOKOUS – AK:N 145. TÄYSISTUNTO, 30.6.2021–1.7.2021

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Kestävän ja älykkään liikkuvuuden strategia”

(2021/C 440/03)

Esittelijä:	Robert VAN ASTEN (NL, Renew Europe) Haagin kaupunginhallituksen jäsen
Viiteasiakirja:	Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Kestävän ja älykkään liikkuvuuden strategia – Euroopan liikenne tulevaisuuden raiteelle COM(2020) 789 final

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

Yleistä

1. pitää kestävän ja älykkään liikkuvuuden EU-strategiaa tervetulleena. Kyseisellä tiedonannolla Euroopan komissio nivoo yhteen EU:n vihreän kehityksen ohjelman, digitaalistrategian ja liikkuvuuden roolin koronaviruskriisistä toipumisessa.
2. toteaa, että liikkuvuus yhdistää ihmisiä, kuntia ja alueita, ja se on edellytys toimivalle taloudelle. Liikkuvuus Euroopassa aiheuttaa kuitenkin myös neljänneksen kaikista hiilidioksidipäästöistä. Komitea kannattaa siksi Euroopan komission kokonaisvaltaista toimintatapaa, jonka on tarkoitus tehdä liikkuvuudesta kestäväpohjaisempaa, parantaa kestävyysajattelun mukaisten vaihtoehtojen saatavuutta ja käyttää oikeanlaisia (hinta)kannustimia.
3. muistuttaa, että kestävä liikkuvuus on kuitenkin yhdistettävä asiaan liittyviin, saavutettavuuden, esteettömyyden, kohtuuhintaisuuden, liikenneturvallisuuden, terveyden, aluesuunnittelun, yksityisliikenteelle tosiasiallisesti tarjolla olevien vaihtoehtojen ja väestörakenteen muutoksen kaltaisiin haasteisiin. Strategiaan ei kuulu konkreettisia toimenpiteitä, joilla varmistettaisiin, että nämä haasteet voivat vahvistaa toisiaan.
4. toteaa, että kaupungit ja alueet ovat seutuja, missä liikkuvuus linkittää asumisen, terveyden, työskentelyn, osaamisen, kaupallisen tarjonnan ja vapaa-ajan. Siirtymä liikkuvuudessa tapahtuu pääasiassa alue- ja paikallistasolla. Kaupunkien ja alueiden tietämykseen ja kokemukseen liikkuvuuden kestäväpohjaisuuden parantamisessa olisi kiinnitettävä strategiassa enemmän huomiota. Siirtyminen kestäväpohjaiseen ja älykkääseen liikkuvuuteen edellyttää toissijaisuusperiaatteen aktiivista toteuttamista noudattaen yhteistä lähestymistapaa, johon osallistuvat kaikki julkisen vallan tasot (monitasoinen hallinto).
5. huomauttaa, että kyse ei ole pelkästään liikenteen kestäväpohjaisuuden parantamisesta (vaihtaminen päästöttömiin ajoneuvoihin) vaan pikemminkin matkojen pituuden ja lukumäärän vähentämisestä – missä se on mahdollista – sekä liikkumismuotojen muuttamisesta (kohti kestävän kehityksen mukaisempia aktiivisia liikkumismuotoja, kuten kävelyä, pyöräilyä, linja-autoja ja junia) ja niiden jakamisesta (mm. hyödyntämällä älykästä, digitaalisesti tuettua ajomatkatärpeiden yhdistämistä eli yhteiskyytejä, myös maaseudulla).

6. huomauttaa, että siirtymä liikkuvuuden alalla edellyttää käyttäjäkeskeistä käyttäytymisen muutosta. Olisi kiinnitettävä enemmän huomiota sosiaalisiin innovaatioihin, joissa keskitytään tehokkaisiin kannustimiin, joita kunnat ja alueet voivat käyttää aktiivisen liikkuvuuden edistämiseen. Näitä ovat esimerkiksi pyöräilyn suosiminen institutionaalisesti, pyöräparkkien rakentaminen ja pyörä- ja kävelyteiden asianmukaisen käytön valvominen. Lisäksi tulee toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet esteettömyyden ja saavutettavuuden parantamiseksi kaikkien kannalta.

7. pitää valitettavana, että strategia ei edusta visiota kokonaisvaltaisesta eurooppalaisesta liikkuvuuspolitiikasta, joka kattaisi kaikki liikennemuodot yhdessä ja tasapainoisesti. Komitea korostaakin, että komission olisi annettava enemmän painoarvoa muille kestäville liikennemuodoille, kuten linja-autoille, joilla on keskeinen asema siirryttäessä kestävään, turvalliseen ja esteettömään liikkuvuuteen.

8. katsoo, että EU:n, sen jäsenvaltioiden, alueiden ja kuntien on alettava pitää julkisia tiloja yhteiseen etuun kuuluvana asiana erityisesti kaupungeissa suunnittelun ja kaavoituksen yhteydessä sekä ilmasto- ja energiasuunnittelussa. Tämä voisi auttaa muuttamaan julkisen tilan käyttöä pääasiassa yksityisautoja suosivasta kansalaisten yhteiseksi hyväksi.

9. kehottaa jäsenvaltioita, niiden alueita ja kuntia lisäämään merkittävästi toimiaan kävelyn, pyöräilyn, julkisen liikenteen ja muiden kollektiivisten, kestäväpohjaisten liikennevaihtoehtojen osuuden lisäämiseksi kaupunki-, väli- ja maaseutualueilla.

10. pitää valitettavana, että Euroopan komission ehdotuksessa keskitytään lähinnä yksittäisiin ajoneuvoihin ja jätetään siten huomiotta niiden vaikutus ruuhkiin ja niiden muut kielteiset ulkoisvaikutukset (melu, ilmansaasteet, onnettomuudet, kasvihuonekaasut, liikenneväylien estevaikutukset jne.). Nämä vaikutukset koskevat erityisesti kauttakulkualueita ja kaupunkia. Lisäksi matkojen määrä on eräissä jäsenvaltioissa kasvussa, kun ihmiset muuttavat kaupunkien keskustoista esikaupunkialueille ja lähiöihin.

11. on tyytyväinen kestävä kaupunkikehityksen suunnitelmien (*sustainable urban mobility plans*, SUMPs) tärkeään rooliin. Yhä useammat Euroopan kaupungit käyttävät hyväkseen näitä suunnitelmia, mutta niitä olisi laajennettava kattamaan ympäröivät alueet ”päivittäisen liikkumisen kaupunkijärjestelmänä”⁽¹⁾. Nämä järjestelmät voivat vaihdella kaupungin tai alueen mukaan, ja niiden piiriin voi kuulua sekä esikaupunkialueita että ympäröiviä maaseutualueita.

12. korostaa, että Horisontti Eurooppa -puiteohjelmaan kuuluvilla missioilla ja erityisesti tavoitteella sadan ilmastoneutraalin kaupungin saavuttamisesta vuoteen 2030 mennessä on ratkaiseva merkitys pyrittäessä vastaamaan EU:n strategiassa todettuihin suuriin yhteiskunnallisiin haasteisiin ja että missiot ovat kokonaisvaltaisia ja monialaisia.

13. toteaa, että hyvät yhteydet ovat tärkeitä EU:n taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden kannalta. Liikkuvuusstrategiasta puuttuvat erityisesti maaseutua, eristyksissä olevia ja äärialueita koskevat Euroopan komission konkreettiset aloitteet, jotka pohjautuvat liikkuvuuden tärkeään rooliin maaseutualueilla, missä yleishyödyllisten palvelujen tarjonnan takaavien rakenteiden verkosto on harva. Noin kaksi kolmasosaa Euroopan väestöstä asuu suurkaupunkien ulkopuolella. Julkisten liikennepalvelujen järjestäminen on erittäin haasteellista nimenomaan harvaan asutuilla alueilla sekä saari-, ääri- ja vuoristoalueilla. EU:n rahastovarilla ja sääntelytoimenpiteillä olisi edistettävä kansalaisten liikkuvuutta kaikkialla.

14. muistuttaa, että alueet ja kunnat ovat usein myös itse julkisten liikennepalvelujen järjestäjiä tai toimeksiantajia ja määrittelevät julkisen palvelun velvoitteet esimerkiksi potilaskuljetusten sekä maanteiden säännöllisen julkisen henkilöliikenteen alalla. Komitea kehottaa tähän viitaten Euroopan komissiota ottamaan liikenteen kestävyysulottuvuuden paremmin huomioon tarkastellessaan maakohtaista julkisen palvelun velvoitetta koskevan asetuksen tulkintaohjeita uudelleen erityisesti siinä tarkoituksessa, että paikallis- ja alueviranomaiset pystyvät asettamaan ohjailevampia vaatimuksia.

Paikallis- ja alueviranomaisten rooli

15. katsoo, että kaupungit ja alueet kohtaavat monenlaisia haasteita. Tietyillä alueilla, missä on suuria kaupunkeja, sekä kauttakulkualueilla on paljon ruuhkia, ilmansaasteita ja ympäristömelua. Eräillä muilla, erityisesti harvaan asutuilla alueilla ja suurkaupunkien lähiöissä hyvien kulkuyhteyksien puute on suuri ongelma, joka vaarantaa luoksepääsyn ja ulottuvilla

⁽¹⁾ ”Päivittäisen liikkumisen kaupunkijärjestelmällä” (*daily urban system*, DUS) tarkoitetaan kaupunkia ja sitä ympäröivää seutua, jossa työmatkat tapahtuvat päivittäin. Se on keino määritellä kaupunkialue sisällyttämällä siihen seudut, joilta käsin ihmiset liikkuvat edestakaisin.

olon. Lisäksi on alueita, missä väkimäärä kasvaa kausiluonteisesti jopa kolminkertaiseksi. Suurilla alueilla voi olla kaikkia näitä ongelmia yhtä aikaa.

16. korostaa – EU:n vetystrategiaa arvostaen – uusiutuvista energialähteistä tuotetun vedyn ja siitä saatavien synteettisten polttoaineiden potentiaalia hiilestä irtautumisessa niillä liikenteen aloilla, joilla sähköistäminen ei ole järkevää tai näköpiirissä, kuten raskaan liikenteen, vesiliikenteen ja lentoliikenteen aloilla. Vihreä vety voi olla hyödyllinen vaihtoehto myös julkiselle paikallisliikenteelle ja kunnallisille erikoiskäyttöön tarkoitetuille ajoneuvoille ⁽²⁾.

17. huomauttaa, että liikkuminen liittyy erottamattomasti kaavoitukseen, mistä esimerkkeinä voidaan mainita asuinalueiden, työpaikkojen, palvelujen ja kulttuurilaitosten muokkaaminen ja sijoittelu mutta myös kävely- ja pyöräilyväylien, julkisen liikenteen pysäkkien, pysäköintialueiden yms. asemoiminen. Kaavoitussuunnitelmat ja maa-alueiden osoittaminen eri käyttötarkoituksiin ohjaavat liikkumisjärjestelyjä ja määräävät kriteerit, joita niiden toteuttamisessa on noudatettava. EU:n keskittyessä pelkästään tekemään kaikista nykyisistä liikkuvuuden muodoista kestäväpohjaisempia ei riittävissä määrin tunnusteta alueellista ulottuvuutta.

18. toteaa, että erityisesti liikkuvuus maaseutualueilla on yksi aluesuunnittelun keskeisistä näkökohdista, sillä se mahdollistaa yhteydet eri yhdyskunnista maaseudun tärkeimpään asutuskeskukseen tai hallinnolliseen keskukseen, jossa sijaitsevat kaikki välttämättömät julkiset palvelut. Näin maaseudun liikkuvuusratkaisut – jotka edellyttävät mahdollisimman tehokkaita, verkoltaan tiheitä ja laajalle ulottuvia liikennemuotoja – mahdollistavat asukkaiden pääsyn peruspalvelujen (koulutus, terveys, sosiaalipalvelut jne.) piiriin samoin edellytyksin kuin kaupunki- ja esikaupunkialueilla.

19. toteaa, että fossiilisten polttoaineiden varassa olevasta liikkumisesta johtuvien päästöjen vähentämiseksi on suositeltavaa, että olennaiset palvelut, kuten asumiseen, työhön ja vapaa-aikaan liittyvät palvelut sekä koulut, terveyskeskukset, yritykset ⁽³⁾ ja kaupat, sijaitsevat kunkin asuinalueen välittömässä läheisyydessä. Samaan aikaan covid-19-pandemia ja etätyö vähentävät asuinpaikan riippuvuutta työpaikasta, mikä voisi pitkällä aikavälillä myös vähentää liikennettä. Näin ollen Euroopan alueiden komitea puolustaa mahdollisuuksien mukaan ja ottaen huomioon eurooppalaisten kuntien erilaiset realiteetit ”15 minuutin kaupungin” periaatetta, jota noudatettaessa kaikki inhimilliset tarpeet ja monet mielihalat voi tyydyttää 15 minuuttia matkattuaan. Vaikka autot voidaan hyväksyä 15 minuutin kaupunkiin, ne eivät saa määrittää sen mittasuhteita tai taajamamuotoa.

20. painottaa tarvetta ottaa huomioon syrjäisimpien alueiden rajoitteet: näillä alueilla on vaikeampaa ja kalliimpaa rakentaa, suunnitella ja ylläpitää asukkaita palvelevaa joukkoliikenneverkostoa ja yksityisautoilu on vaihtoehtojen puuttuessa edelleen tärkein liikennemuoto.

21. toteaa, että kunnat ja alueet edistävät aktiivista liikkuvuutta jalankulun, pyöräilyn ja julkisen liikenteen asianmukaisen infrastruktuurin avulla. Tässä yhteydessä olisi kiinnitettävä huomiota helppoihin ja turvallisiin mahdollisuuksiin siirtyä liikennevälineestä toiseen, varmistettava, että liikennevälineisiin voi ottaa polkupyörän mukaan, sekä huolehdittava kaupunkien ja kyläkeskusten lähiöiden asukkaiden hyvistä ja kohtuuhintaisista kulkuyhteyksistä. Komitea pitää tässä yhteydessä valittavana, että strategiassa ei esitetä selkeää visiota julkisesta joukkoliikenteestä. Lisäksi on välttämätöntä, että käyttöön otettavassa strategiassa on mahdollista osoittaa erilaisiin liikkuvuustarpeisiin ne liikennemuodot, jotka ovat kussakin tapauksessa tehokkaimpia ja kestäväpohjaisimpia ja vastaavat parhaiten asukkaiden tarpeita.

22. korostaa, että hyvät yhteydet ovat tärkeitä EU:n taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden kannalta. Ne yhdistävät kaikki alueet ja kunnat sisämarkkinoilla ja varmistavat, ettei ketään jätetä selviytymään yksin. Tämä koskee suurkaupunkialueiden ja talouskeskusten lisäksi myös keskikokoisia kaupunkeja, maaseutualueita, vuoristoalueita, syrjäseutualueita, syrjäisimpiä alueita ja saaria.

Kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelmat

23. katsoo, että kestävä kaupunkiliikenteen suunnitelmat (SUMP) ovat strategian ytimessä. Tämä vuonna 2013 käyttöön otettu vapaaehtoinen politiikkaväline on tarkoitettu kaupunkiliikenteen sekä kaupunkien ja niitä ympäröivän alueen (kaupungin lähialueen) välisten yhteyksien hallintaan. Euroopassa on nyt 1 000 kaupunkia, joilla on kestävä kaupunkiliikenteen suunnitelma. Ympäristövyöhykkeiden, pyöräilyn ja yhteiskäyttöraatkaisujen, sähköisen liikkuvuuden edistämisen ja maaseudun julkisia tiloja koskevan ilmastosuunnittelun kaltaisten aiheiden eri näkökohdista on julkaistu viime vuosina EU:n ohjeita ⁽⁴⁾.

⁽²⁾ CoR/2020/549

⁽³⁾ Hyvä esimerkki tästä on niin kutsuttu 15 minuutin kaupunki. Tämä tarkoittaa sitä, että asukkaat ovat 15 minuutin päässä (tiheys – *density*) jalan tai polkupyörällä (suunnittelu – *design*) kaikesta, mitä he tarvitsevat: kaupat, toimistot, koulut, terveydenhuolto, urheilu, kulttuuri ja vapaa-aika (moninaisuus – *diversity*).

⁽⁴⁾ <https://www.eltsi.org/mobility-plans/sump-guidelines>

24. korostaa, että eräissä jäsenvaltioissa laaditaan parhaillaan alueellisia liikkuvuussuunnitelmia, joissa otetaan paremmin huomioon haasteiden mittavuus ja haetaan kytköksiä alueelliseen päivittäisen liikkuvuuden kaupunkijärjestelmään. Nykyisin lähtökohtana käytetään toiminnallisten kaupunkialueiden käsitettä, mutta Eurostatin nykyisessä määritelmässä ei oteta riittävästi huomioon monikeskustisten alueiden ja niiden välisten liikennevirtojen rakenteellista ja toiminnallista todellisuutta. Alueellisten kestävästä liikkuvuudesta koskevien suunnitelmien olisi myös oltava väline, jolla liikennöinti varmistetaan tehokkaalla ja kestäväällä tavalla väestökadosta eniten kärsivillä maaseutualueilla.

25. tähdentää, että kestävä kaupunkiliikenteen suunnitelmien olisi oltava riittävän joustavia, jotta niissä voidaan ottaa asianmukaisesti huomioon kaupunkien ja alueiden keskinäiset erot ja toissijaisuusperiaate. On tärkeää tukea kestävä kaupunkiliikenteen suunnitelmien kehittämistä ja niiden sisältämien toimenpiteiden toteuttamista taloudellisesti siten, että menetelmät antavat paikallis- ja alueviranomaisille mahdollisuuden hankkia kokemusta ja oppia toisiltaan ottamalla käyttöön uusia toimintapoliittisia konsepteja ja tekemällä kokeiluja käyttäytymisen muuttamisen saralla.

26. katsoo, että maaseudun, syrjäisten ja syrjäisimpien alueiden, saarten ja vuoristoalueiden merkitys olisi otettava huomioon kestävä liikenteen suunnitelmassa, jotta voidaan varmistaa hyvät yhteydet ja saavutettavuus. Tätä varten on kehitettävä liikkuvuusmalleja, jotka perustuvat tehokkaisiin ja kestäväpohjaisiin järjestelmiin, jollainen esimerkiksi tilausliikenne on. Näihin suunnitelmiin on sisällytettävä myös maaseutupaikkakunnat, jotka ovat riippuvaisia pääasiallisesta taajamasolmukohdasta, jotta voidaan varmistaa asianmukainen yhteys haja-asutusvaltaisille, syrjäisille ja vaikeapääsyisille alueille.

Rahoitusvälineet

27. korostaa, että julkisen joukkoliikenteen täytyy jatkossakin olla keskeisessä asemassa kestävä kaupunkiliikenteen suunnitelmassa, joihin on sisällytettävä myös koulukuljetukset, jotta liikenteessä olisi vähemmän ajoneuvoja ja voitaisiin vähentää kielteisiä ulkoisvaikutuksia. Komitea pyytää komissiota tunnustamaan tämän liikennemuodon aseman kestäväpohjaisen liikenteen perustana uudessa kaupunkiliikenteen kehityksessä ja takaamaan riittävästi tukea sen käytön laajentamiselle.

28. huomauttaa, että monet liikkuvuuteen tarvittavista investoinneista on tehtävä tulevana vuosina omilla valtakunnallisilla, alueellisilla ja paikallisilla resursseilla. Tämä tarkoittaa sitä, että EU:n on annettava vakaus- ja kasvusopimuksen sekä valtiontukisääntöjen puitteissa liikkumavaraa investoinneille, joilla vähennetään liikenteen ympäristövaikutuksia ja saavutetaan Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoite.

29. toteaa kuitenkin, että tarvitaan EU:n lisärahoitusta, jotta voidaan tehdä – etenkin kestävä kaupunkiliikenteen suunnitelmien mukaisten toimenpiteiden toteuttamiseksi – investointeja elämänlaatua tarjoaviin kaupunkeihin ja alueisiin. Tällaisia toimenpiteitä ovat julkisen liikenteen palvelujen sekä kävely- ja pyörätieverkkojen parantaminen ja hyvän infrastruktuurin rakentaminen, esimerkkeinä julkiset lataus- ja tankkauspaikat sähkö- ja vetypolttoajoneuvoille, yhteiskäyttöraatkaisut ja älykkäät sovellukset. Vähemmän kehittyneille alueille, joiden rahoitusmahdollisuudet ovat heikkommat, on osoitettava varoja alkuinvestointeja ja liikennepalvelujen pitkän aikavälin toimintakustannuksia varten. EU:n tukivarojen käyttöä koskevien tiukkojen vaatimusten ja jäsenvaltioiden monimutkaisten budjettirakenteiden vuoksi paikallis- ja alueviranomaisten on toisinaan vaikeampi päästä hyödyntämään näitä varoja kuin muita tukimahdollisuuksia.

Komitea huomauttaa, että autoteollisuuden rakenneuudistus aiheuttaa suuria haasteita alueille, joiden talous tukeutuu vahvasti autoteollisuuteen ja sen alihankintateollisuuteen. Sähkö- ja hybridiajoneuvojen tuotanto on paljon vähemmän työvoimavaltaista koko arvoketjussa valmistuksesta aina huoltoon saakka. Uudet teknologiat edellyttävät täysin erilaista osaamista. Niiden alueiden, missä autoteollisuus edustaa merkittävää osaa taloudesta ja työpaikoista, on myös saatava tarvittavaa lisätukea EU:n rahastoista riskien minimoimiseksi ja EU:n tältä alalta vaatimasta teknologisesta siirtymästä alueiden taloudelle ja työllisyydelle mahdollisesti aiheutuvien kielteisten vaikutusten hyvittämiseksi.

30. toteaa, että komissio ilmaisee sitoutuneensa tukemaan aktiivisesti paikallis- ja alueviranomaisia, mutta sen strategiasta puuttuu yhdenmukainen toimintaperiaate. Asiaa auttaisi, mikäli paikallis- ja alueviranomaisia tuettaisiin parantamalla tiedotusta sekä järjestämällä keskitettyjä palvelupisteitä ja teknistä apua avustuksia haettaessa sekä neuvontaa kokemusten jakamiseksi ja mukauttamiseksi alueelliseen tilanteeseen.

31. on perillä siitä, että paikallis- ja alueviranomaiset voivat saada rahoitusta koheesiorahastosta, oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta (JTF), Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) ja EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä (RRF) liikkuvuussiirtymää varten. Komitea toteaa kuitenkin, että nämä rahastot eivät suinkaan ota riittävästi huomioon paikallis- ja alueviranomaisten tehtävää pyrittäessä tekemään liikkumisesta kestäväpohjaista, ja pyytää siksi, että niille varataan niiden tehtävien mukainen vähimmäisprosenttiosuus kyseisistä varoista.

32. pitää myös valitettavana, että vaikka yhteisiä säännöksiä koskeva asetus ja EAKR-asetukset, joista Euroopan parlamentti ja Euroopan unionin neuvosto ovat äänestäneet, mahdollistavat koheesiopoliittiset investoinnit siirtymään liikkuvuuden alalla, Euroopan komission yksiköt toisinaan estävät nämä investoinnit EAKR:n toimenpideohjelmista neuvoteltaessa.

33. toteaa, että Interreg-ohjelmasta rahoitetaan myös paikallisia investointeja. Ohjelman merkitys paikallis- ja alueviranomaisille on mahdollisuudessa oppia toisiltaan investointien ohella. Komitea korostaa, että on tärkeää vaihtaa hyviä esimerkkejä paikallis- ja aluetasolla esimerkiksi pyöräilypolitiikasta. Makroalustrategioilla voisi olla tässä mielessä tärkeä rooli.

34. toteaa, että edellä mainituissa EU:n rahastoissa olisi annettava etusija siirtymälle yksityisajoneuvoista kestävyysajattelun mukaisempiin liikennemuotoihin, joilla on keskeinen rooli energiakäytössä. Niihin kuuluu muun muassa kollektiivinen henkilöliikenne.

35. kannattaa ehdotusta laajentaa TEN-T-verkkojen rahoitusta Verkkojen Eurooppa -välineen talousarviosta ensimmäisen/viimeisen kilometrin ratkaisuihin, mukaan luettuina multimodaaliset liikkuvuuskeskukset, pysäköintimahdollisuuden ja aseman yhdistelmät sekä turvallinen aktiivinen infrastruktuuri jalankulkijoille ja pyöräilijöille. Komitea korostaa, että TEN-T-rahoituksella olisi tuettava myös julkisen ja joukkoliikenteen infrastruktuurihankkeita, kuten rautatie- ja linja-autoasemien kunnostusta, raideyhteyksien uudelleenavaamista ja sähköistystä tai ratkaisuja intermodaaliliikenteen edistämiseksi. Komitea hyväksyy ajatuksen, että tätä tarkoitusta varten olisi laadittava pakollinen kestävä kaupunkiliikenteen suunnitelma.

36. painottaa, että jotta voidaan siirtyä laajassa mittakaavassa kohti kestävyysperiaatteiden mukaisia ja uusiutuvia voimanlähteitä (TEN-T-verkoissa), tarvitaan liitännä energieverkkoon (TEN-E-verkkoihin) paitsi sähkö- myös vetykäyttöisten tai muilla vaihtoehtoisilla käyttövoiman tyypeillä toimivien ajoneuvojen (nopean) lataamisen ja tankkauksen sekä käyttöönoton tukemisen mahdollistamiseksi kaikissa liikennemuodoissa. Järjestelmien integrointi on tässä yhteydessä olennaisen tärkeää.

37. korostaa, että kaupunkien solmukohdilla on oltava merkittävämpi rooli TEN-T-verkon toivotussa laajentamisessa. Nämä solmukohdat saavat tällä hetkellä vain yhden prosentin verran Verkkojen Eurooppa -välineen rahoituksesta, ja ne on määriteltävä paremmin, jotta ne voivat saada yhteisrahoitusta. Kaupunkien solmukohdat ovat osa laajempaa liityntäverkkoa. Solmukohtien tukiroolia aktiivisen liikkuvuuden ja julkisen liikenteen yhteydessä ja paikallis- ja alueviranomaisten roolia TEN-T-verkkojen hallinnoinnissa olisi dokumentoitava ja tuettava. Näin ollen kaupunkisolmu-kohtia edustavat paikallisviranomaiset olisi kutsuttava säännöllisesti mukaan TEN-T-ydinverkon "käytäväfoorumien" kokouksiin asianomaisilla seuduilla. Euroopan komission olisi myös määriteltävä paremmin investoinnit, jotka ovat tukikelpoisia kaupunkisolmukohdissa Verkkojen Eurooppa -välineen ehdotuspyyntöjen painopisteissä "rautatielinjat" ja "multimodaaliset matkustajaliikenteen solmukohdat". Lisäksi TEN-T-verkon kaupunkisolmukohtien luetteloa olisi laajennettava osana syyskuun 2021 suunniteltua verkon tarkistusta, sillä se rajoittaa huomattavasti mahdollisuuksia saada varoja käyttöön.

38. suhtautuu myönteisesti Horisontti Eurooppa -puiteohjelmaan ja sen ilmasto-, energia- ja liikkuvuusklusteriin sekä digitaali-, teollisuus- ja avaruuskluusteriin ja tukee sataa ilmastoneutraalia ja älykästä kaupunkia koskevaa missiota. Siirtymä liikkuvuuden alalla edellyttää innovaatioita, kokeilun varaa ja mahdollisuutta vaihtaa tietämystä. Kaupungit ja alueet voivat toimia koeympäristöinä niin teknisissä kysymyksissä kuin osallistavissa näkökohdissa, kuten aktiivisen liikkuvuuden toteuttamisessa. Horisontti Eurooppa -puiteohjelman missiot ja niihin liittyvät uudet innovatiiviset rahoitusvälineet voivat auttaa paikallis- ja alueviranomaisia suoriutumaan tehtävistään ja muotoilemaan ennalta määriteltyjä tavoitteita.

39. kiinnittää huomiota InvestEU-ohjelmaan, jossa "kestävä infrastruktuuri" on yksi neljästä politiikkatoimien lohkoista ("politiikkaikkuna"). Nämä välineet ovat kuitenkin rahoitusinstrumentteja, joiden turvin tehdyt sijoitukset on pystyttävä hankkimaan takaisin. Komitea toteaa, että läheskään kaikki investoinnit eivät ole tällä tavalla tuottavia. Sen vuoksi on tärkeää, että InvestEU-neuvontakeskus ottaa huomioon kuntien ja alueiden laajat tarpeet ja että kehitetään aitoja EU-lähtöisiä rahoitusjärjestelyjä.

Politiikkavälineet

40. tiedostaa, että EU:n strategiassa kaavallaan monia toimintapoliittisia välineitä, joilla voidaan auttaa kuntia ja alueita siirtymässä liikkuvuuden alalla, mutta toivoo useilta osin konkreettisia politiikkaehdotuksia.

41. toteaa, että yhdenmukaistamista, standardointia ja yhteentoimivuutta koskeva EU:n lainsäädäntö on tarpeen tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamiseksi. Asianmukaista datan standardointia, tietosuoja ja tiedonvaihtoa sekä tiukkoja päästö- ja tieliikenneturvallisuusnormeja koskevaa sääntelyä voidaan harjoittaa vain EU:n tasolla.

42. katsoo, että on tärkeää lopettaa fossiilisten polttoaineiden tukeminen ja sen sijaan edistää vaihtoehtoisia, saastuttamattomia käyttövoimamenetelmiä ja mahdollisuuksien mukaan siirtyä uuteen teknologiaan, jotta siirtymää nopeutetaan eikä hidasteta sitä. Tämä voidaan saavuttaa soveltamalla "saastuttaja maksaa"- ja "käyttäjä maksaa"-periaatteita ja lopettamalla fossiilisten polttoaineiden edullinen verokohtelu. Samalla komitea toteaa, että monissa verojärjestelmissä edistetään voimakkaasti polttomoottoreilla varustettujen työsuhteautojen tarjontaa, mikä on vastoin EU:n pitkän ja keskipitkän aikavälin ilmastotavoitteita.

43. tukee Euroopan komission hanketta maantieliikenteen sisällyttämisestä päästökauppajärjestelmään. Komitea on kuitenkin huolissaan siitä, että tämä vaikuttaisi haavoittuvassa asemassa oleviin kuluttajiin. Sen vuoksi komitea korostaakin, että tämän uuden veron avulla olisi tulevan koheesiopolitiikan puitteissa rahoitettava laajamittainen julkisten investointien ohjelma, jotta paikallis- ja alueviranomaiset voivat kehittää vähähiilistä liikennetarjontaa kaikille EU:n kansalaisille heidän asuinpaikastaan riippumatta, erityisesti maaseutualueiden ja syrjäisten alueiden yhdistämiseksi kaupunkikeskuksiin.

44. toteaa, että liikennemuutosiirtymän toteuttamiseksi tarvitaan monenlaisia kannustimia. Näihin kuuluvat esimerkiksi sellaiset myönteiset kannustimet kuin julkisen paikallisliikenteen laajentaminen, verohelpotukset päästöttömien ajoneuvojen (polkupyörät, skootterit ja henkilöautot) hankkimiseksi sekä tehokas, luotettava ja kohtuuhintainen raideliikenne. Toisaalta kyse on hintakannustimista, kuten tietulleista, paikka- ja aikaperusteisista ruuhkamaksuista, joiden avulla edistetään kestäväpohjaisen joukkoliikenteen käyttöä, lentopetroliverosta, päästökauppajärjestelmän ulottamisesta ilmaisuun ja merenkulkuun sekä laajemmasta ympäristöverosta, jolla puututaan tieliikenteeseen ja saastumiseen esimerkiksi Alppimaissa tai muilla raja-alueilla, jotka ovat erityisen alttiita kauttakulkuliikenteestä johtuville ruuhkille.

45. toteaa, että koronaviruskriisin aikana monet kaupungit ja alueet ovat löytäneet aktiivisen liikkuvuuden (uudelleen). Pyöräily ja kävely eivät ole ainoastaan terveellisiä ja selviytymiskykyisiä liikennemuotoja, vaan ne hyödyttävät myös ilmastoa. Sen vuoksi EU:n on tarpeen kohottaa aktiivinen liikkuvuus korkeammalle poliittisella asialistalla.

46. toteaa, että energiaverodirektiivin tarkistaminen tarjoaa ainutlaatuisen tilaisuuden irrottaa liikenne hiilestä, edistää energiatehokkaampien liikennemuotojen, kuten kollektiivisen henkilöliikenteen, käyttöä sekä lisätä liikenteen kustannusten sisällyttämistä hintoihin.

47. toteaa lisäksi, että joukkoliikenteen edistämisen rinnalla on toteutettava toimenpiteitä, joilla parannetaan kaikkien käyttäjien mahdollisuuksia käyttää joukkoliikennettä yhtäältä hintojen näkökulmasta eli varmistamalla alhaiset käyttäjähinnat tai jopa ilmaiset matkat tietyille ryhmille ja toisaalta mahdollistamalla pyöräilyn yhdistäminen siihen eli edistämällä yhdistelmäliikennemalleja.

48. huomauttaa, että alueellisista ja paikallisista olosuhteista riippuen uusiutuvat biopolttoaineet, synteettiset polttoaineet, vety ja muut innovatiiviset polttoaineet ja käyttövoimajärjestelmät voivat olla kestäviä ratkaisuja eikä niitä saa asettaa epäedulliseen asemaan.

49. katsoo, että julkisen ja yksityisen sektorin yhteiset ratkaisut voivat osaltaan vähentää kestävyysperiaatteiden vastaista liikkumista, kun yritysten kanssa sovitaan etätyöstä, sijoittautumisperiaatteista tai kaupunkilogistiikasta. EU voi varmistaa, että nämä julkisen ja yksityisen sektorin yhteistoimintaan perustuvat ratkaisut yleistyvät.

50. toteaa, että kunnat ja alueet pyrkivät rajoittamaan auto- ja tavaraliikennettä antamalla määräyksiä päästöiltään rajoitetuista ja päästöttömistä alueista. Komitea ehdottaa, että paikallis- ja alueviranomaisille myönnetään pääsy eurooppalaiseen ajoneuvo- ja ajokorttitietojärjestelmään (EUCARIS-järjestelmä) ⁽⁵⁾ ja sen käsittämiin, muita jäsenvaltioita koskeviin ajoneuvorekisteritietoihin asianmukaisen valvonnan varmistamiseksi.

51. suhtautuu myönteisesti päästöttömiä ajoneuvoja koskeviin ehdotuksiin (hiilidioksidipäästönormit ja Euro VI -normin jälkeen tulevat normit), mutta huomauttaa, että säännökset on pantava täytäntöön siten, että ne pysyvät ajan tasalla niiden edellyttämän uusiutuvan energian tuotannon, siirtoverkkojen, alueellisten ja paikallisten jakeluverkkojen sekä käyttövoiman tankkaus- ja latausinfrastruktuurin välttämättömän kehittämisen kanssa. Uusissa normeissa on jätettävä riittävästi tilaa innovoinnille, ja niiden on oltava teknologianeutraaleja. Niitä olisi sovellettava henkilöautojen ja linja-autojen lisäksi myös saastuttamattomiin kevyihin ja raskaisiin tavarankuljetusajoneuvoihin päästöttömän kaupunkilogistiikan nimissä. Komitea vaatii myös saastuttavia mopoja/skoottereita ja sisävesialuksia koskevaa EU:n lainsäädäntöä. Päästöjen lisäksi renkaita ja jarruja koskevien sääntöjen tiukentaminen on tärkeää ilmaa osaltaan pilaavien pienhiukkaspitoisuuksien

⁽⁵⁾ EUCARIS-järjestelmä on kansallisten ajoneuvorekisteritietokantojen verkostoa koskeva valtioidenvälinen sovellus. Sitä käytetään tällä hetkellä liikenneerikkomuksia koskevasta tietojenvaihdosta annetun direktiivin 2015/413 soveltamiseen.

vähentämiseksi. Tässä yhteydessä on aina otettava huomioon, että ajoneuvoihin kohdistuu muitakin vaatimuksia (erityisesti toimintamatkan ja lataus- tai tankkausajan suhteen), jotka ovat olennaisia henkilö- ja jakeluliikenteen ja erityisesti julkisen paikallisliikenteen toimivuuden kannalta.

52. kannattaa selkeää EU:n kehystä kevyille sähkökäyttöisille ajoneuvoille, kuten sähköskoottereille, sähköavusteisille polkupyörille ja muille asetuksen (EU) N:o 168/2013 mukaisille mikroliikkuvuuden muodoille. Komitea on tyytyväinen Euroopan komission aikomukseen antaa vielä vuonna 2021 suuntaviivat mikroliikkuvuuden välineiden turvallisen käytön tukemiseksi.

53. kehottaa Euroopan komissiota tekemään enemmän kannustaakseen vähäpäästöisten sekä sähkö- ja vetykäyttöisten autojen tai polkupyörien hankintaan tarjoamalla kannustimia, jotka lisäävät tuotantomääriä ja luovat asianmukaisen infrastruktuurin, mikä on omiaan huojentamaan näiden kulkuvälineiden tämänhetkistä hyvin korkeaa hintaa, joka tekee niistä liian kalliita suurelle joukolle kuluttajia. Siihen voitaisiin lisäksi tarvita alv-direktiivin tarkistamista siten, että jäsenvaltiot voivat kannustaa hankkimaan sähköpolkupyöriä alhaisemman verokannan avulla.

54. toteaa, että liikkuvuus palveluna (*Mobility as a Service*, MaaS) on monille kaupungeille ja alueille tärkeä käsite, jolla edistetään ovelta ovelle -kuljetuksia. Tätä varten on tärkeää, että EU kohdentaa huomionsa multimodaalisiin matkalippuihin ja yhdenmukaistamiseen tietoon kaikista mahdollisista liikennetyypeistä tai -yhdistelmistä ⁽⁶⁾.

55. kannattaa uusia ehdotuksia, joita Euroopan komission on määrä tehdä latausinfrastruktuurin ja vetytankkauspisteiden edistämiseksi ⁽⁷⁾. Tämä on tärkeää, koska tekninen kehitys (suuntauksena pikalataus, latauspuistot ja vety) on nopeaa ja koska paloturvallisuuskäsitteet on otettava huomioon. Latauspisteitä koskevista teknisistä standardeista ja vaatimuksista sekä maksumahdollisuuksien yhdenmukaistamisesta olisi sovittava EU:n tasolla. Nykyinen vankan infrastruktuurin puute haittaa yksityisiä investointeja markkinoilla.

56. katsoo, että kuntien multimodaaliset solmukohdat tarjoavat hyvät kytkökset kaupunkien välisiin ja kansainvälisiin liikenneyhteyksiin, mutta myös (uudelleenlastaus)mahdollisuuksia alueellista tavaralogistiikkaa ja kaupungeissa tapahtuvaa pienimuotoista jakelua varten. Euroopan laajuisen liikenneverkon käytävien ajankohtaisen laajentamisen yhteydessä on rakennettava myös multimodaalisia logistiikka- ja uudelleenlastauslaitoksia.

57. toteaa, että komissio aikoo tehdä alle 500 kilometrin pituisesta säännöllisestä joukkoliikenteestä EU:n sisällä hiilineutraalin vuoteen 2030 mennessä ja kaavailee näin ollen merkittävää roolia kaksinkertaistettavalle rautateiden suurnopeusliikenteelle vaihtoehtona ilma-aluksille. Rautateiden tavaraliikenne olisi saatava reilusti yli kaksinkertaiseksi vuoteen 2050 mennessä, ja ilmailu, merenkulku ja sisävesiliikenne olisi saatettava pitkälti vastaamaan kestävä kehityksen vaatimuksia. Euroopan komission olisi aina mahdollisuuksien mukaan suositettava vähäpäästöisiä liikennevaihtoehtoja.

58. painottaa, että raide- ja sisävesiliikenteen sääntöjä on yhdenmukaistettava enemmän, jotta kestävyysperiaatteita pystyttäisiin noudattamaan paremmin ja näiden liikennemuotojen kilpailukykyä saataisiin parannettua. Lisäksi sekä liikenneväylien varrelle että alueille olisi perustettava multimodaalisia tavaraliikenteen lastauspisteitä tai jo olemassa olevia pisteitä olisi kehitettävä laajemmiksi. On myös huomattava, että kansainvälisessä rautatieliikenteessä on suurnopeusradoille annetun etusijan lisäksi kiinnitettävä huomiota myös tavanomaisiin (rajat ylittäviin) yhteyksiin. EU:n olisikin tuettava myös jatkossa Verkkojen Eurooppa -välineen avulla puuttuvien rajatylittävien raideyhteyksien toteuttamista, koska ne ovat välttämättömiä Euroopan alueiden yhdistämiseksi. Näillä reiteillä on vielä saatavissa paljon hyötyä liikennöintinopeuden nostamisesta luokkaan 160–200 km/h. Ihmisillä olisi oltava houkutus vaihtaa lyhyillä ja keskipitkillä matkoilla paitsi lentokone myös auto juna- tai linja-autokuljetukseen. Komitea antaakin tukensa Euroopan rautateiden teemavuodelle.

59. korostaa Euroopan komission ja Euroopan alueiden komitean menestyksestä yhteistyötä Euroopan rautateiden teemavuoden puitteissa. Komitea panee tyytyväisenä merkille, että paikallis- ja alueviranomaiset ovat erittäin kiinnostuneita komission pyynnöstä esittää tapahtumaehdotuksia, joilla pyritään edistämään raideliikennettä kestäväpohjaisimpana, energiatehokkaimpana ja turvallisimpana liikennemuotona.

60. toteaa, että liikkuvuussiirtymä on myös sosiaalinen siirtymä. Osa työpaikoista häviää ja toiset muuttavat muotoaan, mutta myös monia uusia työpaikkoja syntyy. On tärkeää varmistaa, että työntekijät saavat oikea-aikaista lisäkoulutusta ja uudelleenkoulutusta erityisesti autoteollisuudessa. Suuri osa sähköajoneuvojen lisäarvosta on peräisin akuista, joita valmistetaan tällä hetkellä suurelta osin Euroopan ulkopuolella toisenlaisten ympäristö- ja sosiaalinenormien vallitessa.

⁽⁶⁾ Tämä tapahtuu tarkistamalla älykästä liikennejärjestelmää (*Intelligent Transport System*, ITS) koskevaa EU:n direktiiviä.

⁽⁷⁾ Vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuuria koskevan direktiivin ja rakennusten energiatehokkuudesta annetun direktiivin tarkistaminen rakennetussa ympäristössä olevaa latausinfrastruktuuria koskevien säännösten osalta.

Siirtymässä on varmistettava, ettei työtä ja lisäarvon luomista siirretä sellaisille maailman alueille, joilla on alhaisemmat ilmasto- ja ympäristötavoitteet. Kestävyyttä on tarkasteltava maailmanlaajuisesti ja koko elinkaaren ajalta. Liikkuvuuden muutos vaikuttaa myös jälkimarkkinoihin, riippumattomiin korjaamoihin ja varaosien kauppaan. Jälkimarkkinoilla tapahtuvaa rakenneuudistusta on tuettava, ja sitä on pehennettävä sosiaalisesti.

61. katsoo, että itseohjautuvat ajoneuvot voivat muuttaa elinympäristöjen käyttöä perusteellisesti. Euroopan väestökehitys huomioon ottaen ne tarjoavat mahdollisuuksia maaseutu- ja taajama-alueille. Tämänkaltaisen kehitys maaseutualueilla voi mahdollistaa julkisen kutsuliikenteen harvaan asutuilla alueilla sijaitseissa pienissä kunnissa. Tämä tarjoaa alueille kehitysmahdollisuuksia, tilaisuuksia sosiaaliseen innovointiin ja keinoja torjua maaseudun väestökatoa. Taajama-alueilla itseohjautuvat ajoneuvot taas voivat lisätä liikenteen tehokkuutta ja parantaa kapasiteetin käyttöä, mikä voi auttaa vähentämään kaupunkien ruuhkautumista, ilmansaasteita ja ympäristömelua.

62. on sitä mieltä, että kansalaisten luottamuksen voittamiseksi tarvitaan yhteistyötä ja kokemusten vaihtoa tutkimusmaailman, teollisuuden, lainsäätäjien, kuntien ja alueiden välillä. Liikenneturvallisuuden parantamisen tulee olla yksi tärkeimmistä lähtökohdista liikenteen automaation kehittämisessä. Automaation tulee tukea liikenneturvallisuuden nollavision toteuttamista. Erityyppisten paikallis- ja alueyhteisöjen olisi toimittava autonomisen liikkuvuuden koeympäristöinä. Itseohjautuvien ajoneuvojen on pystyttävä toimimaan rajoituksitta kaikilla liikenneväylillä, myös maaseudulla sekä kapeilla paikallisilla teillä ja kaduilla kaupungeissa ja kunnissa. Autonomisen liikenteen kehittämisessä ja ohjauksessa on huomioitava, että tiiviillä alueilla kävelyn ja pyöräilyn edistäminen ja niiden liikenneturvallisuus ovat ehdottomia prioriteetteja.

Bryssel 1. heinäkuuta 2021.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Apostolos TZITZIKOSTAS

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Uudistettu kumppanuus eteläisten naapurimaiden kanssa – Uusi Välimeren alueen toimintaohjelma”

(2021/C 440/04)

Esittelijä:	Vincenzo BIANCO (IT, PES), Catanian kunnanvaltuuston jäsen
Viiteasiakirjat:	Yhteinen tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Uudistettu kumppanuus eteläisten naapurimaiden kanssa – Uusi Välimeren alueen toimintaohjelma JOIN(2021) 2 final {SWD(2021) 23 final} Yhteinen valmisteluasiakirja – Renewed Partnership with the Southern Neighbourhood Economic and Investment Plan for the Southern Neighbours – Accompanying the document Joint Communication to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions – Renewed partnership with the Southern Neighbourhood – A new Agenda for the Mediterranean JOIN(2021) 2 final {SWD(2021) 23 final}

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

a) Yleistä

1. tähdentää, että Välimeri on ollut historiallisesti ja kulttuurisesti vuosisatojen ajan ennemminkin luonnollinen yhdistävä voima kuin jakolinja eri maanosien väestöryhmien välillä.
2. suhtautuu myönteisesti komission aloitteeseen uudistaa kumppanuuttaan EU:n eteläisten naapurimaiden kanssa rauhan, vakauden ja vaurauden edistämiseksi alueella. Komitea kannattaa komission tässä tarkasteltavassa yhteisessä tiedonannossa esittämää näkemystä siitä, että covid-19-pandemian jälkeen odotettavissa oleva elpyminen tarjoaa todellisen tilaisuuden kehittää Välimeren alueen toimintaohjelmaa ihmiskeskeiseen suuntaan.
3. suhtautuu myönteisesti siihen, että EU käsittelee ensimmäistä kertaa erillisessä tiedonannossa eteläisiä naapurimaitansa, mikä on osoitus tämän suhteen merkityksestä molemmille osapuolille.
4. uskoo vakaasti, että konkreettisten tulosten aikaansaaminen yhteistyön avulla on ratkaisevan tärkeää Välimeren alueen entistä vauraamman, oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja turvallisemman tulevaisuuden kannalta.
5. kehottaa EU:ta ja sen kumppanimaita antamaan arvoa konkreettisella ja asianmukaisella tavalla paikallis- ja alueviranomaisille, jotka ovat alueellisen kehityksen edistäjiä lähellä ihmisiä. Yhteistyön hyötyjen on ulotuttava pääkaupunkeja laajemmalle. Nykyisiä valtavia alueellisia eroja naapurimaiden sisällä ei pidä lisätä, vaan niitä on kavennettava uusien aloittein. Tässä yhteydessä olisi kiinnitettävä erityistä huomiota sellaisten rajatylittävien hankkeiden kehittämiseen, joilla vahvistetaan Välimeren pohjois-, itä- ja eteläpuolisten alueiden välisiä suhteita ja jotka tarjoavat lisäarvoa keinona vastata maailmanlaajuisiin ongelmiin paikallisesta näkökulmasta. Kun otetaan huomioon kestävä kehityksen tavoitteiden monialainen ulottuvuus ja niiden muutospotentiali, EU:n olisi laadittava alueellisia strategioita covid-19-kriisistä elpymiseksi ja kestäväan kehitykseen siirtymisen vauhdittamiseksi Välimeren alueella seuraavien kymmenen vuoden aikana. Tämä olisi toteutettava Välimeren makroalueen hallintokehityksessä, joka kattaa kaikki julkishallinnon tasot.
6. muistuttaa, että Euroopan alueiden komitea perusti vuonna 2010 yhdessä tällä saralla aktiivisten alueellisten järjestöjen kanssa Euro-Välimeri-alueen alue- ja paikallisedustajien kokouksen (ARLEM) äänen antamiseksi paikallis- ja alueyhteisöille Euro-Välimeri-prosessissa.
7. korostaa, että toimia jatketaan alueellisen, osa-alueellisen ja alueiden välisen yhteistyön tehostamiseksi ja että Välimeren unioni toimii tässä yhteyspisteenä ja sen toimintaohjelmat yhteisenä viitekehityksenä.

b) Inhimillinen kehitys, hyvä hallintotapa ja oikeusvaltioperiaate

8. korostaa tarvetta vahvistaa nykyisiä välineitä ihmisoikeuksien suojelemiseksi, sillä EU:n tällä alalla toteuttamat – vaikkakin myönteiset – toimet eivät ole vielä riittäviä. Komitean mielestä tässä yhteydessä olisi hyvä, että kaikki kumppanuuteen osallistuvien EU:n ulkopuolisten maiden kansalaiset pääsisivät hyötymään oikeuksien ja velvollisuuksien osalta ylöspäin suuntautuvasta lähentymisestä, kun on kyse yhdenvertaisuudesta ja kaikenlaisesta syrjimättömyydestä.

9. ehdottaa lisäksi, että käynnistetään prosessi pyrkien kohti Välimeren alueen ihmisoikeusperuskirjaa, jonka kaikki kumppanuuden jäsenet voivat allekirjoittaa, jossa toistetaan EU:n perusoikeuskirjan sisältö ja joka antaa ihmisoikeusasioissa lähtökohdan merkittävälle lähentymiselle kohti EU:ta. Komitea korostaa tässä yhteydessä, että eräät Barcelonan julistuksen alkuperäiset allekirjoittajavaltiot ovat nykyisin EU:n jäsenvaltioita (Kypros ja Malta).

10. ehdottaa, että perustetaan erityisiä foorumeja paikallis-, alue- ja valtiotason viranomaisten edustajien ja EU:n jäsenvaltioiden ja eteläisten naapurimaiden kansalaisyhteiskunnan edustajien väliselle monitasoiselle vuoropuhelulle ja vuorovaikutukselle tai tuetaan jo olemassa olevia monenvälisiä foorumeja, kuten *Three Cultures of the Mediterranean* -säätöä, johon osallistuu toimijoita Välimeren pohjois-, itä- ja eteläpuolelta, jotta voidaan edistää hyvää hallintotapaa ja päätöksentekoprosessien osallistavuutta.

11. on sitoutunut edistämään naisten vaikutusmahdollisuuksia ja sukupuolten tasa-arvoa oikeuksien ja mahdollisuuksien osalta olennaisena voimavarana alueellisen vakauden ja sosioekonomisen kehityksen edistämiseksi. Täysin toimivan demokratian ja talouden saavuttamiseksi ja kaikkien ihmisten ihmisoikeuksien toteuttamiseksi johtotehtävien olisi oltava tasavertaisesti naisten ja tyttöjen ulottuvilla sekä julkisella että yksityisellä sektorilla. On luotava edellytykset sille, että naisten osallistuminen politiikkaan ja julkiseen elämään sekä naisjohtajien määrä kasvavat alueella ja että naiset osallistuvat enemmän päätöksentekoon paikallis-, alue- ja valtiotasolla sekä kansainvälisesti, ja on poistettava kaikenlaiset oikeudelliset ja muun tyyppiset esteet naisten poliittiselta osallistumiselta vaaliprosesseihin ja edustukselta vaalituloksissa, johtotehtävät mukaan luettuina, jotta voidaan torjua sukupuolten epätasa-arvoa ja edistää osallistavien yhteiskuntien vahvistamista siten, että yhteiskunnan rakenteesta tulee tasa-arvoisempi ja pohjaltaan kestävämpi Välimeren maiden kunnissa ja alueilla.

12. muistuttaa lisäksi tässä yhteydessä, että naisten aseman edistämisen julkisessa politiikassa on kuljettava käsi kädessä kaikenlaisen sukupuolittuneen väkivallan kitkemiseen tähtäävän lainsäädännön ja oikeuskehyksen, kansalaisvapauksien tunnustamisen ja sukupuolten välisten palkkaerojen poistamisen kanssa. Lisäksi on pyrittävä kokonaisvaltaisesti kehittämään työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista nykytilanteen parantamiseksi.

13. kehottaa EU:ta vahvistamaan taloudellisia ja sosiaalisia oikeuksia sekä edistämään naisten ja tyttöjen voimaannuttamista niin, että näillä on yhtäläinen pääsy koulutukseen ja että kaikilla on moninaisuudessaan yhtäläiset mahdollisuudet sekä mahdollisuus ihmisarvoiseen työhön ja samaan palkkaan samasta työstä. Lisäksi naisten ja miesten olisi jaettava hoivavastuu tasapuolisesti, ja heidän ulottuvillaan olisi oltava asianmukaisia sosiaalisen suojelun palveluja. Kaiken kaikkiaan toimilla olisi osaltaan vähennettävä työmarkkinoiden eriytymistä, vahvistettava naisten johtajuutta ja lisättävä heidän neuvotteluvoimaansa sekä luotava suotuisa ympäristö naisten taloudelliselle voimaantumiselle.

14. on tyytyväinen kaikkiin kumppanuus- ja yhteistyötoimiin, kuten äskettäin käynnistettyyn sukupuolten tasa-arvon seurantamekanismiin Euro-Välimeri-alueella. Sen tavoitteena on kerätä sukupuolen mukaan eriteltyjä tietoja Kairon ministerikokouksessa vuonna 2017 annetun julistuksen neljällä painopistealalla. Seurantamekanismilla, jota tuetaan edistymisen seurantaan tarkoitettuilla indikaattoreilla, pyritään arvioimaan sukupuolten epätasa-arvoa ja antamaan päättäjille tietoa tieteellisesti perusteltuja poliittisia suosituksia varten, jotta voidaan seurata naisten elämänlaatua ja roolia yhteiskunnissamme.

15. kehottaa EU:ta helpottamaan eteläisten naapurimaiden kansalaisten osallistumista sellaisiin EU:n ohjelmiin, joihin sisältyy vuorovaikutusta tutkimuksen, innovoinnin, kulttuurin ja koulutuksen alalla.

16. pyytää EU:ta vahvistamaan paikallis- ja alueviranomaisten roolia digitalisaation ja sähköisen hallinnon palvelujen edistämisessä, sillä niillä on mahdollisuudet luoda paremmat yhteydet paikalliseen yksityissektoriin ja auttaa näin tekemään keskushallinnon ohjelmista tehokkaampia ja toimivampia.

17. kehottaa EU:ta edistämään toimintapolitiikkoja, joilla pyritään vähentämään koulunkäyntinsä keskeyttävien nuorten lukumäärää kyseessä olevissa EU:n ulkopuolisissa kumppanimaissa ja jotka on suunnattu myös maahanmuuttajataustaisille nuorille ja ennen kaikkea haastavassa tilanteessa oleville kaupunginosille ja kouluille ja joilla pyritään antamaan mainituille nuorille uusi mahdollisuus päästä koulutukseen ja edistetään ohjelmia, jotka takaavat pääsyn työmarkkinoille.

c) Selviytymiskyky, vauraus ja digitaalinen siirtymä

18. suhtautuu myönteisesti uudessa toimintaohjelmassa noudatettavaan lähestymistapaan, jonka mukaan ihmiset ja erityisesti nuoret asetetaan Euroopan unionin uudistetun politiikan keskiöön, kun otetaan huomioon, että lähes 50 prosenttia eteläisten naapurimaiden väestöstä on alle 25-vuotiaita. Komitea painottaa tässä yhteydessä, että se on antanut oman erityisen panoksensa nuorten yrittäjyyteen erityisesti sellaisilla aloilla kuin digitalisaatio, joka avaa mahdollisuuksia tuottavuuden parantamiseen, innovointiin, kasvuun, kilpailukyyn parantamiseen ja osallistavaan ja kestäväan kehitykseen, ja yrittäjyyttä edistävän paikallisen ekosysteemin luomiseen perustamalla Välimeren alueen nuorten paikallisyrittäjyyden ARLEM-palkinnon. Komitea korostaa merkittävää roolia, joka innovaatioekosysteemeillä⁽¹⁾ voi olla edistettäessä talouden elpymistä covid-19-pandemian aiheuttamien tuhoisten sosioekonomisten seurausten jälkeen vihreän, digitaalisen ja osallistavan siirtymän avulla.

19. kehottaa käynnistämään EU:n aloitteen, jossa tavoitteena on helpottaa työpaikkojen luomista parantamalla paikallista liiketoimintaympäristöä, kannustaa yrittäjyyteen ja houkutella investointeja kestäväpohjaiseen talouskehitykseen eteläisissä naapurimaissa. Euro-Välimeri-kumppanien olisi lisättävä ponnistelujaan Välimeren pk-yritysekosysteemin parantamiseksi yhdenmukaistamalla säännöstöä, jakamalla hyviä käytänteitä, kannustamalla perustamaan uusia pk-yrityksiä ja lisäämällä mahdollisuuksia saada rahoitusta.

20. korostaa, että talouskehitystä on täydennettävä osallistavalla ja kestäväällä sosiaalisella kehityksellä, jotta voidaan edistää väestön selviytymiskykyä ja yleistä vakautta, mikä helpottaa Agenda 2030 -toimintaohjelman mukaisten kestäväan kehityksen tavoitteiden saavuttamista.

21. jatkaa digitaalisen kuilun perustana olevien rakenteellisten esteiden, myös sitkeiden stereotyyppien, poistamista, jotta voidaan tähdätä osallistavaan digitaaliseen muutokseen edistämällä sukupuolten tasa-arvon huomioon ottavia ohjelmia, joilla tuetaan oikeudenmukaista digitalisaatiota kumppanimaissa.

d) Rauha ja turvallisuus

22. pitää rauhaa ja turvallisuutta ennakkoodellytyksinä kaikkien muiden toimintaohjelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiselle ja katsoo, että on puututtava tekijöihin, jotka haittaavat vakauttamista: köyhyys, eriarvoisuus, korruptio, ilmastomuutos, heikko taloudellinen ja sosiaalinen kehitys sekä mahdollisuuksien puute, erityisesti nuorten kannalta.

23. kannustaa Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjassa ja EU:n turvallisuusunionistrategiassa määriteltyjen välineiden toiminnalliseen synergiaan tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottavan turvallisuusympäristön luomiseksi, jotta voidaan vastata kehittyvässä oleviin uhiin (terrorismit ja järjestäytyneeltä rikollisuudelta suojautuminen).

24. muistuttaa Libyan kuntien kanssa käynnistetyn Nikosian (yhteistyö)aloitteen⁽²⁾ olevan konkreettinen esimerkki kunta- ja vertaisdiplomatiasta, jonka yhteydessä paikallis- ja alueviranomaiset voivat edistää ratkaisevasti pitkän aikavälin kansainvälisten haasteiden kestäväpohjaista ratkaisemista.

e) Muuttoliike ja liikkuvuus

25. katsoo muuttoliikkeen osalta, etteivät EU:n viime aikoina alalla toteuttamat myönteiset toimenpiteet ole vielä riittäviä. Mikäli unionin tasolla ei oteta käyttöön yhteisiä lisävälineitä, muun muassa muuttajien uudelleensijoittamista koskevaa asianmukaista jakomekanismia, taakka muuttoliikekriisin hallinnasta jää pääasiassa ensimmäisten maahantulojäsentuolien paikallis- ja alueviranomaisien harteille, ja erityisesti eteläisen EU:n rajaseutualueille ja -yhteisöille, joihin kohdistuu suurempi paine Välimeren alueen muuttovirtojen johdosta. Komitea pitää lisäksi olennaisen tärkeänä paikallis- ja alueviranomaisien osallistumista ja EU:n tukea, jotta EU voi parantaa yleistä tietoisuutta unionissa yhteisvastaavuuden, suvaitsevaisuuden, lainmukaisuuden kunnioittamisen ja vuoropuhelun kaltaisista kysymyksistä muuttajiin liittyvien kysymysten asianmukaisen ymmärtämisen parantamiseksi.

26. muistuttaa, että on ratkaisevan tärkeää noudattaa tasapainoista lähestymistapaa, jossa otetaan huomioon kaikki muuttoliikkeen kannalta merkitykselliset näkökohdat. Komitea suhtautuukin myönteisesti uuden toimintaohjelman ehdotukseen hyödyntää kaikkia asiaankuuluvia EU:n käytettävissä olevia toimintapolitiikkoja ja välineitä, jotta voidaan tukea näitä eteläisten naapurimaiden kanssa solmittuja kattavia, tasapainoisia ja molemminpuolisesti hyödyttäviä kumppanuuksia, jotka liittyvät kehitysyhteistyöhön, viisumeihin, kauppaan ja investointeihin, työllisyyteen ja koulutukseen.

⁽¹⁾ AK:ssa on parhaillaan tekeillä aiheesta tutkimus, joka liittyy valmisteilla olevaan ARLEMin selvitykseen innovatiivisista ekosysteemeistä ja startup-yrityksistä Välimeren alueella keinona elpyä covid-19-kriisistä.

⁽²⁾ Vuonna 2015 käynnistetyssä aloitteessa siirryttiin uuteen vaiheeseen vuonna 2021, jolloin aloitetaan erilaisia merkittäviä, pääasiassa EU:n rahoittamia uusia hankkeita kuntien henkilöstön valmiuksien kehittämiseksi, paikallisen talouskehityksen edistämiseksi ja paikallishallinnon tukemiseksi.
(lisätietoa: <https://cor.europa.eu/fi/our-work/Pages/Libya.aspx>).

27. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission pyrkimyksiin uudistaa uudessa muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksessa esitettyä Euroopan yhteistä turvapaikkajärjestelmää ja toteaa, että tämän sopimuksen ulkoinen ulottuvuus on keskeinen näkökohta uudessa Välimeren alueen toimintaohjelmassa. Komitea kehottaa Euroopan unionia osoittamaan alue- ja paikallisviranomaisille tarvittavat varat kotouttamis- ja osallisuustoimien kehittämiseen. Komitea on tyytyväinen komission ehdotukseen tukea taloudellisesti niitä lähtö- tai kauttakulkumaina olevia kolmansia maita, jotka ovat valmiita kehittämään muuttajia koskevia yhteisiä toimintalinjoja.

28. korostaa tarvetta toimia ihmiskauppiaita vastaan ja luoda turvallisia reittejä EU:hun henkilöille, joilla on kansainvälisen oikeuden mukainen oikeus suojeluasemaan, ja kehottaa suojelemaan erityisesti ihmiskaupan mahdollisia uhreja (naiset, nuoret, lapset).

29. on sitä mieltä, että EU:n ja kolmansien maiden ja erityisesti sen eteläisten naapurimaiden yhteistyötä muuttoliikkeen alalla on vahvistettava, ja suhtautuu myönteisesti aikomukseen tukea muuttoliike- ja turvapaikkapolitiikkaa, kumppanimaiden rajavalvontavalmiudet mukaan luettuina. Komitea kehottaa Euroopan unionia osoittamaan alueille ja paikallisviranomaisille tarvittavat varat kotouttamis- ja osallisuustoimien kehittämiseen. Lisäksi se kehottaa kannustamaan yhteistyötä alkuperä- tai kauttakulkumaiden kanssa, jotta nämä hyväksyisivät laittomien muuttajien palautukset. Kansainvälisen suojelun saatavuus on kuitenkin varmistettava sitä tarvitseville pakolaisille.

30. suhtautuu myönteisesti tukeen, jolla pyritään luomaan sosioekonomisia mahdollisuuksia muuttajille, kotiseudultaan siirtymään joutuneille henkilöille ja vastaanottaville yhteisöille, myös covid-19-pandemiasta elpymisen yhteydessä, kiinnittäen erityistä huomiota syrjäisiin alueisiin, ja toistaa olevansa valmis helpottamaan vuoropuhelua ja yhteistyötä muuttajien lähtö- ja kauttakulkumaiden paikallis- ja alueviranomaisten kanssa.

f) Vihreä siirtymä: ilmastokestävyys, energia ja ympäristö

31. korostaa, että eteläiset naapurimaat ovat yksi ilmastomuutoksen ja ympäristön pilaantumisen eniten koettelemista alueista maailmassa, ja kehottaa näin ollen EU:n toimielimiä täydentämään Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa mahdollisimman pian EU:n eteläisissä naapurimaissa, jotta voidaan tehdä Välimeren aluetta koskevaan laajaan vihreän kehityksen ohjelmaan liittyvää yhteistyötä, ja lisäämään ilmastoon liittyviin tavoitteisiin osoitettavia varoja naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen (NDICI) puitteissa. Tätä varten olisi muun muassa toteutettava aloitteita, joissa tähdätään Välimeren uudelleenlöytämiseen ja suojelemiseen, sillä kyse on saastumiselle, luonnon monimuotoisuuden häviämislle, merenpinnan nousulle, tulville ja vesien lämpenemiselle altteimmasta merialueesta, jonka talouskehityspotentiaali ympäristöalalla on valtava. Komitea muistuttaa tässä yhteydessä, että vuonna 2016 sinisen talouden osuus EU:n BKT:stä oli 1,3 prosenttia ⁽³⁾.

32. toteaa, että konkreettiset paikalliset ilmastotoimet ovat Välimeren alueella erityisen tarpeellisia, sillä kansalliset toimintapolitiikat eivät tarjoa vastausta tämän ilmastomuutoksen voimakkaasti koetteleman alueen haasteisiin. Toimien lähtökohtana olisi oltava paikalliset olosuhteet ja paikallisen väestön tarpeet, ja ne olisi räätälöitävä näiden mukaisesti. Komitea ehdottaakin, että toiminnassa tukeudutaan menestyksekkääseen Clima-Med-hankkeeseen, ja kehottaa yhä useampia eteläisen Välimeren alueen kaupunginjohtajia liittymään kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopopimukseen ⁽⁴⁾ sekä edistämään EU:n kaupunkien ja Välimeren maissa sijaitsevien unionin ulkopuolisten kaupunkien välistä ystävyyskaupunkitoimintaa Interreg MED -ohjelman puitteissa.

33. odottaa toiveikkaana vankan kumppanuuden kehittämistä paikallis- ja alueviranomaisten kanssa Glasgow'ssa (Yhdistynyt kuningaskunta) järjestettävää YK:n ilmastopopimukseen 26. osapuolikokoukseen ja Kunmingissa (Kiina) järjestettävää YK:n biodiversiteettisopimukseen 15. osapuolikokoukseen silmällä pitäen. Tavoitteena on vahvistaa paikallis- ja alueviranomaisten roolia globaalissa hallintajärjestelmässä YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanon parantamiseksi, kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi ja ilmastotavoitteiden nostamiseksi.

34. katsoo näin ollen, että Välimeren vastuullinen hyödyntäminen ja saasteiden vähentäminen ja ennen kaikkea saastumisen ehkäiseminen tarjoavat uudenlaisen kehitysmahdollisuuden kaikille alueen maille. Komitea toteaa, että näihin valtaviiin haasteisiin puuttumiseksi on edistettävä luontopohjaisia ratkaisuja, ja katsoo, että on kiireesti edistettävä kestäväpohjaista tuotantoa ja kulutusta, resurssitehokkuutta ja jätehuoltoa koskevia aloitteita, jotka liittyvät muun muassa elintarviketejäteisiin ja merten roskaantumiseen, ja tuettava biologisen monimuotoisuuden suojelua ja ennallistamista, mukaan luettuina suojeltujen rannikko- ja merialueiden tehokkaiden ja hyvin hallinnoitujen verkostojen perustaminen sekä kustannustehokkaana luontopohjaisena ratkaisuna kosteikkojen, valuma-alueiden ja valtioiden rajat ylittävien vesistöjen suojeleminen.

35. kehottaa luomaan aluepoliittisia verkostoja, joiden avulla voidaan tiivistää sinisen talouden perustekijöihin pohjautuvia yhteiskunnallisia ja taloudellisia yhteyksiä, sekä tukemaan Välimeren biosfäärien luomista taloudellisen toiminnan ja luonnonsuojelun paremman rinnakkaiselon mahdollistamiseksi ja edistämään alueellisten valvontajärjestelmien käyttöönottoa merten ja rannikoiden ekosysteemien tilan ja eri teollisuustoiminnoista aiheutuvien Välimeren

⁽³⁾ Ks. ARLEMin täysistunnossaan 23. tammikuuta 2020 hyväksymä selvitys *Blue economy for local and regional authorities in the Mediterranean*.

⁽⁴⁾ 62 kaupunkia on jo liittynyt sopimuksen allekirjoittajien joukkoon aiemmin toteutetun CES-MED-hankkeen kautta, ja liittymishalukkaita listalla on yli 250 kaupunkia.

biosfääriin kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi. Komitea kehottaa lisäksi laatimaan aloitteita, jotta voidaan valistaa kansalaisia merten ja rannikoiden ekosysteemien tilan parantamisen tärkeydestä ja lisätä tietoisuutta sen tuomista hyödyistä nykyisille ja tuleville sukupolville.

36. kehottaa tehostamaan toimia kestävän matkailun toimintaohjelman edistämiseksi ja vauhdittamiseksi, sillä kyse on alueelle olennaisen tärkeästä talouden alasta, jonka kielteisiä ympäristövaikutuksia voitaisiin näin vähentää. Tähän on käytettävä ennen kaikkea suunnitteluvälineitä, jotka on tarkoitettu ihmisen toiminnan hallinnoimiseen luonnonalueilla ottaen huomioon ekosysteemit ja maisemat ja niiden väliset vuorovaikutussuhteet. Covid-19-kriisi olisi hyödynnettävä tilaisuutena uudistaa alaa ja kytkä sen menestyminen Välimeren luonnonympäristön suojeluun.

37. toivoo, että Euroopan vihreän kehityksen ohjelman edistäminen tuo mukanaan erityisiä etuja maataloudelle – joka on useimpien EU:n ulkopuolisten kumppanuusmaiden talouden kannalta olennaisen tärkeä ala – erityisesti niin, että näissä maissa ryhdytään soveltamaan EU:n lainsäädännössä vahvistettuja alaa koskevia tiukkoja vaatimuksia. Komitea kehottaa Pellolta pöytään -strategian⁽⁵⁾ tavoitteiden mukaisesti tukemaan kestäväpohjaisten elintarvikejärjestelmien suunnittelua, niihin tehtäviä investointeja ja niiden täytäntöönpanoa tuotannosta aina kulutukseen saakka. Tässä yhteydessä tulee kiinnittää erityistä huomiota elintarvikkeiden turvallisuuteen sekä kasvien ja eläinten terveyteen ja hyvinvointiin ja pyrkiä alueellisen elintarviketurvan varmistamiseen.

38. muistuttaa suosituksesta, joka sisältyy ARLEMin hyväksymään raporttiin maataloudesta ja elintarviketurvasta Välimeren ilmastomuutoksen yhteydessä, ja kehottaa näin ollen Euroopan unionia ja Välimeren unionia harkitsemaan Välimeren alueen elintarviketurvaa ja elintarvikeomavaraisuutta koskevan yhteisen strategian kehittämistä, edistämään agroekologista siirtymää maaperää ja maatalouden biologista monimuotoisuutta suojeleviin käytäntöihin sekä harkitsemaan merkinnän "Välimeren alueen tuote" tai "Välimeren alueen ruokavalio" käyttöönottoa osana laajempaa, koko Välimeren kattavaa makroaluestrategiaa.

39. painottaa, että fossiilisiin polttoaineisiin perustuvan energian välttämättömän vähentämisen – kunnes sen käytöstä luovutaan täysin – yhteydessä on tuettava siirtymistä vaihtoehtoihin energialähteisiin. Komitea katsoo myös, että on annettava kohdennettua apua, jolla tuetaan laajamittaisia investointeja uusiutuviin energiamuotoihin ja puhtaaseen vedyntuotantoon sekä kotimaista kulutusta että vientiä varten. Investoinneissa on noudatettava vahingon välttämisen periaatetta ja varmistettava viheralueiden ja biologisen monimuotoisuuden suojelu. Komitea korostaa kuntien ja alueiden keskeistä roolia tällä alalla, sillä ne ovat vastuussa erilaisten kestävän kehityksen tavoitteisiin liittyvien toimintapolitiikkojen toteuttamisesta: näitä ovat kaupunkien kasvu, ilmastomuutos, sosioekonominen epätasa-arvo, energia, vihreä siirtymä ja digitalisaatio sekä hyvä hallinto.

g) Täytäntöönpano ja investointisuunnitelma

40. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission ehdotukseen eteläisiä naapurimaita koskevasta talous- ja investointisuunnitelmasta, jolla tuetaan uudessa Välimeren alueen toimintaohjelmassa esiin tuotujen näkökohtien täytäntöönpanoa. Tässä yhteydessä on keskityttävä häiriönsietokyvyn vahvistamiseen haavoittuvimmilla aloilla, kuten vesi-, ympäristö- ja energia-aloilla, ja edistettävä uusiutuvia luonnonvaroja koskevia investointisuunnitelmia, mukaan luettuina veden uudelleenkäyttö ja veden kierrätys uusiutuvaa energiaa hyödyntäen.

41. suhtautuu myönteisesti 12 alustavan lippulaivahankkeen määrittämiseen ensisijaisilla aloilla, jotta voidaan vahvistaa selviytymiskykyä, luoda vaurautta ja lisätä kauppaa ja investointeja kilpailukyvyyn sekä kestäväpohjaisen ja osallistavan sosioekonominen kasvun tukemiseksi.

42. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission ehdotukseen osoittaa jopa seitsemän miljardia euroa toimintaohjelman täytäntöönpanoa varten. Sisällyttämällä mukaan Euroopan kestävän kehityksen rahaston takuut ja yhdistämällä rahoitusta naapuruuspolitiikan investointijärjestelyn puitteissa voitaisiin saada liikkeelle jopa 30 miljardin euron julkiset ja yksityiset investoinnit eteläisissä naapurimaissa.

43. pitää myönteisenä neuvoston ja Euroopan parlamentin aikaansaamaa sopimusta asetuksesta, jolla perustetaan naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön väline – Globaali Eurooppa (NDICI) monivuotisen rahoituskehyksen (MRK) 2021–2027 yhteydessä. Välinettä varten osoitettu 79,5 miljardin euron määräraha käyppinä hintoina antaa EU:lle mahdollisuuden tukea ja edistää tehokkaasti omia arvojaan ja intressejään koko maailmassa ja tukea samalla maailmanlaajuisia monenvälisiä toimia.

44. on yhtä mieltä siitä, että vähintään 500 miljoonaa euroa kokonaissummasta, joka on varattu EU:n ja sen naapurimaiden väliseen yhteistyöhön NDICI – Globaali Eurooppa -välineen maantieteellisen pilarin puitteissa, myönnetään paikallis- ja alueyhteisöille. Komitea kehottaa vahvistamaan näitä toimenpiteitä ja resursseja asianmukaisesti. Olisi

⁽⁵⁾ Ks. CDR-594-2020.

huolehdittava joustavasta rahoituksesta siten, että paikallis- ja alueviranomaiset saavat aktiivisen roolin alueiden tarpeiden määrittämisessä niiden merkittävyyden mukaan. Komitea kehottaa lisäämään ilmastoon liittyviin tavoitteisiin osoitettavien varojen määrää naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineessä (NDICI).

45. kehottaa painokkaasti – vahvistettua maantieteellistä lähestymistapaa ja toimintaohjelmassa esitettyjä painopisteitä silmällä pitäen – kaikkia EU:n toimielimiä ottamaan paikallis- ja alueviranomaiset ja näiden järjestöt huomioon kestävän kehityksen keskeisinä tekijöinä ja kumppaneina ohjelmasuunnittelussa.

46. toteaa, että Välimeren maiden paikallis- ja alueviranomaisilla ja näiden yhteistyöverkostoilla, kuten Välimeren yhteistyöallianssilla (*Mediterranean Cooperation Alliance*), voi olla keskeinen rooli pyrittäessä parantamaan koordinoitua jo olemassa olevien monikansallisten toimintakehysten välillä ja avaamaan konkreettisesti mahdollisuuksia toimintapolitiikkojen ja rahastotoimien käytännön täytäntöönpanolle alueella, samalla kun ne välittävät tietoa paikallistason tilanteesta ylemmille hallintotasoille. Lisäksi näin pystytään varmistamaan tukitoimet eri tasoilla ja tehostamaan aloitteita.

Bryssel 30. kesäkuuta 2021.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Apostolos TZITZIKOSTAS

Euroopan alueiden komitean lausuntoa aiheesta ”EU:n ilmastotavoite vuodelle 2030 entistä korkeammalle COP26-kokousta silmällä pitäen”

(2021/C 440/05)

Esittelijä:	Vincent CHAUVET (FR, Renew Europe), Autunin kaupunginjohtaja
Viiteasiakirja:	Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – EU:n ilmastotavoite vuodelle 2030 entistä korkeammalle – Panostetaan ilmastoneutraaliin tulevaisuuteen ihmisten hyväksi (COM(2020) 562 final) Oma-aloitteinen lausunto

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

EU:n päästötavoitteiden tiukentaminen ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi todella vuoteen 2050 mennessä

1. on edelleen hyvin huolestunut maailman nykyisestä ilmastohätilasta ja täysin sitoutunut peruuttamattoman ilmastoneutraaliuden saavuttamiseen EU:ssa vuoteen 2050 mennessä. Komitea suhtautuu myönteisesti eurooppalaisessa ilmastolaissa vahvistettuun realistiseen etenemissuunnitelmaan, jossa tulisi määrittää tulevien sukupolvien kannalta oikeudenmukainen asteittain etenevä päästövähennyspolku, jonka avulla ohjataan EU:n vihreää elpymistä covid-19-kriisistä ja sen jälkimainingeista, vältetään hiililukkiutuma, varmistetaan alueiden ja kuntien selviytymiskyky ja luodaan kehys sellaisia kunnianhimoisempia ilmastonmuutostoimia varten, joiden tulisi perustua aiempien vuosikymmenten myönteisiin ja kielteisiin kokemuksiin.
2. toteaa, että EU:lla on johtava asema kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa ja sen tulisi näyttää myönteistä esimerkkiä siitä, miten ilmastonmuutosta voidaan torjua monitasoisen hallinnon avulla.
3. kannattaa täysin Euroopan parlamentin ja neuvoston saavuttamaa ilmastolakia koskevaa sopimusta, jolla päivitetään kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskeva tavoite ”vähintään 55 prosenttiin” vuoteen 2030 mennessä vuoden 1990 tasoon verrattuna ja pyydetään ehdotusta vuoden 2040 tavoitteeksi viimeistään kuuden kuukauden kuluttua Pariisin sopimuksen ensimmäisestä maailmanlaajuisesta tilannekatsauksesta. Komitea panee kuitenkin merkille, että osa sidosryhmistä ei pidä tätäkään riittävänä siihen, että ilmastoneutraalius saavutettaisiin ajoissa. Lisäksi komitea pitää valitettavana, että uudessa kehyksessä keskitytään pääasiassa hiilidioksidiin ja muita kasvihuonekaasupäästöjä käsitellään ylimalkaisesti tai niitä ei ole otettu riittävästi huomioon. Komitea odottaa tässä yhteydessä komission puuttuvan kaikkiin jäljelle jääviin merkittäviin kasvihuonekaasuihin, jotta EU:sta tehdään ensimmäinen ilmastoneutraali maanosa vuoteen 2050 mennessä.
4. kehottaa painokkaasti EU:n toimielimiä ja jäsenvaltioita huolehtimaan fossiilisten päästöjen hinnoittelusta päästökaupan ja verojen avulla, jotta pystytään torjumaan päästöjä kustannustehokkaasti ja vapauttamaan resursseja siirtymää varten. Asiaa on käsiteltävä EU:n päästökauppajärjestelmän ja EU:n energiaverodirektiivin uudelleentarkasteluissa tulevan 55-valmiuspaketin yhteydessä. Komitea onkin tyytyväinen Euroopan komission tulevaan ehdotukseen hiilidioksidipäästöjen tullimekanismista, sillä tarvitaan tehokkaita toimia hiilivuodon välttämiseksi, tuonin hiilipitoisuuden ottamiseksi täsmällisemmin huomioon ja sen varmistamiseksi, ettei EU:n vihreän kehityksen tavoitteita heikennetä siirtämällä tuotantoa maihin, joiden ilmastopolitiikka on vähemmän kunnianhimoista.
5. korostaa, että on tärkeää mahdollistaa ja edistää monia erilaisia ratkaisuja ottaen huomioon tekninen kehitys sekä EU:n alueiden erilaiset maantieteelliset ja ilmasto-olosuhteet ja infrastruktuurin ja energiajärjestelmien tilanne jne. EU:n sääntelykehysten tulee olla mahdollisimman teknologianeutraali päästöjen vähentämisen ja kestävyysnäkökulmasta, eikä siihen saisi liittyä kestäviin ratkaisuihin kohdistuvaa ylisääntelyä tai hallinnollista lisärasitusta.
6. toteaa kuitenkin, että eräiden alueiden erityisluonteen vuoksi uusien tavoitteiden saavuttaminen tulee olemaan niille erityinen haaste. Kyseisten alueiden energia- ja taloussiirtymän on tapahduttava oikeudenmukaisesti, joten modernisaa-tiorahastolla ja hiilidioksidipäästöjen tullimekanismilla on tärkeä rooli.

7. katsoo, kuten komissio on tiedonantoon "EU:n ilmastotavoite vuodelle 2030 entistä korkeammalle – Panostetaan ilmastoneutraaliin tulevaisuuteen ihmisten hyväksi" liittyvässä vaikutustenarvioinnissa todennut, että kaikkien alojen täytyy tukea EU:n ilmastopolitiikkaa. Komitea kannattaakin vihreän kehityksen ohjelmaa kasvustrategiana ja "vihreää valaa" keskeisenä välineenä, jonka avulla varmistetaan tavoitteen saavuttaminen.

8. painottaa, että monet kunnat ja alueet Euroopassa ja muualla maailmassa ovat osoittaneet olevansa ilmastoasioissa kunnianhimoisempia kuin jäsenvaltiot. Joissakin tapauksissa, kuten Japanissa, paikallis- ja alueviranomaisten määrittelemät paikalliset panokset ovat jopa saaneet kansallisen hallituksen nostamaan kansallisesti määriteltyjä panoksiaan. Komitea pitääkin tehokkaan monitasoisen hallinnon kannalta erittäin hyödyllisenä, että paikallis- ja aluetasolla määritellyt panokset otetaan huomioon kansallisten panosten määrittelyprosessissa.

Paikallis- ja alueviranomaisten aktiivinen osallisuus ilmastopolitiikassa edellytyksenä 55 prosentin tavoitteen saavuttamiselle

9. toteaa, että paikallis- ja alueviranomaiset panevat täytäntöön 70 prosenttia kaikesta EU:n lainsäädännöstä, 70 prosenttia ilmastomuutoksen hillitsemistoimista ja 90 prosenttia ilmastomuutoksen sopeutumiseen tähtäävistä toimintapolitiikoista ⁽¹⁾. Lisäksi yli 162 miljoonaa ihmistä (36 prosenttia EU:n väestöstä) asuu sellaisissa Euroopan kunnissa ja alueilla, joiden tavoitteena on nettopäästöjen nollaaminen ⁽²⁾. Paikallis- ja alueviranomaiset ovatkin nyt ja tulevaisuudessa vastuussa useimpien Euroopan vihreän kehityksen ohjelman strategioiden valmistelemisesta ja käytännön täytäntöönpanosta.

10. katsoo, että hiilidioksidipäästöjen vähentäminen tavoitteen mukaisesti vähintään 55 prosenttia vuoteen 2030 mennessä edellyttää perinpohjaisia muutoksia kaupunkien, alueiden ja asuinyhteisöjen organisointiin. Covid-19-pandemia, uudet ilmastotavoitteet ja ilmastomuutoksen jo alkaneet seuraukset tuovat Euroopan yhteiskuntiin rakenteellisia muutoksia, jotka ovat haastavia paikallis- ja alueviranomaisille hallinto- ja viranomaistahona, joka on lähimpänä ihmisiä ja alueiden todellisuutta.

11. katsoo, että paikallis- ja alueviranomaisilla on kaksoisrooli mielipidevaikuttajina ja kansalaisten tärkeimpien huolenaiheiden kuuntelijoina. Covid-19-kriisi on osoittanut, että paikallis- ja alueviranomaisilla on keskeinen asema ihmisten elämässä. Sidosryhmien, yritysten ja kansalaisten ottaminen mukaan ilmastopolitiikan päätöksentekoprosesseihin on erityisen tärkeää siksi, että näin voidaan turvata luottamus ja poliittisten päätösten hyväksyntä ja onnistuminen, myös kun on kyse ilmastoneutraaliuteen siirtymisen vaikutuksista. Mahdolliset haittavaikutukset on ennakoitava ja otettava hallintaan muun muassa paikallisen työvoiman jatko- tai täydennyskoulutusta koskevien suunnitelmien avulla, etenkin maaseutuyhteisöissä ja vähemmän kehittyneillä alueilla. Vaaleilla valitut paikalliset poliittiset päättäjät ovat oikeutetuimmassa asemassa ennakoimaan näitä kysymyksiä ja tukemaan niiden ratkaisemista.

12. korostaa, että useimpiin niihin pääasiallisiin aloihin, joihin vuoden 2030 ilmastotavoitteiden tiukentaminen kohdistuu, liittyy suoraan paikallista tai alueellista toimivaltaa. Kun ensimmäiset merkittävät päästövähennykset on saatu aikaan sulkemalla hiilivoimaloita ja puhdistamalla energiantensiivistä teollisuutta, vuorossa ovat seuraavana liikenne, maatalous ja rakennukset – erityisen tärkeitä aloja paikallis- ja aluetasolla niin kaupungeissa kuin maaseudullakin.

13. toteaa, että tavanomaisella käyttövoimalla toimivat ajoneuvot on vähitellen korvattava vähäpäästöisillä ja päästöttömillä, koko elinkaareltaan vähäpäästöisillä ajoneuvoilla ja kestäväpohjaisten joukkoliikennepalvelujen käytön lisäämisellä, mikä edellyttää alueellista koordinointia ja vaihtoehtoisten polttoaineiden yleisten latauspisteiden lisäämistä paikallisesti sekä julkisen liikenteen (esimerkiksi linja-auto- ja rautatieliikenteen) laadukkaan infrastruktuurin luomista, jotta päästöttömään liikkuvuuteen siirtyminen tulisi kansalaisten kannalta houkuttelevaksi ja kohtuuhintaiseksi.

14. on huolissaan siitä, että maatalouden päästöjen väheneminen on pysähtynyt viime vuosina ja joissain tapauksissa päästöt ovat lisääntyneet. Kun otetaan huomioon myös hiilipolstumat ja nielujen hallinnointi, maataloustuottajat ja metsänhoitajat ovat etulinjassa torjuttaessa ilmastomuutosta. Samalla niiden toiminta, johon ilmastomuutoksen seuraukset myös vaikuttavat voimakkaasti, on välttämätöntä elintarviketuotannolle ja tärkeää alueille sosiaalisesti ja taloudellisesti. Tämän vuoksi komitea kehottaa komissiota ottamaan yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanossa ja sen mahdollisessa tarkistamisessa huomioon tarvittavat investoinnit maatalousalan siirtymiseen kohti hiilidioksidineutraaliutta unohtamatta maatalojen taloudellista kannattavuutta ja niiden pandemian aikana jälleen ilmeiseksi tullutta olennaista tehtävää elintarvikkeiden toimittajana eurooppalaiselle yhteiskunnalle ja sitä, että maatalousmaan käyttö on sovitettava yhteen uusiutuvan energian tuotannon kanssa huonontuneella maatalousmaalla, jota voidaan hyödyntää ja uudistaa. Komitea painottaa, että on vahvistettava ilmastoystävällisiä maankäyttöjärjestelmiä. Komitea korostaa lisäksi, että eräissä

⁽¹⁾ AK:n päätöslauselma aiheesta "Vihreän kehityksen ohjelma yhteistyössä paikallis- ja alueviranomaisten kanssa", joulukuu 2019.

⁽²⁾ New Climate Institutun joulukuussa 2020 julkaisemien tietojen mukaan.

jäsenvaltioissa paikallis- ja alueviranomaiset ovat suurimpia julkisia metsänomistajia ja niillä on välitön rooli tällä talouden alalla. Tätä taustaa vasten komitea suhtautuu myönteisesti siihen, että kehitetään hiilidioksidin sitomisen sertifiointia suorien kannustimien luomiseksi yksittäisille maataloustuottajille tai metsänhoitajille.

15. katsoo, että uusiutuvien energialähteiden laajamittaista käyttöönottoa on tuettava kiireellisesti kunnianhimoisilla kehitystavoitteilla ja -toimenpiteillä ja että se edellyttää sekä laajamittaista että hajautettua infrastruktuurisuunnittelua energia-alalla. Tätä varten paikallis- ja alueviranomaisten on huolehdittava hankkeiden yksityiskohtaisesta hallinnoinnista ja infrastruktuurille on saatava paikallisten asukkaiden hyväksyntä. Lisäksi on huolehdittava kansalaisille tiedottamisesta ja heidän kannustamisestaan osallistumaan yhteisiin hankkeisiin esimerkiksi paikallisten energiayhteisöjen mekanismien avulla.

16. panee merkille, että rakennusalan tulevan perusparannusaallon yhteydessä käynnistetään kunnostusten perusteellisuutta ja vauhtia lisääviä toimia yksittäisten rakennusten ja asuinalueiden tasolla. Erityisesti viimeksi mainittu edellyttää paikallis- ja alueviranomaisilta seurantatoimia ja investointeja. Paikallis- ja alueviranomaisilla on niin ikään ratkaiseva rooli sen varmistamisessa, että rakennusten kunnostaminen on sopusoinnussa alue- ja kaupunkisuunnittelun kanssa, että sillä edistetään toimia väestökadon torjumiseksi ja että siinä noudatetaan sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja ympäristön huomioon ottamisen kriteerejä.

17. korostaa, että kaikki alueet ja kunnat eivät ole tasavertaisessa tilanteessa matkalla kohti ilmastoneutraaliutta: osa on jo vähentänyt päästöjään, osa tekee sitä parhaillaan ja osalla on siinä suuria vaikeuksia. Ilmastopolitiikassa onkin otettava huomioon alueelliset erityispiirteet, kuten eristyksissä olevat energiajärjestelmät, historialliset alueet tai ympäristönsuojelualueet ja hiili-intensiiviset alueet ja saariasema, jotta siirtymä on varmasti oikeudenmukainen ja kaikki Euroopan kansalaiset ja alueet voivat sen hyväksyä. Komitea uskoo vahvasti, että sellaiset välineet kuin Euroopan alueellinen tulostaulu⁽³⁾ tai eurooppalainen ilmastoneutraaliuden seurantakeskus⁽⁴⁾, joita komitea on jo aiemmin toivonut, ovat keskeisiä tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

18. suhtautuu myönteisesti siihen, että osana pyrkimyksiä ottaa huomioon alueelliset erityispiirteet on perustettu erityinen väline Euroopan saaria varten (*New Energy Solution Optimised for Islands*, NESOI) ja EU:n saarien puhtaan energian sihteeristö.

19. toistaa kehotuksensa ottaa paikallis- ja alueviranomaiset vahvasti mukaan sekä Euroopan ilmastopolitiikan laadintaan yleisesti että 55-valmiuspaketin suunnitteluun, toteutukseen ja seurantaan ennen kaikkea sen tehokkuuden, oikean kohdentamisen ja yleisen hyväksynnän varmistamiseksi, sillä paikallis- ja alueviranomaiset eivät edusta kenenkään omaa etua vaan niiden tehtävänä on työskennellä kansalaisten yleisen edun puolesta.

Monitasoinen hallinto ja toissijaisuusperiaate: keskeisiä tekijöitä ilmastoneutraaliuden saavuttamisessa ja EU:n kansalaisten osallistamisessa prosessiin

20. korostaa toissijaisuusperiaatteen aktiivisen toteuttamisen⁽⁵⁾ merkitystä ilmastopolitiikassa eli paikallis- ja aluetason ottamista oikea-aikaisesti huomioon eikä vain keskittymistä EU:n ja jäsenvaltioiden väliseen vuoropuheluun.

21. toteaa, että Euroopan kunnat ja alueet ovat ottaneet yhä merkittävämmän aseman ilmastopolitiikan tekijöinä, ja korostaa, että ne ovat toisinaan menneet EU-tasolla valtiotasoa pidemmälle esimerkiksi kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimuksen kaltaisten liikkeiden ja muiden paikallis- ja aluetason tuloksellisten aloitteiden kautta. Komitea toteaaakin jälleen, että tarvitaan toimivaa, osallistavaa ja monitasoista vuoropuhelua, joka tähtää ilmastotavoitteiden huomioon ottamiseen alakohtaisissa toimintapolitiikoissa.

22. kannattaa kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimuksen aloitteita ja pyrkimyksiä ottaa valtiotasoa alemmat, alakohtaiset ja aihekohtaiset kaupunginjohtajien järjestöt paremmin mukaan sopimustoimintaan. Komitea kehottaa parantamaan sopimuksen jalansijaa ja tunnettua valtio-, alue- ja paikallistasolla.

23. kannattaa ehdotusta ottaa AK mukaan eurooppalaisen kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimuksen poliittiseen johtokuntaan ja on valmis luomaan tiiviimmät yhteydet sopimuksen EU-tason hallinnon ja sopimuksen toisen kamarin välille, jotta voidaan antaa poliittista tukea tälle hankkeelle, tehdä sopimusta tunnetuksi ja helpottaa vuoropuhelua kansallisten elinten kanssa sekä varmistaa yhteneväisyys ja johdonmukaisuus paikallis- ja alueviranomaisten auttamisessa ja edustuksessa Euroopan tasolla, sillä toimintaympäristö on jo nyt useimmille niistä melko monimutkainen.

⁽³⁾ Ilmastonmuutoksen vaikutukset alueisiin – Euroopan vihreän kehityksen ohjelman arviointi

⁽⁴⁾ Puhdas maapallo kaikille – Eurooppalainen visio kukoistavasta, nykyaikaisesta, kilpailukykyisestä ja ilmastoneutraalista taloudesta

⁽⁵⁾ Toissijaisuusperiaatteen aktiivinen toteuttaminen sellaisena kuin toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden sekä ”tehdään vähemmän mutta tehokkaammin” -periaatteen toteutumista tarkasteleva komission työryhmä sen on määritellyt.

Ilmastoneutraaliuden saavuttamista edistävien välineiden tarjoaminen paikallis- ja alueviranomaisille

24. korostaa, että tiedonsaanti ja rahoituksen hankkiminen ilmastoaloitteisiin ja -hankkeisiin on monien paikallis- ja alueviranomaisten mielestä edelleen vaikeaa. Vaikeudet liittyvät seuraaviin seikkoihin:

- tiedon puute saatavilla olevasta rahoituksesta ja olemassa olevista aloitteista, jotka soveltuvat parhaiten kunnan tai alueen hankkeeseen
- eurooppalaisen ja kansallisen toimintaympäristön monimutkaisuus ja lukuisten eri alustojen ja aloitteiden aiheuttama hämmennys
- rahoituksen hakemiseen, hallinnointiin ja seurantaan tarvittavan teknisen osaamisen puuttuminen paikallistasolla
- pärjääminen yksityiselle sektorille kilpailussa asiantuntijoiden houkuttelemiseksi ja pitämiseksi palveluksessa
- energiayhteisöjen ja paikallishankkeiden saamat monitulkintaiset markkinasignaalit
- paikallisviranomaisten ja yritysten heikko vastaanottokyky.

25. on huolissaan siitä, että edellisissä kohdissa mainitut vaikeudet voivat aiheuttaa paikallis- ja alueviranomaisissa haluttomuutta ryhtyä toteuttamaan paikallisia vihreän kehityksen ohjelmia ja sitoutua vuoden 2030 tavoitteisiin.

26. pyytää yhteistä tutkimuskeskusta tekemään tutkimuksen kartoittaakseen (tilastollisen alueluokituksen tasolle 3 saakka) paikallis- ja alueviranomaisten ja yritysten vastaanottokykyä pitäen silmällä, että vihreän kehityksen ohjelmassa ja elpymissuunnitelmassa on tarjolla merkittävästi uutta rahoitusta, ja on valmis tuomaan oman panoksensa AK:n välineiden, kuten alueellisten keskusten, avulla.

27. varoittaa komissiota siitä, että tämänhetkinen terveyskriisin hallinta rasittaa suuresti paikallis- ja alueviranomaisia ja niillä on vaikeuksia osoittaa taloudellisia ja henkilöresursseja ilmastoneutraaliushankkeisiin ja tähän liittyviin etenemissuunnitelmiin. Komitea kehottaakin tukemaan paikallis- ja alueviranomaisia riittävin resurssein tässä tulevan vuosikymmenen haasteessa ja ottamaan huomioon hankkeiden koko elinkaaren (myös seurannan).

28. painottaa tarvetta parantaa paikallis- ja alueviranomaisten täytäntöönpanovalmiuksia sekä riittävän ja pätevän henkilöstön tärkeyttä erityisesti kuntatasolla ja maaseutualueilla. Ilmastotoiminnan tavoitteiden toteuttamiseen liittyvien monien eri alojen ja vastuualueiden koordinoimiseksi on järjestelmällisesti tarjottava tarvittavaa työvoimaa.

29. kannattaa eurooppalaista ilmastopimusta ja oikeudenmukaisen siirtymän foorumin paikallista lähestymistapaa, sillä ne ovat keskeisiä välineitä ilmastoneutraaliuteen siirtymisen tukemisessa ja vauhdittamisessa muiden aloitteiden ohella. Komitea kehottaa kuitenkin Euroopan komissiota luomaan mahdollisesti eurooppalaisen ilmastopimuksen kautta kattofoorumin, joka edistää niiden yhdentymistä ja täydentävyyttä, opastaa paikallis- ja alueviranomaisia valintojen tekemisessä kunkin omien erityispiirteiden pohjalta, varmistaa johdonmukaisuuden, tietojen helpon saatavuuden sekä keskenään kilpailevien sitoumusten välttämisen ja yksinkertaistaa ja yhdenmukaistaa (mahdollisuuksien rajoissa) aloitteisiin osallistumisen edellytykset.

30. kehottaa Euroopan komissiota myöntämään sen, että paikallis- ja alueviranomaisten rooli on merkittävämpi kuin muiden valtiosta riippumattomien toimijoiden, ja pyytää ottamaan tämän erityisluonteen huomioon kattofoorumin yhteydessä.

31. kannattaa paikallisten ilmastopimusten luomista, jotta voidaan varmistaa, että ilmastoneutraaliussuunnitelmat ovat osallistavia, että asukkaat antavat niille hyväksyntänsä ja tukensa ja että niissä on otettu huomioon Euroopan kansalaisten huolenaiheet ja tarpeet.

32. toteaa, että puolivirallisilla instituutioilla, kuten kansalaisten kaupunginvaltuustoilla, paikallisilla neuvoo-antavilla elimillä ja arpomalla valituilla kansalaiskokouksilla on tärkeä asema oikeanlaisen dynamiikan luomisessa ja energiakäänteen vauhdittamisessa. Komitea kehottaakin kaikkia kuntia, joissa on vähintään 10 000 asukasta, harkitsemaan kansalaisparlamenttien perustamista paikallishallintorakenteeseensa etsimään konkreettisia keinoja vähentää kasvihuonekaasupäästöjä ja sopeutua ilmastomuutokseen.

33. korostaa, että useimmat kunnat ja alueet eivät tiedä nykyistä tai aiempaa hiilidioksidipäästötasoaan ja että niiden on siksi vaikea hahmottaa määrällisesti tarvittavia toimia ja suunnitella tehokkaita etenemissuunnitelmia kohti ilmastoneutraaliutta. Komitea pyytää komissiota auttamaan siinä, että paikallis- ja alueviranomaiset saavat tarvittavaa teknistä apua ja asiantuntemusta päästöjensä arvioimiseen. Tässä olisi ennen muuta hyödynnettävä kaikkia paikallisten energiatoimistojen, ilmastomuutoskysymyksiä käsittelevien paikallis- ja alueviranomaisten ja muiden asiaankuuluvien tahojen tarjoamia

palveluja. Lisäksi suositellaan, että paikallishallinnon yhteyteen perustetaan ilmastoasioista vastaavan tehtävä kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimuksen edistämiseksi kunnassa sekä kestävä energiaa ja ilmastoa koskevien toimintasuunnitelmien (SECAP-suunnitelmien) koordinoimiseksi ja täytäntöönpanemiseksi. Tämä ilmastoasioista vastaavan tehtävä voi olla jaettu useiden pienten hallintotahojen kesken.

34. kannattaa sitä varten maailmanlaajuisen kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimuksen yhteistä raportointikehystä askeleena kohti paikallisten ja alueellisten näkökantojen yhteensovittamista.

35. toistaa kannattavansa alueellisesti ja paikallisesti määriteltyjen panosten järjestelmää, joka on keino tunnustaa virallisesti kaupunkien, paikallishallinnon ja alueiden kaikkialla maailmassa toteuttamat hiilidioksidipäästöjen vähentämistoimet sekä seurata niitä ja kannustaa niihin. Euroopan komissiota kehoitetaan tutkimaan yhdessä AK:n kanssa, miten SECAP-suunnitelmat tai vastaavat suunnitelmat voisivat toimia alueellisesti ja paikallisesti määriteltyinä panoksina, joiden kautta paikallistaso osallistuisi YK:n Pariisin ilmastopimukseen ja jotka tunnustettaisiin virallisesti kansallisesti määriteltyjen panosten täydennykseksi.

36. kannattaa maailmanlaajuisia *Race to Zero*- ja *Race to Resilience* -aloitteita⁽⁶⁾ ja kehottaa UNFCCC:tä tekemään yhteistyötä AK:n ja muiden asiaankuuluvien paikallishallinnosta ja kunnallisviranomaisista (LGMA) muodostuvan ryhmän jäsenten kanssa, jotta valtiotasoa alempien hallintotasojen panos ilmastotoimintaan tunnustettaisiin virallisesti ja jotta käynnistettäisiin erityinen vuoropuhelu valtiotasoa alempien hallintotasojen kanssa.

37. painottaa, että paikallis- ja alueviranomaisilla on erityistä potentiaalia sekä sosiaalisen että teknisen ilmastoinnovoinnin alalla ja ne osallistuvat usein tutkimus- ja innovointihankkeisiin. Jotta tämä potentiaali saataisiin kukoistamaan ja hyödynnettyä kaikilta osin uusien ilmastoneutraalusratkaisujen löytämiseksi, komitea kehottaa komissiota luomaan 55-valmiuspaketin yhteyteen joustavan kehyksen, joka takaisi innovointi- ja kokeilualoitteiden toteutumisen paikallistasolla ja tarjoaisi näin alhaalta ylöspäin suuntautuvia ja paikallisista tarpeista lähteviä ratkaisuja.

38. korostaa, että paikallistasolle on taattava teknologinen, poliittinen ja demokraattinen vapaus valita hiilestä irtautumisen keinot, sillä ulkopuolisten sanelemat päätökset herättävät haluttomuutta noudattaa niitä.

Paikallis- ja alueviranomaisten ääni kuuluville COP26-kokouksessa

39. katsoo, että vaikka kansallisesti määritelty panokset ovat tärkein keino saattaa valtiot vastuuseen, koko yhteiskunta on otettava mukaan päästövähennystalkoisiin ilmastoneutraalin ja ilmastomuutoksen kestävä alueen luomiseksi.

40. korostaa, että paikallis- ja alueviranomaiset ovat saaneet ääntään paremmin kuuluville ilmastomuutokseen liittyvissä kansainvälisissä neuvotteluissa ja aloitteissa, ja suhtautuu myönteisesti paikallis- ja alueviranomaisten verkostojen käynnistämiin aloitteisiin, joita ovat muun muassa CPMR, ICLEI, C40, Under2Coalition, Regions4, Climate Alliance, FEDARENE, kuntien kansainvälinen maailmanjärjestö (UCLG) sekä maailmanlaajuinen kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimus, ja niiden panokseen UNFCCC:n valtiosta riippumattomien toimijoiden ilmastotoimintafoorumilla (NAZCA).

41. pitää UNFCCC:n COP26-kokousta ratkaisevana virstanpylväänä EU:n aseman vahvistamisessa maailmanlaajuisen ilmastotoiminnan eturintamassa ja korostaa, että alueiden ja kuntien parhaillaan toteuttamilla toimilla ja sitoumuksilla pitäisi olla merkittävä asema valmisteltaessa COP26-kokousta, jossa näitä olisi tehtävä virallisesti tunnetuksi.

42. kehottaa maailmanlaajuisia ja eurooppalaisia toimijoita investoimaan tasa-arvoanalyysiin ja sukupuolen mukaan luokiteltuihin tietoihin, jotta voitaisiin ymmärtää täysin ilmastomuutoksen vaikutukset kaikkiin haavoittuviin ryhmiin, ottamaan käyttöön sukupuolitietoiset budjetoinnin tekniikkoja ja varmistamaan, että kaikilla sukupuolilla on yhtäläiset mahdollisuudet osallistua päätöksentekoon kaikilla tasoilla. Näin ollen komitea kannattaa kehoitusta parantaa sukupuolten tasapuolista edustusta maakohtaisissa valtuuskunnissa sekä COP26-kokouksen ylemmän johdon ryhmässä ja suhtautuu myönteisesti ilmastomuutosta koskevan YK:n puitesopimuksen (UNFCCC) yhteydessä tehtävään työhön, jossa käsitellään tasa-arvo- ja ilmastopolitiikkojen välisiä yhteyksiä⁽⁷⁾, ja kehottaa Euroopan komissiota toimimaan samansuuntaisesti.

43. katsoo, että Edinburghin julistus biologisesta monimuotoisuudesta on kaikkien aikojen painokkain asiakirja paikallis- ja alueviranomaisten tunnustamiseksi, sitouttamiseksi ja voimaannuttamiseksi kaikkia YK:n prosesseja ajatellen. Komitea ehdottaa tämän lähestymistavan toistamista ja sen ulottamista muihinkin YK:n elimiin ja kehottaa UNFCCC-kumppaneita laatimaan yhteisymmärryspöytäkirjan Euroopan kuntien ja alueiden virallisen edustajan eli Euroopan alueiden komitean kanssa.

⁽⁶⁾ <https://racetozero.unfccc.int/race-to-resilience/>

⁽⁷⁾ <https://unfccc.int/gender>

44. kehottaa käymään tiiviimpää monitasoista poliittista vuoropuhelua ilmastonmuutoksen hillitsemisestä ja siihen sopeutumisesta aloilla, joilla paikallis- ja alueviranomaiset ovat jo vahvasti hallinnoinnissa mukana ja joilla toimivallan hajauttaminen on yleistä eri puolilla maailmaa. Tällaisia aloja ovat esimerkiksi energian toimitus ja kysyntä, liikenne, maatalous ja rakentaminen.

45. kehottaa käymään tiiviimpää monitasoista poliittista vuoropuhelua ilmastonmuutoksen hillitsemisestä ja siihen sopeutumisesta aloilla, joilla ilmastotoimissa on otettava huomioon muitakin ympäristökysymyksiä, jotka liittyvät esimerkiksi luonnon monimuotoisuuden suojeluun tai elintarvikkeiden tuotantoon, puhtaaseen veteen sekä kestäväan maaja metsätalouteen. Erityisesti tämä koskee maankäytön eri muotojen yhteensopivuuteen liittyvää alueellista strategiaa, jossa paikallis- ja alueviranomaiset ovat keskeisesti mukana. Se koskee myös päätöstä komission hyväksymien, maatalousalaan vaikuttavien strategioiden täytäntöönpanosta. Näistä strategioista on tehtävä vaikutustenarviointi niiden seurausten arvioimiseksi.

46. kannattaa Euroopan komission ja kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimuksen aloitteita tuoda paremmin esiin paikallis- ja alueviranomaisten toimintaa ja osallistumista ilmastoneutraaluispolitiikan suunnitteluun ja toteuttamiseen tulevaisu COP-kokouksissa ja tukea johtajuutta ilmastotoiminnan vertikaalisessa integroinnissa. Komitea pyytääkin komissiota järjestämään yhteistyössä AK:n kanssa teemapäivän, jossa esitellään paikallisia ilmastotoimia EU:ssa ja joka tarjoaa tilaisuuden esitellä EU:n eri aloitteita.

47. kehottaa AK:n jäseniä järjestämään omissa yhteisöissään ennen COP26-kokousta paikallisia ja alueellisia osapuolikonferensseja, joissa levitetään tietoa ilmastohätätilasta ja myös pyydetään kansalaisia ja yrityksiä kertomaan tarpeistaan ja hyvistä käytänteistään, jotka voisivat vauhdittaa vihreää siirtymää ja auttaa saavuttamaan Pariisin sopimuksen tavoitteet.

48. muistuttaa, että EU on ottanut johtavan aseman COP-neuvotteluissa ja että sen on näin ollen toteutettava tuloksellisia toimia tavoitteensa saavuttamiseksi, mikä edellyttää yhteissuunnittelua ja yhteistyötä paikallis- ja alueviranomaisten kanssa. Komitea kehottaa siksi UNFCCC:tä tekemään yhteistyötä AK:n kanssa paikallisten ja alueellisten osapuolikonferenssien ensi käden kokemusten tuomiseksi paremmin esiin.

Bryssel 1. heinäkuuta 2021.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Apostolos TZITZIKOSTAS

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta: ”Euroopan demokratiatoimintasuunnitelma”

(2021/C 440/06)

Esittelijä	Aleksandra DULKIEWICZ (PL, EPP), Gdańskin kaupunginjohtaja
Viiteasiakirja	Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle Euroopan demokratiatoimintasuunnitelmasta COM (2020) 790, 3. joulukuuta 2020

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

Taustaa

1. katsoo, että Euroopan demokratiatoimintasuunnitelmassa keskitytään lyhyen aikavälin puolustusmekanismeihin demokraattisten prosessien turvaamiseksi. Sitä olisikin täydennettävä pidemmän aikavälin strategisemmalla lähestymistavalla eurooppalaisen demokratian edistämiseksi kaikilla tasoilla ja sekä sen edustuksellisessa että osallistavassa demokraattisuuudessa. Tällainen lähestymistapa voisi perustua jäsenvaltioissa kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla jo sovellettaviin säädöksiin ja parhaisiin käytäntöihin ja johtaa Euroopan demokratian peruskirjan laatimiseen.
2. muistuttaa, että SEU-sopimuksen 5 artiklassa, jossa määritellään toissijaisuusperiaate, todetaan: ”unioni toimii aloilla, jotka eivät kuulu sen yksinomaiseen toimivaltaan, ainoastaan jos ja siltä osin kuin jäsenvaltiot eivät voi keskushallinnon tasolla tai alueellisella taikka paikallisella tasolla riittävällä tavalla saavuttaa suunnitellun toiminnan tavoitteita”.
3. kannattaa ehdotusta Euroopan demokratiatoimintasuunnitelmaksi. Populismin ja nationalismin, yhteiskunnallisen manipuloinnin, disinformaation, vihapuheen ja salaliittoteorioiden uhka on kasvussa Euroopan julkisessa ja poliittisessa tilassa. Se johtaa polarisoitumiseen, aggressiivisuuteen, suvaitsemattomuuteen ja vakaviin puutteisiin yhteiskunnallisessa yhteisvastuussa. Yleinen tavoite, joka on kansalaisten vaikutusmahdollisuuksien lisääminen ja selviytymiskykyisempien demokratioiden rakentaminen kaikkialla EU:ssa, on ratkaiseva unionin lujittamiseen tähtäävien toimien kehittämiseksi.
4. korostaa, että Euroopan unioni muistuttaa rakenteeltaan yhteenliittyneistä elimistä koostuvaa organismia. Kansalaisten oikeuksien ja vapauksien heikentyminen yhdessä jäsenvaltiossa aiheuttaa todellisia kielteisiä vaikutuksia demokratiaan koko eurooppalaisessa perheessä ja on uhka yhteisille arvoille.
5. korostaa, että on välttämätöntä laatia luettelo sekä demokratiaan kohdistuvista uhkista että kansalaisten osallistumista koskevista innovatiivisista hyvistä käytännöistä, ja katsoo, että alue- ja paikallisviranomaisilla on parhaat edellytykset siihen. Komitea kehottaa komissiota, parlamenttia ja neuvostoa panemaan merkille EU:n vuoden 2021 vuotuisen alue- ja paikallisbarometrin suositukset, jotka julkaistaan lokakuussa 2021.
6. yhtyy disinformaation torjuntaa koskevasta toimintasuunnitelmasta annetussa lausunnossa esitettyyn näkemykseen, jonka mukaan kansalaisten tietoisuuden lisääminen on pitkälinen ja monimutkainen prosessi, johon kuuluu medialukutaidon kehittäminen, mukaan lukien tiedon saantia ja levittämistä koskevien uusien keinojen käsitteleminen. Näiden taitojen rinnalla on hallittava tietojen ja niiden lähteiden kriittinen analysointi.
7. korostaa, että paikallis- ja alueviranomaisilla on hyvät mahdollisuudet osallistua disinformaation ja sen aiheuttamien uhkien vastaiseen taisteluun.
8. toteaa, että EU:n jäsenyys ei tarkoita ainoastaan vapauksista ja varoista muodostuvaa kokonaisuutta, vaan myös perusarvojen kunnioittamista. Tarvitaan konkreettisia oikeudellisia välineitä, jotta voidaan toteuttaa nopeita ja tehokkaita, myönteisesti vaikuttavia toimia, joilla kannustetaan ja äärimmäisissä tapauksissa pakotetaan Euroopan unionin jäseniä soveltamaan demokraattisen valtion ja oikeusvaltion periaatteita. Tällä hetkellä tällaisia oikeudellisia välineitä ei ole. Tästä seuraa, että Euroopan komissio ei voi kovin tehokkaasti puuttua ongelmallisiin päätöksiin, joita joissakin jäsenvaltioissa

tehdään, kuten todetaan 10. kesäkuuta 2021 annetussa Euroopan parlamentin päätöslauselmassa oikeusvaltiotilanteesta Euroopan unionissa ja ehdollisuusjärjestelmästä annetun asetuksen (EU, Euratom) 2020/2092 soveltamisesta. AK kannattaa kyseistä päätöslauselmaa kaikilta osin ja pohtii, onko Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 7 artikla riittävä vastaus näihin haasteisiin.

9. kehottaa ottamaan mahdollisimman pian käyttöön strategisia toimia ja lainsäädäntöä, joilla voidaan tehokkaasti ratkaista ongelmia, joita esiintyy eräissä EU-maissa ja jotka koskevat muun muassa vaalien turvallisuutta eri tasoilla.

10. korostaa, että eurooppalaista demokratiaa uhkaavat paitsi ulkopuoliset tahot, jotka pyrkivät horjuttamaan EU:n vakautta, myös sisäiset tahot, jotka hyökkäävät sitä vastaan, mikä on EU:ssa tärkeintä: yhteisöllisyyttä.

11. katsoo, että toimintasuunnitelmalla olisi pohjustettava suhteita ja yhteyksiä niihin EU:n ulkopuolisiin kumppaneihin, jotka eivät hyväksy demokraattisia normeja eli joissa ei kunnioiteta perustavia ihmis- ja kansalaisoikeuksia. Esimerkkeinä voidaan mainita EU:n politiikka muun muassa Venäjän, Valko-Venäjän tai Kiinan kaltaisia maita kohtaan tai East StratCom -työryhmän työ. Komitea toteaa, että naapurimaiden demokratialiikkeitä on tuettava muun muassa itäisen kumppanuuden kautta.

12. toteaa, että on pyrittävä löytämään tasapaino pandemiaan liittyvien uhkien torjumisen ja kansalaisvapauksien suojelun välillä (esim. tietosuojaa tai kokoontumis- ja mielenosoitusoikeuden rajoittamisen estäminen).

13. korostaa, että hyökkäykset tiedotusvälineitä vastaan heikentävät eurooppalaisia arvoja ja johtavat kohti autoritaarista mallia. Ilman vapaata mediaa ei ole todellista yhteiskunnallista valvontaa. Vakiintuneiden journalististen normien puuttuminen luo ilmapiirin, jossa salaliittoteoriat, disinformaatio, populismi ja vihapuhe voivat levitä. Komitea varoittaa tiedotusvälineiden uudelleenkansallistamisesta joissakin EU-maissa.

14. panee merkille, että demokratiatoimintasuunnitelmassa ei kiinnitetä riittävästi huomiota julkisten tietojen saatavuuteen. Demokratian ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen käsitteen perustana on tiedon ja ajatusten vapaa liikkuvuus. Viranomaisten keräämät tiedot kuuluvat kansalaisille, ja viranomaiset pitävät kaikilla tasoilla tietoja hallussaan kansalaisten puolesta ⁽¹⁾. Komitea korostaa, että paikallisviranomaiset, joilla on käytössä kansalaisten tiedonsaantiin liittyviä välineitä ja välineitä, joilla mahdollistetaan heidän suora osallistumisensa vallankäyttöön, tarjoavat hyvän esimerkin viranomaisten avoimuudesta ja vastuuvetämisestä ⁽²⁾.

15. muistuttaa, että demokraattisen EU:n on täytettävä sitoumuksensa suojella EU:n arvoja, integraatiota ja tasa-arvoa kaikissa sen ulottuvuuksissa sukupuolesta, rodusta, etnisestä alkuperästä, uskonnosta, vakaumuksesta, vammaisuudesta, iästä tai sukupuolisesta suuntautumisesta riippumatta ja jäsenvaltioiden on myös pyrittävä tähän suuntaan.

16. korostaa, että demokratiatoimintasuunnitelmassa ei mainita suoraan paikallis- ja alueviranomaisten toimintaa.

Painopisteet

17. kehottaa kehittämään EU:n ja jäsenvaltioiden auktoriteettia, legitiimien julkisten instituutioiden uskottavuutta sekä koulutusta ja vahvistamaan paikallishallinnon roolia demokratian työssijana.

18. korostaa, että EU:n kansalaisten luottamus EU:n tärkeimpien elinten toimintaan on demokraattisen eurooppalaisen yhteisön kehittämisen ehdoton edellytys. Jäsenvaltioiden keskeisten instituutioiden ennakoitavuus ja uskottavuus edellyttävät, että nämä maat kunnioittavat oikeusvaltioperiaatetta. Riippumattomien instituutioiden ja kansallisen lainsäädännön tehokas, demokraattisten arvojen mukainen toiminta on unionin kulmakivi.

⁽¹⁾ Vuonna 1946 annetun YK:n yleiskokouksen päätöslauselman N:o 59 sekä ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen (1948) 19 artiklan ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen (1950) 10 artiklan mukaan tiedonsaantioikeus on olennainen osa sananvapautta koskevaa perusoikeutta.

⁽²⁾ Esimerkkejä tällaisista paikallishallinnon välineistä ovat avoin data, kansalaisbudjetti ja kansalaispaneelit.

19. korostaa paikallis- ja alueviranomaisten keskeistä roolia kansalaisuuden vahvistamisessa. Paikallis- ja alueviranomaiset ovat kansalaisia lähimpänä oleva viranomaistaho, johon luotetaan eniten⁽³⁾. Alueiden ja kuntien roolin vahvistamisesta esimerkiksi tarjoamalla niille rahoitusvälineitä, joihin ei liity aineellisia myöntämisperusteita, on tulossa strategisesti yhä merkittävämpää.

20. kehottaa antamaan enemmän painoarvoa eurooppalaiselle kasvatukselle, jossa korostuu tieto, täysi suvaitsevuus sekä taito kompromisseihin ja rauhanomaiseen konfliktinratkaisuun. Erilaisten näkemysten ja asenteiden rinnakkaiselo on todellinen rokote fanatismia, rasismia ja etnisiä konflikteja vastaan.

Kansalaiskasvatus – kriittinen ajattelu ja medialukutaito

21. korostaa, että paikallis- ja alueviranomaisilla voi olla merkittävä koulutuksellinen rooli, sillä ne voivat luoda paikallisyhteisöille edellytykset kehittää hyviä demokraattisia käytäntöjä.

22. varoittaa yhteiskunnan radikalisoitumisesta ja disinformaatiota käyttävien populistien valtaantulosta. Disinformaation torjunta edellyttää sen kielteisille vaikutuksille altimpien henkilöiden tunnistamista. Erityistä suojelua olisi annettava nuorille, ikääntyneille, kansallisille ja etnisille vähemmistöille, maahanmuuttajille ja digitaalisesti syrjäytyneille. Komission olisi kiinnitettävä huomiota niihin alueisiin ja ryhmiin, jotka ovat erityisen alttiita sekä ulkoiselle että sisäiselle disinformaatiolle.

23. panee merkille Euroopan komission 26. toukokuuta esittämät suuntaviivat disinformaatiota koskevien käytännestäntöjen puutteiden korjaamiseksi. On myönteistä, että komission mukaan ”käytännestäntöjen kaikilla aloilla tarvitaan vahvempia ja täsmällisempiä sitoumuksia” ja että on parannettava erityisesti seurantamenetelmiä ja että komissio kehottaa muita EU:ssa toimivia alustoja, yksityisviestipalveluja ja muita verkkomainonta-alan toimijoita noudattamaan käytännestäntöjä. Komission vaikeudet tarkistaa alustojen toimittamien seurantaraporttien todenperäisyys ja seuraamusmekanismin puuttuminen heikentävät kuitenkin merkittävästi käytännestäntöjen tehokkuutta ja edellyttävät uusia sääntelytoimia EU:n tasolla.

24. ehdottaa tässä yhteydessä, että laaditaan koordinoitu yleiseurooppalainen kansalaiskasvatusta, kriittistä ajattelua ja medialukutaitoa koskeva vapaaehtoinen ja jäsenvaltioille ohjeellinen opetussuunnitelma, josta parhaana käytänteenä olevan Suomessa toteutettavan CIVIS-ohjelman mallin mukaisesti järjestetään julkinen kuuleminen ja joka mukautetaan sen jälkeen alueellisiin ja paikallisiin tarpeisiin. Sen olisi katettava kouluopetus, virkamiesten koulutus, elinikäinen oppiminen ja yhteiskunnallisia kampanjoita. AK haluaisi osallistua tähän aktiivisesti ja kehottaa Euroopan komissiota tekemään tiivistä yhteistyötä jäsenvaltioiden ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden kanssa toissijaisuusperiaate ja toimivaltajako huomioon ottaen.

Disinformaation ja vihapuheen torjunta

25. katsoo, että olisi perustettava tiiviissä vuorovaikutuksessa Euroopan parlamentin INGE-valiokunnan kanssa eurooppalainen virasto⁽⁴⁾, jonka tehtävänä olisi torjua disinformaatiota, vihapuhetta, suvaitsemattomuutta, tiettyihin yhteiskuntaryhmiin kohdistuvaa väkivaltaa ja salaliittoteorioiden leviämistä.

26. pitää valitettavana, että paikallisviranomaisilla on toissijainen rooli valeutusten leviämisen torjunnassa, mikä johtuu usein asiantuntemuksen, osaamisen ja resurssien puutteesta. Komitea kehottaa luomaan yhtenäisen rahoitusmekanismin disinformaation torjuntaa varten.

27. kannattaa turvallisuusunionistrategiaa, jossa käsitellään valtion ja valtiosta riippumattomien toimijoiden hybridihyökkäyksiä: kyberhyökkäyksiä, kriittisen infrastruktuurin vahingoittamista, disinformaatiokampanjoita ja poliittisten narratiivien radikalisoitumista.

28. katsoo, että on tarpeen keskustella sananvapaudesta ja siitä, mitä se tarkoittaa internetissä. Komitea korostaa, että alueiden komitean, kansainvälisen Cities of Refuge -verkoston (ICORN) ja Gdańskin kaupungin yhdessä perustama Pawel Adamowicz -palkinto⁽⁵⁾, jolla edistetään sosiaalista osallisuutta, yhtäläisiä mahdollisuuksia ja ihmisoikeuksien ja kansalaisvapauksien kunnioittamista sekä torjutaan ennakkoluuloja ja muukalaisvihaa, on konkreettinen askel tähän suuntaan.

⁽³⁾ <https://cor.europa.eu/fi/our-work/Pages/EURegionalBarometer-2020.aspx>

⁽⁴⁾ Esimerkiksi AK:n yhteyteen.

⁽⁵⁾ Hän on myös luonut kaksi näille ihanteille omistettua gdańskilaista toimintamallia: maahanmuuttajien kotouttamisen malli ja yhdenvertaisen kohtelun malli.

29. katsoo, että tähän on kutsuttava mukaan paikallisviranomaisten ja kansalaisyhteiskunnan rinnalla myös tiedotusvälineet. Käytännön kokemustensa ja ammattitaitonsa vuoksi tiedotusalan toimijat havaitsevat disinformaation herkästi.

30. muistuttaa digitaalisia palveluja koskevan säädöksen merkityksestä välineenä, jolla voidaan lisätä digitaalisen ympäristön avoimuutta ja lisätä verkkoalustojen vastuuvollisuutta.

31. muistuttaa tarpeesta varmistaa, että demokratiatoimintasuunnitelma, media- ja audiovisuaalialan toimintasuunnitelma ja digipalvelusäädöstä käsittelevät lainsäädäntökeskustelut ovat keskenään täysin johdonmukaisia.

32. toivoo digitaalisia palveluja koskevaa direktiiviä, jossa ehdotetaan horisontaalista kehystä verkon viranomaisvalvonnalle sekä sääntöjä, joilla varmistetaan vastuuvollisuus siitä, miten alustat hallinnoivat sisältöä, mainoksia ja mikrokohdentamista.

Toimittajien turvallisuus ja tuki paikallisille tiedotusvälineille

33. korostaa luotettavan journalismin merkitystä myös paikallistasolla kansalaisten luottamuksen rakentamisessa. Riippumattomat tiedotusvälineet ovat yksi demokratian tärkeimmistä pilareista, ja niillä on todellista vaikutusta julkiseen keskusteluun.

34. tuomitsee riippumattomien tiedotusvälineiden vastaisen välineen, joka tunnetaan nimellä SLAPP (strateginen häirintätarkoituksessa nostettu kanne), ja kehottaa komissiota antamaan ehdotuksen toimittajien ja kansalaisyhteiskunnan suojelemisesta.

35. varoittaa syrjäyttämästä riippumatonta lehdistöä tiedotusvälineiden monopolisoinnin ja politisoitumisen kautta, erityisesti kun tämä tapahtuu käyttämällä EU:n varoja. Komitea kehottaa valvomaan paremmin tällaiseen toimintaan osoitettuja varoja ja kannattaa alueiden osallistumista EU:n varojen jakamiseen. Komitea kannattaa sellaisten täydentävien lainsäädäntötoimien luomista, joissa kunnioitetaan jäsenvaltioiden toimivaltaa mutta joilla pyritään vahvistamaan EU:n toimintavalmiuksia, jotta varmistetaan, että riippumattomien tiedotusvälineiden vapaus ja moniarvoisuus säilyvät demokratian tukipilarina.

36. korostaa, että sananvapauteen kohdistuvat hyökkäykset kaventavat julkista keskustelua. Komitea kehottaa kiinnittämään huomiota sananvapauteen akateemisessa työssä, tutkimuksessa ja taiteellisessa työssä. Uhkailu, mustamaalauskampanjat, poliittinen painostus, taloudelliset rajoitukset ja esteet julkisten varojen saamiselle uhkaavat tutkijoiden, tiedotusvälineiden ja kansalaisjärjestöjen toimintaa, minkä seurauksena ne eivät voi hoitaa valvontatehtäväänsä. Komitea varoittaa joidenkin hallitusten yrityksistä rajoittaa tutkimuksen riippumattomuutta ja määrätä seuraamuksia epämääräisten ja kiistanalaisten kriteerien perusteella.

Kansalaisten osallistumisen lisääminen

37. korostaa, että Euroopan tulevaisuuskonferenssi olisi järjestettävä mahdollisimman monella Euroopan alueella ja että sen olisi toimittava alhaalta ylöspäin, jotta monenlaiset kansalaisryhmät voivat osallistua keskusteluun ja olla toiminnassa mukana. Komitea kehottaa tunnustamaan kansalaispaneelit yhdeksi EU:n päätöksentekoprosessiin osallistumisen muodoksi.

38. kehottaa EU:n toimielimiä luomaan tehokkaita, avoimia ja osallistavia kanavia kansalaisten ja erityisesti niiden tavoittamiseksi, joita ei kiinnosta osallistuminen julkiseen ja yhteiskunnalliseen elämään. Komitea korostaa nuorten keskeistä roolia tässä prosessissa.

39. on tietoinen siitä, että Euroopan tulevaisuuskonferenssi on ainutlaatuinen tilaisuus saada kansalaiset mukaan toimintaan. Tämän innovatiivisen ja yleiseurooppalaisen osallistumisen kautta on mahdollista päättää yhdessä demokraattisen Euroopan tulevaisuudesta, muodosta ja painopisteistä. AK on sitoutunut ottamaan paikallis- ja alueviranomaiset täysimääräisesti mukaan konferenssiin, jotta voidaan tarkastella parhaita käytäntöjä ja tuoda kansalaisten ja paikallisviranomaisten ääni kuuluville.

Vapaat ja demokraattiset vaalit

40. korostaa, että demokratiatoimintasuunnitelmassa mainitun pyrkimyksen turvata vapaat ja demokraattiset vaalit olisi koskettava samalla lailla eurooppalaisia, valtiollisia, alueellisia ja paikallisia vaaleja.

41. toteaa, että poliittiset kampanjat ovat suurelta osin siirtymässä internetiin. Sen vuoksi tarvitaan sääntöjä, joilla varmistetaan sponsoroidun poliittisen sisällön avoimuus ja joissa vahvistetaan suuntaviivat poliittisille puolueille ja jäsenvaltioille. Komitea kehottaa ottamaan huomioon paikallisvaalien erityispiirteet, jotka jätetään usein huomiotta EU:n laajuista lainsäädäntöä laadittaessa.

42. panee merkille, että demokratiatoimintasuunnitelmassa ei käsitellä riittävästi vaalien välistä aikaa. Disinformaatiota, propagandaa, manipulointia ja pyrkimyksiä muuttaa ihmisten asenteita esiintyy eniten silloin.

43. korostaa, että EU:n rakennerahastovaroilla olisi rahoitettava kansalaisyhteiskunnan toimintaa ja kehitettävä institutionaalisia ja hallinnollisia valmiuksia ja rakenteita kansalaisvaikuttamisen ja aktiivisen poliittisen osallistumisen mahdollistamiseksi. Varojen saatavuutta olisi suoraan vaistettava mahdollisimman paljon, ja niiden olisi oltava mahdollisimman pitkälle alueiden hallinnoimia.

44. on tyytyväinen siihen, että Euroopan komissio käynnisti 19. huhtikuuta 12. päivään heinäkuuta jatkuvan julkisen kuulemisen⁽⁶⁾ ja että sen aikomuksena on esitellä vuoden 2021 viimeisellä neljänneksellä päivitettyt direktiivit, joiden tarkoituksena on tukea toisessa EU:n jäsenvaltiossa asuvia EU:n kansalaisia, joilla on äänioikeus ja vaalikelpoisuus sekä kunnallisvaaleissa että Euroopan parlamentin vaaleissa. Kuten myös äänestäjät ilman rajoja -aloitetta koskevan eurooppalaisen kansalaisaloitteen⁽⁷⁾ yhteydessä todettiin, vaikka yli 14 miljoonalla liikkuvalla EU:n kansalaisella on äänioikeus, ehdokkaiksi asettuvien liikkuvien EU:n kansalaisten määrä ja äänestysprosentti ovat edelleen alhaisemmat kuin vastaavilla ryhmillä kansallisella tasolla, ja heillä on edelleen vaikeuksia käyttää vaalioikeuksiaan.

45. varoittaa, että pandemia on nostanut esiin täysin demokraattisten vaalien järjestämiseen liittyvät haasteet tilanteessa, jossa sovelletaan rajoituksia. Organisatorisena ja teknologisena haasteena, joka liittyy myös kyberuhkiin, on turvata postiäänestyksen ja sähköisen äänestyksen prosessien turvallisuus.

Päätelmät

46. kehottaa Euroopan komissiota etsimään pitkän aikavälin välineitä, jotka auttavat EU:ta sen kohdatessa uusia uhkia. Tavoitellun "demokratiarokotteen" on oltava toimiva, innovatiivinen ja tehokas, ja sen olisi vahvistettava demokraattista infrastruktuuriamme nyt ja pitkällä aikavälillä.

47. korostaa, että täysipainoinen osallistuminen julkiseen elämään on moniarvoisen ja demokraattisen yhteisön kulmakivi, mutta se voidaan saavuttaa vain, jos kansalaiset luottavat valtion instituutioihin. Osallistuminen ei voi tapahtua ilman luottamusta, eikä se ole mahdollista ilman suuren yleisön valistamista. AK katsoo, että alue- ja paikallisviranomaisilla on tässä suhteessa tärkeä rooli.

48. korostaa, että demokratian ja oikeusvaltion tila voi pysyä hyvänä, kun vallankäyttö perustuu kaikilla tasoilla valistuneiden kansalaisten tukeen.

Bryssel 30. kesäkuuta 2021.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽⁶⁾ Julkinen kuuleminen Euroopan parlamentin vaaleihin (<https://bit.ly/3goNYin>) ja kunnallisvaaleihin (<https://bit.ly/3gmIR2l>) osallistumisesta.

⁽⁷⁾ <https://eci.ec.europa.eu/013/public/#/screen/home>

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttaminen vuoteen 2030 mennessä”

(2021/C 440/07)

Esittelijä:	Ricardo RIO (PT, EPP), Bragan kaupunginjohtaja
Viiteasiakirja:	YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttaminen – kokonaisvaltainen lähestymistapa Vuotuinen kestävän kasvun strategia 2021

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

1. pitää kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista olennaisen tärkeänä kaikille 194 maalle, jotka ovat hyväksyneet Yhdistyneiden kansakuntien vahvistaman kestävän kehityksen toimintaohjelman, ja on sitä mieltä, että meneillään oleva pandemia ja sen odotettavissa olevat terveydelliset, taloudelliset, sosiaaliset, ekologiset ja kulttuuriset seuraukset antavat uutta pontta pyrkimyksille saavuttaa tavoitteet. Komitea kehottaa täten Euroopan johtajia olemaan kunnianhimoisia ja johdonmukaisia sisä- ja ulkopoliittisissa ohjelmissaan ja julistamaan selkeästi, että YK:n nimeämällä kestävän kehityksen tavoitteiden toiminnan vuosikymmenellä Euroopan unionin on oltava kaikilla hallintotasolla johtavassa asemassa kestävän kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanossa ja puolustettava niitä näkyvästi.
2. katsoo, että tämä lausunto olisi nähtävä kannustimena Euroopan komissiolle vahvistaa kestävän kehityksen tavoitteita olennaisena osana eurooppalaisia perusarvoja ja eurooppalaista identiteettiä ja antaa niille siten riittävän suuri painoarvo yleisessä sanomassaan ja painopisteissään.
3. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission poliittiseen johtajuuteen kestävän kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanossa Euroopan vihreän kehityksen ohjelman puitteissa ja suuntaamalla uudelleen talouspolitiikan EU-ohjausjaksoa kestävän kehityksen tavoitteisiin. Komitea on myös tyytyväinen komission lähestymistapaan, jolla edistetään kunnianhimoista toimintaohjelmaa muun maailman suhteen avoimen ja 2000-luvun haasteisiin valmiin, kestävämmän, kilpailukykyisemmän ja yhtenäisemmän Euroopan kehittämiseksi ja jota on vahvistettu Next Generation EU -välineen lisävaroilla vihreämmän, digitaalisemman ja sopeutumiskykyisemmän Euroopan luomiseksi.
4. tukee kuitenkin edelleen neuvoston, Euroopan parlamentin, AK:n ja kestävää kehitystä käsitelleen EU:n sidosryhmäfoorumien vaatimusta laatia kestävän kehityksen tavoitteita koskeva kattava strategia, jolla korvataan Eurooppa 2020 -strategia ja jossa konkretisoituu yhteinen visio kestävän kehityksen mallista, jota haluamme edistää unionissa ja unionia varten, ja joka mahdollistaa sen, että kaikki paikallis- ja alueviranomaiset jakavat samat tavoitteet ja päämäärät käyttäen samaa kieltä.
5. muistuttaa, että EU pyrkii kauppapolitiikkansa uudelleentarkastelulla viemään eteenpäin kestävää kehitystä YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanoa koskevan sitoumuksensa mukaisesti. Vain kestäväpohjaisella ja johdonmukaisella, Euroopan unionin perusarvojen mukaisella kauppamallilla voidaan edistää kaikkien hyvinvointia ja vaurautta niin EU:ssa kuin muualla maailmassa.
6. pitää kuitenkin valitettavana, että kestävän kehityksen tavoitteet ovat vähitellen menettäneet jalansijaa EU:n narratiivissa ja että niiden saama huomio EU:n päätöksenteossa on vähentynyt, mikä vaarantaa mahdollisuuden toteuttaa ne vuoteen 2030 mennessä.
7. katsoo, että kestävän kehityksen tavoitteita koskevat viestintä- ja vertaisoppimisvalmiudet ovat ratkaiseva tekijä pyrittäessä lisäämään tietoisuutta ja kaikkien osapuolten sitoutumista, mikä edellyttää sitä, että taloudellisiin, sosiaalisiin ja ekologisiin kysymyksiin liittyvät EU:n hallintojärjestelmät, kuten talouspolitiikan EU-ohjausjakso, Euroopan vihreän kehityksen ohjelma sekä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin ja kestävän kehityksen tavoitteiden täytäntöönpano, sovitetaan paremmin yhteen.
8. panee merkille, että lueteltujen aloitteiden ja kestävän kehityksen tavoitteiden väliset yhteydet vaikuttavat toisinaan heikoilta. Komitea korostaa tässä yhteydessä, että komission olisi otettava mukaan kaikki asiaankuuluvat komission yksiköt ja vältettävä silloajattelua aloitteissa.

9. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission yksiköiden valmisteluasiakirjaan kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisesta vuoteen 2030 mennessä hyödyllisenä täytäntöönpanokertomuksena, mutta pitää valitettavana, että siinä tyydytään vain luettelemaan kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisia aloitteita.

10. esimerkiksi uudessa päivitetystä teollisuusstrategiasta⁽¹⁾, joka esitettiin toukokuussa 2021, ei mainita kestävän kehityksen tavoitteita, joten se ei voi olla osa laajempaa pyrkimystä politiikan johdonmukaisuuteen ja kestäväan kehitykseen. Tämä rajoittaa komission yksiköiden valmisteluasiakirjan hyödyllisyyttä kestävän kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanossa.

11. on tyytyväinen paremmasta sääntelystä 29. huhtikuuta 2021 annetussa tiedonannossa⁽²⁾ ilmaistuun sitoumukseen valtavirtaistaa kestävän kehityksen tavoitteet osaksi kaikkea politiikkaa sekä yksilöidä kunkin ehdotuksen yhteydessä kyseeseen tulevat kestävän kehityksen tavoitteet ja selvittää, miten aloitteella tuetaan niiden saavuttamista, kuten AK on jo aiemmin kehottanut tekemään⁽³⁾. Lisäksi komitea katsoo, että avoimet ja laajapohjaiset ennakoarvioinnit ovat erityisen tärkeitä ehdotusten kestävyystarkastusten kannalta.

12. pitää myönteisenä, että komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa keskitytään sidosryhmien osallistumisen merkitykseen ja tunnustetaan sekä Euroopan alueiden komitean että paikallis- ja alueviranomaisten rooli ja työ. Lisäksi komitea painottaa alueiden ja kuntien valtakunnallisten, eurooppalaisten ja kansainvälisten järjestöjen merkittävää roolia.

13. toteaa, että aiemmin ilmoitettuja keinoja vaihtaa tietoja ja käydä vuoropuhelua konferenssien ja Euroopan komission järjestämien säännöllisten tapahtumien avulla ei ole vielä otettu käyttöön, ja kehottaa tiivistämään Euroopan komission, neuvoston, Euroopan parlamentin ja Euroopan alueiden komitean välistä yhteistyötä kestävän kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanossa EU:n tasolla.

14. korostaa, että covid-19-pandemia on osoittanut kestävän kehityksen merkityksen ja että kestävän kehityksen tavoitteet voivat auttaa saavuttamaan johdonmukaisen ja kokonaisvaltaisen vision Next Generation EU -välineessä ja voivat olla avuksi erityisesti elpymis- ja palautumistukivälineeseen liittyvien kansallisten elpymis- ja palautumissuunnitelmien laatimisessa.

15. katsoo, että eräiden jäsenvaltioiden paikallis- ja alueviranomaisten puutteellinen osallistuminen ja merkityksellisen kuulemisprosessin puuttuminen kansallisten elpymis- ja palautumissuunnitelmien laatimisessa, joka tapahtuu määrittelemällä ensisijaiset tavoitteet ja suunnitellut toimet, vaarantaa suunnitelmien onnistumisen kyseisissä jäsenvaltioissa, sillä syvällisten taloudellisten, sosiaalisten ja ekologisten muutosprosessien alueelliset näkymät otetaan näin vain osittain huomioon. On selvää, että kestävän kehityksen tavoitteiden lokalisointia on tuettava kiireellisesti, jotta jälleenrakennus voidaan toteuttaa paremmin ja oikeudenmukaisemmin.

16. korostaa, että on olemassa kaksi keskeistä toissijaisuusperiaatteen perustuvaa lähestymistapaa: yhtenäisempi koordinointi kestävän kehityksen tavoitteiden ja Euroopan unionin keskeisten politiikkojen välillä sekä uuden sysäyksen antaminen kestävän kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanolle paikallisella ja alueellisella tasolla. Tämä on tehtävä tarjoamalla selkeitä kannustimia kaikille sidosryhmille. Tässä mielessä unionin toimielinten ja paikallisen ja alueellisen tason parempi vuorovaikutus koituisi kaikkien osapuolten hyödyksi.

Kestävän kehityksen tavoitteiden hallinnointi ja EU:n toimielimet

17. suhtautuu myönteisesti nykyisen Euroopan komission vahvaan poliittiseen sitoumukseen panna kestävän kehityksen tavoitteet täytäntöön. Tätä olisi kuitenkin täydennettävä erityisillä Euroopan komission sisäisillä hallintojärjestelyillä, kuten puheenjohtajan kabinetin ja muiden komission jäsenten kabinettien välisillä säännöllisillä koordinoitkokouksilla kestävän kehityksen tavoitteiden valtavirtaistamisesta.

18. toteaa, että kestävän kehityksen tavoitteita käsitellyt EU:n sidosryhmäfoorumi oli hyvä edistysaskel kansalaisyhteiskunnan sekä paikallis- ja alueviranomaisten osallistamiseksi kestävän kehityksen tavoitteita koskevaan päätöksentekoon Euroopan tasolla. Foorumin suosituksia kestävän kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanemiseksi EU:ssa olisi hyödynnettävä jatkotoimissa⁽⁴⁾.

19. pitää eurooppalaista ilmastopöytäkirjaa keinona kannustaa useampia ihmisiä ryhtymään toimiin, mutta toteaa, että siinä keskitytään vain ympäristöaiheisiin ja pyritään kannustamaan sidosryhmiä toteuttamaan toimia, kun taas foorumi katsoi kaikki kestävän kehityksen tavoitteet ja antoi puitteet vuoropuhelulle Euroopan komission tukemiseksi ja avustamiseksi tavoitteiden oikea-aikaisessa täytäntöönpanossa.

⁽¹⁾ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Vuoden 2020 uuden teollisuusstrategian päivittäminen: vahvemmat sisämarkkinat Euroopan elpymistä varten, 5. toukokuuta 2021, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0350&from=fi>

⁽²⁾ https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-joining-forces-make-better-laws_en

⁽³⁾ Euroopan alueiden komitean lausunto – Kestävän kehityksen tavoitteet: perusta EU:n pitkän aikavälin strategialle Euroopan saattamiseksi kestävälle pohjalle vuoteen 2030 mennessä (Arnoldas Abramavičius), kohta 42, <https://webapi2016.cor.europa.eu/v1/documents/cor-2019-00239-00-00-ac-tra-fi.docx/content>

⁽⁴⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/sdg_multi-stakeholder_platform_input_to_reflection_paper_sustainable_europe2.pdf

20. suosittelee, että aiemman foorumin toimikauden lopussa esitettyä raporttia hyödynnetään mahdollisia uusia järjestelmällisiä vuoropuheluja valmisteltaessa. Lisäksi komitea katsoo, että niiden moninaisten, kestävä kehityksen tavoitteiden piirissä toimivien sidosryhmien (kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden, yksityisen sektorin toimijoiden, ammattijärjestöjen, tiedemaailman toimijoiden, alue- ja paikallishallintotahojen sekä vähemmistö- ja haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien), jotka edustavat kestävä kehityksen neljää eri ulottuvuutta (talous, ympäristö, yhteiskunta ja hallinto) ja joilla on vankkaa näyttöä ja kokemusta kestävä kehityksen tavoitteisiin liittyvästä EU-tason työstä, olisi oltava mahdollisimman kattavasti edustettuina myös tulevaisu järjestelmällisissä vuoropuheluissa. Vastaavasti sidosryhmien olisi oltava vastuussa omille taustayhteisöilleen ja kerättävä niiltä kannanottoja ja raportoitava niille asioista.

21. korostaa, että sukupuolten tasa-arvo ja kaikkien ihmisten yhtäläiset mahdollisuudet on tärkeää valtavirtaistaa osaksi EU:n toimintapolitiikkoja ja ohjelmia, joiden avulla kestävä kehityksen tavoitteet pannaan täytäntöön, kuten Euroopan tilintarkastustuomioistuimen tuoreessa kertomuksessa "Sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistaminen EU:n talousarvioon" ⁽⁵⁾ tähdennetään.

22. kehottaa Euroopan komissiota uusimaan kestävä kehityksen tavoitteita käsittelevän EU:n sidosryhmäfoorumin tai perustamaan uuden, vaikutusvaltaisen vuoropuhelufoorumin jäseneltyine jatkotoimineen, jotta voidaan vaalia kaikkien julkisten ja yksityisten instituutioiden eri sidosryhmien asiantuntemusta Agenda 2030 -toimintaohjelmaan liittyen ja antaa Euroopan komissiolle suoraan neuvoja.

23. toistaa eri alojen ja erityisesti toissijaisuusperiaatteen toteutumisen puolustajana toimivan Euroopan alueiden komitean esittämät pyynnöt siitä, että EU:n yhteiset toimet perustuisivat entistä enemmän parhaiden käytäntöjen jakamiseen ja vaikutustenarviointeihin ja olisivat paremmin yhteydessä niin kutsuttuun quadruple helix -malliin (tiede, politiikka, teollisuus ja yhteiskunta). Suurin vaikutus saavutetaan, kun yhdistetään eri tieteenalojen ja politiikan alojen tiedot ja kokemukset ja kaikki kestävä kehityksen tavoitteet. Euroopan komission Intelligent Cities Challenge -ohjelma sekä kestävä kehityksen tavoitteita koskevien älykkään erikoistumisen strategioiden (S3) foorumi, jota Euroopan alueet voisivat hyödyntää enemmän, ovat erinomaisia esimerkkejä aloitteista, joita olisi edistettävä ja kehitettävä myös muissa pääosastoissa ja muiden toimintapolitiikkojen alalla.

24. katsoo, että Euroopan komission olisi valittava muutamia yhteiskuntaa, taloutta ja ympäristöä koskevia paikallisen ja alueellisen tason tietoihin perustuvia indikaattoreita, joihin paikallis- ja aluetaso voi vaikuttaa, jotta voidaan tarkastella Agenda 2030 -toimintaohjelman kehitystä kaikkialla EU:ssa ja, jos mahdollista, sen vaikutuksia kansainvälisellä tasolla. Tässä yhteydessä tulee ottaa huomioon eräissä maissa tätä tarkoitusta varten jo toteutetut toimet.

25. painottaa, että seuranta ja tiedot ovat keskeisiä viestintävälineitä, joiden avulla voidaan olla vuorovaikutuksessa kansalaisten ja kansalaisyhteiskunnan kanssa paikallis- ja aluetasolla. AK sekä paikallis- ja alueviranomaiset ovat sitoutuneet kestävä kehityksen tavoitteiden lokalisointiin ja ovat tärkeitä tietojen kerääjiä. AK tekee esimerkiksi yhteistyötä OECD:n kanssa ja kerää säännöllisesti tietoja paikallis- ja aluetason osallistumisesta kestävä kehityksen tavoitteiden toteuttamiseen ja katsoo, että tämä on erinomainen esimerkki kumppanuudesta, joka pohjautuu näyttöön perustuvaan tutkimukseen.

26. kehottaa Euroopan komissiota parantamaan kestävä kehityksen tavoitteita koskevan Eurostatin seurantakertomuksen kattavuutta siten, että siinä otetaan huomioon helposti mitattavissa ja ilman byrokratiaa määritettävissä olevat kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamisen tasot. Komission olisi edistettävä näiden kertomusten käyttöä talouspolitiikan EU-ohjausjakson yhteydessä ja täydennettävä niitä paikallis- ja alueviranomaisten tiedoilla ja parhailla käytännöillä, sillä nykyiseen seurantaan ei sisälly NUTS 2 -tason tietoja.

Kestävä kehityksen tavoitteiden rooli kestävä elpymisen edistämisessä talouspolitiikan EU-ohjausjakson yhteydessä

27. antaa Euroopan komissiolle tunnustusta sen merkittävästä työstä kestävä kehityksen tavoitteiden sisällyttämiseksi talouspolitiikan EU-ohjausjaksoon vuoden 2020 ohjausjaksossa. Kestävä kehityksen tavoitteiden asteittainen sisällyttäminen vuotuisen kestävä kasvun strategiaan, maaraportteihin ja kansallisiin uudistusohjelmiin on osoittanut, että EU on aidosti sitoutunut ajattelumallin muuttamiseen kohti kestävä kehitystä.

28. antaa tuensa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmalle, kehottaa tulkitsemaan kestävä kehityksen tavoitteita synergisemmin torjuttaessa ilmastomuutosta ja korostaa tässä yhteydessä kestävä kehityksen tavoitteiden ja erityisesti kestävä kehityksen tavoitteen 13 hyödyllisyyttä sekä mahdollisuutta pyrkiä kompromisseihin ja politiikan johdonmukaisuuteen kestävä kehityksen tavoitteiden puitteissa.

29. pitää tarpeellisenä sovittaa kaikkien rahoitusohjelmien painopisteet paremmin yhteen, jotta kestävä kehityksen tavoitteet pystytään valtavirtaistamaan yleisesti. Esimerkiksi tavoite sadan ilmastoneutraalin kaupungin saavuttamisesta vuoteen 2030 mennessä on askel, jolla nopeutetaan kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista. Sosiaalisten ongelmien ratkaisemiseen tehtävät investoinnit hyödyttävät myös ilmastoa.

⁽⁵⁾ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR21_10/SR_Gender_mainstreaming_FL.pdf

30. kannustaakin Euroopan komissiota sisällyttämään uudelleen kestävän kehityksen tavoitteet osaksi uudistettua talouspolitiikan EU-ohjausjaksoa, mikä johtaa paikallahoitoiseen kestäväan elpymiseen. Paikallis- ja alueviranomaiset olisi otettava ohjausjaksoon täysimääräisesti mukaan, ja sen avulla olisi täydennettävä jäsenvaltioissa tehtäviä uudistuksia ja investointeja, joiden olisi oltava kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisia ja tuotava eurooppalaista lisäarvoa.

31. toteaa tätä taustaa vasten jälleen kerran, että Euroopan komission on määriteltävä, mitä "rakenneuudistuksilla" EU-ohjausjakson yhteydessä tarkoitetaan. Määritelmä on tarpeen sen varmistamiseksi, että nämä uudistukset rajoittuisivat sellaisiin politiikanaloihin, joilla on merkitystä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen tavoitteiden ja Euroopan unionin yleisten poliittisten strategioiden, myös kestävän kehityksen tavoitteiden, toteuttamisen kannalta ja jotka toissijaisuusperiaate asianmukaisesti huomioon ottaen liittyvät suoraan EU:n toimivaltaan ⁽⁶⁾.

32. kehottaa komissiota pitämään kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisen edistämistä yhteisenä tavoitteena, joka otetaan huomioon kaikissa suoraan ja välillisesti hallinnoiduissa unionin rahoitusohjelmissa.

33. pitää näin ollen suosituksiaan talouspolitiikan EU-ohjausjakson vastuuvälillisyyden parantamiseksi nyt vielä entistä merkityksellisempinä ja katsoo, että alueet, kaupungit, maaseutukunnat ja sidosryhmät on kiireellisesti otettava mukaan prosessiin ja hallinnosta on tehtävä viipymättä demokraattisempaa ja avoimempaa. Komitea toteaa, että myös YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista koskeva komission yksiköiden valmisteluasiakirja on samansuuntainen, sillä siinä vahvistetaan, että sidosryhmät on otettava mukaan kestävän kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanoon.

34. toistaa ehdotuksensa, että paikallis- ja alueviranomaisien ja niitä edustavien järjestöjen osallistumisesta talouspolitiikan EU-ohjausjaksoon olisi laadittava käytännönsäädöt, ja toteaa, että Euroopan komission olisi näytettävä esimerkkiä ja käytävä sidosryhmien kanssa järjestelmällistä vuoropuhelua talouspolitiikan EU-ohjausjaksosta erityisesti kun se, että kestävän kehityksen tavoitteita koskevaa EU:n korkean tason sidosryhmäfoorumia ei ole uusittu, on jättänyt jälkeensä aukon.

35. ehdottaa ensimmäisenä askelena tähän suuntaan talouspolitiikan EU-ohjausjaksoa koskevan sidosryhmäkonferenssin järjestämistä kummankin neuvoa-antavan komitean tuella ja/tai komiteoiden kuulemista ennen seuraavan vuotuisen kestävän kasvun strategian julkaisemista.

36. korostaa, että vihreän ja digitaalisen siirtymän ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin ja sitä koskevan toimintasuunnitelman täytäntöönpanon edistäminen kansallisissa elpymis- ja palautumissuunnitelmissa ei riitä kattamaan kestävän kehityksen tavoitteita yhtenäisesti ja johdonmukaisesti niin, että voitaisiin antaa selkeä suunta välitavoitteiden ja lopullisten tavoitteiden saavuttamiselle. Nykyinen kriisi on osoittanut, että EU tarvitsee kestävän kehityksen tavoitteita laajempaa lähestymistapana, johon sisältyy myös muita toimintapolitiikkoja – kuten biologinen monimuotoisuus ja terveys – ja niiden välisiä yhteyksiä, jotta voidaan välttää tulevia kriisejä.

37. toteaa, että Eurooppa on tienhaarassa, ja kehottaa siksi Euroopan komissiota käyttämään seuraavaa, vuoden 2022 vuotuisesta kestävän kasvun strategiaa kestävän kehityksen tavoitteiden sisällyttämiseksi virallisesti talouspolitiikan EU-ohjausjaksoon, kestävän kehityksen tavoitteiden ja elpymis- ja palautumistukivälineen yhdistämiseksi paremmin ja kestävän kehityksen tavoitteiden yksiselitteiseksi vahvistamiseksi keinona EU:n kestäväan elpymiseen.

38. katsoo, että talouspolitiikan EU-ohjausjakso voi tarjota kehityksen EU:n jäsenvaltioiden talouspolitiikan koordinoimille kestävän kehityksen tavoitteiden sisällyttämisen jälkeenkin ja että kestävän kehityksen tavoitteet olisi sisällytettävä uudelleen talouspolitiikan EU-ohjausjaksoon mahdollisimman pian.

39. kannustaa Euroopan komissiota aloittamaan tällaisen uudelleen sisällyttämisen kansallisten elpymis- ja palautumissuunnitelmien arvioinnin aikana kartoittamalla kestävän kehityksen tavoitteet jäsenvaltioiden toimittamissa kansallisissa elpymis- ja palautumissuunnitelmissa. Komitea korostaa, että Euroopan komission yksiköt toteuttaisivat tällaisen visualisoinnin siitä, miten suunnitelmat edistävät kestävän kehityksen tavoitteita. Tämä antaisi hyödyllisen yleiskuvan suunnitelmien kattavuudesta, mutta ei aiheuttaisi raportointiin hallinnollista lisärasitetta.

40. kehottaa komissiota harkitsemaan sellaisen yksinkertaisen ja epäbyrokraattisen ympäristöalan tulostaulun luomista, jolla täydennettäisiin talouspolitiikan EU-ohjausjakson sosiaali-indikaattoreiden tulostaulua ja jonka avulla valmistauduttaisiin kestävän kehityksen tavoitteiden viralliseen sisällyttämiseen seuraavaan EU-ohjausjaksoon.

41. kehottaa komissiota esittämään ehdotuksia yritysten yhteiskuntavastuuta koskevien vaatimusten mukauttamiseksi paremmin kestävän kehityksen toimintaohjelman täytäntöönpanoon. Tätä varten voitaisiin tutkia sellaisen yksinkertaisen ja epäbyrokraattisen eurooppalaisen yritysvastuupassin käyttöönottoa suuryrityksiä varten, jossa asetetaan kestävän kehityksen tavoitteisiin liittyviä vaatimuksia työmarkkinasuhteiden, sukupuolten tasa-arvon, toimitusketjun hallinnan, verotuksen ja rahoituksen avoimuuden osalta.

⁽⁶⁾ Ks. AK:n lausunto aiheesta "Uudistusten tukiohjelma ja Euroopan investointien vakautusjärjestely", COR-2018-03764, <https://webapi2016.cor.europa.eu/v1/documents/COR-2018-03764-00-00-AC-TRA-FI.docx/content>

42. katsoo, että vakaus- ja kasvusopimuksen tarkistusta koskevan komission ehdotuksen, joka on määrä esittää vuoden 2021 viimeisellä neljänneksellä, olisi tasoitettava tietä EU:n talousarvion ja makrotalouden valvontamekanismien kestävyysperustavalle uudistukselle, jotta voidaan varmistaa laadukkaiden julkisten investointien riittävän korkea taso Euroopan unionin kestäväpohjaisessa siirtymässä. Tässä yhteydessä tulisi tehdä ehdotuksia sellaisten yksinkertaisten ja epäbyrokrattisten indikaattorien sisällyttämiseksi finanssipoliittiseen kehykseen, jotka kuvastavat BKT:tä paremmin edistystä kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa.

Paikallinen ja alueellinen panos kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen

43. huomauttaa, että OECD:n arvion mukaan 65 prosenttia kestävä kehityksen 17 tavoitteen 169 alatavoitteesta on sellaisia, ettei niitä voida saavuttaa ilman paikallis- ja alueviranomaisten osallistumista tai koordinoitua niiden kanssa ⁽⁷⁾.

44. toteaa, että vuonna 2018 paikallis- ja alueviranomaiset vastasivat keskimäärin 53 prosentista kaikista julkisista investoinneista EU:ssa ⁽⁸⁾. Suurin osa näistä investoinneista liittyy sellaisia peruspalveluja koskeviin infrastruktuureihin, jotka kuuluvat kuntien ja/tai alueiden keskeiseen toimivaltaan ja joihin liittyy toisinaan erityisiä kestävä kehityksen tavoitteita, kuten koulutus, terveydenhuolto, sosiaalinen infrastruktuuri, juomavesi, jätevesihuolto, kiinteiden jätteiden käsittely, energia, liikenne ja asuminen. Komitea toteaa myös, että yhdestoista kestävä kehityksen tavoite on omistettu kokonaan kunnille ja paikallisyhteisöille.

45. katsoo, että paikallis- ja alueviranomaiset ovat avainasemassa paikallisten, alueellisten ja näin ollen myös kansallisten politiikkojen käynnistämässä kestävä kehityksen tavoitteisiin liittyvillä tärkeillä aloilla, kuten ympäristön, julkisten palvelujen, koulutuksen, terveydenhuollon sekä taloudellisen ja alueellisen kehityksen aloilla, ja että ne edistävät monia muita tavoitteita, kuten sukupuolten tasa-arvoa, kestävää kulutusta, työllisyyttä, innovointia, osallistavia yhteiskuntia, hyvää hallintotapaa ja kumppanuuksia. Siksi on tärkeää vahvistaa nykyistä yhteisymmärrystä alueellisten painopisteiden laajentamisesta EU:n politiikan puitteissa. Monet verkostot ovat perustaneet työryhmiä, joiden puitteissa jäsenet jakavat keskenään – ja eräissä tapauksissa kumppanimaiden kollegatahojen kanssa – tietoa ja kokemuksia kestävä kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanosta omissa maissaan ja esittelevät tavoitteitaan Euroopan komissiolle ja kansainvälisillä foorumeilla. Lisäksi on tärkeää, että paikallis- ja alueviranomaiset voivat käyttää unionitasolla toimivaltaa, joka niillä on omissa valtioissaan, sillä se helpottaisi kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista edistävän julkisen politiikan viemistä eteenpäin kaikilla tasoilla.

46. on tyytyväinen AK:n ja OECD:n yhteisen, kestävä kehityksen tavoitteita ja elpymistä käsittelevän tutkimuksen ⁽⁹⁾ alustaviin tuloksiin, joiden mukaan paikallis- ja alueviranomaiset toimivat pandemiasta huolimatta edelleen aktiivisesti kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi: 60 prosenttia kyselyyn vastanneista paikallis- ja aluehallintotahoista ilmoitti olevansa vakuuttunut siitä, että kestävä kehityksen tavoitteet voivat auttaa omaksumaan kokonaisvaltaisemman lähestymistavan elpymiseen nähden, ja 43 prosentilla on oma hallintorakenteensa kestävä kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanoa varten.

47. antaa tunnustusta kansainvälisille ja eurooppalaisille järjestöille ja organisaatioille työstä, jolla tuetaan kestävä kehityksen tavoitteiden lokalisointia hajautetun yhteistyön keinoin eurooppalaisella ja kansainvälisellä tasolla, ja kehottaa lisäämään ponnistelua tällaisten kumppanuuksien edistämiseksi ⁽¹⁰⁾.

48. kannustaa kehittämään edelleen kestävä kehityksen tavoitteiden lokalisointia koskevaa YK:n aloitetta ”Localising the SDGs”, jotta toimia kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi vuoteen 2030 mennessä voidaan nopeuttaa ja tehostaa. Komitea sitoutuu tekemään yhteistyötä YK:n ja Euroopan komission kanssa, jotta kunnat ja alueet saadaan entistä aktiivisemmin mukaan siirtämään kestävä kehityksen tavoitteita paikallistasolle ja laatimaan vapaaehtoisia paikallistason, aluetason tai muiden valtiotasoa alempien tasojen katsauksia, joilla voidaan viime kädessä vaikuttaa vapaaehtoisten maakatsauksien laatimiseen.

49. korostaa tarvetta mitata paikallisesti kestävä kehityksen tavoitteiden täyttämisessä tapahtunutta edistystä. EU:n olisi autettava kuntia ja alueita seuraamaan edistymistään kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa omien edellytystensä pohjalta ⁽¹¹⁾.

⁽⁷⁾ OECD siteeraa YK:n Sustainable Development Solutions -verkostoa julkaisussa *A Territorial Approach to the Sustainable Development Goals: A role for Cities and Regions to leave no-one behind*, 2017, OECD.

⁽⁸⁾ *Key Data on Local and Regional Governments in the EU*, 2019, OECD.

⁽⁹⁾ Toukokuun 10. ja kesäkuun 18. päivän 2021 välisenä aikana toteutettu AK:n ja OECD:n kysely aiheesta ”Kestävä kehityksen tavoitteet kehityksenä covid-19-pandemiasta elpymiselle kunnissa ja alueilla”.

⁽¹⁰⁾ Esim. OECD ja sen pilottihanke alueellisesta lähestymistavasta kestävä kehityksen tavoitteisiin; Euroopan kuntien ja alueiden neuvosto (CEMR) ja sen työ alueiden ja kuntien valtakunnallisten järjestöjen auttamiseksi koko maan kattavien valtiotasoa alemman tason vapaaehtoisten selvitysten laatimisessa; Euroopan alueiden liitto (AER) ja sen työ, joka koskee kestävä kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanoa paikallis- ja aluetasolla; Regions4 ja sen kestävä kehityksen tavoitteita koskeva toimijayhteisö; EURO CITIES ja sen asettama kestävä kehityksen tavoitteita käsittelevä työryhmä; PLATFORMA ja UCLG ja niiden antama koulutus kestävä kehityksen tavoitteisiin erikoistuneille kouluttajille; EU:n URBACT-ohjelman kestävä kehityksen tavoitteet; City Mayors Foundation -säätiö ja sen työ kestävä kehityksen edistämiseksi; ICLE, johtava verkosto kaupungeille kaikkialta maailmasta kestävyysohjelmien toteuttamiseksi.

⁽¹¹⁾ Näin tapahtuu tällä hetkellä esimerkiksi Portugalissa Portugalin katolisen yliopiston CESOP Local -hankkeissa ja Lissabonin yliopiston ODS Local -hankkeissa.

50. kehottaa Yhteistä tutkimuskeskusta jatkamaan työtään käsikirjojen muodossa toteutettavien vapaaehtoisten paikallisten katsausten parissa ja sisällyttämään tämän älykkään erikoistumisen mekanismeihin, joilla tuetaan kuntia ja paikallishallintotahoja koheesio- ja muiden rahoitusvälineiden käytössä. Tämän lisäksi Euroopan komission olisi luotava kunnille ja alueille kannustimia lokalisoida kestävän kehityksen tavoitteita paikallis- ja aluetasolle. AK:n olisi koordinoitava tätä laajaa prosessia.

51. toteaa, että kestävän kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanoa koskevien valmiuksien kehittämistä on myös vahvistettava paikallisella tasolla. AK katsoo, että on olennaisen tärkeää yhteiskehittää kestävän kehityksen strategisia johtamismalleja ja konkreettisia johtamistyökaluja sekä tarjota koulutusta paikallishallinnon päättäjille, henkilöstölle ja paikallisille sidosryhmille. EU voisi tukea yhteiskehittämisen eurooppalaisia verkostoja ja tällaisia koulutusmahdollisuuksia. AK pitää sekä tieteellis-teknologisen että humanistisen tutkimuksen roolia niin ikään ratkaisevan tärkeänä kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta ja katsoo, että tästä syystä on varmistettava riittävä rahoitus tietoa ja innovointia synnyttävälle keskuksille.

52. toteaa, että on tarpeen edistää yhteistyökulttuuria kaikilla aloilla ja kaikilla tasoilla, jotka panevat täytäntöön kestävän kehityksen tavoitteita.

53. kehottaa Euroopan komissiota luomaan paikallis- ja alueviranomaisille suoria kannustimia, jotta nämä tekisivät yhteistyötä suoraan yksityisen sektorin ja kansalaisyhteiskunnan kanssa kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi.

54. korostaa, että alueilla on ratkaiseva rooli kestävän kehityksen tavoitteiden suunnittelussa ja täytäntöönpanossa kentällä ja että ne ovat valtio- ja paikallistason toimijoiden keskeisiä kumppaneita kestävän kehityksen tavoitteen 17 mukaisen yhteistyön hengessä. Alueiden antama taloudellinen ja tekninen tuki on olennaisen tärkeää kestävän kehityksen tavoitteiden lokalisoinnin edellyttämien paikallisten valmiuksien kehittämiseksi ja sen varmistamiseksi, että kestävyysperiaatteita noudattavien maaseutualueiden ja kaupunkien lähialueiden vuorovaikutus kaupunkien kanssa on kestäväällä pohjalla.

55. tukee voimakkaasti parhaiden paikallisten ja alueellisten käytäntöjen jakamista ja katsoo, että se on olennaisen tärkeää kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi. Tässä voitaisiin käyttää esimerkiksi äskettäin perustettua Urbact Network -pilotiohjelmaa, jossa kaupungit siirtävät kestävän kehityksen tavoitteita paikallistasolle. EU:n on kuitenkin perustettava uusi ohjelma, jonka avulla kaupungit ja alueet eri puolilta EU:ta voivat vaihtaa hyviä käytäntöjä keskenään ja myös muiden maanosien kaupunkien kanssa hyvien globaalien käytäntöjen tunnistamiseksi ja kahdenvälisen sopimusten edistämiseksi.

56. toteaa, että AK on sitoutunut yhdistämään voimansa muiden EU:n toimielinten kanssa järjestääkseen kestävän kehityksen tavoitteita koskevia "Tiede kohtaa alueet" -tapahtumia ja toimintahankkeita, joissa pilotoidaan, tehdään kokeiluja, luodaan prototyyppejä ja laajennetaan toimintaa, hyödyntäen erityisesti niiden alueiden kokemuksia, jotka toteuttavat toimintapolitiikkojaan kestävän kehityksen tavoitteiden pohjalta, ja edistäen siten näiden kokemusten toistettavuutta ja skaalattavuutta.

57. kehottaa EU:ta luomaan kannustimia, joilla edistetään julkisten ja paikallisten organisaatioiden osallistumista kestävän kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanoon. Näillä kannustimilla olisi parannettava Agenda 2030 -toimintaohjelman levittämistä ja tehtävä kestävän kehityksen tavoitteita tunnetuksi koko väestön keskuudessa sekä Euroopassa että muualla maailmassa tukeutuen monitasoisin ja useiden sidosryhmien väliin kumppanuuksiin.

58. vahvistaa AK:n sitoumuksen tehostaa kumppanuuksiaan OECD:n, EUROCIITIES-verkoston, Euroopan alueiden liiton (AER), Euroopan kuntien ja alueiden neuvoston (CEMR) yhteydessä toimivan PLATFORMA-yhteenliittymän ja Regions4-verkoston kanssa kestävän kehityksen tavoitteiden lokalisoinnin nopeuttamiseksi ja kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi EU:n yleisenä perusarvona. Komitea sitoutuu solmimaan muita kumppanuuksia, jotta kestävän kehityksen tavoitteiden lokalisointia Euroopassa ja muualla maailmassa voidaan tukea vielä enemmän.

59. viittaa lausuntoonsa aiheesta "Kestävän kehityksen tavoitteet: perusta EU:n pitkän aikavälin strategialle Euroopan saattamiseksi kestäväälle pohjalle vuoteen 2030 mennessä" ⁽¹²⁾, jossa esiteltiin AK:n poliittisia näkemyksiä pohdinta-asia-kirjasta "Kohti kestäväää Eurooppaa vuoteen 2030 mennessä" ja joka yhä ajankohtainen sikäli, että siinä AK kehottaa "Euroopan komissiota ottamaan johtoroolin sellaisen monitasoisen, monisidosryhmäisen ja monialaisen hallintomallin kehittämisessä, joka luo edellytykset valtavirtaistaa kestävän kehityksen tavoitteet kaikkine ulottuvuuksineen osaksi kaikkia EU:n politiikkoja".

Bryssel 1. heinäkuuta 2021.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽¹²⁾ Esittelijä: Arnoldas Abramavičius (LT, EPP), annettu 26. kesäkuuta 2019, COR-2019-00239.

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ilmastokestävä Eurooppa – Uusi EU:n strategia ilmastomuutokseen sopeutumiseksi”

(2021/C 440/08)

Esittelijä:	Markku MARKKULA (FI, EPP), Espoon kaupunginvaltuuston puheenjohtaja
Viiteasiakirja:	Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Ilmastokestävä Eurooppa – Uusi EU:n strategia ilmastomuutokseen sopeutumiseksi COM(2021) 82 final

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

Tärkeimmät yleiset huomiot

1. suhtautuu myönteisesti siihen, että Euroopan komissio kehottaa ilmastomuutokseen sopeutumista koskevassa uudessa EU:n strategiassa kuntia ja alueita sekä AK:ta pohjustamaan tiukempien ilmastokestävyystavoitteiden käyttöönottoa ja sitoutumaan siihen, että EU:n toimet integroidaan paremmin osaksi kansallista, alueellista ja paikallista lainsäädäntöä ja toimintaa.
2. on huolissaan siitä, että äärimmäiset sääolosuhteet aiheuttivat yli 436 miljardin euron taloudelliset menetykset vuosina 1980–2016 ja että niiden odotetaan nousevan ainakin 170 miljardiin euroon vuodessa, jos maapallon ilmasto lämpenee enemmän kuin 3 celsiusastetta esiteollisen kauden tasosta.
3. toistaa, että ilmastomuutoksen torjuminen kiireellisesti Pariisin sopimuksen mukaisesti edellyttää kaikilta hallintotasoilta sitoutunutta poliittista johtajuutta, jolla ajetaan toimintakeskeistä ja tarkoin suunniteltua siirtymistä ilmastoneutraaliin Eurooppaan, tukeutuen alhaalta ylöspäin suuntautuvaan lähestymistapaan, jonka osaksi sopeutumis- ja hillitsemistoimet on integroitu.
4. korostaa, että kuntien ja alueiden rooli on muuttunut hallintokeskeisistä viranomaistahoista palvelu- ja yhteistyökeskuksiksi, joiden piiriin kuuluvat kansalaiset, korkeakoulut, yritykset ja kolmas sektori. AK kehottaa kuntia ja alueita analysoimaan ja uudistamaan rooliaan, yhteistyötä ja innovaatiopolitiikkojaan laaja-alaisen yhteiskunnallisen ja teknologia-avusteisen innovoinnin edistämiseksi. Näin ne pystyvät ratkaisemaan suuret yhteiskunnalliset haasteet ja turvaamaan tarvittavat edellytykset hyvinvointiyhteiskunnalle.
5. kehottaa soveltamaan kysyntälähtöistä toimintapolitiikkaa, käyttämään hiilijalanjälkeä ja -kädenjälkeä kestävyysperiaatteiden mukaisten julkisten hankintojen perusteena sekä vauhdittamaan siirtymistä kiertotalouteen ja lisäämään kestävyysperiaatteiden mukaisten ja ilmastoystävällisten tuotteiden ja palvelujen kysyntää.
6. korostaa paikallisen tietoisuuden ja toimintaan sitoutumisen tärkeää merkitystä. Tämän vauhdittamiseksi tarvitaan uusia innovatiivisia tapoja laadukkaan tuen tarjoamiseksi paikallistason toimille. AK aikoo yhteistyössä EU:n komission kanssa valmistella erikokoisille ja erilaisissa kehitysvaiheissa oleville kunnille niiden paikalliseen tilanteeseen soveltuvia toimenpideohjelmamalleja teemalla Vihreän kehityksen ohjelma paikallistasolla – *Green Deal Going Local*.
7. toteaa, että asetettujen tavoitteiden kannalta ratkaisevaa on käyttää uusinta tutkimustietoa sekä muuntaa ja soveltaa sitä mahdollisiin operatiivisiin tarpeisiin paljon nykyistä nopeammin. Tätä varten AK kehottaa EU:n komissiota perustamaan ERA-keskuksia siten, että ne keskittyvät paikallis- ja aluetasolla tarvittavien innovaatioiden edistämiseen yhteiskunnallisesta näkökulmasta ja toimivat yliopisto-yritys-yhteiskunta-ihmiset ekosysteemien kehittäjinä.

8. näyttää toteuttamansa toiminta- ja viestintäkampanjan Vihreän kehityksen ohjelma paikallistasolla avulla, miten kunnat ja alueet voivat vauhdittaa oikeudenmukaista kestävyys siirtymää hyödyntämällä paikallis-, alue-, valtio- ja EU-tason julkista ja yksityistä rahoitusta sekä muita tukialoitteita. AK on sitoutunut tekemään yhteistyötä ja etsimään läpimurtoratkaisuja yhdessä Euroopan komission, EU:n missioiden, EU:n innovaationeuvoston, alueellisten ERA-keskusten verkoston ja keskeisten sidosryhmien käynnistämien muiden hankkeiden kanssa.

9. toteaa, että noin 40 prosenttia yli 150 000 asukkaan kaupungeista EU:ssa on hyväksynyt ilmastomuutokseen sopeutumista koskevan suunnitelman⁽¹⁾, ja kannustaa kaikkia kaupunkia liittymään mukaan ja pitämään tutkimus-, kehitys- ja innovaatio-osaamisensa ja parhaat käytänteensä ajan tasalla. AK kehottaa kuntia ja alueita yhdistämään voimansa paikallisen ja kansainvälisen teollisuuden kanssa ja muodostamaan kumppanuuksia ilmastomuutokseen sopeutumista ja sen hillitsemistä varten. Komitea myös kehottaa komissiota levittämään tietoa hyvistä tuloksista.

10. tukee voimakkaasti strategiassa omaksuttua lähestymistapaa, jonka mukaan selviytymiskyky pyritään saavuttamaan reilulla ja oikeudenmukaisella tavalla. Ilmastomuutoksesta on tulossa yhä ongelmallisempi erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien, ikääntyneiden, sairaiden ja pienituloisten kannalta. Strategiassa näihin ryhmiin on kiinnitettävä erityistä huomiota.

11. korostaa olevansa valmis ja sitoutunut luomaan yhdessä kuntien ja alueiden kanssa Euroopan laajuisen sopeutumisjärjestelmän sekä toimivan monitasoisen hallintorakenteen selkeine vastuualueineen. Tavoitteena on luoda edellytykset toiminnalle, laatia tehokkaita alueellisia ja paikallisia sopeutumis- ja hillitsemismekanismeja tukeutuen julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin yhteistyöhön sekä parantaa osaamista, valmiuksia ja rahoituksen käyttöä.

Sopeutumisstrategia Euroopan vihreän kehityksen ohjelman yhteydessä

12. katsoo, että komission olisi vuoden kuluessa tämän asetuksen voimaantulosta annettava suuntaviivat, joissa esitetään yhteiset periaatteet ja käytännöt konkreettisten fyysisten ilmastoriskien tunnistamiseksi, luokittelemiseksi ja hallitsemiseksi suunnitelmien, ohjelmien ja hankkeiden suunnittelussa, kehittämisessä, toteuttamisessa ja seurannassa.

13. katsoo, että sopeutumista koskevien suuntaviivojen ja ympäristöarviointia koskevien direktiivien välille olisi luotava synergiaa.

14. toteaa, että paikallis- ja alueviranomaiset toteuttavat yli 70 prosenttia ilmastomuutoksen lieventämistoimenpiteistä ja jopa 90 prosenttia sopeutumiseen tähtäävistä toimenpiteistä. Tästä syystä mikään sopeutumispolitiikka ei voi onnistua, ellei siinä oteta huomioon alueiden ja kuntien tarpeita, näkemyksiä ja asiantuntemusta.

15. pyytää kunnilta ja alueilta vahvaa sitoutumista niiden valmistellessa ilmastoa koskevia etenemissuunnitelmia ja toimintasuunnitelmia vihreän kehityksen ohjelman toteuttamiseksi paikallistasolla, sillä tämä muodostaa perustan ilmastomuutoksen torjuntatoimille. Tavoitteena on oltava sen ehkäiseminen, mihin ei pystytä sopeutumaan, ja siihen sopeutuminen, mitä ei voi ehkäistä.

16. kehottaa vahvistamaan alueellista yhteistyötä, jota osapuolet tekevät kentätasolla ilmastomuutokseen sopeutumista koskevien suunnitelmien ja toimien alalla. Yhteisiä toimenpiteitä kansalaisten ja yritysten kanssa on toteutettava nimenomaan paikallis- ja aluetasolla.

17. myöntää EU:n syrjäisimmillä alueilla olevan jo nyt vakavia sopeutumishaasteita, jotka johtuvat niiden erityisistä haavoittuvuuksista, joiden vuoksi ne ovat erityisen alttiita ilmastomuutoksen vaikutuksille. Komitea suhtautuu myönteisesti kaikkiin pyrkimyksiin lieventää tällaisia vaikutuksia esimerkiksi hyvien käytäntöjen sekä maailmanlaajuisen ja alueellisten sopeutusratkaisujen vaihdon avulla ja katsoo, että komission ja jäsenvaltioiden olisi edistettävä ja tuettava niitä.

18. korostaa, että on tärkeää kehittää yhdessä soveltuvia sopeutumismenetelmiä ja -välineitä sekä tukea yhteiskunnallisten innovaatioiden yhteiskehittämistä, valtioiden rajat ylittävää yhteistyötä, kokemusten vaihtoa ja selviytymiskykyä. Tässä yhteydessä vuosien 2021–2027 Interreg-ohjelman erityisen tavoitteen 2 toimenpiteillä voi olla tärkeä panos.

⁽¹⁾ Kertomus ilmastomuutokseen sopeutumista koskevan EU:n strategian täytäntöönpanosta, COM(2018) 738 final.

19. painottaa, että on yhä enemmän vankkaa näyttöä siitä, että eräissä jäsenvaltioissa naiset ovat suhteettomasti alttiita ilmastomuutokselle sellaisten syvälle juurtuneiden sosiaalisten normien ja sosioekonomisten rakenteiden vuoksi, jotka estävät naisia muun muassa hyödyntämästä resursseja, osallistumasta päätöksentekoon ja saamasta tietoa, koulutusta ja työtä. Tämän vuoksi komitea katsoo, että EU:n toimintapolitiikat, muun muassa Euroopan vihreän kehityksen ohjelma, ovat keskeisessä asemassa näiden esteiden ylittämiseksi ja naisten ja tyttöjen taitojen, osaamisen ja pätevyyksien koko potentiaalin vahvistamiseksi, jotta varmistetaan ilmastomuutokseen sopeutumisen ja katastrofiriskin vähentämisen tehokkuus ja kestävyys.

20. pitää tärkeänä, että saatavilla on nopeasti asiantuntijaneuvoja EU:n osaamis- ja rahoitusvälineiden käytöstä.

21. korostaa tarvetta metsien ja metsäyriysten luonnonläheiselle ilmastomuutokseen sopeuttamiselle. Metsillä ja metsänomistajilla on erittäin tärkeä rooli ilmastonsuojelussa, mutta ilmastomuutos vaikuttaa myös niihin. Komitea edellyttää, että ilmoitetussa EU:n metsästrategiassa otetaan huomioon Euroopan eri osissa sijaitsevien metsien erityispiirteet ja että se liitetään tiiviisti ilmastomuutokseen sopeutumista koskevaan EU:n strategiaan ja EU:n biodiversiteettistrategiaan. Komitea odottaa myös EU:n tukitoimenpiteitä osittain luonnontilaisten metsien sopeuttamiseksi ilmastomuutokseen ja niiden hiilidioksidin talteenottokapasiteetin vahvistamiseksi.

22. kehottaa panemaan ripeästi ja kunnianhimoisesti täytäntöön strategiassa ilmoitetut toimenpiteet luontopohjaisten sopeutusratkaisujen edistämiseksi, mukaan lukien uudet ja innovatiiviset rahoitusratkaisut ja -tuotteet. Tämä koskee erityisesti kosteikkojen ja turvemaiden suojelua ja ennallistamista sekä kaupunkien viherryttämistä. Tällaisilla ratkaisuilla edistetään ilmastokestävyttä ja terveellistä elämää sekä muiden vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden saavuttamista.

23. pitää välttämättöminä julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyönä toteutettavia mittavia investointeja uusien innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen ja täytäntöönpanoon. Esimerkkinä olemassa olevasta tiedosta on Kansainvälisen energiajärjestön (IEA) toukokuussa 2021 julkaisema raportti *Net Zero by 2050: A Roadmap for the Global Energy Sector*, jossa esitetään suunnitelma hiilineutraaliuden saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä yli 400 välitavoitteen avulla. Merkittävää on, että näillä investoinneilla lisätään myös talouskasvua ja ehkäistään ennenaikaisia kuolemia.

24. korostaa, että on tärkeää kehittää paikallisten ilmastomuutosta käsittelevien tieteellisten foorumien (olemassa olevat "paikalliset IPCC:t") käsitettä yhdessä Yhteisen tutkimuskeskuksen (JRC) ja muiden komission pääosastojen kanssa, jotta voidaan lisätä yhteistyötä tutkijoiden kanssa ja tukea paikallisten vaaleilla valittujen luottamushenkilöiden päätöksentekoa.

Hiilikädenjälki: uusi tapa laskea ilmastovaikutuksia

25. on tyytyväinen komission aikomukseen koordinoida eri politiikanaloja synergiavaikutusten hyödyntämiseksi.

26. kehottaa pienentämään hiilijalanjälkeä supistamalla tuotteista, jätteistä, palveluista ja organisaatioista aiheutuvat kielteiset vaikutukset mahdollisimman pieniksi. Komitea kehottaa myös kiinnittämään huomiota hiilikädenjälkeen osoittamalla Yhdistyneiden kansakuntien vahvistamien kestävän kehityksen tavoitteiden perusteella, minkälaisia myönteisiä kestävyysvaikutuksia on ilmastoystävällisillä tuotteilla ja palveluilla.

27. suhtautuu myönteisesti aikomukseen yhdistää ilmastomuutokseen sopeutuminen rakennusten energiatehokkuutta koskevaan direktiiviin, rakennustuoteasetukseen ja ekologista suunnittelua koskevaan direktiiviin.

28. kehottaa Euroopan teollisuutta panemaan alulle hiilikädenjäljen huomioon ottavaa liiketoimintaa ja investoimaan siihen esimerkiksi parantamalla energiatehokkuutta, vähentämällä materiaalien käyttöä, valitsemalla ilmastoystävällisiä raaka-aineita, vähentämällä jätteen määrää, pidentämällä tuotteiden elinkaarta ja parantamalla tuotteiden käytettävyyttä.

29. vaatii julkista sektoria hyödyntämään asemaansa ja voimavarojaan monin eri tavoin, jotta voidaan auttaa teollisuudenaloja vauhdittamaan uusien hiilineutraalien kädenjälkiratkaisujen luomisprosessia: siirtämällä julkisia hankintoja uusiin kestävyysperiaatteiden mukaisiin tuotteisiin ja palveluihin voidaan vauhdittaa tällaisten tuotteiden ja palvelujen kehittämistä ja lisätä niiden kysyntää, avoimen datan avulla voidaan analysoida ongelmia ja kehittää ilmastoystävällisiä ratkaisuja, joukkoistamalla voidaan luoda innovointi- ja startup-alustoja ja verkostoituminen edistää uusien konseptien ja ratkaisujen kehittämistä ja leviämistä kestävyuden lisäämiseksi.

Hiilen hinnoittelu: olennainen osa vihreää siirtymää

30. katsoo, että sekä julkisen että yksityisen sektorin olisi arvioitava hankinnoissaan huolellisemmin tarpeet, jotta voidaan välttää ylijäämää ja vastata todellisiin tarpeisiin kestävyysperiaatteiden mukaisilla tuotteilla ja palveluilla.

31. kehottaa komissiota kiinnittämään erityistä huomiota siihen, että käytössä on tehokas hiilidioksidin hinnoittelujärjestelmä, sillä se on yksi tehokkaimpia toimia ilmastonmuutoksen torjumiseksi. Hiilidioksidin hinnan olisi tarvittavien investointien houkuttelemiseksi oltava ennakoitavissa ja asianmukaisella tasolla sekä vastattava hiilidioksidipäästöjen aiheuttamien vahinkojen tosiasiallisia kustannuksia, jotta kannustetaan energia- ja muita yhtiöitä investoimaan ilmastoystävällisiin ratkaisuihin.

32. korostaa, että hiilidioksidin hinnoittelujärjestelmään sisällytetään todennäköisesti hiilidioksidipäästöjen tullimekanismi, joka luo tasapuoliset toimintaedellytykset kansainväliselle tasolle ja eliminoi näin vapaamatkustajat läpinäkyvyyden ansiosta.

33. ehdottaa, että otetaan käyttöön vahvoja markkinapohjaisia kannustimia, joilla houkutellaan luomaan uusia hiilinieluja ja kestäviä korvaavia materiaaleja, joiden avulla hiilijalanjälki vaihtuu suuresta pieneksi. Tutkimusta, kehitystä ja innovointia olisi tuettava uusien hiilidioksidin vähentämistekniikoiden ja mittausten menetelmien luomiseksi.

34. kehottaa yhdistelemään soveltuvia markkinamekanismeja, veroja, rahoitustoimenpiteitä, oikeudellisia säännöksiä ja julkisen sektorin vapaaehtoisia sitoumuksia, jotta saadaan houkutelua ilmastonmuutosinvestointeja päästökauppajärjestelmään kuulumattomille aloille ja alennettua näin päästöjä kustannustehokkaasti.

35. kehottaa parantamaan edelleen päästökauppajärjestelmää erityisesti lämmityksen, jäähdytyksen sekä maankäytön, liikenteen ja metsätalouden (LULUCF) aloilla. Kansallinen energia- ja ilmastoverotus olisi sisällytettävä maailmanlaajuiseen päästökauppajärjestelmään toteuttamalla järjestelmällisiä toimia päästökauppajärjestelmän kehittämiseksi.

36. on vakuuttunut siitä, että tehokkaat toimenpiteet fossiilille polttoaineille annettavan suoran ja epäsuoran tuen – esimerkiksi ilma-alusten polttoaineen nykyiset verovapautukset – mahdollisimman pikaiseksi lakkauttamiseksi asteittain ovat välttämättömiä todellisten tasapuolisten toimintaedellytysten luomiseksi uusiutuvista lähteistä tuotetulle energialle. Ne kannustavat myös muuttamaan käyttäytymistä ja tuottavat resursseja oikeudenmukaisen siirtymän tukemiseksi.

37. kehottaa EU:ta ottamaan maailmanlaajuisesti vahvan johtoaseman, jotta saadaan kehitettyä tarvittavat hiilidioksidin hinnoittelu- ja budjetointijärjestelmät viimeistään vuoteen 2030 mennessä ja voidaan neuvotella samanlaisista järjestelyistä globaalien kauppakumppanien kanssa.

Ilmastonmuutoksen torjunnan rahoitus

38. panee merkille valtavat alkuvaiheen investointitarpeet, muun muassa energia-alan investointitarpeet, joiden Euroopan komissio arvioi yksin olevan vuosina 2021–2030 joka vuosi 350 miljardia euroa enemmän kuin edellisellä vuosikymmenellä⁽²⁾. AK korostaa kumppanuuksien ratkaisevaa merkitystä ja tarvetta vauhdittaa niitä julkisin varoin.

39. kehottaa auttamaan kuntia ja alueita yhdistelemään toimivasti kansainvälisistä, eurooppalaisista, kansallisista ja paikallisista lähteistä saatavaa julkista ja yksityistä rahoitusta sopeutumistoimiin ja vaatii vähentämään byrokratiaa ja tekemään EU:n rahoituksen saamisesta yksinkertaisempaa.

40. kehottaa EU:ta ja muita toimijoita kehittämään tapoja mitata ilmastoon liittyvien riskien mahdollisia vaikutuksia julkiseen talouteen, laatimaan välineitä ja malleja ilmastostressitestausta varten ja ottamaan ilmastonmuutoksen huomioon raportoinnissa ja finanssipoliittisissa kehyksissä.

41. korostaa kiireellistä tarvetta saattaa kansalliset energialähteiden yhdistelmät ajan tasalle hyödyntämällä uusia kehittyneitä teknologioita, jotta voidaan parhaiten edistää hiilestä irtautumista koskevan EU:n strategian tavoitteiden saavuttamista ja ottaa täysin huomioon ”tuottajakuluttajien”, paikallisten energiayhteisöjen ja uusien teknologioiden panokset ja hyötyä niistä. Komitea korostaa luotettavan pien- ja keskijännitteisen sähköverkon merkitystä ja tarvetta lisätä uusiutuvista lähteistä saatavan energian osuutta peruskuormaenergiassa erityisesti varastointi- ja valvontateknologioita yleistämällä sekä energiaverkkoja laajentamalla, jotta uudet pientuottajat voidaan liittää paremmin pien- ja keskijännitteisiin verkkoihin. Komitea kehottaa komissiota ottamaan älykkäitä sähköverkkoja koskevat hankkeet paremmin huomioon yhteistä etua koskevien hankkeiden (PCI-hankkeiden) luettelossa vastikään esitetyn TEN-E-kehityksen yhteydessä.

⁽²⁾ EU:n ilmastotavoite vuodelle 2030 entistä korkeammalle, COM(2020) 562 final.

42. toteaa, että ilmastonsuojeluvajeen umpeen kurominen edellyttää tiiviimpää vuoropuhelua poliittisten päättäjien ja sidosryhmien eli ennen kaikkea teollisuuden ja sijoittajien, kuten vakuutusyhtiöiden ja eläkerahastojen, välillä.

43. suhtautuu myönteisesti siihen, että Euroopan investointipankki (EIP) on sitoutunut uudella tasolla lisäämään osuutta rahoituksesta, joka on tarkoitettu ilmastotoimien edistämiseen vuoteen 2025 mennessä, sekä ilmastopankkia koskevan etenemissuunnitelman⁽³⁾ kehittämiseen. Komitea on tyytyväinen EIP:n kehittämän ilmastoriskien arviointijärjestelmän käyttöönottoon fyysisten ilmastoriskien järjestelmällistä arviointia varten.

Ilmaston ja terveyden eurooppalainen seurantakeskus: terveyden sisällyttäminen ilmastotavoitteisiin

44. kannattaa ilmaston ja terveyden eurooppalaisen seurantakeskuksen perustamista Climate-ADAPT-portaalin yhteyteen. Seurantakeskus voi koota ja yhdistää tietoa, välineitä ja asiantuntemusta ja näin seurata, analysoida ja ehkäistä ilmastomuutoksen vaikutuksia ihmisten terveyteen "yhteinen terveys" -mallin mukaisesti sekä tiedottaa näistä asioista. Komitea pitää kuitenkin toivottavana, että soveltamisalaa laajennetaan kaupungistumisen ja väestön ikääntymisen vaikutusten huomioon ottamiseksi.

45. korostaa tarvetta jatkaa käytännössä testattujen ja hyviksi osoittautuneiden käytänteiden keräämistä ja julkaisemista helposti haettavassa muodossa Climate-ADAPT-portaalin tietokannassa tai kaupunginjohtajien energia- ja ilmastosopimuksen verkkosivuston vertailuesimerkkiluettelossa. Komitea painottaa, että osaamisen siirtoa on helpotettava myös kaupunkien välisellä yhteistyöllä ja määrittämällä, edistämällä ja rahoittamalla tarkoituksenmukaista vertais- ja mentorointitoimintaa.

Digitalisaatio, data ja avaruus

46. korostaa innovatiivisen digitaaliteknologian, 5G-tekнологian, esineiden internetin, tekoälyn ja data-analytiikan tärkeyttä ja niiden tarjoamia mahdollisuuksia parantaa kuntien ja alueiden digitaalista ja vihreää siirtymää. Lisäksi riittävät lasikuitukaapeliyhteydet ovat erityisen tärkeitä maaseutualueille.

47. korostaa, että mitkään ilmastotoimet, kuten sopeutumistoimet, eivät voi onnistua, elleivät ne perustu parhaaseen saatavilla olevaan tietoon ja innovointiin, ja ne tarvitsevat välttämättä kansalaisten hyväksynnän.

48. pitää tärkeänä hyödyntää yhteisöperusteisissa vaara- ja riskiarvioinneissa ennaltaehkäiseviä systemaattisia ja kattavia tietojärjestelmiä, jollaisia ovat esimerkiksi Galileo ja Copernicus. Ne perustuvat alueellisiin ja paikallisiin tiedonlouhintarakaisuihin ja satelliittien ja mittalaitteiden käyttämiseen yhdessä paikkatietojärjestelmäpohjaisten välineiden kanssa erilaisiin ilmastoriskeihin liittyvien haavoittuvuuksien kartoittamiseksi. Komitea kannustaa paikallis- ja alueviranomaisia käyttämään Copernicuksen ilmastomuutosta koskevia palveluja (C3S).

49. odottaa, että hyödynnetään satelliittipohjaisilla seurantajärjestelmillä (kuten Galileo ja Copernicus) saatuja tietoja metaanin ja muiden kasvihuonekaasujen vapautumisesta, jotta nämä vuodot voidaan tukkia mahdollisimman pian kansallisten, eurooppalaisten ja kansainvälisten toimien avulla.

50. peräänkuuluttaa alueellista suunnanmuutosta ilmastoon sopeutumiseen tähtäävissä toimissa ja yhtyy ilmastomuutokseen sopeutumista käsittelevän missiolautakunnan näkemykseen siitä, että Copernicuksen, Climate-ADAPT-portaalin, katastrofiriskien hallinnan asiantuntijakeskuksen ja muiden välineiden ja lähteiden, kuten maanseurantasatelliittien ja in situ -mittalaitteiden (mm. maa-asemat tai ilmassa tai merellä olevat mittalaitteet) tarjoamat huipputaso ilmastotietopalvelut ovat välttämättömiä.

51. korostaa tarvetta investoida enemmän avaruusteknologiaan, joka tarjoaa hyödyllistä tietoa ilmastoriskeistä ja niihin liittyvistä sopeutumistoimista, ja tehdä yhteistyötä komission, JRC:n ja Euroopan ympäristökeskuksen kanssa, jotta nämä saataisiin lähemmäs paikallis- ja alueviranomaisia.

Horisontti Eurooppa -puiteohjelman missiot

52. kehottaa mukauttamaan ja panemaan täytäntöön nopeammin Horisontti Eurooppa -ohjelmaan kuuluvan suunnitellun ilmastomuutokseen sopeutumista koskevan mission sekä muita sopeutumisen kannalta merkityksellisiä missioita, kuten maaperää, terveyttä, ilmastoneutraaleja kaupunkeja ja valtameriä koskevat missiot, kunhan ne on hyväksytty.

⁽³⁾ <https://www.eib.org/en/about/partners/cso/consultations/item/cb-roadmap-stakeholder-engagement.htm>

53. painottaa kahden ilmastoon liittyvän aloitteen, ”ilmastonmuutosta paremmin kestävä Eurooppa” ja ”100 ilmastoneutraalia kaupunkia vuoteen 2030 mennessä”, keskeistä merkitystä. Komitea kannustaa Euroopan alueiden laajaa maantieteellistä, sosiaalista ja taloudellista kirjoa edustavia kuntia ja alueita tekemään yhteistyötä EU:n ilmastoneutraaliustavoitteen saavuttamiseksi.

54. ehdottaa, että EU:n Yhteinen tutkimuskeskus (JRC) kehittäisi ja organisoisi yhteistyössä AK:n kanssa EU:n missio-toimintaa tukevaa tutkimus- ja oppimistoimintaa teemalla *Science Meets Regions*. Näin missioiden vaikuttavuus kasvaisi ja saavutetut tulokset välitettäisiin nopeasti kaikkialla Euroopassa hyödynnettäväksi.

55. painottaa olevansa sitoutunut komissaari Mariya Gabrielin allekirjoittaman yhteisen toimintasuunnitelman mukaisesti EU:n missioiden täytäntöönpanoon yhdessä tutkimuksen ja innovoinnin pääosaston kanssa. AK korostaa, että EU:n missiot edellyttävät toimivaa monitasoista hallintojärjestelmää, paikallisista tarpeista lähteviä alueellisia innovaatioekosysteemejä ja älykkään erikoistumisen strategioita, jotta niiden tavoitteet voidaan saavuttaa.

56. osallistuu EU:n missioihin edistämällä paikallistason aktiivista sitoutumista ja tukee ERA-keskusten perustamista tuomalla aktiivisen panoksensa missioiden tutkimus- ja innovaatiotulosten kokeiluihin, nopeaan prototyyppivalmistukseen, testaamiseen, demonstrointiin ja laajempaan käyttöönottoon.

57. korostaa, että on tärkeää integroida Horisontti Eurooppa -puiteohjelma, yhteiset esittely- ja täytäntöönpanovälineet, paikallistason julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien innovointialoitteet ja monitasoisen hallinnon rahoitusvälineet alueellisiin älykkään erikoistumisen strategioihin.

58. korostaa, että EU:n ja esittelevien kaupunkien ja alueiden väliset kumppanuussopimukset ”älykkäät kaupungit”- ja ”ilmastomuutokseen sopeutuminen” -missioissa ovat erittäin tärkeitä Euroopan laajuisen vaikutuksen, edistysellisten ilmastotavoitteiden ja laaja-alaisen tulosten saavuttamiseksi.

59. ehdottaa seuraavaa kolmivaiheista lähestymistapaa ilmastoon liittyviin missioihin: 1) luodaan avoin vuorovaikutteinen prosessi, jossa alueet ja kunnat osallistuvat missioon eri tavoin, 2) osoitetaan tarvittava määrä edelläkävijäyhteisöjä, jotka testaavat missioiden innovatiivisia ratkaisuja todellisissa olosuhteissa, ja 3) sovitaan demonstroijayhteisöjen osallistumisesta innovatiivisten ratkaisujen laajamittaiseen käyttöönottoon ja parhaiden ratkaisujen laajentamiseen Euroopan laajuiseen käyttöön.

60. ehdottaa ilmastoon sopeutumista koskevan mission ja kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimuksen välistä yhteistyötä mahdollisimman monien kuntien ja alueiden saamiseksi mukaan. Tavoitteena olisi muodostaa hyvä käsitys ilmastoriskeistä, valmistautua niihin ja hallita niitä. AK:n kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimuksen lähettämällä voisi olla aktiivinen rooli tässä prosessissa.

61. kannattaa vahvasti sellaisen toimintapolitiikan tukijärjestelyn luomista, joka tarjoaa suoraa teknistä apua sopeutumisstrategioiden ja -suunnitelmien kehittämiseen ja täytäntöönpanoon. Komitea katsoo, että tällaiseen välineeseen olisi sisällyttävä sopeutumiseen erikoistunut tukipalvelu, käytännön työpajoja ja muita välineitä, joita luodaan synergiassa kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimuksen kanssa. Komitea on valmis tukemaan kyseisen tukijärjestelyn suunnittelua ja toteuttamista.

Keskeiset kumppanit ja COP26

62. pitää UNFCCC:n COP26-kokousta ratkaisevana virstanpylväänä EU:n aseman vahvistamisessa maailmanlaajuisen ilmastotoiminnan eturintamassa ja korostaa, että alueiden ja kuntien parhaillaan toteuttamilla toimilla ja sitoumuksilla pitäisi olla merkittävä ja näkyvä asema COP26-kokouksessa.

63. kehottaa UNFCCC:tä parantamaan valtiotasoa alempien hallintotahojen näkyvyyttä ja tunnustamista globaalissa ilmastodiplomatiassa ja -toiminnassa sellaisten kansainvälisten yhteisöjen ja verkko-organisaatioiden kanssa kuin paikallisviranomaisten kestävä kehityksen järjestö ICLEI, Under2 Coalition -verkosto, Regions4-verkosto, Climate Alliance -verkosto ja kuntien kansainvälinen maailmanjärjestö UCLG.

64. kehottaa kasvattamaan kuntien ja alueiden roolia ilmastomuutokseen sopeutumista käsittelevässä Climate Adapt -foorumissa (*) ja on halukas syventämään yhteistyötä erityisesti Euroopan ympäristökeskuksen, EIT:n ilmastoon keskittyvän osaamis- ja innovaatioyhteisön (Climate KIC) ja yhteisen tutkimuskeskuksen kanssa. Komitea katsoo, että niiden olisi säännöllisesti annettava päivitettyä tutkimustietoa ja tietoa hankkeista, jotka liittyvät ilmastomuutokseen, sen vaikutuksiin ja siitä johtuvaan haavoittuvuuteen Euroopan tärkeimmillä luonnonmaantieteellisillä alueilla.

(*) <https://climate-adapt.eea.europa.eu/>

65. kehottaa komissiota suosittamaan painokkaasti, että jäsenvaltiot ottavat valtiotasoa alemmat hallintotahot mukaan laatimaan sopeutumisstrategioitaan sekä edistämään paikallisten ja alueellisten strategioiden kehittämistä ja hahmottelemaan kansallisten strategioiden alueellista jakautumista. AK on valmis järjestämään tätä tarkoitusta varten ilmasto- ja energia-alan monitasoista vuoropuhelua.

Bryssel 1. heinäkuuta 2021.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Apostolos TZITZIKOSTAS

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta: ”Strategia EU:n perusoikeuskirjan soveltamisen vahvistamiseksi Euroopan unionissa”

(2021/C 440/09)

Esittelijä:	Jean-Luc VANRAES (BE, Renew Europe) Ukkelin kunnanvaltuuston jäsen
Viiteasiakirja:	Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Strategia perusoikeuskirjan soveltamisen vahvistamiseksi Euroopan unionissa COM(2020) 711 final

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

1. suhtautuu myönteisesti uuteen strategiaan, jolla vahvistetaan EU:n perusoikeuskirjan soveltamista, sillä siinä tunnustetaan erityisesti paikallis- ja alueviranomaisten rooli keskeisinä toimijoina perusoikeuskirjan oikeuksien edistämässä ja suojelemissa.
2. kehottaa ottamaan demokraattisen legitimitietin perustason muodostavat paikallis- ja alueviranomaiset jatkuvasti mukaan perusoikeuskirjan arvojen edistämiseen ja siihen liittyvien periaatteiden noudattamisen valvontaan.
3. on samaa mieltä siitä, että EU:n tulisi edelleen kannustaa hyvien käytäntöjen ja kokemusten vaihtoon eri (valtiollisten, alueellisten ja paikallisten) hallintotasojen kesken sekä kehittää perusoikeuskirjaa koskevaa kohdennetumpaa ohjeistusta ja koulutusta.
4. korostaa tämän kohdennetun ohjeistuksen merkitystä sen selittämisessä, miksi perusoikeudet ovat paikallis- ja alueviranomaisille tärkeitä, muun muassa antamalla esimerkkejä siitä, miten viranomaiset voivat hyödyntää EU:n perusoikeuskirjaa.
5. kannustaa yhteistyöhön Euroopan neuvoston kanssa EU:n perusoikeuskirjan soveltamisen vahvistamiseksi.
6. pitää hyvänä, että komissio aikoo laatia vuodesta 2021 alkaen vuosittain kertomuksen perusoikeuskirjan soveltamisesta jäsenvaltioissa, ja kehottaa komissiota esittelemään kertomuksessa kuntien ja alueiden hyviä käytäntöjä ja kokemuksia perusoikeuskirjan soveltamisesta kuultuaan ensin kuntia ja alueita. Yhteistyö AK:n kanssa on tässä tärkeää.
7. panee merkille tärkeän roolin, joka paikallis- ja alueviranomaisia edustavilla valtiollisilla ja eurooppalaisilla järjestöillä voi olla tässä yhteydessä, ja on sitoutunut tehostamaan yhteistyötään niiden kanssa lisätäkseen paikallis- ja alueviranomaisten tietoisuutta ja ymmärrystä EU:n perusoikeuskirjasta.
8. korostaa, että on tärkeää perustaa yhteyspisteitä ja verkosto, jotka helpottavat perusoikeuskirjaa koskevaa tiedonkulkua hallinnon eri tasojen välillä sekä parhaiden käytäntöjen jakamista ja jotka voivat myös antaa paikallis- ja alueviranomaisille ohjeita siitä, miten nämä voivat muokata politiikkojaan, jotta ne ovat täysin perusoikeuskirjan mukaisia.
9. pitää tervetulleena, että Euroopan komissio aikoo osoittaa perusoikeuksien ja arvojen ohjelman kautta varoja, joilla autetaan kuntia ja yhteenliittymiä tekemään yhteistyötä yhteisiä intressejä koskevilla kysymyksillä mahdollistaen hyvien käytäntöjen vaihdon sekä kehittämään kaupunkien välisiä verkostoja.
10. tiedostaa, että kaikkien EU:n jäsenvaltioiden on nimitettävä Euroopan komission ehdotuksen mukaisesti paikalliset koordinaattorit, joilla on selkeä tehtäväkuvaus perusoikeuskirjan täytäntöönpanosta.
11. katsoo, että paikallis- ja alueviranomaisten keskeinen rooli perusoikeuskirjan soveltamisen varmistamisessa huomioon ottaen AK:n osallistuminen perusoikeuskirjaa koskevaan toimielinten väliseen vuoropuheluun on olennaisen tärkeää.

12. korostaa, että Euroopan komission olisi selkeää ja avointa menettelyä käyttäen tarkastettava järjestelmällisesti perusoikeuskirjan soveltamisen toteutumista ennen EU:n varojen myöntämistä. Unionin arvot vahvistetaan SEU-sopimuksen 2 artiklassa, ja sen noudattamisen olisi oltava ehtona EU:n varojen myöntämiselle. Yleisestä ehdollisuusjärjestelmästä unionin talousarvion suojaamiseksi 16. joulukuuta 2020 annetussa asetuksessa (EU) 2020/2092⁽¹⁾ muistutetaan, että "Eurooppa-neuvosto totesi 21 päivänä heinäkuuta 2020 antamissaan päätelmissä, että unionin taloudellisia etuja on suojattava perussopimusten yleisten periaatteiden, erityisesti SEU 2 artiklassa määrättyjen arvojen mukaisesti". Samassa asetuksessa säädetään, että aina kun jäsenvaltiot toteuttavat unionin talousarviota, demokratian ja perusoikeuksien kunnioittamiseen erottamattomasti liittyvä oikeusvaltioperiaatteen noudattaminen on "keskeinen ennakkoehto sille, että talousarviota toteutetaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 317 artiklassa vahvistettujen moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti".
13. kehottaa keskustelemaan asianmukaisesti perusoikeuskirjasta Eurooppa-päivän (9. toukokuuta) yhteydessä sekä Euroopan tulevaisuutta käsittelevän konferenssin puitteissa ja lisäämään näin sen tunnettuutta. Komitea kehottaa jäseniään edistämään paikallisia tapahtumia, jotka ovat täysin esteettömiä ja osallistavia ja joissa selitetään ja korostetaan perusoikeuksien ja eurooppalaisen peruskirjan keskeistä merkitystä demokratioidemme ja kansalaisten kannalta.
14. antaa täyden tukensa Euroopan unionin liittymiselle ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimukseen.
15. kehottaa perustamaan elimen, joka valvoo Euroopan unionin perusoikeuskirjan asianmukaista soveltamista.
16. pyytää varmistamaan, että nuorille ja lapsille suunnatuissa ohjelmissa, joita ovat muun muassa Euroscola, eTwinning ja Euroopan solidaarisuusjoukot, pidetään jatkuvasti keskeisenä rahoituskohteena perusoikeuskirjaan liittyviä toimintoja, jotta nuoret ja lapset oppisivat tuntemaan perusoikeuskirjan.
17. kehottaa Euroopan unionia liittymään myös Euroopan sosiaaliseen peruskirjaan kaikkien ihmisoikeuksien suojaamiseksi parhaalla mahdollisella tavalla.
18. katsoo, että yleissopimus on merkittävä virstanpylväs EU:n perusoikeuskirjan soveltamisen vahvistamisessa Euroopan unionissa ja että samalla vahvistetaan entisestään EU:n asemaa sen pyrkimyksessä tehdä ihmisoikeuksista keskeinen osa EU:n ulkoista toimintaa.

Bryssel 1. heinäkuuta 2021.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽¹⁾ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj?locale=fi>

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Alueellisten lentoasemien tulevaisuus – haasteet ja mahdollisuudet”

(2021/C 440/10)

Esittelijä: Władysław ORTYL (ECR, PL), Ala-Karpatian voivodikunnan aluejohtaja**POLIITTISET SUOSITUKSET****EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA****Alueellisten lentoasemien tämänhetkinen tilanne**

1. korostaa, että käsitteelle ”alueellinen lentoasema” ei ole yhteisesti unionin tasolla sovittua määritelmää. Käsillä olevassa lausunnossa termillä tarkoitetaan lentoasemia, jotka eivät ole keskuslentoasemia ja joiden pääasiallinen vaikutusalue ei ole kyseisen maan pääkaupunki. Vaikuttaa kuitenkin aiheelliselta, että Euroopan komissio tarkentaa tätä termiä esimerkiksi tarjottujen yhteyksien tyypin, matkustajamäärän ja muille lentoasemille suuntautuvien yhteyksien määrän kaltaisten kriteerien perusteella. Komitea kehottaa Euroopan komissiota laatimaan kriteerit, joilla määritellään alueellisten lentoasemien eri luokat (kun ne sijaitsevat tietyillä reuna-alueilla, saarialueilla, syrjäisimmillä tai muita vähemmän kehittyneillä alueilla) sekä näitä luokkia koskevat rahoitussäännöt ja kilpailupolitiikka.

2. toteaa, että ilmailuala on yksi covid-19-pandemiasta eniten kärsineistä aloista ja että alueellisten lentoasemien tilanne on erityisen huolestuttava. Yli 6 000 reittiä, joita liikennöitiin Euroopan lentoasemilta vuonna 2019, oli edelleen yhdeksän kuukautta covid-19-kriisin alkamisen jälkeen ilman liikennettä⁽¹⁾. Pienet alueelliset lentoasemat kärsivät eniten suorien yhteyksien ja erityisesti matkustajalentojen vähenemisestä. Esimerkiksi Treviso (Italia) menetti 95 prosenttia yhteyksistään, Vaasa (Suomi) 91 prosenttia, Quimper (Ranska) 87 prosenttia ja Burgas (Bulgaria) 82 prosenttia. Euroopan merkittävillä rahtilentoasemilla, kuten Liège:ssä (Belgia), rahtilentojen määrä kuitenkin kasvoi 10,7 prosenttia.

3. panee merkille, että Eurocontrol⁽²⁾ ja muut vastaavat organisaatiot arvioivat, että vuonna 2020 lentoyhtiöiden, lentoasemien ja lennonvarmistuspalvelujen tarjoajien nettotappiot olivat 56,2 miljardia euroa, matkustajamäärät vähenivät 1,7 miljardia, lentojen määrä väheni 6,1 miljoonaa (usein parhaassa tapauksessa puolittui) ja 191 000 ihmistä menetti suoraan työpaikkansa Euroopassa. ACI arvioi⁽³⁾, että matkustajaliikenteen äkillinen väheneminen supisti Euroopan lentoasemien tuloja vuonna 2020 merkittävästi, noin 33,6 miljardilla eurolla (-68,8 prosenttia). Eurocontrol arvioi, että lentoliikenne palaisi vuoden 2019 tasolle optimistisimmassa skenaariossa vasta vuonna 2024 ja pahimmassa tapauksessa vuonna 2029.

4. toteaa ACI Europan analyysin osoittavan, että keskipitkällä aikavälillä lentoasemat saattavat menettää tuloja vielä 25 miljardin euron edestä vuonna 2021 vuoteen 2019 verrattuna.

5. toteaa, että tulojen jyrkkä lasku on asettanut osan lentoasemista niin vaikeaan tilanteeseen, että ilman ulkopuolista tukea ne ovat vaarassa joutua maksukyvyttömiksi. Lokakuussa 2020 peräti 193:a lentoasemaa Euroopassa uhkasi maksukyvyttömyys lähikuukausina⁽⁴⁾. Kyse on pääasiassa paikallisyhteisöjä palvelevista alueellisista lentoasemista. Yhdessä nämä lentoasemat tarjoavat 277 000 työpaikkaa ja tuottavat 12,4 miljardia euroa BKT:ta. Niiden konkurssilla olisi dramaattinen vaikutus niiden alueiden työllisyyteen ja talouteen, missä ne sijaitsevat.

Ilmailun yhteydet Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan

6. panee merkille, että Euroopan komissio on esittänyt näkemyksensä ilmailun irrottamiseksi hiilestä kestävästä ja älykäästä liikkuvuudesta koskevassa strategiassaan⁽⁵⁾. Tämän tuloksena liikenteeseen liittyvien kasvihuonekaasupäästöjen pitäisi vähentyä 90 prosenttia vuoteen 2050 mennessä. Ilmailun ja lentoasemien on edistettävä hiilestä irtautumista koskevien unionin tavoitteiden saavuttamista. Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa korostetaan, että ilmanlaatua lentoasemien läheisyydessä olisi parannettava puuttamalla lentokoneista ja lentoasemien toiminnasta aiheutuviin epäpuhtauspäästöihin

⁽¹⁾ Airport Council International (ACI) -järjestön raportti lentoreiteistä.

⁽²⁾ Eurocontrol, asiakirja nro 8: Covid-19:n vaikutus Euroopan ilmailuun vuonna 2020 ja näkymät vuonna 2021.

⁽³⁾ ACI:n tiedote: Covid-19:n vaikutus lentoasematoimintaan, 8.12.2020.

⁽⁴⁾ Airports Council International (ACI) -järjestön ennuste 27.10.2020 – Europe: Airports Council International Europe | ACI EUROPE – Media (aci-europe.org).

⁽⁵⁾ Kestävän ja älykkään liikkuvuuden strategia.

muun muassa lisäämällä vähitellen vaihtoehtoisten, ilmastoneutraalien polttoaineiden käyttöä, tarjoamalla multimodaalisia liikenneyhteyksiä ja luomalla päästöttömiä lentoasemia. Alueelliset lentoasemat voisivat olla ihanteellisia ekologisen innovoinnin edelläkävijöitä, koska ne ovat luonnostaan pienempiä, joustavampia ja helpommin mukautettavissa uudemmille, ympäristöystävällisemmille ilma-alustyypeille.

7. korostaa, että infrastruktuurin rakentaminen päästöttömiin lentoasemiin siirtymistä varten on saariasemasta aiheutuvien lisäkustannusten vuoksi saarilla paljon kalliimpaa verrattuna vastaaviin toimiin mantereella. Komitea pyytää jäsenvaltioita varaamaan erityistä rahoitustukea alueellisille viranomaisille ja/tai yrityksille päästöttömiin lentoasemiin siirtymisen vauhdittamiseksi saarilla.

8. toteaa, että lentoasemia on epätasaisesti eri jäsenvaltioissa ja alueilla. Joillakin alueilla, kuten Benelux-maissa, Saksassa tai Pohjois-Italiassa, alueellisia lentoasemia on hyvin tiheässä, kun taas toisilla alueilla, kuten keskisessä Itä-Euroopassa, niitä on suhteellisen harvassa. Tämä paljastaa laajemman epätasa-arvo-ongelman liikenneyhteyksien saatavuudessa niiden kansalaisten ja yritysten kannalta, joiden asuin- tai toimipaikka on Euroopan unionin keskeisten alueiden ulkopuolella. Olisikin ryhdyttävä toimiin näiden erojen kaventamiseksi ja niiden alueiden määrän vähentämiseksi, joilla ei ole alueellista lentoasemaa.

9. toteaa, että ilmailu on toiseksi suurin liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen lähde maantieliikenteen jälkeen ja vaikuttaa lisäksi ilmastoon vapauttamalla muitakin kuin hiilidioksidikomponentteja (esimerkiksi vesihöyryä ja sulfaatteja korkealla maanpinnasta). Näiden vaikutusten arvioidaan olevan yhtä merkittäviä kuin hiilidioksidipäästöjen vaikutukset ⁽⁶⁾. Vaikka polttoainetehokkuus on viime aikoina parantunut, ympäristöhyödyt ovat kumoutuneet lentoliikenteen tasaisen kasvun vuoksi (lentoliikenne kasvoi 60 prosenttia vuosina 2005–2017 ja sen odotetaan kolminkertaistuvan vuoteen 2050 mennessä). Komitea toteaa, että covid-19-kriisistä johtuvan liikenteen erittäin jyrkän laskun odotetaan olevan luonteeltaan tilapäistä.

10. huomauttaa samalla, että yliopistollisen Eurooppa-instituutin (EUI) tiedotteen ⁽⁷⁾ mukaan lentokentät voivat vaikuttaa suoraan operatiivisesta näkökulmasta vain noin 2 prosenttiin kaikista ilmailun kokonaispäästöistä.

11. muistuttaa, että vuonna 2011 julkaistulla uudistetulla valkoisella kirjalla, joka on EU:n liikennepolitiikan keskeinen asiakirja, pyritään puolestaan vähentämään Euroopan liikenteen riippuvuutta öljyn tuonnista, parantamaan sen tehokkuutta ja irrottamaan se hiilestä. Asiakirjassa korostetaan myös intermodaalisuuden ja liikennemuotojen yhteistoiminnan merkitystä: on käytettävä tehokkaasti eri liikennemuotoja yksinään ja yhdessä muiden kanssa, mikä puolestaan johtaa luonnonvarojen optimaaliseen ja kestäväpohjaiseen käyttöön. Komitea korostaa tässä yhteydessä, että jäsenvaltioiden sekä paikallis- ja alueviranomaisten on vaihdettava jatkuvasti kokemuksia eri liikennemuotojen, erityisesti ilmailun ja rautatieliikenteen, paremmasta yhdistämisestä, kuten rautateille ja ilmailualalle tarkoitettujen yhteislippujen käyttöönotosta tai mahdollisuudesta tehdä lähtöselvitys ja luovuttaa matkatavarat rautatieasemalla jo ennen saapumista lentoasemalle. Pitkällä aikavälillä olisi harkittava, olisiko lyhyen matkan lennot aiheellista lopettaa ja korvata rautatieyhteyksiin ja suurnopeusjuniin tehtävillä investoinneilla.

12. painottaa, että intermodaalisuuden ja liikennemuotojen yhteistoiminnan helpottamiseksi on lähitulevaisuudessa rakennettava järjestelmällisesti houkuttelevia junayhteyksiä, mukaan lukien suurnopeusjunat ja tavarajunat lentoasemille, ja että lento-, juna- ja linja-autoyhtiöitä olisi velvoitettava myymään matkustajille tarjottavana palveluna yhteislippuja, jotta matkustajat voivat ostaa yhden lipun yhdistettyä matkaa varten. Jatkoyhteyksistä myöhästymiseen liittyviä kysymyksiä on käsiteltävä matkustajien oikeuksia koskevan asetuksen puitteissa.

13. korostaa lentoliikenteen myönteistä vaikutusta alueiden talouskehitykseen ja myös matkailualaan. Komitea palauttaa mieliin vuonna 2020 antamansa lausunnon aiheesta ”Kohti kestävämpää matkailua EU:n kunnissa ja alueilla”, jossa kehoitetaan toteuttamaan toimenpiteitä Euroopan kaupunkien ja alueiden välisten yhteyksien parantamiseksi tukemalla vähemmän saastuttavia vaihtoehtoja ja parantamalla intermodaalisuutta Euroopan vihreän kehityksen ohjelman perimmäisen tavoitteen mukaisesti.

14. suosittaa, että arvioidaan pandemian aikana saatuja kokemuksia ja lentoliikenteen vähentymisen vaikutuksia ympäristöön ja ilmastoon mutta myös kuntien ja alueiden talouskehitykseen ja kerätään näin näyttöä tulevia kestävä matkailun strategioita ja alueellisten lentoasemien tulevaisuutta koskevia jatkokeskusteluja ja päätöksentekoa varten.

⁽⁶⁾ Euroopan lentoturvallisuusvirasto (EASA), marraskuu 2020.

⁽⁷⁾ Tiedote 2021/02, tammikuu 2021.

15. toteaa, että päästöjen vähentämiseksi lentoasemat voivat mukauttaa lentoyhtiöiltä perittäviä lentoasemamaksuja ympäristökriteerien perusteella eli esimerkiksi alentamalla sellaisten ilma-alusten lentoasemamaksuja, joista aiheutuu vähemmän melua ja ilmansaasteita. Lisäksi ne voivat suosia matkustajakohtaisten päästöjen alentamiseksi lentoyhtiöitä, joiden täyttöaste on korkeampi. Lentoasemat voivat myös käyttää kannustimia uusien polttoaineiden käytön edistämiseksi tai melun vähentämiseksi kieltämällä lentoonlähdöt tietyn kellonajan jälkeen illalla tai asettamalla yölentokiellon muille kuin uusimman sukupolven lentokoneille. Ne voivat myös rajoittaa lähtö- ja saapumisaikoja lentokonetyypin ja muiden tavoitteiden mukaan.

16. korostaa, että alueellisiin lentoasemiin kohdistuvien julkisten investointien (EU-rahoituksen tai valtiontukiohjelmien kautta) ehdoksi tulisi asettaa Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden noudattaminen ja se, että ympäristölle ei aiheudu haittaa.

17. panee tyytyväisenä merkille, että Euroopan komissio on tehostanut toimiaan ilmailun päästöjen vähentämiseksi ja että EU:n jäsenvaltiot tukevat kansainvälisen lentoliikenteen hiilidioksidipäästöjen hyvitysjärjestelmää (CORSIA).

Alueellisten lentoasemien merkitys

18. toteaa, että vuonna 2018 ilmailun osuus kaikesta matkustajaliikenteestä oli 25,9 prosenttia Euroopassa. Se tarjosi suoraan ja välillisesti yli 13,5 miljoonaa työpaikkaa ja toi talouteen 991 miljardia euroa. Lentoasemien pitäjien ja lentoasemien kanssa yhteistyötä tekevien laitosten ja yritysten välitön työllistämisaikutus oli arviolta noin 1,7 miljoonaa ihmistä ⁽⁸⁾.

19. korostaa, että alueelliset lentoasemat ovat avainasemassa liikenneyhteyksien saavutettavuuden varmistamisessa alueilla, jotka sijaitsevat kaukana suurista solmukohtista, ovat suhteellisen alikehittyneitä taloudeltaan tai ovat syrjäisiä tai saaristoisia, ja näin ollen ne edistävät merkittävästi taloudellista kehitystä ja työpaikkojen luomista näillä alueilla. Ne antavat vauhtia kehitykselle, joka edistää koheesiopolitiikan tavoitteiden täytäntöönpanoa alueellisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti.

20. toteaa, että alueelliset lentoasemat tarjoavat myös ammattimaisia ja kattavia maahuolintapalveluja yleisilmailualan ilma-aluksille, joilla on tärkeä asema erityisesti ilmailualan koulutuksessa.

21. muistuttaa, että alueelliset lentoasemat ovat olennainen osa elintärkeää infrastruktuuria, joka on välttämätön valtion ja sen kansalaisten turvallisuuden kannalta. Ne ovat välttämättömiä lääkintälentoihin (pelastuslennot ja potilaskuljetukset), tarkkailulentoihin (palovalvonta) ja metsäpalojen sammutukseen mutta myös hätätilanteissa (sääolot, katastrofit tai tulvat), ja ne edistävät siten pelastuspalvelujen, julkishallinnon, instituutioiden ja yritysten sujuvaa toimintaa.

Alueen kestävä kehitys on riippuvainen saavutettavuudesta

22. toteaa lisäksi, että alueiden kehitysvauhti riippuu suurelta osin niiden yhteyksien laadusta ja että alueellisilla lentoasemilla on tärkeä rooli EU:n alueellisen yhteenkuuluvuuden kannalta. Tämä rooli on vieläkin tärkeämpi saaristoalueilla, missä alueellisilla lentoasemilla on olennainen merkitys alueen sisäiselle yhteenkuuluvuudelle vaihtoehtojen eli rautateiden ja teiden puuttuessa, sekä harvaan asutuilla alueilla, reuna-alueilla ja syrjäisimmillä tai vähemmän kehittyneillä alueilla, jos siellä ei ole käytettävissä muita sopivia ja ympäristöystävällisiä liikennemuotoja.

23. muistuttaa, että alueellinen yhteenkuuluvuus on EU:n tavoite, joka tunnustetaan Lissabonin sopimuksessa koheesiotavoitteen kolmantena ulottuvuutena taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden rinnalla.

24. suhtautuu siksi myönteisesti yhteisymmärrykseen tulevasta Euroopan aluekehitysrahastoa koskevasta asetuksesta, jossa Euroopan alueiden komitean EAKR-lausunnossaan ⁽⁹⁾ esittämien suositusten mukaisesti tunnustetaan syrjäisten alueiden ja alueellisten lentoasemien erityistilanne. Asetuksen mukaan EU:n investointeja ei voida kohdistaa lentoasemien infrastruktuuriin, lukuun ottamatta syrjäisiä alueita ja jo olemassa olevia alueellisia lentoasemia ja edellyttäen, että näillä investoinneilla tuetaan varojen kohdentamista ympäristövaikutusten lieventämiseen, turvallisuuteen tai suojeluun.

⁽⁸⁾ Air Transport Action Group, *Aviation Benefits Beyond Borders*, lokakuu 2020.

⁽⁹⁾ COTER-VI-046, Euroopan alueiden komitean lausunto "Euroopan aluekehitysrahasto ja koheesiorahasto".

Alueellisten lentoasemien tulevaisuus

25. on sitä mieltä, että on tullut aika arvioida Euroopan alueellisten lentoasemien tarpeellisuutta. Arvioinnissa on otettava huomioon niiden merkitys asukkaille tarjottavien yhteyksien kannalta, alueen taloudellisen kehityksen ja myös matkailun sekä rahtiliikenteen kannalta, kun otetaan huomioon covid-19-pandemiasta saadut kokemukset ja vaikutukset, sekä niiden panos EU:n kunnianhimoiseen ilmastopolitiikkaan.

26. toivoo, että Euroopan komissio ja yksittäiset jäsenvaltiot, alueet, tiedemaailma ja yritykset koordinoivat toimintaansa ja ehdottavat Eurooppaan uutta, kokonaisvaltaista liikennejärjestelmää, jossa ilmailu säilyy yhtenä liikennemuotona ja jossa se ohjataan kestävä kehityksen uralle. Tämän pitäisi johtaa ilmailualan entistä parempaan kykyyn selviytyä kriisitilanteista, sen tiiviimpään yhteyteen muiden liikennemuotojen, erityisesti raideliikenteen, kanssa ja sen integroimiseen Pariisin sopimuksen sitoumusten täyttämiseen.

27. korostaa, että on tärkeää löytää tasapaino ilmailualan hiilestä irtautumiseen tähtäävien ympäristövaatimusten täyttämisen ja sen välillä, että tietyt syrjäiset alueet, saarialueet tai syrjäisimmät alueet ovat riippuvaisia alueellisista lentoasemistaan, joille ei ole toteuttamiskelpoisia vaihtoehtoja.

Valtioiden ja EU:n antama tuki

28. pitää tärkeänä, että Euroopan komissio velvoittaa jäsenvaltiot ensimmäisessä vaiheessa esittämään alueellisia lentoasemia koskevia lyhyen ja pitkän aikavälin strategisia suunnitelmia ja laatimaan niiden puitteissa erityisiä tukivälineitä ilmailualan ilmastovaikutusten lieventämiseksi ja sen ekologisen siirtymän tukemiseksi.

29. toteaa, että valtiontukisääntöjä ja julkisen palvelun velvoitteita koskevien Euroopan komission suuntaviivojen ja lentoliikennealan covid-19-epidemian aikana sovellettavien sääntöjen mukaan jäsenvaltiot voivat tietyin edellytyksin tukea covid-19-pandemiasta kärsiviä yrityksiä, alueelliset lentoasemat mukaan luettuina.

30. korostaa kuitenkin, että alueelliset lentoasemat ja erityisesti saarilla, harvaan asutuilla, syrjäseuduilla ja syrjäisimmillä tai heikommin kehittyneillä alueilla sijaitsevat lentoasemat eivät suurelta osin rakenteellisesti pysty kattamaan pääoma- ja toimintakustannuksia ja tarvitsevat siksi ylimääräisiä toimintatukia. Nämä lentoasemat ovat epäedullisessa kilpailuasemassa, mikä estää niitä kompensoimasta kiinteitä kustannuksia suppean toiminta-alansa vuoksi.

31. vetoaa tässä yhteydessä Euroopan komissioon, jotta se laatisi osana lainsäädäntäprosessia entistä joustavampia ja tehokkaampia julkisen tuen sääntöjä, joiden nojalla jäsenvaltiot voivat tarjota alueellisille lentoasemille asiaa koskevien EAKR:n ja elpymis- ja palautumistukivälineen säännösten mukaisesti taloudellista tukea investointeihin, jotka kohdistuvat sellaisilla reuna- ja saarialueilla ja syrjäisimmillä tai heikommin kehittyneillä alueilla sijaitseviin alueellisiin lentoasemiin, missä ei ole tarjolla tehokkaampaa ja kestäväpohjaisempaa vaihtoehtoa (esimerkiksi juna).

32. ehdottaa myös, että jäsenvaltiot voisivat ympäristövaatimusten osalta soveltaa alueellisiin lentoasemiin kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jossa otetaan huomioon sekä alueellisten lentoasemien omat toimet että niiden kanssa samassa toimintaympäristössä suoraan yhteistyötä tekevien tahojen toiminta.

Ilmailualan asema EU:n uudessa rahoituskehityksessä 2021–2027

33. kehottaa Euroopan komissiota sallimaan, että EU:n vuosien 2021–2027 koheesiopolitiikan puitteissa tuetaan edellä mainituin rajoituksin alueellisia lentoasemia myöntämällä varoja investointeihin, joilla tuetaan suoraan hiilestä irtautumista ja vähäpäästöisen kiertotalouden mallia.

34. kehottaa lisäksi Euroopan komissiota ottamaan käyttöön uusia valtiontukisääntöjä sovellettavaksi pieniin alueellisiin lentoasemiin, joiden keskimääräinen vuotuinen liikennemäärä on enintään miljoona matkustajaa ja jotka eivät kilpaile muiden lentoasemien kanssa, ja vapauttamaan ne velvoitteesta ilmoittaa julkisista investointituista (jos ne eivät pysty tuottamaan 25:tä prosenttia omasta rahoitusosuudestaan) ja toimintatuista.

35. vaatii Euroopan komissiota osoittamaan riittävät EU-resurssit turvallisuus- ja turvatoimi-infrastruktuurien (engl. *safety and security*) kehittämiseen sekä innovatiivisen teknologian käyttöön ja digitalisaatioon lentoasemilla, jotta voidaan edistää Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden saavuttamista.

36. katsoo, että ympäristöystävällisemmän lentoliikennejärjestelmän luomiseksi on varmistettava, että EU:n varoilla toteutetaan ja otetaan käyttöön t&k-työn tuloksia, jotka liittyvät erityisesti ilma-alusten moottoreiden melu- ja epäpuhtauspäästöjen vähentämiseen vaihtoehtoisten polttoaineiden käytön avulla.

37. korostaa, että elpymis- ja palautumistukivälineeseen⁽¹⁰⁾ sisältyy toiminta-aloja, jotka liittyvät "olemassa olevien lentoasemien turvallisuus- ja ilmailukenteen hallintajärjestelmiin" ja syrjäisimpien alueiden lentoasemien tukemiseen sillä edellytyksellä, että toimenpiteet "ovat kaikilta osin unionin ilmasto- ja ympäristönormien ja -painopisteiden ja [– –] asetuksen (EU) 2020/852 17 artiklassa tarkoitetun 'ei merkittävää haittaa' -periaatteen [– –] mukaisia". Jäsenvaltioiden onkin yhteistyössä Euroopan komission kanssa arvioitava tarkasti alueellisille lentoasemille kansallisten elpymis- ja palautumissuunnitelmien puitteissa mahdollisesti myönnettävän tuen laajuutta.

38. odottaa lisäksi Euroopan komission varmistavan, että syrjäisimpien alueiden alueellisia lentoasemia kannustetaan hyödyntämään EU-varoja EU:n uuden rahoituskehityksen 2021–2027 puitteissa toteutettavien kansallisten ja alueellisten ohjelmien yhteydessä investointeihin, jotka liittyvät ympäristönsuojeluun tai joiden yhteydessä tehdään investointeja, jotka ovat tarpeen kielteisten ympäristövaikutusten lieventämiseksi tai vähentämiseksi.

Paikallis- ja alueyhteisöjen rooli

39. toteaa, että paikallis- ja alueviranomaiset vastaavat julkisten liikennepalvelujen suunnittelusta ja toteuttamisesta alueellaan sekä alueellisen talouskehityksen edistämisestä. Monet paikallis- ja alueyhteisöt omistavat tai hallinnoivat alueellisia lentoasemia, tarjoavat tarpeellisen infrastruktuurin ja muita palveluja niiden toimintaa varten ja osallistuvat niiden rahoittamiseen toisinaan huomattavassa määrin.

40. korostaa, että paikallis- ja alueviranomaisien tehtävänä täytyy olla parantaa jatkuvasti liikkuvuusmalleja ja valita tarkoituksenmukaisimmat liikennemuodot, ottaen huomioon myös alueellisten lentoasemien yhteyksiin liittyvät edut ja haitat. Tätä varten olisi tuettava ilmastoneutraaleja liikennehankkeita, jotka liittyvät erityisesti vähäpäästöiseen tai päästöttömään joukko- mutta myös yksityisliikenteeseen, moottorittoman liikenteen infrastruktuuriin ja julkisen liikenteen ajoneuvojen innovatiivisiin latauspisteisiin sekä joukkoliikenteen integrointiin. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä tarpeeseen taata asukkaille mahdollisuuksien mukaan raideyhteydet lentoasemille, mikä vähentää samalla talouden päästöjä.

41. toteaa, että paikallis- ja alueviranomaisilla on yhteistyössä ilmailualan kanssa tärkeä rooli laadittaessa yhteisiä alueellisia tiedotuskampanjoita, joilla lisätään yleistä tietoisuutta lentoturvallisuudesta, ilma-alusten ympäristöinnovaatioista ja lentoasemien turvallisuudesta mutta myös ilmailukenteeseen, raideliikenteeseen, maantiiliikenteeseen ja meriliikenteeseen perustuvan multimodaalisuuden tuomista hyödyistä.

42. katsoo, että lentoaseman pitäjiä on kiireellisesti tarkistettava kehitysstrategioitaan, jotta niitä voidaan mukauttaa paitsi ilmailumarkkinoiden muuttuessa covid-19-pandemian vuoksi myös ja ennen kaikkea ottaen huomioon tarve investoida kestäväan kehitykseen ja edistää ilmastoneutraalia liikennettä.

43. huomauttaa, että Euroopan komission maaliskuussa 2021 hyväksymässä vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevassa strategiassa 2021–2030 viitataan tarpeeseen ottaa vammaisten henkilöiden oikeudet huomioon kaikissa toimintapolitiikoissa ja kaikilla aloilla, myös liikenteessä. Komitea korostaa tässä yhteydessä, että on olennaisen tärkeää, että lentoaseman pitäjät sopeuttavat alueelliset lentoasemat täysin vammaisten henkilöiden palvelemiseen, jotta he pystyvät käyttämään kaikkia tarjottuja palveluja.

Nopea ja koordinoitu toiminta talouden elpymisen avaintekijänä

44. kehottaa Euroopan komissiota ottamaan käyttöön ratkaisuja, jotka mahdollistaisivat henkilöiden vapaan liikkuvuuden Euroopan unionissa pandemian aikana. Yhteiset säännöt, kuten EU:n digitaalinen covid-todistus, auttaa epäilemättä palauttamaan liikkuvuuden, myös lentomatrustuksen ja siihen läheisesti liittyvän matkailualan toiminnan, mutta ne eivät saa olla millään tavoin syrjiviä matkustajille eikä niiden käyttöönotto saisi koitua yksinomaan alueellisten lentoasemien taakaksi, myöskään taloudellisesti.

Bryssel 1. heinäkuuta 2021.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽¹⁰⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12. helmikuuta 2021.

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Hoitajia ja hoitoalaa koskeva tulevaisuudensuunnitelma – paikalliset ja alueelliset mahdollisuudet vastata eurooppalaiseen haasteeseen”

(2021/C 440/11)

Esittelijä:

Heinrich DORNER (AT, PES), Burgenlandin osavaltiohallituksen jäsen

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

Poliittiset painopisteet

1. on tietoinen väestön ikääntymisen vaikutuksista⁽¹⁾, muuttuvista yhteiskunta- ja perherakenteista, muutoksista erityistarpeisten henkilöiden tarvepohjaisessa hoidossa, nykypäivän työelämän vaatimuksista sekä näiden tekijöiden aiheuttamasta virallisten ja pääasiassa omaisten vastuulla olevien epävirallisten hoitopalvelujen tarpeen kasvusta ja toteaa samalla, että pitkällä aikavälillä on tärkeää kehittää ohjelmia, joilla edistetään aktiivisena ikääntymistä ja torjutaan ikääntyvien ihmisten psyykkisen ja fyysisen terveyden varhaista heikkenemistä. Tällaisia ohjelmia kehitettäessä olisi kiinnitettävä huomiota myös iäkkäiden ihmisten sosiaalisen osallisuuden vahvistamiseen sekä heitä palvelevan infrastruktuurin parantamiseen. Osallistumismahdollisuuksien lisääminen tukee itsenäistä elämää vanhuudenpäivinä ja auttaa torjumaan yksinäisyyttä ja sosiaalista eristäytyneisyyttä.

2. huomauttaa, että väestön ikääntymiskehitys vaikuttaa voimakkaammin maaseutualueisiin ja erityisesti väestökadosta kärsiviin tai kehityksessä jälkeen jääneisiin alueisiin, missä ikääntyneille ja huollettaville henkilöille on vaikeampi saada hoitoa ja hoidossa on tukeuduttava enemmän yhteisöpohjaisiin palveluihin. Tässä yhteydessä on tärkeää ottaa huomioon myös kielteiset vaikutukset, joita hoitajien muuttaminen vähemmän kehittyneiltä alueilta kehittyneemmille alueille tuo mukanaan, sillä se johtaa vakavaan henkilöstöpulaan ensiksi mainituilla alueilla. Komitea on tietoinen maaseutualueilla ja harvaan asutuilla alueilla ikääntyneille ja huollettaville henkilöille tarjottavien yhteisöpohjaisten palvelujen merkityksestä, sillä kyse on resursseista, joiden avulla ihmisille pyritään antamaan mahdollisuus jäädä asumaan tuttuun elinympäristöönsä ja joilla tuetaan heidän itsenäisyytään ja riippumattomuuttaan arkiaskareiden hoidossa sekä heidän sosiaalista integroitumistaan tarjoamalla erilaista teknistä, aineellista tai taloudellista apua ja edistämällä yleistä esteettömyyttä. Ikääntymiskehitys vaikuttaa voimakkaasti myös kaupunkiseuduilla, missä iäkkäiden osuus väestöstä nousee voimakkaasti ja kasvattaa henkilöstötarvetta ja missä palvelujen infrastruktuuri (hoivakodit, tukiasuminen yms.) on rakentamatta.

3. toteaa, että hoiva-alalla on ollut terveydenhuoltoalan rinnalla ratkaisevan tärkeä rooli covid-19-kriisin aikana. Komitea kehottaakin ensisijaisena veloitteena takaamaan hoitajille oikeudenmukaiset työlöt ja -ehdot sekä asianmukaisen palkkauksen, jotta he saisivat työstään tunnustusta.

4. katsoo, että alueiden ja kuntien on jatkettava ja tarvittaessa tehostettava nykyisiä toimiaan hoito- ja hoivatyövoiman puutteen torjumiseksi, jotta keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä uhkaava henkilöstöpula saadaan ehkäistyä. Tällä puutteella on vaikutusta sekä kaupunki- että maaseutualueisiin, ja huomiota olisi kiinnitettävä väestökadosta kärsiviin, syrjäisiin tai kehityksessä jälkeen jääneisiin alueisiin, missä iäkkäille ja huollettaville henkilöille tarkoitettua hoitoa on saatavilla rajallisesti. Komitea tunnustaa elämäntapa- ja elämäntilanteen merkityksen ikääntymiseen liittyvien haasteiden ratkaisemisessa⁽²⁾, mutta nykytilanteessa, jossa terveyspalvelut ovat pandemian vuoksi ylikuormittuneita, se kehottaa Euroopan komissiota huolehtimaan siitä, että alueet ja kunnat pääsevät hyödyntämään rahoitusvälineitä suoraan, jotta ne pystyvät puuttumaan hoito- ja hoivatyövoiman puutteeseen tehokkaasti.

5. viittaa covid-19-kriisistä johtuvien, terveydenhuolto- ja hoitoalan ammattilaisten rajatylittävää liikkuvuutta hankaloittavien rajoitusten aiheuttaman äkillisen henkilöstövajeen osalta AK:n aiempiin poliittisiin suosituksiin (esimerkiksi ”terveyskäytävien” perustaminen raja-alueiden välille)⁽³⁾.

⁽¹⁾ Vähintään 65-vuotiaiden osuus EU:n väestöstä oli 20,6 prosenttia vuonna 2020. Tämä on 3,0 prosenttiyksikköä enemmän kuin kymmenen vuotta aikaisemmin. Eurostat, 16.3.2021, <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20210316-1>

⁽²⁾ COM(2021) 50 final.

⁽³⁾ AK:n lausunto aiheesta ”Rajatylittävän terveydenhuollon toteuttaminen ja tulevaisuudennäkymät”, COR-2019-04597.

6. kannattaa yleistavoitetta antaa apua tarvitseville ihmisille mahdollisuus saada sellaisia hoito- ja hoivapalveluja, jotka ovat hoidollisista syistä tarpeen ja joita hoidettavat itse mieluiten haluavat.

7. katsoo, että hoito- ja hoiva-alan ammattityövoiman puute saattaa tarjota mahdollisuuden torjua työttömyyden kasvua, jota on etenkin covid-19-kriisin vaikutusten myötä odotettavissa kaikkialla Euroopassa, ja ottaa siten tärkeä askel kohti Euroopan unionin taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden turvaamista. Komitea toteaa, että uusien hoitopalvelujen luominen ikääntyneitä ja huollettavia henkilöitä varten synnyttää uusia työpaikkoja, jotka auttavat elvyttämään taloutta ja edistävät osaltaan väestön pysymistä maaseutualueilla ja harvaan asutuilla alueilla. Yhteisöpohjaiset sosiaalipalvelut näillä maantieteellisesti haavoittuvilla alueilla ovat kiistaton maaseudun elinvoimaisuuteen sekä sosiaaliseen ja alueelliseen yhteenkuuluvuuteen vaikuttava tekijä.

8. toteaa, että hoitoalan on paitsi muututtava myös uudistuttava kokonaisuudessaan omaksumalla uusia toimintamalleja: on siirryttävä hoidosta ennaltaehkäisyyn ja osallistamiseen, hoidon laadusta elämänlaatuun, laitospäristöstä kotiympäristöön, ammatillistamisesta yhteisten ratkaisujen etsimiseen perheiden kanssa näiden osallistamiseksi, lääketieteellisestä lähestymistavasta hoidon ja palvelujen tarjoamiseen perustuvaan lähestymistapaan, kaikkiin sovellettavasta yhdestä ainoasta mallista kunkin mahdollisuuteen valita oma elämäntapansa, järjestelmäkeskeisyydestä asiakaskeisyyteen, teknologian pelosta teknologian käyttöönottoon, perinteisistä ratkaisuista sellaisiin digitaalisiin ratkaisuihin, joissa ihmiset ovat etusijalla, ja kriittisten suorituskykyindikaattoreiden käytöstä "terveen järjen käyttöön".

9. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission esittämän, väestön ikääntymistä käsittelevän vihreän kirjan tavoitteeseen käynnistää väestön ikääntymistä koskeva laaja periaatekeskustelu, jossa käsitellään vaihtoehtoja väestön ikääntymisen mukanaan tuomien haasteiden ja mahdollisuuksien ennakoimiseksi ja niihin vastaamiseksi. Komitea viittaa erityisesti vihreän kirjan 5.1 kohdassa esitettyihin toteamuksiin ja huomioihin ⁽⁴⁾.

10. kiinnittää huomiota Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevaan toimintasuunnitelmaan ja odottaa kiinnostuneena vuodeksi 2022 kaavailtua pitkäaikaishoitoon liittyvää aloitetta. Komitea tähdentää pilarin 18. periaatetta, jonka mukaan jokaisella on oikeus kohtuuhintaisiin ja laadukkaisiin pitkäaikaishoitopalveluihin sekä varsinkin kotihoitoon ja yhteisöpohjaisiin palveluihin ⁽⁵⁾.

11. toistaa Euroopan komissiolle osoittamansa kehotuksen harkita "nuorisotakuun kaltaista Euroopan hoitotyösopimusta, jotta hoitotarpeisiin voidaan vastata soveltaen oikeuksiin perustuvaa lähestymistapaa, jossa hoito on keskeisellä sijalla taloudellisessa toiminnassa ja jossa lisätään terveyteen ja hoitotyöhön suunnattavia investointeja hyvinvointitaloutta koskevan strategian mukaisesti. Komitea kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita sisällyttämään ILO:n yleissopimukseen nro 189 kotitaloustyöntekijöiden vaatimukset työoloista ja -ehdoista" ⁽⁶⁾. AK kehottaa samassa lausunnossaan myös tarkastelemaan uudelleen ja kehittämään Barcelonan tavoitteita ja tekemään niistä sitovia sekä asettamaan "täydentäviä, Barcelonan tavoitteita laajempia tavoitteita (Barcelona+), joissa otetaan huomioon ikääntyvien yhteiskuntien hoitotarpeet ja se, että hoitoala on erittäin naisvaltainen mutta alan palkkaus ei vastaa sen yhteiskunnallista arvoa".

Tilastotietoa: taustaa ja tulevaisuudennäkymiä

12. panee merkille tämänhetkiset ennusteet, joiden mukaan vähintään 65-vuotiaiden osuus Euroopassa kasvaa nykyisestä 20 prosentista arviolta 30 prosenttiin ja 80-vuotiaiden ja sitä vanhempien osuus kaksinkertaistuu ja nousee yli 13 prosenttiin vuoteen 2070 mennessä ⁽⁷⁾. Näin ollen yli 65-vuotiaiden määrä kasvanee 87 miljoonasta yli 150 miljoonaan ja yli 80-vuotiaiden määrä 23 miljoonasta 62 miljoonaan.

13. on tietoinen siitä, että pitkäaikaishoitoa mahdollisesti tarvitsevia oli EU:ssa 19,5 miljoonaa vuonna 2016 ja määrän odotetaan kasvavan 23,6 miljoonaan vuonna 2030 ja 30,5 miljoonaan vuonna 2050 ⁽⁸⁾.

14. toteaa, että jotta nykyinen suhde eli viisi pitkäaikaishoitajaa 100:aa vähintään 65-vuotiaasta kohti pysyisi edes ennallaan, alan työntekijöiden määrää on OECD-maissa lisättävä 13,5 miljoonalla vuoteen 2040 mennessä ⁽⁹⁾. EU:n 27 jäsenvaltiossa tarvitaan jo pelkästään vuosina 2018–2030 yhteensä 11 miljoonaa terveydenhuolto- ja hoitoalan ammattilaista, jotta kasvava tarve saadaan tyydytettyä ⁽¹⁰⁾.

⁽⁴⁾ COM(2021) 50 final.

⁽⁵⁾ COM(2021) 102 final.

⁽⁶⁾ AK:n lausunto aiheesta "Tasa-arvon unioni: sukupuolten tasa-arvostrategia 2020–2025", COR-2020-02016.

⁽⁷⁾ Kertomus väestönmuutoksen vaikutuksista, COM(2020) 241 final.

⁽⁸⁾ COM(2021) 50 final.

⁽⁹⁾ OECD (2020), *Who Cares? Attracting and Retaining Care Workers for the Elderly*, <https://www.oecd.org/els/health-systems/who-cares-attracting-and-retaining-elderly-care-workers-92c0ef68-en.htm>

⁽¹⁰⁾ JRC121698 – Yhteinen tutkimuskeskus (2021), *Health and long-term care workforce: demographic challenges and the potential contribution of migration and digital technology*.

15. korostaa hoitoalan tarjoavan valtavasti mahdollisuuksia työmarkkinoilla ja kiinnittää tässä yhteydessä huomiota siihen, että sosiaali- ja terveysalalla saattaa seuraavien kymmenen vuoden aikana avautua kahdeksan miljoonaa työpaikkaa ⁽¹¹⁾.

16. korostaa, että senioritalous ⁽¹²⁾, joka kattaa ikääntyneiden hoito- ja hoivapalvelut, on tehokas keino torjua väestökatoa, sillä se tarjoaa välittömiä ratkaisuja ikääntymisen ja työttömyyden ongelmiin kaikkein heikoimmassa asemassa olevilla maaseutualueilla. Senioritalous tuo kilpailuetuja ja parantaa yhteenkuuluvuutta alueilla ja hyödyttää sitä kautta kaikkia asianomaisia toimijoita (kolminkertainen hyöty). Samalla useimpia Euroopan alueita jo nyt koetteleva väestön ikääntymissuuntaus muuttuu aktiiviseksi resurssiksi, joka luo työllisyyttä ja vaurautta ja muuttaa stereotypioita sekä lähestymistapoja, jotka kaipaavat työstämistä.

Paikallinen ja alueellinen merkitys

17. katsoo, että Euroopan unionin kuntien ja alueiden on keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä uhkaavan henkilöstöpulan vuoksi pureuduttava hoito- ja hoivatyövoiman puutteen syihin. Tämä koskee erityisesti niitä alueita, joiden järjestelmät ovat riippuvaisia naapurimaista tulevasta työvoimasta ja joutuneet kärsimään äkillisestä henkilöstövajeesta, kun rajoja on pandemian vuoksi suljettu.

18. on tietoinen Euroopan sisäisistä viralliseen ja pääasiassa omaisten vastuulla olevaan epäviralliseen hoitoon liittyvistä alueellisista eroista ja painopisteistä ⁽¹³⁾ ja kannattaa palvelutarjonnan laajaa kirjoa ja erilaisia alueellisia ratkaisuja kulloistenkin hoitotarpeiden tyydyttämiseksi.

19. pitää suotavana alueiden verkostoitumista Euroopan laajuisesti ja kannustaa niitä edistämään yhteistä kokemustenvaihtoa sekä toimenpiteiden yhteistä, koordinoitua kehittämistä. Komitea tuo esiin alueiden ja kuntien tärkeän roolin kehitettäessä ikääntyneiden ja huollettavien henkilöiden hoitoa ja hoivaa koskevia erityistoimia, joiden tarkoituksena on parantaa yhteisöpohjaisten palveluiden saatavuutta väestön ikääntymisestä ja väestökadosta kärsivillä maaseutualueilla. Tällaisella strategialla pyritään vastaamaan tarpeeseen tarjota asianmukaista hoitoa ja hoivaa maantieteellisesti haavoittuvilla alueilla asuville väestöryhmille, joilla on muita suurempia vaikeuksia saada olennaisia yhteisöpohjaisia palveluja, joilla taataan asianmukainen sosiaali- ja terveydenhuolto heidän tavanomaisessa elinympäristössään.

Naisten tilanne

20. tähdentää sukupuolinäkökulmaan liittyen, että EU:ssa 92 prosenttia naisista tekee säännöllisesti, toisin sanoen enemmän kuin yhden päivän viikossa, palkatonta hoivatyötä ja 81 prosenttia naisista hoitaa päivittäin omaisiaan ⁽¹⁴⁾ ja että suurin osa terveydenhuolto- ja hoitohenkilöstöstä on naisia ⁽¹⁵⁾. Tämä tilanne on erityisen korostunut, kun kyseessä ovat naiset, jotka asuvat maaseudulla ja harvaan asutussa ympäristössä, missä on todellisia vaikeuksia saada välttämättömiä terveydenhoito-, hoiva- ja sosiaalipalveluja.

21. korostaa, että Euroopassa valtaosa hoitotyöstä tehdään kotona ja siitä huolehtivat omaiset, ennen kaikkea naiset, usein ilman hoitoalan koulutusta tai asiantuntevaa ohjausta, ilman asianmukaista korvausta ja ilman sosiaaliturvaa, mikä viime kädessä pahentaa sukupuolten välistä eläke-eroa.

22. toteaa, että tarvitaan toimintapolitiikkoja ja ohjelmia, joilla pyritään vähentämään sitä, että valtaosa palkattomasta hoivatyöstä kasaantuu naisten harteille. Sekä palkatonta hoivatyötä tekevät että heidän perheenjäsenensä, jotka eivät osallistu tällaisiin hoitotehtäviin, on saatava tiedostamaan, että hoivaaminen on työtä ja että sitä olisi käsiteltävä sellaisena. Palkaton hoivatyö ei ole naisten tehtävä eikä velvoite ja sen olisi naisten taloudellisen riippumattomuuden takaamiseksi jakauduttava tasapuolisesti sukupuolten kesken, kuten sukupuolten tasa-arvoa koskevassa EU:n strategiassa todetaan.

⁽¹¹⁾ COM(2021) 50 final.

⁽¹²⁾ Euroopan komission mukaan senioritaloudella tarkoitetaan väestön ikääntymiseen ja yli 50-vuotiaiden erityisiin tarpeisiin liittyvien kulutusmenojen ja julkisten menojen avaamia taloudellisia mahdollisuuksia.

⁽¹³⁾ JRC121698.

⁽¹⁴⁾ Euroopan tasa-arvoinstituutti (2021), *Gender inequalities in care and consequences for the labour market*, <https://eige.europa.eu/publications/gender-inequalities-care-and-consequences-labour-market>

⁽¹⁵⁾ JRC121698.

23. toteaa, että monet naiset, jotka ovat lähtöisin matalan palkkatason maista, ovat valmiita tekemään hoito- ja hoivatyötä epävarmoista työoloista ja -ehdoista ja riittämättömästä palkasta huolimatta. Nämä naiset ovat useimmiten maahanmuuttajia, joten heidän olisi saatava kotouttamispalveluja omalla äidinkielellään sekä tietoa oikeuksista ja palveluista, joita he voivat siirtotyöntekijöinä nauttia ja käyttää. On erityisen tärkeää saattaa työntekijöiden lähettämistä koskeva direktiivi kokonaisuudessaan osaksi kansallista lainsäädäntöä ja varmistaa, ettei tätä erityistä työntekijäryhmää suljeta kansallisen lakisääteisen vähimmäispalkkasuojan ulkopuolelle. Komitea korostaa tähän liittyen, että "vähimmäispalkkoja on pikaisesti 'lähennettävä ylöspäin' myös sitä taustaa vasten, että matalat palkat ovat edelleen työllisyyden ominaispiirre Euroopan unionissa" ja että naisten osuus "vähimmäispalkansaajista on 59 prosenttia" ⁽¹⁶⁾, ja tähdentää, että EU:n on edelleen autettava jäsenvaltioita tehokkaan ja osallistavan sosiaali- ja työllisyyspolitiikan täytäntöönpanossa ja tähän tarvittavien uudistusten toteuttamisessa.

24. tähdentää tarvetta puuttua kotitalouksissa asuvien hoivatyöntekijöiden epävarmoihin työoloihin ja -ehtoihin EU:ssa. Nämä työntekijät ovat valtaosin naisia ja usein kolmansista maista tulleita muuttajia, joista osa työskentelee laittomasti paperittomina muuttajina ja osan kohdalla on kyse kiertomuutosta tai väliaikaisesta muutosta. Komitea korostaa tässä yhteydessä Euroopan talous- ja sosiaalikomitean (ETSK) tapaan, että kotitalouksissa asuvia hoivatyöntekijöitä olisi kohdeltava samalla tavoin kuin muitakin alan työntekijöitä, ja kehottaa parantamaan työnantajiin kohdistettavista seuraamuksista annetun direktiivin (2009/52/EY) suojatoimia paperittomien työntekijöiden oikeuksien suojelemiseksi ja soveltamaan tinkimättä uhrien oikeuksia koskevaa direktiiviä (2012/29/EU), jotta hyväksikäytön uhreiksi joutuneita kotitalouksissa asuvia hoivatyöntekijöitä voidaan tukea tehokkaasti riippumatta siitä, mikä heidän muuttajastatuksensa on ⁽¹⁷⁾.

Suositukset asiaankuuluville toimijoille

25. painottaa tarvetta parantaa kansalaisille suunnattua tiedotusta ja viestintää hoito- ja hoiva-alan henkilöstön nykyisestä kysynnästä, jotta aiempaa laajempi työnhakijoiden ryhmä saataisiin kiinnostumaan alasta. Näin olisi myös pyrittävä vähentämään merkittävästi sukupuolten välistä epätasapainoa ja varmistamaan, että tulevaisuudessa näissä ammateissa toimii entistä enemmän miehiä. Paikallis- ja alueviranomaiset voisivat osallistua tähän järjestämällä seminaareja ja työpajoja ja "mainostamalla" hoito- ja hoiva-alan ammatteja nimenomaan miehille. Näin voitaisiin torjua sukupuolistereotyyppioita ja tietoisuuden puutetta. Tämän lisäksi olisi toteutettava yhteisiä toimia hoito- ja hoiva-alan työolojen ja -ehtojen parantamiseksi, jotta alan ammattiteistä tulisi nykyistä houkuttelevampia myös nuorten keskuudessa ja erityisesti harvaan asutuilla alueilla tai alueilla, joiden väestö on hyvin ikääntynyt.

26. toteaa nykyisen covid-19-kriisin valossa, että työpaikat ja hoito- ja hoivapalvelujen jatkuvuus voidaan turvata luomalla kriisinkestäviä työnantajarakenteita – tämä koskee erityisesti omistusrakenteita ja toiminnan tuottamien voittojen käyttöä.

27. tietää, että työ- ja yksityiselämän hyvä tasapaino on keskeinen tekijä, joka vaikuttaa mahdollisten uusien tulokkaiden ammatinvalintaan. Ammattihoitoalalla tarvitaan työaikamalleja, jotka mahdollistavat perhe-elämän, vapaa-ajan ja työn yhteensovittamisen ja edistävät sitä.

28. korostaa, että paitsi fyysinen myös henkilöstön psyykinen hyvinvointi on ratkaisevan tärkeä tekijä terveellisen työympäristön luomisessa ja ylläpitämisessä ja että henkilöstölle on siksi tarjottava asiantuntevaa tukea (esim. seurantatoimet, kohdennettu jatko- ja täydennyskoulutus ja psyykkisen hyvinvoinnin tukitoimet). Näin pyritään myös torjumaan määrätietoisesti työuupumuksen lisääntymistä alalla.

29. korostaa, että on tärkeää harkita vanhusten hoivakodeille uusia rakenteellisia vaatimuksia, jotta voidaan löytää tasapaino sekä asukkaita että työntekijöitä hyödyttävien uusien terveys- ja turvallisuusvaatimusten suhteen. Näihin kuuluvat myös infektioiden ehkäisy- ja hallintatoimenpiteet. Yleisenä tavoitteena on varmistaa optimaaliset ympäristö-, elin- ja työolot sekä otolliset olosuhteet sosiaalisten kontaktien edistämiseksi.

30. katsoo, että teknisten apuvälineiden käyttö hoitotehtävissä, tehokkaassa ja kattavassa dokumentoinnissa ja moniammatillisessa viestinnässä on tärkeä keino helpottaa hoito- ja hoivahenkilöstön päivittäistä työtä.

⁽¹⁶⁾ AK lausunto aiheesta "Riittävät vähimmäispalkat Euroopan unionissa", COR-2020-05859.

⁽¹⁷⁾ Euroopan talous- ja sosiaalikomitean omaaloitteinen lausunto aiheesta "Kotitalouksissa asuvien hoivatyöntekijöiden oikeudet", EESC-2016-00941, asiakokonaisuus SOC/535.

31. korostaa digitalisaation kasvavaa merkitystä myös hoito- ja hoiva-alalla. Komitea kehottaakin tarjoamaan vanhusten hoivakodeille erityistä teknistä apua ja edistämään näin terveydenhuollon etäpalveluita keinona parantaa asukkaiden terveydenhuoltoa. Lisäksi digitaaliset välineet ja etähoitojärjestelyt, joita on pandemian aikana jo käytetty eristyksissä ja ilman perheen tosiasiallista apua olevien henkilöiden tilanteen seuraamiseksi ja valvomiseksi, yleistyvät jatkossakin. Ne parantavat ihmisten mahdollisuuksia päästä hoito- ja hoivapalvelujen piiriin. Niitä kehitettäessä on kuitenkin myös toteutettava toimenpiteitä digitaalisen kuilun kaventamiseksi kaikilla osa-alueilla, olipa sitten kyse sukupuolten välisestä, maaseudulla ilmenevästä tai ikääntyneiden kohtaamasta digitaalisesta kuilusta. Alan ammattilaisille on myös annettava koulutusta näiden uusien välineiden käytöstä täydennyskoulutusohjelmien avulla. Lisäksi on tarpeen kehittää uusia koordinoituja ja yhdenmukaisia viestintäjärjestelmiä terveydenhuoltojärjestelmien, hoito- ja hoivatyöntekijöiden ja perheiden välille. On olennaisen tärkeää, että hoivakotien henkilöstöllä ja asukkailla on mahdollisuus saada koulutusta uusien viestintätekniikoiden käyttöön.

32. pitää koulutusjakson ajaksi myönnettävää taloudellista tukea keskeisenä toimenpiteenä, jolla helpotetaan asiasta kiinnostuneiden pääsyä ammattiin tai ammatinvaihtoa.

33. katsoo, että hoitajien on saatava työstään asianmukainen korvaus, joka heijastaa työn sosiaalista ja yhteiskunnallista arvoa.

34. muistuttaa Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteesta 9, joka koskee työ- ja yksityiselämän yhteensovittamista ja jossa todetaan, että vanhemmilla ja henkilöillä, joilla on hoitovelvollisuuksia, on oikeus kohtuulliseen lomaan, joustaviin työjärjestelyihin ja hoitopalveluihin. Komitea korostaa, että tämän periaatteen noudattamista voidaan edistää julkisilla tukitoimenpiteillä eli hoitajien palkkaamiseen kohdistettavilla tukimäärärahoilla tai muilla rahoitusmuodoilla. Tämä auttaisi lisäksi hoito- ja hoiva-alan työntekijöiden työolojen ja -ehtojen säännönmukaistamisessa ja parantamisessa.

35. suosittelee, että EU:n jäsenvaltiot luovat keskeiset edellytykset omaishoitajien sosiaaliselle suojelulle. Tämä koskee sekä omaishoitajien toimeentulon turvaamista että heidän sairaus-, tapaturma- ja eläketurvaansa. Omaishoitajana toimivien ei pitäisi joutua luopumaan omasta työpaikastaan, eikä julkisia etuuksia saa kytkeä työttömyysstatukseen. Päätös ryhtyä hoitamaan omaistaan on aina vaikea, eikä tarpeettomia uhrauksia pitäisi enää vaatia.

36. korostaa, että asiantunteva tuki on pääasiassa omaisten vastuulla olevan epävirallisen hoidon alalla erittäin tärkeää, jotta omaishoitajille voidaan opettaa tarvittavat taidot ja jotta voidaan myös varmistaa hoitotoimenpiteiden asianmukainen laatu. Lisäksi on tarpeen luoda järjestelyjä (esim. lyhytaikaisia sijaishoitopaikkoja), joiden avulla omaishoitajien taakkaa voidaan tarvittaessa keventää tilapäisesti.

37. kehottaa EU:n jäsenvaltioita ja asiaankuuluvia paikallis- ja aluetason toimijoita kuulemaan asianomaisia väestöryhmiä säännöllisin väliajoin ja hyödyntämään esiin tuotuja näkemyksiä ja niiden muutoksia tarjottavien palvelujen strategisen kehittämisen perustana.

Suosituksia Euroopan komissiolle

38. kehottaa Euroopan komissiota ajantasaistamaan nykyistä vuodelta 2012 peräisin olevaa eurooppalaista pitkäaikaishoitopalvelujen laatukehystä, jotta pysytään pitkäaikaishoidon ja siihen liittyvien osaamisvaatimusten tuoreimman kehityksen mukana ja voidaan helpottaa hoitajien liikkuvuutta. Tätä varten komitea ehdottaa, että Euroopan komissio ja jäsenvaltiot ottavat käyttöön ”ikäntyneiden ja huollettavien henkilöiden ammattimaisten hoitajien” eurooppalaisen laatumerkin, jota käytetään niin laitoshoidossa kuin muualla ja jonka avulla taataan periaatteet tällaisia palveluja tarjoavien hoitajien osaamisesta ja pätevyydestä. Nykyisessä tilanteessa Euroopassa on tarpeen laatia yhteiset vertailuarvot ottamalla käyttöön yhteisesti hyväksytty ja kaikkien jäsenvaltioiden tarpeisiin soveltuva laatutodistus. Komitea korostaa, että hoidettavien henkilöiden oikeuksien sekä heidän fyysisen ja henkisen hyvinvointinsa on edelleen oltava ehdoton prioriteetti, ja tähän kuuluu myös yksinäisyyden ehkäiseminen ja torjuminen.

39. ehdottaa, että Euroopan komissio ja EU:n jäsenvaltiot harkitsevat yhteistyössä kuntien ja alueiden sekä työmarkkinapuolten kanssa asiaa koskevaa EU:n laajuista strategiaa ja yhteistä hoitajan ammatin määrittelyä (joka kattaa myös kotitalouksissa asuvat hoivatyöntekijät, joiden työtä olisi pidettävä osana pitkäaikaishoitoa). Strategian avulla olisi lisättävä ihmisten tietoisuutta, myös tiedotusvälineissä toteutettavan imagokampanjan keinoin, jotta voidaan vaikuttaa siihen, että mielikuvaa terveydenhuolto- ja hoitoalan ammanteista saadaan muutettua pysyvästi.

40. esittää myös, että Euroopan komissio harkitsee ehdotuksia omaishoitajien aseman tunnustamiseksi ja heidän tehokkaaksi tukemiseksi.

41. pyytää Euroopan komissiota laatimaan ehdotuksen kattavan tiedonkeruun ja -analysoinnin mahdollistavan tehokkaan järjestelmän perustamisesta, jotta jäsenvaltioille ja alueille voidaan tarjota vankka perusta tulevia alueidenvälisiä koordinoitaitoimia varten. Myös kotitalouksissa asuvien työntekijöiden pitkälti epävirallisesti tekemän hoitotyön olisi kuuluttava tällaisen tiedonkeruun ja -analysoinnin piiriin.

42. kehottaa Euroopan komissiota luomaan foorumin keskinäistä asiantuntemuksen vaihtoa varten ja tarjoamaan mahdollisuuden esitellä esimerkkejä hoito- ja hoiva-alan parhaista käytännöistä ja yhteisistä ohjelmista, esimerkiksi sosiaalisista hoivasuunnitelmista tai omaisiaan hoitavien perheiden tukistrategioista.

43. suhtautuu myönteisesti EU:n nykyisten ja tulevien rakennerahastojen (Euroopan sosiaalirahasto vuosina 2014–2020 REACT-EU-välineineen ja Euroopan sosiaalirahasto plus vuosina 2021–2027) tarjoamiin tukimahdollisuuksiin sekä kaudeksi 2021–2027 perustetun EU4Health-ohjelman tuomaan synergiaan ja täydentävyyteen ja korostaa näistä välineistä rahoitettavien toimien ensisijaisuutta.

44. kehottaa erityisesti eurooppalaiseen ohjausjaksoon liittyvä Euroopan komission työmarkkinapoliittinen ohjelma huomioon ottaen asettamaan budjettipoliittisia prioriteetteja ja osoittamaan talousarviomäärärahoja kohdennetusti terveydenhuolto- ja hoitoalan ammattityövoiman puutteen torjuntaan. Euroopan komission tulee seurata asettamiensa suositusten toimeenpanoa ja vaikuttavuutta.

Bryssel 1. heinäkuuta 2021.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Apostolos TZITZIKOSTAS

8. kehottaa Euroopan komissiota kehittämään yhteisötaloutta koskevan EU:n lainsäädäntökehityksen, joka tarjoaa soveltuvat oikeudelliset puitteet tietyt organisaatiota ja toimintaa koskevat kriteerit täyttävien yritysten yhteiselle määritelmälle sekä luokittelulle ja kattamiselle, mikä tukisi ratkaisevasti tämän alan edistämistä.

9. katsoo myös, että yhteisötalouden toimijoiden tulee pyrkiä kestäväen kehityksen tavoitteisiin.

10. katsoo, että komission tulee tukea osaamissopimuksen kautta yhteisötalouden työntekijöiden mahdollisuuksia valmiuksien kehittämiseen ja elinikäiseen oppimiseen muun muassa digitalisaation – myös medialukutaidon –, osallistavan johtamisen, selviytymis- ja palautumiskyvyn ja vihreän siirtymän aloilla, jotta heitä voidaan auttaa pääsemään yhteisötalouden työmarkkinoille tai pysymään siellä. Tähän tavoitteeseen pääsemiseksi komitea kehottaa tekemään yhteistyötä yhteisötalouden elinkeinoekosysteemin kanssa, johon kuuluvat erityisesti julkishallinto, ammatilliset koulutuskeskukset ja korkeakoulut. Myös kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopolitiikan kautta voidaan tukea ympäristönsuojeluun ja kiertotalouden edistämiseen liittyvää koulutusta. Komitea viittaakin lausunnossaan ”Euroopan osaamisohjelma kestäväen kilpailukykyyn, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja selviytymis- ja palautumiskyvyn tueksi” esitettyihin asiaa koskeviin ehdotuksiin, joissa on otettu huomioon paikallis- ja alueviranomaisten näkökulma, joka on hyvin tärkeä myös yhteisötalouden alalla.

11. pyytää, että tutkitaan yhteisötalouden potentiaalia ammatillisen koulutuksen ja aktiivisen työvoimapolitiikan alalla sekä taitojen ja tietojen kehittämisessä. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä ryhmiin, joilla on eniten vaikeuksia integroitua työmarkkinoille, eli muun muassa nuoriin, pitkäaikaistyöttömiin, vammaisiin henkilöihin ja syrjäseutujen asukkaisiin, joilla on rajalliset mahdollisuudet käyttää digitaalisia resursseja.

12. kehottaa Euroopan komissiota tekemään tutkimuksen, jossa käsitellään yritysten siirtoa työntekijöille yhteisötalouden toimintamallien kautta. Tutkimuksen yhteydessä olisi vaihdettava EU:n foorumin kautta hyviä käytänteitä jäsenvaltioiden, paikallis- ja alueyhteisöjen ja yhteisötalouden verkostojen välillä, ja siinä olisi käsiteltävä myös yhteisötalouden potentiaalia teollisuusalan yrittäjyyden näkökulmasta.

13. korostaa yhteisötalouden yritysryppäiden (klusterien) mahdollisuuksia integroitua eurooppalaisiin arvoketjuihin ja luoda näin yhteistyötä muiden yritystoimijoiden, julkishallinnon, ammatillisten koulutuskeskusten, ammattioppilaitosten, korkeakoulujen ja tutkimuskeskusten kanssa strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja resurssien yhdistämiseksi.

14. katsoo, että yhteisötalouden osallistuminen eurooppalaiseen klusteriyhteistyöfoorumiin⁽⁴⁾ voisi luoda mahdollisuuksia, jotka helpottaisivat yhteistyötä ja tällaisten yritysten ja yhteisöjen osallistumista strategiaan arvoketjuihin.

15. korostaa, että on tärkeää sisällyttää yhteisötalous älykkään erikoistumisen strategioihin, sillä se on keskeinen taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen vauhdittaja. Komitea muistuttaa myös, että yhteisötalous voi onnistuneesti edistää sosiaalista innovointia, ja korostaa tässä yhteydessä, että ”koska yhteisötalouden aloitteet perustuvat yhteisöihin kuuluvien yksilöiden väliseen yhteistyöhön ja kansalaisosallistumiseen, ne auttavat – lisäämään sosiaalista, taloudellista ja alueellista yhteenkuuluvuutta sekä luottamusta koko EU:ssa”⁽⁵⁾.

16. korostaa, että on tärkeää edistää alueiden välistä yhteistyötä yhteisötalouden alalla, sillä se on keskeinen väline monikansallisten yritysryppäiden muodostamisessa, rajatylittävän synergian hyödyntämisessä ja ainutlaatuisen alueellisen yhteistyön tekemisessä syrjäisimpien alueiden ja kolmansien maiden muodostamilla yhteistyöalueilla ja EU:n sisämarkkinoilla toimivien yhteisötalouden yritysten ja yhteisöjen kansainvälistymisen tukemisessa. Komitea korostaakin, että älykkään erikoistumisen eurooppalaiseen foorumiin kuuluva yhteisötalouden teemafoorumi, jossa on mukana seitsemän Euroopan aluetta, on hyödyllinen väline alueiden välisen yhteistyön edistämiseen, ja sen kokemukset ja hyvät käytänteet olisi otettava huomioon tulevassa yhteisötalouden eurooppalaisessa toimintasuunnitelmassa.

17. kehottaa komissiota esittämään kunnianhimoisempia ja johdonmukaisempia aloitteita, joilla tuetaan paikallis- ja alueviranomaisten roolia yhteisötalouden edistämässä. Komitea muistuttaa, että monilla paikallis- ja aluehallinnon tahoilla on jo käytössä kunnianhimoisia strategioita ja toimintasuunnitelmia yhteisötalouden edistämiseksi. Komission olisi yksilöitävä ne ja otettava ne huomioon Euroopan yhteisötalouden tulevan toimintasuunnitelman valmistelussa. Komission pitäisi myös edistää tiedon jakamista parhaista käytänteistä ja meneillään olevista hankkeista paikallis- ja alueviranomaisten keskuudessa (esim. yhteisötalouden edistämiseen keskittyvän paikallis- ja alueviranomaisten verkoston kautta).

⁽⁴⁾ <https://clustercollaboration.eu/social-economy>

⁽⁵⁾ COR-2016-06945.

18. kehottaa Euroopan komissiota laatimaan tutkimuksen alue- ja paikallistason julkisista toimintapolitiikoista, joilla edistetään yhteisötaloutta EU:ssa, ja sisällyttämään tutkimukseen esimerkkejä muilta alueilta ja paikallisviranomaisilta maailmanlaajuisesti.

19. toteaa eurooppalaisen yhteisötalouden alueet -aloitteen (*European Social Economy Regions*, ESER) ja yhteisötalouden tehtävät -ehdotuspyynnön (*Social Economy Missions*) auttavan merkittävästi yhteisötalouden kehittämiseen sitoutuneen laajan paikallis- ja alueviranomaisten yhteisön luomisessa ja pyytää komissiota vahvistamaan tätä ohjelmaa yhteisötalouden toimintasuunnitelman yhteydessä.

20. kehottaa komissiota edistämään paikallis- ja alueviranomaisten osallistumista yhteisötaloutta ja yhteiskunnallisia yrityksiä käsittelevään asiantuntijaryhmään (GECES) yhdessä jäsenvaltioiden ja yhteisötalouden verkostojen kanssa. Komitea pyytääkin perustamaan GECES:n alaisuuteen työryhmän, joka käsittelee alue- ja paikallistason yhteisötalouspolitiikkaa.

21. kehottaa ottamaan sukupuolinäkökulman huomioon yhteisötalouteen liittyvissä analyyseissa, tutkimuksissa, ehdotettavissa toimenpiteissä sekä seuranta- ja tukivälineissä ja -mekanismeissa, joissa kerätään tilastotietoja työntekijöistä tai yhteisötalouteen kuuluvien yritysmuotojen rakenteesta, jotta saadaan sukupuolen mukaan eriteltyjä tietoja ja voidaan ottaa käyttöön sukupuolikohtaisia indikaattoreja.

Yhteisötalouden tuominen paremmin näkyville

22. pyytää komissiota perustamaan verkkoalustan, joka keskittyy yhteisötalouden yritysten ja yhteisöjen sekä tällaisen yrittäjyyden tukemiseen ja jolle kootaan kaikki eurooppalaiset tutkimukset ja raportit yhteisötaloudesta sekä EU:n näille yrityksille ja yhteisöille tarjoamat mahdollisuudet.

23. suosittaa, että verkkoalusta suunnitellaan ja sitä hallinnoidaan yhteistyössä eurooppalaisten yhteisötalouden verkostojen ja GECES:n kanssa.

24. ehdottaa komissiolle, että yhteisötalouden toimintasuunnitelmaan liitetään laaja tiedotuskampanja, jonka suunnitteluun ja toteutukseen osallistuvat alueiden komitea, talous- ja sosiaalikomitea ja yhteisötalouden verkostot. Kampanja on olennaisen tärkeä, jotta voidaan edistää kollektiivista yrittäjyyttä ja parantaa yhteisötalouden EU-tason tukivälineiden tuntemusta.

25. kehottaa komissiota laatimaan yhteisötaloutta edistäviä julkisia toimintapolitiikkoja käsittelevän oppaan, jossa esitellään kaikki erilaiset yhteisötalouden oikeudelliset muodot Euroopassa ja josta on apua paikallis- ja alueviranomaisille.

26. muistuttaa, että yhteisötalouden menestys perustuu sen monimuotoisuuteen ja kykyyn tarjota innovatiivisia ratkaisuja suurimpiin taloudellisiin ja sosiaalisiin sekä koulutusta ja ympäristöä koskeviin haasteisiin.

27. pyytää Euroopan komissiota valitsemaan vuosittain eurooppalaisen yhteisötalouden pääkaupungin soveltaen demokraattista ja avointa menettelyä, johon osallistuvat myös alueiden komitea, ETSK ja GECES.

28. ehdottaa yhteisötalouden integroimista paremmin ja näkyvämmiin Yritys-Eurooppa-verkostoon. Komitea suosittaa myös, että yhteisötaloudelle annetaan enemmän painoarvoa Euroopan yrittäjyysalue -tunnuksen myöntämisperusteissa.

29. muistuttaa, että on tärkeää tukea, rahoittaa ja vahvistaa eurooppalaisia yhteisötalouden verkostoja ja yhteisötalouteen sitoutuneita kaupunkeja ja alueita perustavan tärkeinä kumppaneina toimintasuunnitelman toteuttamisessa ja sen tarjoamista mahdollisuuksista tiedottamisessa.

Yhteisötalouden yrityksille ja yhteisöille paremmat mahdollisuudet saada rahoitusta

30. painottaa, että yhteisötalouden yrityksillä ja yhteisöillä on rahoituksen saantiin liittyviä lisävaikeuksia, jotka johtuvat osin siitä, että yhteisötalouden yritysmuotoja, joissa yhteinen tai yleinen etu on voiton maksimointia tärkeämpää, ei tunneta eikä ymmärretä kovin hyvin.

31. muistuttaa koheesiorahastojen ja erityisesti EAKR:n ja ESR:n keskeisestä roolista yhteisötalouden hankkeiden rahoittamisessa.

32. kehottaa vahvistamaan kaikkien yhteisötalouden yritys- ja yhteisömuotojen kollektiivista yrittäjyyttä ja osoittamaan sitä varten taloudellista tukea yhteisötalouden yritysten perustamiseen ja yritystoiminnan tuleviin haasteisiin vastaamiseen.

33. korostaa, että InvestEU-ohjelmalla on keskeinen merkitys innovatiivisten yhteisötalouden hankkeiden rahoittamisessa sen neljän politiikkaikkunan kautta: niistä erityisen tärkeitä ovat ”pk-yritykset” ja ”sosiaaliset investoinnit ja osaaminen”, joka kattaa mikrorahoituksen ja yhteisötalouden yritysten rahoittamisen.

34. suosittelee komissiolle, että neuvoo-antavaan komiteaan otetaan mukaan yksi alueiden komitean jäsen ja että investointikomiteaan otetaan mukaan yhteisötalouden yritysten ja yhteisöjen rahoitukseen erikoistuneita asiantuntijoita.

35. pyytää Euroopan komissiota kehittämään selkeän, avoimen ja toimivan järjestelmän investointien luokitteluksi sosiaalisesta ja ympäristön näkökulmasta.

36. painottaa yhteisötalouteen kuuluvien rahoitusalan toimijoiden (eettiset pankit ja osuuspankit, luotto- ja mikrorahoitusosuuskunnat, sosiaaliset rahoitusyhteisöt, keskinäiset vakuutusyhtiöt ja vakuutusalan osuuskunnat jne.) merkitystä kestäväpohjaisen rahoituksen alalla, niiden tärkeää jalansijaa maaseutualueilla ja vähemmän kehittyneillä alueilla sekä niiden työtä muita heikommassa asemassa olevien väestöryhmien taloudellisen integroimisen ja reaali-talouteen investoimisen hyväksi.

37. kehottaa ottamaan sukupuolinäkökulman huomioon yhteisötalouden yritysten ja yhteisöjen rahoituksen saannissa pitäen mielessä, että naisten on vaikeampi saada lainaa ja rahoitusta kuin miesten. Tämä tilanne on tiedostettava aina ryhdyttäessä suunnittelemaan välineitä, joiden tarkoituksena on helpottaa rahoituksen saantia.

Yhteisötalousyrittäjyyttä käsittelevän koulutuksen edistäminen

38. muistuttaa yhteisötalouden edistämisestä Euroopan taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen veturina vuonna 2015 annettujen neuvoston päätelmien mukaisesti, että on tärkeää edistää yhteisötalouden yrittäjyysmuotoja käsittelevää yrittäjyyskoulutusta kaikilla tasoilla alemmasta perusasteesta aina korkea-asteen opetukseen (korkeakoulut ja ammatillinen koulutus).

39. toteaa, että sellaiset hankkeet kuin yhteisötalouden liiketoimintakoulu, jota ajavat seitsemän Euroopan aluetta älykkään erikoistumisen foorumin puitteissa, tuovat innovatiivisia ratkaisuja yhteisötalouden yrityksiä käsittelevän koulutustarjonnan niukkuuteen. Hankkeissa on tarkoitus kouluttaa päteviä ammattilaisia, jotka pystyvät tukemaan ja johtamaan tällaisten yritysten ja yhteisöjen kasvua.

40. muistuttaa, että yhteisötalouden yritykset ja yhteisöt tarvitsevat erityisosaamista, jota voidaan soveltaa myös perinteisiin yrityksiin, kuten osallistavaa johtamista.

41. pyytää komissiota hyödyntämään enemmän Erasmus+-ohjelmaa yhteisötalousyrittäjyyteen ja yhteisötalouden yrityksissä työskentelyyn valmistavan koulutuksen edistämiseksi. Komitea ehdottaa tässä yhteydessä, että tutkitaan mahdollisuuksia hyödyntää paremmin nuorille yrittäjille tarkoitettua Erasmus-ohjelmaa yhteisötalouden yrityksissä ja yhteisöissä erityisesti syrjäisimmillä Euroopan alueilla, missä nuorilla on rajallisemmat liikkuvuusmahdollisuudet, koska alueet sijaitsevat kaukana Euroopan mantereesta.

42. kehottaa etsimään uusia mahdollisuuksia edistää yhteisötalouden työntekijöiden oppimista, koulutusta ja osaamisen kehittämistä alakohtaista osaamisyhteistyötä koskevan suunnitelman ja osaamisyhteenliittymän avulla. Eri koulutustasoilla ja epävirallisen koulutuksen kautta hankittujen tietojen ja taitojen pitäisi lisäksi kannustaa ihmisiä hyödyntämään tietämystä parhaalla mahdollisella tavalla eli kehittää nk. pehmeitä taitoja ja helpottaa sopeutumista jatkuvasti muuttuvaan toimintaympäristöön.

Markkinoille pääsyn ja sosiaalisesti vastuullisiin julkisiin hankintoihin osallistumisen helpottaminen

43. muistuttaa, että yhteisötalouden yritysten ja yhteisöjen on ylitettävä muita pk-yrityksiä enemmän esteitä voidakseen toimia monikansallisesti EU:n sisämarkkinoilla. Nämä vaikeudet johtuvat erilaisiin yhteisötalouden oikeudellisiin muotoihin eli muun muassa osuuskuntiin, mukaan lukien erilaiset osuuskuntien alaryhmät, keskinäisiin yhtiöihin, yhdistyksiin, säätiöihin ja yhteiskunnallisiin yrityksiin sovellettavien kattavien oikeudellisten kehysten moninaisuudesta – ja paikoin puuttumisesta.

44. kiinnittää huomion naisten merkittävään rooliin yhteiskunnallisten yritysten hallinnossa. Asia on tärkeä yhteisötalouden alan yrittäjyyskoulutuksen onnistumisen kannalta.

45. korostaa myös, että näiden esteiden poistamiseksi ei ole EU-tason välineitä. Näin ollen eri maista peräisin olevista jäsenistä muodostuvan monikansallisen eurooppalaisen yhdistyksen perustaminen on edelleen vaikeaa, kuten myös keskinäisten yhtiöiden ja säätiöiden tapauksessa, koska tätä varten ei ole EU-tason oikeudellista kehystä.

46. kehottaa komissiota jatkamaan sosiaalisesti vastuullisten julkisten hankintojen edistämistä EU:n julkishallinnossa keskeisenä välineenä, jonka avulla voidaan parantaa julkisten hankintojen avoimuutta, torjua korruptiota, edistää erikokoisten elinkeinoelämän toimijoiden mahdollisuuksia kilpailla julkisista hankinnoista ja osallistua niihin sekä edistää sosiaalisesti vastuullisia yritysikäntöjä, jotka ovat ominaisia yhteisötaloudelle.

47. pyytää laajentamaan *Buying for Social Impact* -hanketta (ostaminen sosiaalisten vaikutusten aikaansaamiseksi), jossa analysoitiin hankintadirektiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä viidessätoista jäsenvaltiossa ja järjestettiin kansallisia ja alueellisia tapahtumia tiedon levittämiseksi vastuullisten julkisten hankintojen mahdollisuuksista, muihin EU:n jäsenvaltioihin.

48. kehottaa kaikkia paikallis- ja alueviranomaisia kehittämään avoimiin ja sosiaalisesti vastuullisiin julkisiin hankintoihin liittyviä strategioita muun muassa asettamalla hankintasopimusten ehdoksi oikeudenmukaisten palkkojen ja muiden lakisäätteiden ja/tai työehtosopimuksissa määritettyjen ehtojen ja edellytysten noudattamisen myös alihankintaketjuissa.

Toimintasuunnitelma, joka sisältää seurantatoimia ja -välineitä ja jolla edistetään järjestelmällistä vuoropuhelua yhteisötalouden toimijoiden ja muiden institutionaalisten tahojen kanssa

49. pyytää komissiota varmistamaan, että yhteisötalouden toimintasuunnitelman täytäntöönpanoon varataan vähintään viisi vuotta ja että siihen sisällytetään mekanismeja etukäteisarviointia sekä vuosittaista arviointia ja jälkiarviointeja varten sekä suunnitelman uusimiseksi sen täytäntöönpanon päätyttyä.

50. kehottaa komissiota vahvistamaan yhteisötalouden toimintapolitiikkojen seuranta- ja tukimekanismejaan, kuten yhteiskunnallista yrittäjyyttä käsittelevää asiantuntijaryhmää (GECES), komission sisäistä yhteisötalouden työryhmää sekä pysyvää ja jäseneltyä vuoropuhelua yhteisötaloudesta alueiden komitean ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitean kanssa. Niissä on varmistettava sukupuolten edustuksen kannalta tasapainoinen kokoonpano.

51. pyytää komissiota tutkimaan mahdollisuutta ottaa yhteisötalouden työnantajat mukaan monialaiseen työmarkkinaosapuolten vuoropuheluun sekä toimenpiteiden toteuttamista eurooppalaisen yhteisötalouden työnantajajärjestön valmiuksien kehittämiseksi ja vakiinnuttamiseksi.

Bryssel 1. heinäkuuta 2021.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Apostolos TZITZIKOSTAS

III

(Valmistavat säädökset)

ALUEIDEN KOMITEA

INTERACTIO – HYBRIDIKOKOUS – AK:N 145. TÄYSISTUNTO, 30.6.2021–1.7.2021

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta: ”Digipalvelusäädös ja digimarkkinasäädös”

(2021/C 440/13)

Esittelijä:	Rodi KRATSA (EL, EPP), Jooniansaarten aluejohtaja
Viiteasiakirjat:	Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista (digipalvelusäädös) ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta, COM(2020) 825 final Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kilpailullisista ja oikeudenmukaisista markkinoista digitaalisella (digimarkkinasäädös), COM(2020) 842 final

I MUUTOSEHDOTUKSET

Muutosehdotus 1

COM(2020) 825 final – osa 1

Johdanto-osan 5 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Tätä asetusta olisi sovellettava tiettyjen tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajiin, sellaisina kuin palvelut määritellään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2015/1535 ²⁶ , eli kaikkiin etäpalveluina sähköisessä muodossa ja vastaanottajan henkilökohtaisesta pyynnöstä toimitettaviin palveluihin, joista tavallisesti maksetaan korvaus. Tätä asetusta olisi erityisesti sovellettava välityspalvelujen tarjoajiin ja varsinkin välityspalveluihin, jotka koostuvat palveluista ”pelkkä siirtotoiminta”, ”välimuistiin tallentaminen” ja ”säilytys”, koska näiden palvelujen käytön eksponentiaalinen kasvu, pääasiassa kaikenlaisiin laillisiin ja yhteiskunnallisesti hyödyllisiin tarkoituksiin, on myös lisännyt niiden merkitystä laittoman tai muuten haitallisen tiedon ja toiminnan välittämisessä ja levittämisessä.	Tätä asetusta olisi sovellettava tiettyjen tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajiin, sellaisina kuin palvelut määritellään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2015/1535 ²⁶ , eli kaikkiin etäpalveluina sähköisessä muodossa ja vastaanottajan henkilökohtaisesta pyynnöstä toimitettaviin palveluihin, joista tavallisesti maksetaan korvaus. Tätä asetusta olisi erityisesti sovellettava välityspalvelujen tarjoajiin ja varsinkin välityspalveluihin, jotka koostuvat palveluista ”pelkkä siirtotoiminta”, ”välimuistiin tallentaminen” ja ”säilytys”, sekä hakukoneisiin , koska näiden palvelujen käytön eksponentiaalinen kasvu, pääasiassa kaikenlaisiin laillisiin ja yhteiskunnallisesti hyödyllisiin tarkoituksiin, on myös lisännyt niiden merkitystä laittoman tai muuten haitallisen tiedon ja toiminnan välittämisessä ja levittämisessä.

Muutosehdotus 2

COM(2020) 825 final – osa 1

Johdanto-osan 8 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Tällaisen olennaisen yhteyden unioniin olisi katsottava olevan olemassa, jos palveluntarjoaja on sijoittautunut unioniin, tai jos näin ei ole, olennaisen yhteyden olemassaolo voidaan määrittää sen perusteella, että yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa on huomattava määrä palvelun käyttäjiä, tai sen perusteella, että toimintoja on kohdennettu yhteen tai useampaan jäsenvaltioon. Toimintojen kohdentaminen yhteen tai useampaan jäsenvaltioon voidaan määrittää kaikkien asiaankuuluvien olosuhteiden perusteella, mukaan lukien kyseisessä (kyseisissä) jäsenvaltio(i)ssa yleensä käytetyn kielen tai valuutan käytön kaltaisten tekijöiden perusteella, taikka jos tavaroiden tai palvelujen tilaamiseen on olemassa mahdollisuus tai jos käytetään kansallista aluetunnusta. Toimintojen kohdentaminen tiettyyn jäsenvaltioon voidaan päätellä myös siitä, että kansallisessa sovelluskaupassa on saatavilla asiaankuuluva sovellus, tai siitä, että palveluntarjoaja on mainostanut palvelujaan paikallisesti tai kyseisen jäsenvaltion kielellä taikka siitä, miten asiakassuhteita hoidetaan, esimerkiksi asiakaspalvelun tarjoamisesta kyseisessä jäsenvaltiossa yleensä käytetyllä kielellä. Olennaisen yhteyden voidaan olettaa olevan olemassa myös silloin, kun palveluntarjoaja suuntaa toimintaansa yhteen tai useampaan jäsenvaltioon Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 1215/2012 17 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetulla tavalla. Toisaalta pelkästään sen seikan, että internetsivusto on teknisesti saavutettavissa unionista käsin, ei voida yksinomaan tällä perusteella katsoa muodostavan olennaista yhteyttä unioniin.	Tällaisen olennaisen yhteyden unioniin olisi katsottava olevan olemassa, jos palveluntarjoaja on sijoittautunut unioniin, tai jos näin ei ole, olennaisen yhteyden olemassaolo voidaan määrittää sen perusteella, että yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa on huomattava määrä palvelun käyttäjiä, tai sen perusteella, että toimintoja on kohdennettu yhteen tai useampaan jäsenvaltioon. Toimintojen kohdentaminen yhteen tai useampaan jäsenvaltioon voidaan määrittää kaikkien asiaankuuluvien olosuhteiden perusteella, mukaan lukien kyseisessä (kyseisissä) jäsenvaltio(i)ssa käytetyn virallisen kielen tai valuutan käytön kaltaisten tekijöiden perusteella, taikka jos tavaroiden tai palvelujen tilaamiseen on olemassa mahdollisuus tai jos käytetään kansallista aluetunnusta. Toimintojen kohdentaminen tiettyyn jäsenvaltioon voidaan päätellä myös siitä, että kansallisessa sovelluskaupassa on saatavilla asiaankuuluva sovellus, tai siitä, että palveluntarjoaja on mainostanut palvelujaan paikallisesti tai jollakin kyseisen jäsenvaltion virallisella kielellä tai sen alueella yleisesti käytetyllä kielellä taikka siitä, miten asiakassuhteita hoidetaan, esimerkiksi asiakaspalvelun tarjoamisesta jollakin kyseisen jäsenvaltion virallisella kielellä tai sen alueella yleisesti käytetyllä kielellä. Olennaisen yhteyden voidaan olettaa olevan olemassa myös silloin, kun palveluntarjoaja suuntaa toimintaansa yhteen tai useampaan jäsenvaltioon Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 1215/2012 17 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetulla tavalla. Toisaalta pelkästään sen seikan, että internetsivusto on teknisesti saavutettavissa unionista käsin, ei voida yksinomaan tällä perusteella katsoa muodostavan olennaista yhteyttä unioniin.

Perustelu

On aiheellista parantaa asetustekstin täsmällisyyttä ja objektiivisuutta viittaamalla viralliseen valuuttaan ja kieleen. Lisäksi kielten yhteydessä on syytä ottaa huomioon sekä viralliset kielet että jäsenvaltion alueella yleisesti käytetyt kielet.

Muutosehdotus 3

COM(2020) 825 final – osa 1

Johdanto-osan 12 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jotta voidaan varmistaa verkkoympäristön turvallisuus, ennakoitavuus ja luotettavuus, tässä asetuksessa ”laittoman sisällön” käsite olisi määriteltävä laajasti. Käsite kattaa myös tiedon, joka liittyy laittomaan sisältöön ja laittomiin tuotteisiin, palveluihin ja toimintaan. Tämä käsite olisi erityisesti ymmärrettävä siten, että sillä tarkoitetaan muodosta riippumatta tietoja, jotka ovat sovellettavan lainsäädännön mukaan joko itsessään laittomia, kuten laitton vihapuhe tai terroristinen sisältö ja laitton syrjivä sisältö, tai jotka liittyvät laittomaan toimintaan, kuten lasten seksuaalista hyväksikäyttöä esittävien kuvien jakaminen, yksityisten kuvien lainvastainen, ilman lupaa tapahtuva jakaminen, verkkoahdistelu, vaatimustenvastaisten tai väärennetyjen tuotteiden myynti, tekijänoikeudella suojatun aineiston luvaton käyttö taikka toiminta, johon liittyy kuluttajansuojalainsäädännön rikkomista. Tältä osin sillä ei ole merkitystä, johtuuko tietojen tai toiminnan lainvastaisuus unionin oikeudesta vai unionin oikeuden mukaisesta kansallisesta oikeudesta, ja mikä on kyseisen oikeuden täsmällinen luonne tai kohde.	Jotta voidaan varmistaa verkkoympäristön turvallisuus, ennakoitavuus ja luotettavuus, tässä asetuksessa ”laittoman sisällön” käsite olisi määriteltävä laajasti. Käsite kattaa myös tiedon, joka liittyy laittomaan sisältöön ja laittomiin tuotteisiin, palveluihin ja toimintaan. Tämä käsite olisi erityisesti ymmärrettävä siten, että sillä tarkoitetaan muodosta riippumatta tietoja, jotka ovat sovellettavan lainsäädännön mukaan joko itsessään laittomia, kuten laitton vihapuhe tai terroristinen sisältö ja laitton syrjivä sisältö, tai jotka liittyvät laittomaan toimintaan, kuten laittomien palvelujen tarjoaminen – esimerkiksi majoituspalvelujen tarjoaminen lyhytaikaisvuokrausaloilla unionin tai kansallisen lainsäädännön vastaisesti, alue- ja paikallistason säännökset mukaan luettuina –, lasten seksuaalista hyväksikäyttöä esittävien kuvien jakaminen, yksityisten kuvien lainvastainen, ilman lupaa tapahtuva jakaminen, verkkoahdistelu, vaatimustenvastaisten tai väärennetyjen tuotteiden myynti, kuluttajansuojalainsäädännön vastainen tuotteiden myynti tai palvelujen tarjoaminen, tekijänoikeudella suojatun aineiston luvaton käyttö, toiminta, johon liittyy kuluttajansuojalainsäädännön rikkomista, taikka sellaisten palvelujen tarjoaminen audiovisuaalista mediaa koskevaa lainsäädäntöä rikkoen, jotka saattavat haitata vakavasti alaikäisten fyysistä, henkistä tai moraalista kehitystä. Tältä osin sillä ei ole merkitystä, johtuuko tietojen tai toiminnan lainvastaisuus unionin oikeudesta vai unionin oikeuden mukaisesta kansallisesta oikeudesta, ja mikä on kyseisen oikeuden täsmällinen luonne tai kohde.

Perustelu

Unionin, jäsenvaltioiden tai alue- ja paikallistason lainsäädännön vastaiset laittomat palvelut, joihin on tarkoitus puuttua, on eriteltävä yksityiskohtaisemmin.

Muutosehdotus 4

COM(2020) 825 final – osa 1

Uusi kappale johdanto-osan 12 kappaleen jälkeen

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<i>Covid-19-pandemian aikainen ryntäys käyttämään digitaaliseen infrastruktuuriin pohjautuvia teknologisia ratkaisuja on lisännyt entisestään portinvartijoiden ja yritys- ja loppukäyttäjien välistä tiedon epäsymmetriaa. Lisäksi tuleviin kriiseihin varauduttaessa olisi otettava huomioon tällaisesta digitaaliseen infrastruktuuriin ja teknisiin ratkaisuihin sidoksissa olosta saadut kokemukset. Euroopan digitaalinen häiriönsietokyky olisi tunnustettava tärkeäksi, sitä olisi vahvistettava, ja olisi ryhdyttävä yhteisiin toimiin sen aikaansaamiseksi.</i>

Perustelu

Digitaalinen häiriönsietokyky olisi nykyistä enemmän tunnustettava perusarvoksi, ja paikallis- ja alueviranomaiset voisivat hyvinkin edistää tätä. Muutosehdotuksessa viitataan meneillään olevaan covid-19-pandemiaan ja täsmennetään kohtaa varautumisen osalta.

Muutosehdotus 5

COM(2020) 825 final – osa 1

Johdanto-osan 13 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Kun otetaan huomioon kyseisten palvelujen erityispiirteet ja vastaava tarve asettaa niiden tarjoajille tiettyjä erityisvelvoitteita, on tarpeen erottaa tässä asetuksessa määritellyssä säilytyspalvelujen tarjoajien laajemmassa luokassa verkkoalustojen alaluokka. Verkkoalustat, kuten sosiaaliset verkostot tai verkossa toimivat markkinapaikat, olisi määriteltävä säilytyspalvelujen tarjoajiksi, jotka säilyttävät palvelun vastaanottajien toimittamat tiedot niiden pyynnöstä ja lisäksi levittävät näitä tietoja yleisölle, tälläkin kertaa niiden pyynnöstä. Jotta vältettäisiin liian laajojen velvoitteiden asettaminen, säilytyspalvelujen tarjoajia ei kuitenkaan tulisi katsoa verkkoalustoiksi, jos levittäminen yleisölle on jonkin muun palvelun vain vähäinen ja puhtaasti täydentävä tekijä, asianomaista ominaisuutta ei objektiivisista teknisistä syistä voida käyttää ilman kyseistä toista pääasiallista palvelua, eikä asianomaisten ominaisuuksien sisällyttäminen toiseen palveluun ole keino kiertää verkkoalustoihin sovellettavia tämän asetuksen sääntöjä. Esimerkiksi verkkosanomalehden kommenttiosio voisi olla tällainen ominaisuus, jos on selvää, että osio on liitännäinen pääpalveluun nähden, jota uutisten julkaiseminen kustantajan toimituksellisella vastuulla edustaa.	Kun otetaan huomioon kyseisten palvelujen erityispiirteet ja vastaava tarve asettaa niiden tarjoajille tiettyjä erityisvelvoitteita, on tarpeen erottaa tässä asetuksessa määritellyssä säilytyspalvelujen tarjoajien laajemmassa luokassa verkkoalustojen alaluokka. Verkkoalustat, kuten sosiaaliset verkostot, sisällönjakoalustat tai verkossa toimivat markkinapaikat, olisi määriteltävä säilytyspalvelujen tarjoajiksi, jotka säilyttävät palvelun vastaanottajien toimittamat tiedot niiden pyynnöstä ja lisäksi levittävät näitä tietoja yleisölle, tälläkin kertaa niiden pyynnöstä. Jotta vältettäisiin liian laajojen velvoitteiden asettaminen, säilytyspalvelujen tarjoajia ei kuitenkaan tulisi katsoa verkkoalustoiksi, jos levittäminen yleisölle on jonkin muun palvelun vain vähäinen ja puhtaasti täydentävä tekijä, asianomaista ominaisuutta ei objektiivisista teknisistä syistä voida käyttää ilman kyseistä toista pääasiallista palvelua, eikä asianomaisten ominaisuuksien sisällyttäminen toiseen palveluun ole keino kiertää verkkoalustoihin sovellettavia tämän asetuksen sääntöjä. Esimerkiksi verkkosanomalehden kommenttiosio voisi olla tällainen ominaisuus, jos on selvää, että osio on liitännäinen pääpalveluun nähden, jota uutisten julkaiseminen kustantajan toimituksellisella vastuulla edustaa.

Muutosehdotus 6

COM(2020) 825 final – osa 1

Uusi kappale johdanto-osan 13 kappaleen jälkeen

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<i>Jäsenvaltiot voivat asettaa asiaankuuluvilla hallintotoimivalta-alueilla ja tapauksen mukaan kulloisestakin oikeudellisesta toimivalta-alueesta riippuen välityspalvelujen tarjoajille tietojen toimittamisvelvoitteita. Tähän liittyen on syytä huomata asetuksen (EU) 2016/679 yhteensopivuus sen kanssa, että oikeus- tai hallintoviranomaisilla on oikeus pyytää tietoja tämän asetuksen 9 artiklan nojalla.</i>

Muutosehdotus 7

COM(2020) 825 final – osa 1

Uusi kappale johdanto-osan 38 kappaleen jälkeen

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<i>Koska tämän asetuksen tavoitteena on varmistaa verkkoympäristön turvallisuus, ennakoitavuus ja luotettavuus, siinä sovelletaan periaatetta, jonka mukaan se, mikä on laitonta verkon ulkopuolella, on laitonta myös verkossa.</i>

Perustelu

”Mikä on laitonta verkon ulkopuolella, on laitonta myös verkossa” on verkkopalvelujen sääntelyn keskeinen periaate, ja se olisi mainittava ehdotuksessa erikseen.

Muutosehdotus 8

COM(2020) 825 final – osa 1

Johdanto-osan 50 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jotta voidaan varmistaa kyseisen velvoitteen tehokas ja riittävä soveltaminen aiheuttamatta kohtuutonta rasitetta, asetuksen soveltamisalaan kuuluvien verkkoalustojen olisi kohtuullisesti pyrittävä varmistamaan kyseisten elinkeinonharjoittajien toimittamien tietojen luotettavuus erityisesti käyttämällä vapaasti saatavilla olevia virallisia verkkotietokantoja ja verkkorajapintoja, kuten kansallisia kaupparekistereitä ja alv-tietojen vaihtojärjestelmää⁴⁵, tai pyytämällä asianomaisia elinkeinonharjoittajia toimittamaan luotettavia tositteita, kuten henkilöllisyystodistusten jäljennöksiä, oikeaksi todistettuja tiliotteita, yritysten todistuksia ja kaupparekisteritodistuksia. Ne voivat käyttää myös muita, etäkäytössä olevia lähteitä, jotka tarjoavat samanasteisen luotettavuustason tämän velvoitteen täyttämiseksi. Asetuksen soveltamisalaan kuuluvia verkkoalustoja ei kuitenkaan tulisi velvoittaa ryhtymään kohtuuttomaan tai kalliiseen verkossa tapahtuvaan tiedonhankintaan tai suorittamaan todentamisia paikalla. Tällaisten verkkoalustojen, jotka ovat toteuttaneet tässä asetuksessa edellytetyt kohtuulliset toimet, ei myöskään tulisi katsoa takaavan tietojen luotettavuutta kuluttajille tai muille asianomaisille osapuolille. Tällaisten verkkoalustojen olisi myös suunniteltava ja järjestettävä verkkorajapintansa siten, että elinkeinonharjoittajat voivat noudattaa unionin oikeuden mukaisia velvoitteitaan, erityisesti vaatimuksia, joista säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/83/EU⁴⁶ 6 ja 8 artiklassa, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/29/EY⁴⁷ 7 artiklassa ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/6/EY⁴⁸ 3 artiklassa.	Jotta voidaan varmistaa kyseisen velvoitteen tehokas ja riittävä soveltaminen aiheuttamatta kohtuutonta rasitetta, asetuksen soveltamisalaan kuuluvien verkkoalustojen olisi kohtuullisesti pyrittävä varmistamaan kyseisten elinkeinonharjoittajien toimittamien tietojen luotettavuus erityisesti käyttämällä vapaasti saatavilla olevia virallisia verkkotietokantoja ja verkkorajapintoja, kuten kansallisia kaupparekistereitä ja alv-tietojen vaihtojärjestelmää⁴⁵, tai pyytämällä asianomaisia elinkeinonharjoittajia toimittamaan luotettavia tositteita, kuten henkilöllisyystodistusten jäljennöksiä, oikeaksi todistettuja tiliotteita, yritysten todistuksia ja kaupparekisteritodistuksia. Ne voivat käyttää myös muita, etäkäytössä olevia lähteitä, jotka tarjoavat samanasteisen luotettavuustason tämän velvoitteen täyttämiseksi. Tällaisten verkkoalustojen olisi myös suunniteltava ja järjestettävä verkkorajapintansa siten, että elinkeinonharjoittajat voivat noudattaa unionin oikeuden mukaisia velvoitteitaan, erityisesti vaatimuksia, joista säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/83/EU⁴⁶ 6 ja 8 artiklassa, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/29/EY⁴⁷ 7 artiklassa ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/6/EY⁴⁸ 3 artiklassa.

Perustelu

Ilmaisu ”kohtuuttomaan tai kalliiseen verkossa tapahtuvaan tiedonhankintaan” on liian epämääräinen, kun otetaan huomioon, että kyse on oikeudellisesti sitovasta tekstistä. Ei pidä myöskään antaa ymmärtää, ettei verkkoalustoille saisi aiheutua elinkeinonharjoittajien antamien tietojen luotettavuuden todentamisesta minkäänlaista vaivaa.

Muutosehdotus 9

COM(2020) 825 final – osa 1

Johdanto-osan 72 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Tässä asetuksessa säädettyjen velvoitteiden asianmukaisen valvonnan ja täytäntöönpanon varmistaminen olisi periaatteessa annettava jäsenvaltioiden tehtäväksi. Tätä varten jäsenvaltioiden olisi nimettävä vähintään yksi viranomainen, jonka tehtävänä on tämän asetuksen soveltaminen ja täytäntöönpanon valvonta. Jäsenvaltioiden olisi kuitenkin voitava antaa useammalle kuin yhdelle toimivaltaiselle viranomaiselle tämän asetuksen soveltamiseen liittyviä erityisiä valvonta- tai täytäntöönpanotehtäviä ja -valtuuksia, esimerkiksi tietyillä aloilla, näiden viranomaisten kansallisen perustuslaillisen, organisatorisen ja hallinnollisen rakenteen mukaisesti. Esimerkkeinä voidaan mainita sähköisen viestinnän sääntelyviranomaiset, media-alan sääntelyviranomaiset ja kuluttajansuojaviranomaiset.	Tässä asetuksessa säädettyjen velvoitteiden asianmukaisen valvonnan ja täytäntöönpanon varmistaminen olisi periaatteessa annettava jäsenvaltioiden tehtäväksi. Tätä varten jäsenvaltioiden olisi nimettävä vähintään yksi viranomainen, jonka tehtävänä on tämän asetuksen soveltaminen ja täytäntöönpanon valvonta. Jäsenvaltioiden olisi kuitenkin voitava antaa useammalle kuin yhdelle toimivaltaiselle viranomaiselle tämän asetuksen soveltamiseen liittyviä erityisiä valvonta- tai täytäntöönpanotehtäviä ja -valtuuksia, esimerkiksi tietyillä aloilla, näiden viranomaisten kansallisen perustuslaillisen, organisatorisen ja hallinnollisen rakenteen mukaisesti. Esimerkkeinä voidaan mainita sähköisen viestinnän sääntelyviranomaiset, media-alan sääntelyviranomaiset ja kuluttajansuojaviranomaiset. Jäsenvaltioiden olisi annettava aiheelliseksi katsomissaan tapauksissa valvonta- tai täytäntöönpanotehtäviä paikallis- ja alueviranomaisille ja osoitettava niille tarvittavat resurssit ehdotettujen toimien toteuttamiseksi.

Perustelu

Paikallis- ja alueviranomaiset olisi otettava huomioon ja pidettävä ajan tasalla velvoitteiden täytäntöönpanosta ja valvonnasta.

Ehdotettujen toimien toteuttamiseksi on kuitenkin myös osoitettava riittävät resurssit.

Muutosehdotus 10

COM(2020) 825 final – osa 1

Johdanto-osan 76 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Koska välityspalvelujen tarjoajiin ei sovelleta yleistä vaatimusta varmistaa fyysinen läsnäolo jonkin jäsenvaltion alueella, on tarpeen selvittää, minkä jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kyseiset palveluntarjoajat kuuluvat, jotta kansalliset toimivaltaiset viranomaiset voivat valvoa III ja IV luvussa vahvistettujen sääntöjen noudattamista. Palveluntarjoajan olisi kuuluttava sen jäsenvaltion lainkäyttövaltaan, jossa sen päätoimipaikka eli sääntömääräinen kotipaikka sijaitsee ja jossa sen pääasialliset taloudelliset toiminnot ja toiminnan valvonta tapahtuvat. Niiden palveluntarjoajien osalta, joilla ei ole toimipaikkaa unionissa mutta jotka tarjoavat palveluja unionissa ja jotka sen vuoksi kuuluvat tämän asetuksen soveltamisalaan, jäsenvaltiolla, johon kyseiset palveluntarjoajat ovat nimenneet laillisen edustajansa, olisi oltava lainkäyttövalta, kun otetaan huomioon tämän asetuksen mukainen laillisten edustajien tehtävä. Tämän asetuksen tehokkaan soveltamisen varmistamiseksi kaikilla jäsenvaltioilla olisi kuitenkin oltava lainkäyttövalta sellaisten palveluntarjoajien osalta, jotka eivät ole nimenneet laillista edustajaa, edellyttäen että <i>ne bis in idem</i> -periaatetta noudatetaan. Tätä varten kunkin jäsenvaltion, joka käyttää lainkäyttövaltaa tällaisiin palveluntarjoajiin nähden, olisi	Koska välityspalvelujen tarjoajiin ei sovelleta yleistä vaatimusta varmistaa fyysinen läsnäolo jonkin jäsenvaltion alueella, on tarpeen selvittää, minkä jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kyseiset palveluntarjoajat kuuluvat, jotta kansalliset toimivaltaiset viranomaiset voivat valvoa III ja IV luvussa vahvistettujen sääntöjen noudattamista. Palveluntarjoajan olisi kuuluttava sen jäsenvaltion lainkäyttövaltaan, jossa sen päätoimipaikka eli sääntömääräinen kotipaikka sijaitsee ja jossa sen pääasialliset taloudelliset toiminnot ja toiminnan valvonta tapahtuvat. Niiden palveluntarjoajien osalta, joilla ei ole toimipaikkaa unionissa mutta jotka tarjoavat palveluja unionissa ja jotka sen vuoksi kuuluvat tämän asetuksen soveltamisalaan, jäsenvaltiolla, johon kyseiset palveluntarjoajat ovat nimenneet laillisen edustajansa, olisi oltava lainkäyttövalta, kun otetaan huomioon tämän asetuksen mukainen laillisten edustajien tehtävä. Tämän asetuksen tehokkaan soveltamisen varmistamiseksi kaikilla jäsenvaltioilla olisi kuitenkin oltava lainkäyttövalta sellaisten palveluntarjoajien osalta, jotka eivät ole nimenneet laillista edustajaa, edellyttäen että <i>ne bis in idem</i> -periaatetta noudatetaan. Tätä varten kunkin jäsenvaltion, joka käyttää lainkäyttövaltaa tällaisiin palveluntarjoajiin nähden, olisi

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava kaikille muille jäsenvaltioille toimenpiteistä, joita se on toteuttanut käyttäessään kyseistä toimivaltaa.	ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava kaikille muille jäsenvaltioille sekä tarvittaessa paikallis- ja alueviranomaisille toimenpiteistä, joita se on toteuttanut käyttäessään kyseistä toimivaltaa.

Perustelu

Paikallis- ja alueviranomaisille tulee tiedottaa toimenpiteistä, jotka koskevat niiden toimialueella tarjottavia palveluja.

Muutosehdotus 11

COM(2020) 825 final – osa 1

Johdanto-osan 88 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Tämän asetuksen yhdenmukaisen soveltamisen varmistamiseksi on tarpeen perustaa unionin tasolle riippumaton neuvoa-antava ryhmä, jonka olisi tuettava komissiota ja autettava koordinoimaan digitaalisten palvelujen koordinaattorien toimia. Euroopan digitaalisten palvelujen lautakunnan olisi koostuttava digitaalisten palvelujen koordinaattoreista, sanotun kuitenkaan rajoittamatta digitaalisten palvelujen koordinaattorien mahdollisuutta kutsua kokouksiinsa tai nimittää tilapäisiä muiden sellaisten toimivaltaisten viranomaisten edustajia, joille on annettu tämän asetuksen mukaisia erityistehtäviä, jos tämä on tarpeen niiden kansallisen tehtävänjaon ja toimivallan mukaisesti. Jos osallistujia on useita yhdestä jäsenvaltiosta, äänioikeus olisi rajoitettava yhteen edustajaan jäsenvaltiota kohden.	Tämän asetuksen yhdenmukaisen soveltamisen varmistamiseksi on tarpeen perustaa unionin tasolle riippumaton neuvoa-antava ryhmä, jonka olisi tuettava komissiota ja autettava koordinoimaan digitaalisten palvelujen koordinaattorien toimia. Euroopan digitaalisten palvelujen lautakunnan olisi koostuttava digitaalisten palvelujen koordinaattoreista, sanotun kuitenkaan rajoittamatta digitaalisten palvelujen koordinaattorien mahdollisuutta kutsua kokouksiinsa tai nimittää tilapäisiä muiden sellaisten toimivaltaisten viranomaisten edustajia, joille on annettu tämän asetuksen mukaisia erityistehtäviä, jos tämä on tarpeen niiden kansallisen tehtävänjaon ja toimivallan mukaisesti. Jos osallistujia on useita yhdestä jäsenvaltiosta, äänioikeus olisi rajoitettava yhteen edustajaan jäsenvaltiota kohden. Euroopan digitaalisten palvelujen lautakunnan tehtäviä hoitamaan olisi valittava pätevä jäsenistö, ja sen kokoonpanon olisi oltava sukupuolijakaumaltaan tasapainoinen.

Muutosehdotus 12

COM(2020) 825 final – osa 1

2 artiklan r alakohta (uusi)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<i>”merkittävään yleiseen etuun liittyvillä pakottavilla syillä” erityisesti sellaisia merkittävään yleiseen etuun liittyviä pakottavia syitä, jotka on vahvistettu sellaisiksi unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä ja joihin kuuluvat muun muassa seuraavat: yleinen järjestys, yleinen turvallisuus, kansanterveys, sosiaaliturvajärjestelmän rahoituksen tasapainon turvaaminen, kuluttajien, palvelujen vastaanottajien ja työntekijöiden suojelu, nuorten suojelu, liiketoimien rehellisyys, petostentorjunta, ympäristönsuojelu kaupunkiympäristö mukaan luettuna, eläinten terveys, henkisen omaisuuden suojelu, historiallisen, kulttuuri- ja taideperinnön säilyttäminen, sosiaali- ja kulttuuripoliittiset tavoitteet, asuminen, kulttuurin, tutkimuksen ja tieteen edistäminen, tiedotusvälineiden moniarvoisuuden turvaaminen sekä sukupuolten tasa-arvo;</i>

Perustelu

Merkittävään yleiseen etuun liittyvät pakottavat syyt on määriteltävä, ja niiden olisi oltava erottamaton osa tätä asetusta. Muun muassa sukupuolten tasa-arvo kuuluu tällaisiin syihin.

Muutosehdotus 13

COM(2020) 825 final – osa 1

2 artiklan s alakohta (uusi)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<i>”toimivaltaisella viranomaisella” valtiollisen, alueellisen tai paikallisen tason toimivaltaisia viranomaisia, jotka on nimetty asiaa koskevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja jotka vastaavat tämän asetuksen täytäntöönpanon valvonnasta ja oikeutettujen etujen suojaamisesta, mukaan lukien laittoman verkkosisällön torjunta; jäsenvaltio voi myös nimetä useita toimivaltaisia viranomaisia;</i>

Perustelu

Toimivaltaisen viranomaisen käsite olisi määriteltävä 2 artiklassa, koska 38 artiklan 1 kohdassa esitetään vain digitaalisten palvelujen koordinaattorien vastualueet.

Muutosehdotus 14

COM(2020) 825 final – osa 1

5 artiklan 1 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jos tietoyhteiskunnan palvelun tarjoaminen käsittää palvelun vastaanottajan toimittamien tietojen tallentamisen, palveluntarjoaja ei ole vastuussa palvelun vastaanottajan pyynnöstä tallennetuista tiedoista, edellyttäen, että	Jos tietoyhteiskunnan palvelun tarjoaminen käsittää palvelun vastaanottajan toimittamien tietojen tallentamisen, palveluntarjoaja ei ole vastuussa palvelun vastaanottajan pyynnöstä tallennetuista tiedoista, edellyttäen, että

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
a) palveluntarjoajalla ei ole tosiasiallista tietoa laittomasta toiminnasta tai laittomasta sisällöstä eikä sen tiedossa vahingonkorvausvaatimuksen kyseessä ollen ole tosiasiota tai olosuhteita, joiden perusteella toiminnan tai sisällön laittomuus on ilmeistä; tai	a) palveluntarjoajalla ei ole tosiasiallista tietoa laittomasta toiminnasta tai laittomasta sisällöstä eikä sen tiedossa vahingonkorvausvaatimuksen kyseessä ollen ole tosiasiota tai olosuhteita, joiden perusteella toiminnan tai sisällön laittomuus on ilmeistä; tai
b) palveluntarjoaja toimii viipymättä laittoman sisällön poistamiseksi tai sen saannin estämiseksi heti saatuaan tiedon tällaisista seikoista.	b) palveluntarjoaja toimii ilman aiheetonta viivytystä ja joka tapauksessa 72 tunnin kuluessa laittoman sisällön poistamiseksi tai sen saannin estämiseksi heti saatuaan tiedon tällaisista seikoista.

Perustelu

Määräaikoja ei voida jättää avoimiksi, vaan ne on täsmennettävä. Ehdotettu takaraja vastaa useiden maiden kansallisessa lainsäädännössä asetettua määräaikaa. Saksan verkkovalvontalaissa (*Netzwerkdurchsetzungsgesetz*) edellytetään, että ilmeisen laittoman sisällön kohdalla toimiin ryhdytään niinkin nopeasti kuin 24 tunnin kuluessa.

Muutosehdotus 15

COM(2020) 825 final – osa 1

8 artiklan 1 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Kun välityspalvelun tarjoaja saa asianomaiselta kansalliselta oikeus- tai hallintoviranomaiselta sovellettavan unionin tai kansallisen lainsäädännön perusteella ja unionin oikeuden mukaisesti määräyksen toteuttaa toimia tiettyä laitonta sisältöä vastaan, sen on ilmoitettava määräyksen antaneelle viranomaiselle ilman aiheetonta viivytystä, mihin määräys on johtanut, sekä täsmennettävä toteutetut toimet ja niiden toteuttamisajankohta.	Kun välityspalvelun tarjoaja saa asianomaiselta kansalliselta oikeus- tai hallintoviranomaiselta sovellettavan unionin tai kansallisen, alueellisen tai paikallisen lainsäädännön perusteella, tapauksen mukaan kulloisestakin oikeudellisesta toimivaltajaosta riippuen , ja unionin oikeuden mukaisesti määräyksen toteuttaa toimia tiettyä laitonta sisältöä vastaan, sen on ilmoitettava määräyksen antaneelle viranomaiselle ilman aiheetonta viivytystä, mihin määräys on johtanut, sekä täsmennettävä toteutetut toimet ja niiden toteuttamisajankohta.

Perustelu

Tarkoituksena on selventää, mitä sovellettavalla lainsäädännöllä tarkoitetaan.

Muutosehdotus 16

COM(2020) 825 final – osa 1

8 artiklan 2 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 1 kohdassa tarkoitetut määräykset täyttävät seuraavat edellytykset:	Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 1 kohdassa tarkoitetut määräykset täyttävät seuraavat edellytykset:
a) määräys sisältää seuraavat:	a) määräys sisältää seuraavat:
— perustelut sille, miksi tieto on laitonta sisältöä, ja viittaus siihen unionin tai kansallisen lainsäädännön säännökseen, jota on rikottu,	— perustelut sille, miksi tieto on laitonta sisältöä, ja viittaus siihen unionin tai kansallisen lainsäädännön säännökseen, jota on rikottu,

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
— yksi tai useampi täsmällinen ORL-osoite ja tarvittaessa lisätiedot, joiden avulla asianomaisen laitto- man sisällön voi paikallistaa, — tiedot palveluntarjoajan ja sisällön tarjontaan palvelun vastaanottajan käytettävissä olevista muu- toksenhakukeinoista; b) määräyksen alueellinen soveltamisala, sovellettavien unionin ja kansallisen oikeuden sääntöjen, mukaan lukien perusoikeuskirja, ja tarvittaessa kansainvälisen oikeuden yleisten periaatteiden perusteella, ei ylitä sitä, mikä on ehdottoman välttämätöntä määräyksen tavoitteen saavuttamiseksi; c) määräys laaditaan palveluntarjoajan ilmoittamalla kie- lellä ja lähetetään palveluntarjoajan 10 artiklan mukaisesti nimeämään yhteyspisteeseen.	— yksi tai useampi täsmällinen ORL-osoite ja tarvittaessa lisätiedot, joiden avulla asianomaisen laitto- man sisällön voi paikallistaa, — tiedot palveluntarjoajan ja sisällön tarjontaan palvelun vastaanottajan käytettävissä olevista muu- toksenhakukeinoista; b) määräyksen alueellinen soveltamisala, sovellettavien unionin ja kansallisen oikeuden sääntöjen, mukaan lukien perusoikeuskirja, ja tarvittaessa kansainvälisen oikeuden yleisten periaatteiden perusteella, ei ylitä sitä, mikä on ehdottoman välttämätöntä määräyksen tavoitteen saavuttamiseksi; c) määräys laaditaan yksiselitteisesti, kyseisessä jäsenval- tiossa käytetyllä kielellä ja vähintään yhdellä palve- luntarjoajan ilmoittamalla EU:n virallisella työkielellä (englanti, ranska, saksa) ja lähetetään palveluntarjoajan 10 artiklan mukaisesti nimeämään yhteyspisteeseen.

Perustelu

Ehdotus avaa nykymuodossaan palveluntarjoajille porsaanreikiä, joita ei voida pitää hyväksyttävänä (yksin jo sellaisen kielen valitseminen, jota käytetään kaupallisissa yhteyksissä vain harvoin), ja vaikeuttaa siten kohtuuttomasti asianomaisen viranomaisen toimintaa. Ehdotetulla muutoksella poistetaan tämä riski rajaamalla valinta vähintään yhteen kolmesta virallisesta työkielestä.

Muutosehdotus 17

COM(2020) 825 final – osa 1

9 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
1. Kun välityspalvelun tarjoaja saa asianomaisilta kansallisilta oikeus- tai hallintoviranomaisilta sovellettavan unionin tai kansallisen lainsäädännön nojalla määräyksen antaa tietty tieto yhdestä tai useammasta yksittäisestä palvelun vastaanottajasta, sen on ilman aiheutonta viivytystä ilmoitettava määräyksen antaneelle viranomaiselle määräyksen vastaanottamisesta ja siitä, mihin se on johtanut. 2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 1 kohdassa tarkoitetut määräykset täyttävät seuraavat edellytykset: a) määräyksen sisältö on seuraava: — perustelut, joissa selitetään tavoite, jota varten tietoja vaaditaan, ja miksi tietojen antamista koskeva vaatimus on tarpeen ja oikeasuhteinen sen määrittämiseksi, noudattavatko välityspalvelujen vastaanottajat sovellettavia unionin tai kansallisia sääntöjä, paitsi jos tällaisia perusteluja ei voida ilmoittaa rikosten torjuntaan, tutkintaan, selvittämiseen ja syytteenpanoon liittyvistä syistä,	1. Kun välityspalvelun tarjoaja saa asianomaisilta kansallisilta oikeus- tai hallintoviranomaisilta sovellettavan unionin tai kansallisen lainsäädännön nojalla määräyksen antaa tietty tieto yhdestä tai useammasta yksittäisestä palvelun vastaanottajasta, sen on ilman aiheutonta viivytystä ilmoitettava määräyksen antaneelle viranomaiselle määräyksen vastaanottamisesta ja siitä, mihin se on johtanut. 2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 1 kohdassa tarkoitetut määräykset täyttävät seuraavat edellytykset: a) määräyksen sisältö on seuraava: — perustelut, joissa selitetään tavoite, jota varten tietoja vaaditaan, ja miksi tietojen antamista koskeva vaatimus on tarpeen ja oikeasuhteinen sen määrittämiseksi, noudattavatko välityspalvelujen vastaanottajat sovellettavia unionin tai kansallisia sääntöjä, paitsi jos tällaisia perusteluja ei voida ilmoittaa rikosten torjuntaan, tutkintaan, selvittämiseen ja syytteenpanoon liittyvistä syistä,

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
— tiedot palveluntarjoajan ja sisällön tarjontaan palvelun vastaanottajan käytettävissä olevista muutoshakukeinoista; b) määräyksessä edellytetään ainoastaan, että palveluntarjoaja toimittaa tiedot, jotka on jo kerätty palvelun tarjoamista varten ja jotka ovat sen hallinnassa; c) määräys laaditaan palveluntarjoajan ilmoittamalla kielellä ja lähetetään palveluntarjoajan 10 artiklan mukaisesti nimeämään yhteyspisteeseen. 3. Määräyksen antavan oikeus- tai hallintoviranomaisen jäsenvaltion digitaalisten palvelujen koordinaattorin on ilman aiheutonta viivytystä toimitettava jäljennös 1 kohdassa tarkoitusta määräyksestä kaikille digitaalisten palvelujen koordinaattoreille 67 artiklan mukaisesti perustetun järjestelmän välityksellä. 4. Tässä artiklassa säädetty edellytykset ja vaatimukset eivät rajoita unionin oikeuden mukaisten kansallisen rikosprosessioikeuden vaatimusten soveltamista.	— tiedot palveluntarjoajan ja sisällön tarjontaan palvelun vastaanottajan käytettävissä olevista muutoshakukeinoista; b) määräyksessä edellytetään ainoastaan, että palveluntarjoaja toimittaa tiedot, jotka on jo kerätty palvelun tarjoamista varten ja jotka ovat sen hallinnassa; c) määräys laaditaan palveluntarjoajan ilmoittamalla kielellä ja lähetetään palveluntarjoajan 10 artiklan mukaisesti nimeämään yhteyspisteeseen. 3. Määräyksen antavan oikeus- tai hallintoviranomaisen jäsenvaltion digitaalisten palvelujen koordinaattorin on ilman aiheutonta viivytystä toimitettava jäljennös 1 kohdassa tarkoitusta määräyksestä kaikille digitaalisten palvelujen koordinaattoreille 67 artiklan mukaisesti perustetun järjestelmän välityksellä. 4. Tässä artiklassa säädetty edellytykset ja vaatimukset eivät rajoita unionin oikeuden mukaisten kansallisen rikosprosessioikeuden vaatimusten soveltamista. 5. Jäsenvaltiot voivat asettaa välityspalvelujen tarjoajalle veloitteen ilmoittaa valtiollisen, alueellisen tai paikallisen tason toimivaltaisille viranomaisille välityspalvelujen tarjoajan palvelujen vastaanottajien toimittamia tietoja tai veloitteen ilmoittaa toimivaltaisille viranomaisille näiden pyynnöstä tietoja, joiden avulla voidaan tunnistaa välityspalvelujen tarjoajan palvelujen vastaanottaja, jonka kanssa niillä on tallennussopimus.

Perustelu

Digipalvelusäädöksessä olisi selvennettävä, että jäsenvaltiot voivat velvoittaa alustat toimittamaan tietoja (valtiollisen, alueellisen tai paikallisen tason) viranomaisille, jotta vastaanottajat voidaan perustelluissa tapauksissa tunnistaa.

Muutosehdotus 18

COM(2020) 825 final

10 artiklan 2 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Välityspalvelujen tarjoajien on julkistettava tarvittavat tiedot, jotta niiden keskitettyjen yhteyspisteiden yksilöinti ja viestintä näiden kanssa olisi mahdollisimman helppoa.	Välityspalvelujen tarjoajien on julkistettava tarvittavat tiedot ilman aiheutonta viivytystä, jotta niiden keskitettyjen yhteyspisteiden yksilöinti ja viestintä näiden kanssa olisi mahdollisimman helppoa.

Perustelu

Selvennys asianmukaisen täytäntöönpanon varmistamiseksi.

Muutosehdotus 19

COM(2020) 825 final

12 artiklan 1 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
1. Välityspalvelujen tarjoajien on sisällytettävä ehtoihinsa tiedot mahdollisista rajoituksista, joita ne asettavat palvelunsa käytölle palvelun vastaanottajien toimittamien tietojen osalta. Näihin tietoihin on sisällytettävä tiedot mahdollisista toimintaperiaatteista, menettelyistä, toimenpiteistä ja välineistä, joita käytetään sisällön moderointiin, algoritmisen päätöksenteko ja ihmisen suorittama arviointi mukaan luettuina. Tiedot on laadittava selkeällä ja yksiselitteisellä kielellä, ja niiden on oltava julkisesti saatavilla helposti käytettävässä muodossa.	1. Välityspalvelujen tarjoajien on sisällytettävä ehtoihinsa tiedot mahdollisista rajoituksista, joita ne asettavat palvelunsa käytölle palvelun vastaanottajien toimittamien tietojen osalta. Näihin tietoihin on sisällytettävä tiedot mahdollisista toimintaperiaatteista, menettelyistä, toimenpiteistä ja välineistä, joita käytetään sisällön moderointiin, algoritmisen päätöksenteko ja ihmisen suorittama arviointi mukaan luettuina. Tiedot on laadittava selkeällä ja yksiselitteisellä kielellä, ja niiden on oltava julkisesti saatavilla helposti käytettävässä muodossa. <i>Tähän kuuluvat myös toimenpiteet, joilla varmistetaan, että palvelun vastaanottaja voi perua välityspalvelutilauksen vaivattomasti. Tilauksen peruminen ei saa olla käytännössä tilaamista hankalampaa yhdellekään palvelun vastaanottajalle.</i>

Perustelu

Ydinalustapalvelun tilauksen perumisen olisi oltava yhtä helppoa kuin sen tekemisen. Tilauksen perumismenettelyä koskevien tietojen olisi myös oltava julkisesti saatavilla helposti käytettävässä muodossa.

Muutosehdotus 20

COM(2020) 825 final – osa 1

14 artiklan 5 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Palveluntarjoajan on myös ilman aiheutonta viivytystä ilmoitettava kyseiselle henkilölle tai toimijalle päätöksestään, joka koskee ilmoituksen kohteena olevia tietoja, ja annettava tiedot päätöstä koskevistä muutoksenhakumahdollisuuksista.	Palveluntarjoajan on myös ilman aiheutonta viivytystä <i>ja joka tapauksessa viiden työpäivän kuluessa</i> ilmoitettava kyseiselle henkilölle tai toimijalle päätöksestään, joka koskee ilmoituksen kohteena olevia tietoja, ja annettava tiedot päätöstä koskevistä muutoksenhakumahdollisuuksista.

Perustelu

Velvoitteelle reagoida 14 artiklan mukaisiin ilmoituksiin tulee vahvistaa selkeä aikataulu.

Muutosehdotus 21

COM(2020) 825 final – osa 1

19 artiklan 1 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Verkkoalustojen on toteutettava tarvittavat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että luotettavien ilmoittajien 14 artiklassa tarkoitettujen mekani- nismien välityksellä tekemät ilmoitukset käsitellään ja niistä päätetään ensisijaisesti ja viipymättä.	Verkkoalustojen on toteutettava tarvittavat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että luotettavien ilmoittajien 14 artiklassa tarkoitettujen mekani- nismien välityksellä tekemät ilmoitukset käsitellään ja niistä päätetään ensisijaisesti, viipymättä ja joka tapauksessa 48 tunnin kuluessa .

Perustelu

Verkkoalustojen velvoitteelle reagoida 19 artiklan mukaisiin ilmoituksiin on oleellisen tärkeää asettaa tiukka aikataulu, jotta voidaan varmistaa sääntöjen tinkimätön noudattaminen.

Muutosehdotus 22

COM(2020) 825 final – osa 1

22 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
1. Jos verkkoalusta antaa kuluttajille mahdollisuuden tehdä etäsopimuksia elinkeinonharjoittajien kanssa, sen on varmistettava, että elinkeinonharjoittajat voivat käyttää sen palveluja viestiäkseen tuotteista tai palveluista tai tarjotakseen niitä unionissa oleville kuluttajille ainoastaan, jos verkkoalusta on ennen tätä saanut seuraavat tiedot: a) elinkeinonharjoittajan nimi, osoite, puhelinnumero ja sähköpostiosoite; b) jäljennös elinkeinonharjoittajan tunnistusasiakirjasta tai muusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 910/2014⁵⁰ 3 artiklassa määritellystä sähköisestä tunnistamisesta; c) elinkeinonharjoittajan pankkiyhteydet, jos elinkeinonharjoittaja on luonnollinen henkilö; d) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1020⁵¹ 3 artiklan 13 kohdassa ja 4 artiklassa tai muussa asiaa koskevassa unionin säädöksessä tarkoitettuna talouden toimijan nimi, osoite, puhelinnumero ja sähköpostiosoite; e) jos elinkeinonharjoittaja on merkitty kaupparekisteriin tai vastaavaan julkiseen rekisteriin, se rekisteri, johon elinkeinonharjoittaja on merkitty, ja elinkeinonharjoittajan rekisterinumero tai muu vastaava tunniste kyseisessä rekisterissä; f) elinkeinonharjoittajan antama omaehtoinen vakuutus, jossa tämä sitoutuu tarjoamaan ainoastaan sellaisia tuotteita tai palveluja, jotka ovat sovellettavien unionin oikeuden sääntöjen mukaisia.	1. Jos verkkoalusta antaa mahdollisuuden tehdä etäsopimuksia kuluttajien kanssa, sen on varmistettava, että luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, jotka tarjoavat alustan kautta tuotteita tai palveluja, voivat käyttää sen palveluja viestiäkseen tuotteista tai palveluista tai tarjotakseen niitä unionissa oleville kuluttajille ainoastaan, jos verkkoalusta on ennen tätä saanut seuraavat tiedot: a) vastaanottajan nimi, osoite, puhelinnumero ja sähköpostiosoite; b) jos vastaanottaja on merkitty julkiseen rekisteriin, rekisterinumero tai muu vastaava tunniste kyseisessä rekisterissä.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
2. Nämä tiedot saatuaan verkkoalustan on toteutettava kohtuudella toteutettavissa olevat toimet arvioidakseen, ovatko 1 kohdan a, d ja e alakohdassa tarkoitetut tiedot luotettavia, käyttäen mitä tahansa jäsenvaltioiden tai unionin vapaasti saataville antamaa virallista verkkotietokantaa tai verkkorajapintaa tai pyytämällä elinkeinonharjoittajaa toimittamaan todistusasiakirjoja luotettavista lähteistä. 3. Jos verkkoalusta saa viitteitä siitä, että mikä tahansa 1 kohdassa tarkoitettu kyseessä olevalta elinkeinonharjoittajalta saatu tieto on virheellinen tai puutteellinen, sen on pyydyttävä elinkeinonharjoittajaa oikaisemaan tiedot siltä osin kuin on tarpeen sen varmistamiseksi, että kaikki tiedot ovat paikkansapitäviä ja täydellisiä, ja tekemään se viipymättä tai unionin ja kansallisessa lainsäädännössä asetetussa määräajassa. Jos elinkeinonharjoittaja ei oikaise tai täydennä kyseistä tietoa, verkkoalustan on keskeytettävä palvelunsa tarjoaminen elinkeinonharjoittajalle siihen asti, kun pyyntö on täytetty. 4. Verkkoalustan on säilytettävä 1 ja 2 kohdan mukaisesti saadut tiedot suojatusti niin kauan kuin se on sopimussuhteessa kyseiseen elinkeinonharjoittajaan. Tämän jälkeen sen on poistettava tiedot.	2. Jos tuotteiden tai palvelujen tarjoaja katsotaan unionin oikeudessa elinkeinonharjoittajaksi, verkkoalustan on 1 kohdassa esitettyjen velvoitteiden täyttämisen lisäksi varmistettava, että elinkeinonharjoittajat voivat käyttää sen palveluja viestiäkseen tuotteista tai palveluista tai tarjotakseen niitä unionissa oleville kuluttajille ainoastaan, jos verkkoalusta on ennen tätä saanut seuraavat tiedot: a) jäljennös elinkeinonharjoittajan tunnistusasiakirjasta tai muusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 910/2014 3 artiklassa määritellystä sähköisestä tunnistamisesta; b) elinkeinonharjoittajan pankkiyhteystiedot, jos elinkeinonharjoittaja on luonnollinen henkilö; c) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1020 3 artiklan 13 kohdassa ja 4 artiklassa tai muussa asiaa koskevassa unionin säädöksessä tarkoitettua talouden toimijan nimi, osoite, puhelinnumero ja sähköpostiosoite; d) jos elinkeinonharjoittaja on merkitty kaupparekisteriin tai vastaavaan julkiseen rekisteriin, se rekisteri, johon elinkeinonharjoittaja on merkitty, ja elinkeinonharjoittajan rekisterinumero tai muu vastaava tunniste kyseisessä rekisterissä; e) elinkeinonharjoittajan antama omaehtoinen vakuutus, jossa tämä sitoutuu tarjoamaan ainoastaan sellaisia tuotteita tai palveluja, jotka ovat sovellettavien unionin oikeuden sääntöjen mukaisia. 3. Nämä tiedot saatuaan verkkoalustan on tehtävä parhaansa arvioidakseen, ovatko 1 kohdan a ja b alakohdassa ja 2 kohdan c ja d alakohdassa tarkoitetut tiedot luotettavia, käyttäen mitä tahansa jäsenvaltioiden tai unionin vapaasti saataville antamaa virallista verkkotietokantaa tai verkkorajapintaa tai pyytämällä vastaanottajaa toimittamaan todistusasiakirjoja luotettavista lähteistä. 4. Jos verkkoalusta saa viitteitä siitä, että mikä tahansa 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu kyseessä olevalta vastaanottajalta saatu tieto on virheellinen tai puutteellinen, sen on pyydyttävä vastaanottajaa oikaisemaan tiedot siltä osin kuin on tarpeen sen varmistamiseksi, että kaikki tiedot ovat paikkansapitäviä ja täydellisiä, ja tekemään se viipymättä. Jos vastaanottaja ei oikaise tai täydennä kyseistä tietoa, verkkoalustan on keskeytettävä palvelunsa tarjoaminen vastaanottajalle siihen asti, kun pyyntö on täytetty.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
5. Verkkoalusta saa luovuttaa tietoja kolmansille osapuolille ainoastaan, jos se on tarpeen sovellettavan lainsäädännön mukaisesti, mukaan lukien 9 artiklassa tarkoitetut määräykset ja jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tai komission antamat määräykset niiden tämän asetuksen mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 kohdan soveltamista. 6. Verkkoalustan on asetettava 1 kohdan a, d, e ja f alakohdassa tarkoitetut tiedot palvelun vastaanottajien saataville selkeällä, helposti käytettävissä olevalla ja ymmärrettävällä tavalla. 7. Verkkoalustan on suunniteltava ja organisoitava verkkorajapintansa siten, että elinkeinonharjoittajat voivat noudattaa sovellettavan unionin lainsäädännön mukaisia velvoitteitaan, jotka koskevat ennen sopimuksen tekoa annettavia tietoja ja tuoteturvallisuuustietoja.	5. Verkkoalustan on säilytettävä 1, 2 ja 3 kohdan mukaisesti saadut tiedot suojatusti niin kauan kuin se on sopimussuhteessa kyseiseen vastaanottajaan. Tämän jälkeen sen on poistettava tiedot. 6. Verkkoalusta saa luovuttaa tietoja kolmansille osapuolille ainoastaan, jos se on tarpeen sovellettavan lainsäädännön mukaisesti, mukaan lukien 9 artiklassa tarkoitetut määräykset ja jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tai komission antamat määräykset niiden tämän asetuksen mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 3 kohdan soveltamista. 7. Verkkoalustan on asetettava 1 kohdan a ja b alakohdassa ja 2 kohdan c, d ja e alakohdassa tarkoitetut tiedot palvelun vastaanottajien saataville selkeällä, helposti käytettävissä olevalla ja ymmärrettävällä tavalla. 8. Verkkoalustan on suunniteltava ja organisoitava verkkorajapintansa siten, että vastaanottajat voivat noudattaa sovellettavan unionin lainsäädännön mukaisia velvoitteitaan, jotka koskevat ennen sopimuksen tekoa annettavia tietoja ja tuoteturvallisuuustietoja.

Perustelu

Merkittävää osaa palveluista tarjoavat elinkeinonharjoittajan määritelmän mukaisten ammattitoimijoiden sijasta luonnolliset henkilöt. Nämä luonnolliset henkilöt eivät yleensä noudata kansallisia tai paikallisia säännöksiä esimerkiksi lyhytaikaisvuokrauksesta ja harjoittavat pimeää liiketoimintaa asiaan liittyvistä säännöistä piittaamatta.

Muutosehdotus 23

COM(2020) 825 final – osa 1

25 artiklan 2 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Komissio antaa 69 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joilla mukautetaan 1 kohdassa tarkoitettujen unionissa olevien palvelun vastaanottajien kuukausittaista keskimääräistä lukumäärää, jos unionin väkiluku kasvaa tai vähenee vähintään 5 prosenttia suhteessa sen väkilukuun vuonna 2020 tai delegoidulla säädöksellä tehdyn mukautuksen jälkeen suhteessa sen vuoden väkilukuun, jona viimeisin delegoitu säädös annettiin. Siinä tapauksessa komissio mukauttaa lukumäärää siten, että se vastaa kymmentä prosenttia unionin väkiluvusta sinä vuonna, jona komissio antaa delegoidun säädöksen, pyöristettynä ylös- tai alaspäin siten, että luku voidaan esittää miljoonina.	Komissio antaa 69 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joilla mukautetaan 1 kohdassa tarkoitettujen unionissa olevien palvelun vastaanottajien kuukausittaista keskimääräistä lukumäärää, jos unionin väkiluku kasvaa tai vähenee vähintään 5 prosenttia suhteessa sen väkilukuun vuonna 2020 tai delegoidulla säädöksellä tehdyn mukautuksen jälkeen suhteessa sen vuoden väkilukuun, jona viimeisin delegoitu säädös annettiin. Siinä tapauksessa komissio mukauttaa lukumäärää siten, että se vastaa seitsemää prosenttia unionin väkiluvusta sinä vuonna, jona komissio antaa delegoidun säädöksen, pyöristettynä ylös- tai alaspäin siten, että luku voidaan esittää miljoonina.

Perustelu

Digipalvelusäädöksessä olisi sovellettava erittäin suuriin verkkoalustoihin alempia raja-arvoja.

Muutosehdotus 24

COM(2020) 825 final – osa 1

31 artiklan 1 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Erittäin suurten verkkoalustojen on annettava sijoittautumispaidan digitaalisten palvelujen koordinaattorille tai komissiolle näiden perustellusta pyynnöstä ja pyynnössä täsmennetyt kohtuullisen ajan kuluessa pääsy tietoihin, jotka ovat tarpeen tämän asetuksen noudattamisen seuraamiseksi ja arvioimiseksi. Kyseinen digitaalisten palvelujen koordinaattori ja komissio saavat käyttää kyseisiä tietoja ainoastaan näihin tarkoituksiin.	Erittäin suurten verkkoalustojen on annettava sijoittautumispaidan digitaalisten palvelujen koordinaattorille tai komissiolle näiden perustellusta pyynnöstä ja pyynnössä täsmennetyt kohtuullisen ajan – joka tapauksessa enintään 72 tunnin – kuluessa pääsy tietoihin, jotka ovat tarpeen tämän asetuksen noudattamisen seuraamiseksi ja arvioimiseksi. Kyseinen digitaalisten palvelujen koordinaattori ja komissio saavat käyttää kyseisiä tietoja ainoastaan näihin tarkoituksiin.

Perustelu

Velvoitteelle reagoida sijoittautumismaan digitaalisten palvelujen koordinaattorin esittämiin pyyntöihin on oleellisen tärkeää asettaa tiukka aikaraja, jotta voidaan varmistaa sääntöjen tinkimätön noudattaminen.

Muutosehdotus 25

COM(2020) 825 final – osa 1

41 artiklan 1 kohdan a alakohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jos se on tarpeen digitaalisten palvelujen koordinaattorien tehtävien hoitamiseksi, näillä on oltava vähintään seuraavat tutkintavaltuudet, jotka koskevat asianomaisen jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvien välityspalvelujen tarjoajien toimintaa:	Jos se on tarpeen digitaalisten palvelujen koordinaattorien tehtävien hoitamiseksi, näillä on oltava vähintään seuraavat tutkintavaltuudet, jotka koskevat asianomaisen jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvien välityspalvelujen tarjoajien toimintaa:
a) valtuudet vaatia kyseisiä palveluntarjoajia sekä muita henkilöitä, jotka toimivat elinkeino- tai ammattitoimintaansa liittyvässä tarkoituksessa ja voivat kohtuudella olla tietoisia tämän asetuksen epäiltyyn rikkomiseen liittyvistä tiedoista, mukaan lukien 28 artiklassa ja 50 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja tarkastuksia suorittavat organisaatiot, toimittamaan tällaiset tiedot kohtuullisen ajan kuluessa;	a) valtuudet vaatia kyseisiä palveluntarjoajia sekä muita henkilöitä, jotka toimivat elinkeino- tai ammattitoimintaansa liittyvässä tarkoituksessa ja voivat kohtuudella olla tietoisia tämän asetuksen epäiltyyn rikkomiseen liittyvistä tiedoista, mukaan lukien 28 artiklassa ja 50 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja tarkastuksia suorittavat organisaatiot, toimittamaan tällaiset tiedot kohtuullisen ajan ja joka tapauksessa 72 tunnin kuluessa;

Perustelu

Tarkan ja velvoittavan määräajan asettaminen takaa palveluntarjoajan nopean toiminnan, jolloin haitta jää pieneksi.

Muutosehdotus 26

COM(2020) 825 final – osa 1

45 artiklan 1 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jos digitaalisten palvelujen koordinaattorilla on syytä epäillä, että välityspalvelun tarjoaja, joka ei kuulu kyseisen jäsenvaltion lainkäyttövaltaan, on rikkonut tätä asetusta, sen on pyydettävä sijoittautumispaidan digitaalisten palvelujen koordinaattoria arvioimaan asia ja toteuttamaan tarvittavat tutkinta- ja täytäntöönpanotoimenpiteet tämän asetuksen noudattamisen varmistamiseksi.	Jos digitaalisten palvelujen koordinaattorilla on syytä epäillä, että välityspalvelun tarjoaja, joka ei kuulu kyseisen jäsenvaltion lainkäyttövaltaan, on rikkonut tätä asetusta, sen on pyydettävä sijoittautumispaidan digitaalisten palvelujen koordinaattoria arvioimaan asia ja toteuttamaan tarvittavat tutkinta- ja täytäntöönpanotoimenpiteet tämän asetuksen noudattamisen varmistamiseksi.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jos lautakunnalla on syytä epäillä, että välityspalvelujen tarjoaja on rikkonut tätä asetusta siten, että osallisina on vähintään kolme jäsenvaltiota, se voi suosittaa sijoittautumispaidan digitaalisten palvelujen koordinaattorille, että tämä arvioi asian ja toteuttaa tarvittavat tutkinta- ja täytäntöönpanotoimenpiteet tämän asetuksen noudattamisen varmistamiseksi.	Jos lautakunnalla on syytä epäillä, että välityspalvelujen tarjoaja on rikkonut tätä asetusta siten, että osallisina on vähintään kolme jäsenvaltiota, sen on pyydettävä sijoittautumispaidan digitaalisten palvelujen koordinaattoria arvioimaan asia ja toteuttamaan tarvittavat tutkinta- ja täytäntöönpanotoimenpiteet tämän asetuksen noudattamisen varmistamiseksi.

Perustelu

Lautakunnan ei pitäisi esittää suositusta vaan pyytää sijoittautumispaidan digitaalisten palvelujen koordinaattoria arvioimaan asia ja toteuttamaan tarvittavat tutkinta- ja täytäntöönpanotoimenpiteet asetuksen noudattamisen varmistamiseksi.

Muutosehdotus 27

COM(2020) 825 final – osa 1

45 artiklan 2 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Edellä olevan 1 kohdan mukaisessa pyynnössä tai suosituksessa on oltava vähintään seuraavat tiedot:	Edellä olevan 1 kohdan mukaisessa pyynnössä on oltava vähintään seuraavat tiedot:
a) kyseisten välityspalvelujen tarjoajan yhteyspiste 10 artiklan mukaisesti;	a) kyseisten välityspalvelujen tarjoajan yhteyspiste 10 artiklan mukaisesti;
b) kuvaus asiaan liittyvistä tosiseikoista, tämän asetuksen asiaa koskevista säännöksistä ja syistä, joiden vuoksi pyynnön lähettänyt digitaalisten palvelujen koordinaattori taikka lautakunta epäilee palveluntarjoajan rikko- neen tätä asetusta;	b) kuvaus asiaan liittyvistä tosiseikoista, tämän asetuksen asiaa koskevista säännöksistä ja syistä, joiden vuoksi pyynnön lähettänyt digitaalisten palvelujen koordinaattori taikka lautakunta epäilee palveluntarjoajan rikko- neen tätä asetusta;
c) mahdolliset muut tiedot, joita pyynnön lähettänyt digitaalisten palvelujen koordinaattori taikka lautakunta pitää merkityksellisinä, mukaan lukien tarvittaessa sen omasta aloitteesta kerätyt tiedot tai ehdotukset yksittäisiksi tutkinta- tai täytäntöönpanotoimenpiteiksi, myös väliaikaiset toimenpiteet.	c) mahdolliset muut tiedot, joita pyynnön lähettänyt digitaalisten palvelujen koordinaattori taikka lautakunta pitää merkityksellisinä, mukaan lukien tarvittaessa sen omasta aloitteesta kerätyt tiedot tai ehdotukset yksittäisiksi tutkinta- tai täytäntöönpanotoimenpiteiksi, myös väliaikaiset toimenpiteet.

Perustelu

Tämän ei pitäisi olla pelkkä suositus vaan pyyntö.

Muutosehdotus 28

COM(2020) 825 final – osa 1

46 artiklan 2 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jos sijoittautumispaikan digitaalisten palvelujen koordinaattorilla on syytä epäillä, että erittäin suuri verkkoalusta on rikkonut tätä asetusta, se voi pyytää komissiota toteuttamaan tarvittavat tutkinta- ja täytäntöönpanotoimenpiteet tämän asetuksen noudattamisen varmistamiseksi 3 jakson mukaisesti. Tällaisen pyynnön on sisällettävä kaikki 45 artiklan 2 kohdassa luetellut tiedot, ja siinä on esitettävä syyt komission väliintulon pyytämiseksi.	Jos sijoittautumispaikan digitaalisten palvelujen koordinaattorilla tai vähintään kolmen jäsenvaltion digitaalisten palvelujen koordinaattoreilla on syytä epäillä, että erittäin suuri verkkoalusta on rikkonut tätä asetusta, ne voivat pyytää komissiota toteuttamaan tarvittavat tutkinta- ja täytäntöönpanotoimenpiteet tämän asetuksen noudattamisen varmistamiseksi 3 jakson mukaisesti. Tällaisen pyynnön on sisällettävä kaikki 45 artiklan 2 kohdassa luetellut tiedot, ja siinä on esitettävä syyt komission väliintulon pyytämiseksi.

Perustelu

Asetuksessa olisi annettava digitaalisten palvelujen koordinaattoreille edellytykset toimia yhdessä, jos on syytä epäillä, että erittäin suuret verkkoalustat on rikkoneet sitä.

Muutosehdotus 29

COM(2020) 842 final – osa 1

Uusi kappale johdanto-osan 1 kappaleen jälkeen

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<i>Ei ole epäilystäkään siitä, että Euroopan markkinoita ovat hallinneet jo vuosia ydinalustapalveluja tarjoavat portinvartija-alustat. Menestyvän liiketoiminnan rakentamisessa ei ole mitään kilpailunvastaista, mutta liialliseen markkinavoimaan on puututtava ja mahdolliset väärinkäytökset on oikaistava.</i>

Perustelu

Monet alustat harjoittavat menestyvää liiketoimintaa, eikä sen rakentamisessa ei ole mitään kilpailunvastaista. Olisi kuitenkin korostettava datavetoisten liiketoimintamallien yleistä merkitystä ja seurauksia ja viitattava portinvartijoiden sekä loppu- ja yrityskäyttäjien väliseen tiedon epäsymmetriaan, sillä ehdotuksen on katsottu olevan tarpeellinen juuri näistä syistä.

Muutosehdotus 30

COM(2020) 842 final – osa 1

Johdanto-osan 9 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Hajanaisuus sisämarkkinoilla voidaan tehokkaasti välttää vain, jos jäsenvaltioita estetään soveltamasta kansallisia sääntöjä, joiden kohteena ovat tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvat yritys- ja palvelutyypit. Koska tämän asetuksen tavoitteena on samalla täydentää kilpailuoikeuden täytäntöönpanoa, olisi täsmennettävä, ettei tämä asetusta rajoita SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan ja vastaavien kansallisten kilpailusääntöjen eikä muiden yksipuolista toimintaa koskevien kansallisten kilpailusääntöjen soveltamista, jotka perustuvat markkina-aseman ja -käyttäytymisen yksilölliseen arviointiin, mukaan lukien todennäköiset vaikutukset ja kielletyn käyttäytymisen tarkka laajuus, ja antavat yrityksille mahdollisuuden esittää tehokkaita ja objektiivisia perusteluja kyseiselle toiminnalle. Viimeksi mainittujen sääntöjen soveltaminen ei kuitenkaan saisi vaikuttaa portinvartijoille tämän asetuksen nojalla asetettuihin velvoitteisiin eikä niiden yhdenmukaiseen ja tehokkaaseen soveltamiseen sisämarkkinoilla.	Mikään tässä asetuksessa ei estä jäsenvaltioita asettamasta yrityksille samoja, tiukempia tai eri velvoitteita oikeutettujen yleisten etujen edistämiseksi unionin oikeuden mukaisesti. Tällaisia oikeutettuja yleisiä etuja voivat olla muun muassa kuluttajien suojeleminen, vilpillisen kilpailun torjuminen sekä tiedotusvälineiden vapauden ja moniarvoisuuden turvaaminen. Mikään tässä asetuksessa ei estä jäsenvaltioita edistämästä tällaisia oikeutettuja etuja asettamalla velvoitteita tässä asetuksessa tarkoitettuihin portinvartijayrityksille sekä muille yrityksille. Koska tämän asetuksen tavoitteena on täydentää kilpailuoikeuden täytäntöönpanoa, olisi täsmennettävä, ettei tämä asetusta rajoita SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan ja vastaavien kansallisten kilpailusääntöjen eikä muiden yksipuolista toimintaa koskevien kansallisten kilpailusääntöjen soveltamista, jotka perustuvat markkina-aseman ja -käyttäytymisen yksilölliseen arviointiin, mukaan lukien todennäköiset vaikutukset ja kielletyn käyttäytymisen tarkka laajuus, ja antavat yrityksille mahdollisuuden esittää tehokkaita ja objektiivisia perusteluja kyseiselle toiminnalle.

Muutosehdotus 31

COM(2020) 842 final – osa 1

Johdanto-osan 11 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Tämän asetuksen olisi myös täydennettävä muista unionin oikeuden säädöksistä, joilla säännellään tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvien palvelujen tarjoamisen tiettyjä näkökohtia, johtuvia sääntöjä rajoittamatta niiden soveltamista. Kyseisiä säädöksiä ovat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2019/1150 ⁽¹⁾, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) xx/xx/EU ⁽²⁾, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2016/679 ⁽³⁾, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/790 ⁽⁴⁾, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/2366 ⁽⁵⁾ ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2010/13 ⁽⁶⁾ sekä kansalliset säännöt, joiden tarkoituksena on kyseisen unionin lainsäädännön noudattaminen tai tapauksen mukaan täytäntöönpano. ⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2019/1150, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, oikeudenmukaisuuden ja avoimuuden edistämisestä verkossa toimivien välityspalvelujen yrityskäyttäjää varten (EUVL L 186, 11.7.2019, s. 57). ⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) .../... – ehdotus digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista (digipalvelusäädös) ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta. ⁽³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1). ⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/790, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2019, tekijänoikeudesta ja lähioikeuksista digitaalisilla sisämarkkinoilla ja direktiivien 96/9/EY ja 2001/29/EY muuttamisesta (EUVL L 130, 17.5.2019, s. 92). ⁽⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/2366, annettu 25 päivänä marraskuuta 2015, maksupalveluista sisämarkkinoilla, direktiivien 2002/65/EY, 2009/110/EY ja 2013/36/EU ja asetuksen (EU) N:o 1093/2010 muuttamisesta sekä direktiivin 2007/64/EY kumoamisesta (EUVL L 337, 23.12.2015, s. 35). ⁽⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/13/EU, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2010, audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoamista koskevien jäsenvaltioiden tiettyjen lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (audiovisuaalisia mediapalveluja koskeva direktiivi) (EUVL L 95, 15.4.2010, s. 1).	Tämän asetuksen olisi myös täydennettävä muista unionin oikeuden säädöksistä, joilla säännellään tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvien palvelujen tarjoamisen tiettyjä näkökohtia, johtuvia sääntöjä rajoittamatta niiden soveltamista. Kyseisiä säädöksiä ovat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2019/1150, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) xx/xx/EU, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2016/679, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/790, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/2366 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2010/13 ⁽¹⁾ sekä kyseisten unionin säädösten nojalla annetut kansalliset säännöt. ⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/13/EU, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2010, audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoamista koskevien jäsenvaltioiden tiettyjen lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (audiovisuaalisia mediapalveluja koskeva direktiivi) (EUVL L 95, 15.4.2010, s. 1).

Muutosehdotus 32

COM(2020) 842 final – osa 1

Johdanto-osan 13 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Verkossa toimivat välityspalvelut, verkossa toimivat hakukoneet, käyttöjärjestelmät, verkkoyhteisöpalvelut, videonjakoalustapalvelut, numeroista riippumattomat henkilöiden väliset viestintäpalvelut, pilvipalvelut ja verkkomainontapalvelut voivat vaikuttaa suureen määrään sekä loppukäyttäjiä että yrityksiä, mihin liittyy riski epäoikeudenmukaisista liiketoimintakäytännöistä. Sen vuoksi ne olisi sisällytettävä ydinalustapalvelujen määritelmään ja tämän asetuksen soveltamisalaan. Verkossa toimivat välityspalvelut voivat toimia myös rahoituspalvelualalla, jolloin ne voivat olla luonteeltaan välittäviä tai niitä voidaan käyttää tarjoamaan palveluja, joista on ei-tyhjentävä luettelo Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/1535⁽¹⁾ liitteessä II. Tietyissä olosuhteissa loppukäyttäjien käsitteen tulisi kattaa myös käyttäjät, joita perinteisesti pidetään yrityskäyttäjinä, mutta jotka yksittäisessä tilanteessa eivät käytä ydinalustapalveluja tavaroiden tai palvelujen tarjoamiseksi muille loppukäyttäjille, esimerkiksi silloin, kun yritykset käyttävät pilvipalveluja omiin tarkoituksiinsa. ⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/1535, annettu 9 päivänä syyskuuta 2015, teknisiä määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä (EUVL L 241, 17.9.2015, s. 1).	Verkossa toimivat välityspalvelut, kuten (verkossa toimivat) markkinapaikat, sovelluskaupat, digitaaliset ääniavustajat ja ääniavustusteknologioita käyttävät alustat, sekä verkossa toimivat liikkuvuus-, liikenne-, energia- ja muiden vastaavien alojen välityspalvelut, verkossa toimivat hakukoneet, käyttöjärjestelmät, selaimet, verkkoyhteisöpalvelut, videonjakoalustapalvelut, numeroista riippumattomat henkilöiden väliset viestintäpalvelut, pilvipalvelut ja verkkomainontapalvelut voivat vaikuttaa suureen määrään sekä loppukäyttäjiä että yrityksiä, mihin liittyy riski epäoikeudenmukaisista liiketoimintakäytännöistä. Sen vuoksi ne olisi sisällytettävä ydinalustapalvelujen määritelmään ja tämän asetuksen soveltamisalaan. Verkossa toimivat välityspalvelut voivat toimia myös rahoituspalvelualalla, jolloin ne voivat olla luonteeltaan välittäviä tai niitä voidaan käyttää tarjoamaan palveluja, joista on ei-tyhjentävä luettelo Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/1535⁽¹⁾ liitteessä II. Tietyissä olosuhteissa loppukäyttäjien käsitteen tulisi kattaa myös käyttäjät, joita perinteisesti pidetään yrityskäyttäjinä, mutta jotka yksittäisessä tilanteessa eivät käytä ydinalustapalveluja tavaroiden tai palvelujen tarjoamiseksi muille loppukäyttäjille, esimerkiksi silloin, kun yritykset käyttävät pilvipalveluja omiin tarkoituksiinsa. ⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/1535, annettu 9 päivänä syyskuuta 2015, teknisiä määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä (EUVL L 241, 17.9.2015, s. 1).

Muutosehdotus 33

COM(2020) 842 final – osa 1

Johdanto-osan 43 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Portinvartijalla voi tietyissä olosuhteissa olla kaksoisrooli ydinalustapalvelujen tarjoajana, jolloin se tarjoaa ydinalustapalvelua yrityskäyttäjilleen ja samalla kilpailee samojen yrityskäyttäjien kanssa samojen tai samankaltaisten palvelujen tai tuotteiden tarjoamisessa samoille loppukäyttäjille. Näissä olosuhteissa portinvartija voi hyödyntää kaksoisrooliaan käyttäkseen yrityskäyttäjiensä transaktioista ydinalustalla tuotettua dataa omien palvelujensa tarkoituksiin tarjotessaan samankaltaisia palveluja kuin sen yrityskäyttäjät. Näin voi olla esimerkiksi silloin, kun portinvartija tarjoaa yrityskäyttäjille verkossa toimivaa markkinapaikkaa tai sovelluskauppaa ja samalla palveluja verkossa toimivana ohjelmistosovellusten vähittäismyyjänä tai tarjoajana kilpaillen kyseisten yrityskäyttäjien kanssa. Jotta portinvartijat eivät hyötyisi epäoikeudenmukaisesti kaksoisroolistaan, olisi varmistettava, että ne pidättäytyvät käyttämästä yhdistettyjä tai yhdistämättömiä tietoja, jotka voivat sisältää julkistamattomia anonymisoituja tietoja ja henkilötietoja, tarjotakseen samankaltaisia palveluja kuin niiden yrityskäyttäjät. Tätä velvoitetta olisi sovellettava portinvartijaan kokonaisuudessaan, muun muassa mutta ei yksinomaan sen liiketoimintayksikköön, joka kilpailee ydinalustapalvelun yrityskäyttäjien kanssa.	Portinvartijalla voi tietyissä olosuhteissa olla kaksoisrooli ydinalustapalvelujen tarjoajana, jolloin se tarjoaa ydinalustapalvelua yrityskäyttäjilleen ja samalla kilpailee samojen yrityskäyttäjien kanssa samojen tai samankaltaisten palvelujen tai tuotteiden tarjoamisessa samoille loppukäyttäjille. Näissä olosuhteissa portinvartija voi hyödyntää kaksoisrooliaan käyttäkseen yrityskäyttäjiensä transaktioista ydinalustalla tuotettua dataa omien palvelujensa tarkoituksiin tarjotessaan samankaltaisia palveluja kuin sen yrityskäyttäjät. Näin voi olla esimerkiksi silloin, kun portinvartija tarjoaa yrityskäyttäjille verkossa toimivaa markkinapaikkaa tai sovelluskauppaa ja samalla palveluja verkossa toimivana ohjelmistosovellusten vähittäismyyjänä tai tarjoajana kilpaillen kyseisten yrityskäyttäjien kanssa. Jotta portinvartijat eivät hyötyisi epäoikeudenmukaisesti kaksoisroolistaan, olisi varmistettava, että ne pidättäytyvät käyttämästä yhdistettyjä tai yhdistämättömiä tietoja, jotka voivat sisältää anonymisoituja tietoja ja henkilötietoja, tarjotakseen samankaltaisia palveluja kuin niiden yrityskäyttäjät. Tätä velvoitetta olisi sovellettava portinvartijaan kokonaisuudessaan, muun muassa mutta ei yksinomaan sen liiketoimintayksikköön, joka kilpailee ydinalustapalvelun yrityskäyttäjien kanssa.

Perustelu

Määritelmä antaisi nyky muodossaan portinvartijoille aivan liian paljon liikkumavaraa.

Muutosehdotus 34

COM(2020) 842 final – osa 1

1 artiklan 5 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jäsenvaltiot eivät saa asettaa portinvartijoille lisävelvollisuuksia laeilla, asetuksilla tai hallinnollisilla määräyksillä kilpailullisten ja oikeudenmukaisten markkinoiden varmistamiseksi. Tämä ei rajoita sääntöjä, joilla edistetään muita oikeutettuja yleisiä etuja unionin oikeuden mukaisesti. Mikään tässä asetuksessa ei estä jäsenvaltioita asettamasta unionin lainsäädännön mukaisia velvoitteita yrityksille, mukaan lukien ydinalustapalvelujen tarjoajat, kuluttajien suojelemiseksi tai vilpillisen kilpailun torjumiseksi, mikäli nämä velvoitteet eivät liity asianomaisiin tässä asetuksessa tarkoitettuihin portinvartijayrityksiin.	Jäsenvaltiot eivät saa asettaa portinvartijoille lisävelvollisuuksia laeilla, asetuksilla tai hallinnollisilla määräyksillä kilpailullisten ja oikeudenmukaisten markkinoiden varmistamiseksi. Tämä ei rajoita sääntöjä, joilla edistetään muita oikeutettuja yleisiä etuja unionin oikeuden mukaisesti. Mikään tässä asetuksessa ei estä jäsenvaltioita asettamasta unionin lainsäädännön mukaisia velvoitteita yrityksille, mukaan lukien ydinalustapalvelujen tarjoajat, kuluttajien suojelemiseksi, vilpillisen kilpailun torjumiseksi, tiedotusvälineiden moniarvoisuuden vaalimiseksi tai oikeutettujen etujen edistämiseksi.

Muutosehdotus 35

COM(2020) 842 final – osa 1

1 artiklan 6 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Tämä asetus ei rajoita SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan soveltamista. Se ei myöskään rajoita seuraavien sovelta-mista: kansalliset säännöt, joilla kielletään kilpailunvastaiset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset, yhdenmukaistetut menettelytavat ja määräävän markkina-aseman väärinkäyttö; kansalliset kilpailusäännöt, joissa kielletään muunlainen yksipuolinen toiminta, jos kyseisiä sääntöjä sovelletaan muihin yrityksiin kuin portinvartijoihin tai niissä on kyse lisävelvoitteiden asettamisesta portinvartijoille; neuvoston asetus (EY) N:o 139/2004 ⁽¹⁾ ja yrityskeskittymien valvontaa koskevat kansalliset säännöt; ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2019/1150 ja (EU) .../... ⁽²⁾. ⁽¹⁾ Neuvoston asetus (EY) N:o 139/2004, annettu 20 päivänä tammikuuta 2004, yrityskeskittymien valvonnasta (EY:n sulautuma-asetus) (EUVL L 24, 29.1.2004, s. 1). ⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) .../... – ehdotus digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista (digipalvelusäädös) ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta.	Tämä asetus ei rajoita SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan soveltamista. Se ei myöskään vaikuta seuraavien sovelta-miseen: kansalliset säännöt, joilla kielletään kilpailunvastaiset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset, yhdenmukaistetut menettelytavat ja määräävän markkina-aseman väärinkäyttö; kansalliset kilpailusäännöt, joissa kielletään muunlainen yksipuolinen toiminta; neuvoston asetus (EY) N:o 139/2004 ja yrityskeskittymien valvontaa koskevat kansalliset säännöt; ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2019/1150 ja (EU) .../... Mikään tässä asetuksessa ei estä jäsenvaltioita asettamasta velvoitteita muille yrityksille kuin portinvartijoille tai lisävelvoitteita portinvartijoille.

Muutosehdotus 36

COM(2020) 842 final – osa 1

1 artiklan 7 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Kansalliset viranomaiset eivät saa tehdä päätöksiä, jotka olisivat ristiriidassa komission tämän asetuksen nojalla tekemän päätöksen kanssa. Komissio ja jäsenvaltiot tekevät tiivistä yhteistyötä ja koordinoivat täytäntöönpanotoimiaan.	Kansalliset viranomaiset eivät saa tehdä päätöksiä, jotka olisivat ristiriidassa komission tämän asetuksen nojalla tekemän päätöksen kanssa. Komissio ja jäsenvaltiot, jotka toimivat sisäisesti koordinoitulla tavalla asianomaisten valtiotasoa alempien hallintotasojen kanssa, tekevät täytäntöönpanotoimissa tarvittaessa tiivistä yhteistyötä ja koordinoivat toimiaan tiiviisti.

Perustelu

Paikallis- ja alueviranomaisten roolia pitäisi korostaa. Kylien ja kuntien tasolla toimii tiettyihin asioihin keskittyviä, esimerkiksi majoituksen järjestämiseen liittyviä alustoja. Paikallis- ja alueviranomaiset ovat asiaankuuluviin täytäntöönpanotoimiin saatavan tuen osalta riippuvaisia jäsenvaltio- ja EU-tasosta.

Muutosehdotus 37

COM(2020) 842 final – osa 1

2 artiklan 2 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
”ydinalustapalvelulla” mitä tahansa seuraavista: a) verkossa toimivat välityspalvelut; b) verkossa toimivat hakukoneet; c) verkkoyhteisöpalvelut; d) videonjakoalustapalvelut; e) numeroista riippumattomat henkilöiden väliset viestintäpalvelut; f) käyttöjärjestelmät; g) pilvipalvelut; h) edellä a–g alakohdassa lueteltujen ydinalustapalvelujen tarjoajan tarjoamat mainontapalvelut, mukaan lukien mainosverkot, mainospörssit ja muut mainonnan välityspalvelut;	”ydinalustapalvelulla” mitä tahansa seuraavista: a) verkossa toimivat välityspalvelut; b) verkossa toimivat hakukoneet; c) verkkoyhteisöpalvelut; d) videonjakoalustapalvelut; e) numeroista riippumattomat henkilöiden väliset viestintäpalvelut; f) käyttöjärjestelmät; g) pilvipalvelut; h) edellä a–g alakohdassa lueteltujen ydinalustapalvelujen tarjoajan tarjoamat mainontapalvelut, mukaan lukien mainosverkot, mainospörssit ja muut mainonnan välityspalvelut; i) selaimet;

Muutosehdotus 38

COM(2020) 842 final – osa 1

2 artiklan 24 alakohta (uusi)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	”selaimella” asiakasohjelmaa, joka luo yhteyden WWW-palvelimeen tai muuhun internetpalvelimeen ja antaa käyttäjälle mahdollisuuden liikkua World Wide Web -verkossa ja tutustua tietoihin ja näyttää niitä tai olla vuorovaikutuksessa tähän verkkoon yhdistettyjen palvelinten isännöimän sisällön kanssa, erilliset selaimet sekä ohjelmistoon yhdistetyt tai sisällytetyt tai vastaavat selaimet mukaan luettuina;

Muutosehdotus 39

COM(2020) 842 final – osa 1

3 artiklan 8 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Portinvartijan on noudatettava 5 ja 6 artiklassa säädettyjä velvoitteita kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun ydinalustapalvelu on sisällytetty tämän artiklan 7 kohdan mukaiseen luetteloon.	Portinvartijan on täytettävä 5 ja 6 artiklassa säädetty velvoitteet mahdollisimman pian ja joka tapauksessa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun ydinalustapalvelu on sisällytetty tämän artiklan 7 kohdan mukaiseen luetteloon.

Muutosehdotus 40

COM(2020) 842 final – osa 1

4 artiklan 2 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Komissio tarkastelee säännöllisesti ja vähintään joka toinen vuosi, täyttävätkö nimetyt portinvartijat edelleen 3 artiklan 1 kohdassa säädetty vaatimukset tai täyttävätkö uudet ydinalustapalvelujen tarjoajat kyseiset vaatimukset. Säännöllisessä uudelleentarkastelussa on myös tarkasteltava, onko luetteloa portinvartijan kyseeseen tulevista ydinalustapalveluista tarpeellista mukauttaa.	Komissio tarkastelee säännöllisesti ja vähintään joka toinen vuosi, täyttävätkö nimetyt portinvartijat edelleen 3 artiklan 1 kohdassa säädetty vaatimukset. Lisäksi komissio tutkii säännöllisesti ja vähintään 12 kuukauden välein , täyttävätkö uudet ydinalustapalvelujen tarjoajat, olipa niiden sijoittautumisvaltio mikä tahansa , kyseiset vaatimukset. Säännöllisessä uudelleentarkastelussa on myös tarkasteltava, onko luetteloa portinvartijan kyseeseen tulevista ydinalustapalveluista tarpeellista mukauttaa.

Perustelu

Säännöllinen tarkastelu on tarpeen markkinoiden nopean kehityksen vuoksi.

Muutosehdotus 41

COM(2020) 842 final – osa 1

4 artiklan 3 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Komissio julkaisee luettelon portinvartijoista ja niistä ydinalustapalveluista, joiden osalta portinvartijoiden on noudatettava 5 ja 6 artiklassa säädettyjä velvoitteita, ja pitää luettelon jatkuvasti ajan tasalla.	Komissio julkaisee luettelon portinvartijoista ja niistä ydinalustapalveluista, joiden osalta portinvartijoiden on noudatettava 5 ja 6 artiklassa säädettyjä velvoitteita, ja pitää luettelon jatkuvasti ajan tasalla. Komission on määrä julkaista vuosittain kertomus seurantatoimiensa yhteydessä tekemistään havainnoista ja esittää se Euroopan parlamentille ja Euroopan unionin neuvostolle.

Perustelu

Digimarkkinasäädöstä koskevan asetuksen täytäntöönpanon läpinäkyvyyden varmistamiseksi vuosikertomukseen voitaisiin sisällyttää komission mahdollisesti suorittamien tutkimusten päätelmät ja tulokset sekä niihin liittyvät päätökset ja myös portinvartijoiden raportoidut tiedot.

Muutosehdotus 42

COM(2020) 842 final – osa 1

5 artiklan b alakohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
(b) niiden on annettava yrityskäyttäjille mahdollisuus tarjota loppukäyttäjille samoja tuotteita tai palveluja kolmansien osapuolten ylläpitämien verkossa toimivien välityspalvelujen kautta hinnoin tai ehdoin, jotka poikkeavat portinvartijan ylläpitämien verkossa toimivien välityspalvelujen kautta tarjottavista hinnoista tai ehdoista;	(b) niiden on annettava yrityskäyttäjille mahdollisuus tarjota loppukäyttäjille samoja tuotteita tai palveluja kolmansien osapuolten ylläpitämien verkossa toimivien välityspalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen kautta hinnoin tai ehdoin, jotka poikkeavat portinvartijan ylläpitämien verkossa toimivien välityspalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen kautta tarjottavista hinnoista tai ehdoista;

Perustelu

Mainitaan myös välityspalveluihin liittyvät palvelut.

Muutosehdotus 43

COM(2020) 842 final – osa 1

5 artiklan h alakohta (uusi)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<i>portinvartijaa on pidettävä jo ominaisluonteensa vuoksi keskeisen infrastruktuurin tarjoajana, joten se ei saa evätä yrityksiltä ja loppukäyttäjiltä mahdollisuutta käyttää palvelua; jos yritykseltä tai loppukäyttäjältä evätään pääsy portinvartijan tarjoamaan ydinalustapalveluun, käyttäjä voi valittaa asiasta; digitaalisten markkinoiden neuvoa-antavan komitean, josta säädetään tämän asetuksen 32 artiklassa, olisi toimittava keskitettynä yhteyspisteinä tätä tarkoitusta varten.</i>

Perustelu

Keskitetyn yhteyspisteen tarve olisi tuotava esille.

Muutosehdotus 44

COM(2020) 842 final – osa 1

6 artiklan 1 kohdan l alakohta (uusi)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<i>niiden on taattava jatkuva, vakiomuotoinen ja automatisoitu tiedonkulku ja varmistettava omien sovellusrajapintojensa yhteensopivuus hallinto- ja lainvalvontaviranomaisten omien järjestelmien kanssa, eivätkä ne saa aiheuttaa hallinnollista lisärasitetta luomalla sovellusrajapintaympäristöä, joka haittaa tässä asetuksessa tarkoitetun mukaista tehokasta yhteistyötä ja täytäntöönpanon valvontaa;</i>

Perustelu

Jäsenvaltioiden tehokas hallinnollisten tehtävien hoito edellyttää, että portinvartijat toimittavat niille tarvittavat tiedot. Tämän vuoksi portinvartijoiden on tärkeää huolehtia teknisistä valmiuksista sen varmistamiseksi, että niiden järjestelmät ovat rajapinnaltaan yhteentoimivia jäsenvaltioiden viranomaisten omien järjestelmien kanssa, jotta voidaan taata jatkuva, automatisoitu ja vakiomuotoinen tiedonkulku tehokkaan yhteistyön mahdollistamiseksi.

Muutosehdotus 45

COM(2020) 842 final – osa 1

7 artiklan 8 kohta (uusi)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<i>Jotta voidaan varmistaa portinvartijoiden velvoitteiden noudattaminen, perustettava digitaalisten markkinoiden neuvoa-antava komitea nimetään keskitetyksi yhteyspisteeksi, ja sitä olisi kannustettava osallistamaan kansalliset työmarkkinaosapuolet menettelyihinsä.</i>

Perustelu

Tulee perustaa keskitetty yhteyspiste ja osallistaa kansalliset työmarkkinaosapuolet menettelyihin.

II POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

Johdanto

1. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission ehdotuksiin digipalvelusäädökseksi ja digimarkkinasäädökseksi ja kunnianhimoiseen tavoitteeseen ottaa käyttöön yhdenmukaistetut ja horisontaaliset säännöt digitaalisia palveluja ja verkkoalustoja koskevan EU:n lainsäädännön nykyaikaistamiseksi.
2. katsoo, että toimet markkinoiden väärinkäytön torjumiseksi ja markkinoiden toimintapuutteiden korjaamiseksi, tasapuolisten toimintaedellytysten edistämiseksi EU:n digitaalisilla sisämarkkinoilla sekä sen ehkäisemiseksi, että innovointi ja EU:n digitaalisten sisämarkkinoiden tehokas toiminta tukahtuvat, ovat ehdotuksissa asianmukaisessa tasapainossa.
3. varoittaa tekemästä ehdotuksiin muutoksia, jotka johtaisivat innovointia haittaavaan ja yritysten sääntelytaakkaa lisäävään raskaaseen sääntelyyn, ja korostaa tasapainoisen ja yrityksille suotuisan sääntely-ympäristön olevan ehdoton ennakoedellytys sille, että EU:n olisi helpompi saavuttaa kaikki digitalisaatitavoitteensa.
4. toteaa, että ehdotetuilla digipalvelu- ja digimarkkinasäädöksillä pyritään vähentämään jäsenvaltio- ja EU-tason digipalvelulainsäädännön ja myös aiheeseen liittyvän viimeaikaisen oikeuskäytännön hajanaisuudesta johtuvaa oikeudellista epävarmuutta ja hallinnollista taakkaa. Johdonmukainen ja yhdenmukaistettu perusvaatimukset sisältävä oikeudellinen kehys tekee horisontaalisista säännöistä, joissa määritellään digitaalisten palvelujen tarjoajien vastuut ja velvollisuudet ja joiden avulla vahvistetaan (digitaalisia) sisämarkkinoita, paikallis- ja alueviranomaisille helpommat ymmärtää ja soveltaa.
5. panee merkille ehdotettujen digipalvelu- ja digimarkkinasäädösten vahvan paikallisen ja alueellisen ulottuvuuden. Digitaaliset palvelut vaikuttavat kansalaisten arkielämään, ja eri alustojen tietyt toimialat, kuten asumiseen ja matkailijoiden majoittamiseen liittyvät palvelut, kaupunkiliikenne ja julkisten palvelujen tarjonta, kuuluvat paikallis- ja aluetason sääntelyvaltaan. Komitea korostaa tarvetta toteuttaa sääntely siten, että turvataan innovoinnin, Euroopan kilpailukyyn ja terveen kilpailun edellytykset.
6. on tyytyväinen siihen, että ehdotuksissa on myös otettu huomioon monia AK:n lausunnossaan ”Yhteistyötalouteen sovellettavia sääntelytoimia koskeva eurooppalainen kehys”⁽¹⁾ esille tuomia huolia.
7. toteaa, että tietopalvelujen liiketoimintamallit ovat data- ja informaatiovetoisia ja ajoituksella on niissä suuri merkitys. Komitea perää siksi tehokasta tiedottamista sekä tietoihin pääsystä että laittoman sisällön poistamisesta ja kehottaa Euroopan komissiota varmistamaan toteuttamansa seurannan ja raportoinnin läpinäkyvyyden.

⁽¹⁾ AK:n lausunto aiheesta ”Yhteistyötalouteen sovellettavia sääntelytoimia koskeva eurooppalainen kehys”, esittelijä: Peter Florianschütz (AT, PES), asiakokonaisuus ECON-VI/048.

8. kiinnittää huomiota verkkoalustojen tarjoamiin mahdollisuuksiin edistää julkista keskustelua ja kansalaisille tiedottamista ja toteaa, että covid-19-pandemia on lisännyt entisestään verkkoalustojen käyttöä paikallis- ja alueviranomaisten toiminnassa sekä osoittanut perinteisten pk-yritysten ja startup-yritysten kyvyn tehdä läpimurtoinnovaatioita vastauksena tosielämän tarpeisiin, luoda uusia työpaikkoja ja kehittää synergiavaikutuksia.

9. korostaa, että digitaalialan tasapuoliset toimintaedellytykset ovat ensiarvoisen tärkeitä erityisesti pk-yrityksille, jotka tarjoavat tuotteitaan ja palvelujaan alustoilla ja joiden markkinointi ja myynti ovat riippuvaisia digitaalisista alustoista ⁽²⁾. Komitea suhtautuu tätä taustaa vasten myönteisesti omaa yritystä suosiville käytännöille suunniteltuun kieltoon.

Vastuu laittomasta sisällöstä ja toiminnasta

10. katsoo, että ehdotetun digipalvelusäädöksen keskeisenä haasteena on turvata hyvin toimivan sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin peruseriaatteet ja etenkin säilyttää 13 ja 14 artiklan perustana oleva yleinen toimintamalli ja nykyiset ilmoitus- ja toimintamenettelyt sekä tarve ottaa huomioon uusi markkinadynamiikka ja markkinoiden toimintapuutteet.

11. toteaa, että asetuksessa määritellään ainoastaan virallinen menettely laittomaan sisältöön puuttumiseksi ja että sen määrittäminen, mikä on asetuksessa tarkoitettua laitonta sisältöä, kuuluu vastaisuudessaakin jäsenvaltioille.

12. on tyytyväinen palvelujen tarjoamiseen EU:n digitaalisilla sisämarkkinoilla sovellettavaan perusvaatimukseen, jonka mukaan verkkopalvelujen tarjoajien on kannettava vastuu laittomasta toiminnasta ja laittoman sisällön levittämisestä. Tämä toteutetaan antamalla yhdenmukaiset säännöt vastuuvapautuksista ja sisällön moderoinnista, selkeästä raportoinnista, avoimuusvelvollisuuksista ja tietyille välityspalveluille asetettavista huolellisuusvelvoitteista. Komitea korostaa tässä yhteydessä kysymystä alustojen koosta ja mittakaavasta, jotka vaikuttavat merkittävästi niiden kykyyn toteuttaa ennakoivia laittoman verkkosisällön torjuntatoimenpiteitä.

13. toteaa, että käyttäjien oikeus pysyä nimettöminä on kirjattu yleiseen tietosuojasetukseen ⁽³⁾, mutta korostaa, että etusijalle tulee asettaa periaate, jonka mukaan se, mikä on laitonta verkon ulkopuolella, on laitonta myös verkossa.

14. erottaa tässä toisistaan täyden anonymiteetin ja täyden tunnistamattomuuden ja muistuttaa, että lohkoketjuteknologiat voivat tarjota edellytykset toimia tältä pohjalta. Komitea painottaa, että kaikenlaisiin sisällönmooderointitoimenpiteisiin olisi liitettävä asianmukaisia suojatoimia kyseisten käytäntöjen oikeasuhteisuuden varmistamiseksi.

Valvonta ja tutkinta

15. suhtautuu myönteisesti algoritmipohjaisten valvontatoimien ja avoimuusvelvoitteiden käyttöönottoon sopimus-kumppanien välisiä ongelmatilanteita silmällä pitäen ja vahvistaa, että tällaiset toimenpiteet voivat tarjota merkittävää tukea paikallis- ja alueviranomaisille, jotka saattavat havaita alueellaan verkkopalvelutoimintaa, jossa ei noudateta asiaa koskevaa lainsäädäntöä.

Täytäntöönpanon valvonta

16. kannattaa ehdotusta, jonka mukaan täytäntöönpanon valvontajärjestelmä koostuu Euroopan digitaalisten palvelujen lautakunnasta, digitaalisten palvelujen koordinaattorista ja kansallisista digitaalisten palvelujen koordinaattoreista ja seurannasta vastaa Euroopan komissio. Näin tuetaan niitä paikallis- ja alueviranomaisia, joilla on ollut vaikeuksia puuttua paikallisen lainsäädännön nojalla muista EU:n jäsenvaltioista käsin tarjottaviin digitaalisiin palveluihin, koska niillä ei ole riittävästi resursseja ja valmiuksia saattaa asiaa tuomioistuimen käsiteltäväksi toisessa EU:n jäsenvaltiossa.

17. korostaa tarvetta tehostaa jäsenvaltioiden välistä viranomaisyhteistyötä digitaalisten palvelujen koordinaattoreiden nimeämiseksi, tietojen jakamiseksi ja sovellettavien sääntöjen noudattamisen valvomiseksi. Komitea huomauttaa lisäksi, että paikallis- ja alueviranomaisten tulee raportoida toimistaan asiaankuuluville muiden jäsenvaltioiden digitaalisten palvelujen koordinaattoreille ja että paikallis- ja alueviranomaiset tulee kutsua mukaan prosessiin.

⁽²⁾ Sähkö-, kaasu-, tietoliikenne- ja raideverkosta sekä postista vastaavan Saksan liittotasavallan verkkoviraston lokakuussa 2020 tekemän kyselyn perusteella pk-yritykset ovat hyvin riippuvaisia verkkoalustoista varsinkin markkinoinnin ja myynnin osalta. Bundesnetzagentur: Interim results – public consultation on digital platforms

⁽³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

18. kantaa huolta siitä, että ilmoitus- ja toimintamenettelyjä ja määräyksiä käsitellään II luvussa (8 ja 9 artikla) mutta lainkäyttövaltaa III luvussa, mikä saattaa johtaa oikeudellisiin ongelmiin kyseisten säännösten soveltamisen valvonnassa. Komitea on myös huolissaan rajatylittävän yhteistyömekanismin mahdollisesta riittämättömyydestä.

Tietoihin pääsy

19. toteaa, että tietojen jakaminen on tärkeää täytäntöönpanon tehokkaan valvonnan mahdollistamiseksi jäsenvaltio-tasolla ja sitä alemmilla tasoilla, ja huomauttaa, että pääsy tietoihin on ratkaiseva kysymys etenkin paikallis- ja aluetason viranomaisille. Sovellettavien sääntöjen noudattamista ja valvontamekanismeja on mahdotonta taata, ellei kulloisellakin alueella toimivilta alustoilta saada tarvittavia tietoja. Komitea muistuttaa äskettäin esittämästään kannasta, jonka mukaan toimien epäohjonmukaisuus johtaa hajanaisuuden lisääntymiseen ja sitä tulee välttää ⁽⁴⁾.

20. on ilahtunut asiaankuuluvaa tietojen jakamista koskevien vaatimusten esittämisestä, sillä vapaaehtois pohjainen itsesääntely ei ole riittänyt takaamaan paikallis- ja alueviranomaisten pääsyä tietoihin.

21. kehottaa Euroopan komissiota antamaan ohjeet viranomaisten omien järjestelmien yhteentoimivuutta koskevista yhteisistä standardivaatimuksista. Sovellusrajapintojen kehittämistä tulee pohtia.

22. kannattaa tietojen siirrettävyyttä koskevia säännöksiä ja tähdentää, että palvelutilauksen perumisesta ei saa tehdä tilaamista huomattavasti hankalampaa.

Paikallistalous

23. korostaa ehdotettujen asetusten olevan tärkeitä paikallistaloudelle, sillä pk- ja startup-yritykset hyötyvät yhdenmukaisista säännöistä. Asetukset muodostavat kehyksen, jonka puitteissa pk-yritykset voivat laajentua sisämarkki-noilla. Eurochambres-liiton kyselyssä, jossa tuotiin esille liiketoiminnan laajentamisen mahdollisuuksia sisämarkkinoilla, todettiin pk-yritysten tekevän kauppaa digitaalisesti enemmän kuin koskaan, mutta syyskuussa 2020 tehdyn Eurobarometri-kyselyn tulokset osoittavat, että vain 4 prosenttia myy tuotteitaan verkossa kuluttajille muihin jäsenvaltioihin ⁽⁵⁾.

24. on hyvillään siitä, että ehdotuksilla pyritään edistämään teollisuuden ja innovoinnin kilpailukykyä, elinvoimaa ja sopeutumiskykyä Euroopassa, ja korostaa niiden merkitystä paikallis- ja alueviranomaisille, jotka tukevat paikallisia toimijoita rahoitus- ja tukimekanismien avulla.

25. toivoo nyt tehtyjen ehdotusten merkitsevän ratkaisevaa käännettä esimerkiksi yritysten perustamiseen, veroilmoitusten tekemiseen, julkisiin hankintamenettelyihin osallistumiseen, sähköiseen henkilöllisyyteen ja digitaalisiin allekirjoituksiin liittyvissä palveluissa.

26. huomauttaa, että monet pienet toimijat ovat liiketoimissaan riippuvaisia olemassa olevista verkkoalustaekosysteemeistä ja että covid-19-pandemia on syventänyt entisestään sellaisten pienten yritysten riippuvuutta, jotka käyttävät näitä ekosysteemejä yhteydenpidossaan yrityskäyttäjien ja kuluttajien.

27. kehottaa Euroopan komissiota ottamaan säädösehdotuksissaan entistä paremmin huomioon digitalisaatiokehityksen erivauhtisen etenemisen eri alueilla ja tekee tähän liittyen yhteistyötä asiaankuuluvien tutkimus- ja tiedelaitosten kanssa edistääkseen ymmärrystä jäsenvaltio- ja aluetason muutosten moninaisista taustatekijöistä, jotta voidaan kehittää tehokkaita mutta joustavia innovatiivisia digitalisaatiostrategioita. Tällaisten strategioiden avulla voidaan kuroa umpeen jäsenvaltioiden ja alueiden välillä havaittuja eroja sekä kaventaa kuilua eristyksissä olevien, maaseutu-, syrjä- ja taajama-alueiden välillä.

28. pitää digitaalista yhteenkuuluvuutta sekä ympäristöllistä ja ilmastollista yhteenkuuluvuutta Euroopan taloudellisen elpymisen yhteydessä olennaisen tärkeänä lisäulottuvuutena EU:n perussopimuksissa esitettyyn vakiintuneeseen talou-dellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden käsitteeseen ja kehottaa tunnustamaan ne entistä laajemmin perusarvoiksi siirryttäessä kestäväpohjaisempiin talousmalleihin.

⁽⁴⁾ AK:n lausunto aiheesta "Euroopan digitaalisen tulevaisuuden strategia ja datastrategia", esittelijä: Mark Weinmeister (DE, EPP), asiakokonaisuus ECON-VII/004.

⁽⁵⁾ Viittaus Flash-eurobarometriin 486 julkaisussa *General Recommendations for the Digital Services Act*, Eurochambres, 9. joulukuuta 2020.

29. katsoo, että infrastruktuurin sekä digitaalisen lukutaidon ja digitaitojen puutteesta johtuvaa ”kaksinkertaista digitaalista kuilua” ei saa syntyä. Siellä, missä covid-19-pandemia on kärjistänyt eroja, on kiireellisesti tuettava kansalaisten ja yritysten, eritoten perinteisten pk-yritysten, startup-yritysten ja julkisen sektorin valmiuksien kehittämistä.

Vaikutus journalismiin ja tiedotusvälineisiin

30. katsoo, että maksulliseen uutissisältöön liittyvien mainosten rahoitusta on tutkittava tarkasti. Sääntelymuutokset voivat vaikuttaa voimakkaasti uutispalveluntarjoajien liiketoimintamallien kannattavuuteen tulevaisuudessa, ja komitea kehottaakin kiinnittämään enemmän huomiota tiedotusvälineiden moniarvoisuuteen.

31. tähdentää sen tärkeyttä, että säännöt ovat mahdollisimman selkeät ja lainsäädäntö on johdonmukaista, ja korostaa tarvetta sisällyttää digipalvelusäädökseen tahattomien seurausten välttämiseksi horisontaalinen kehys, jolla on erityisen suuri merkitys alakohtaisen lainsäädännön kannalta – esimerkiksi tekijänoikeusloukkaukset, terroristinen sisältö, lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyvä materiaali tai laitton vihapuhe sekä laittomat tuotteet. Tekijänoikeusdirektiiviä⁽⁶⁾, audiovisuaalisia mediapalveluja koskevaa direktiiviä⁽⁷⁾ ja yleistä tietosuojaa-asetusta olisi komitean mielestä pidettävä periaatteessa erityissäädöksenä digipalvelu- ja digimarkkinasäädöksiin nähden.

32. pitää tarpeellisenä säilyttää tiedotusvälineitä ja tietomarkkinoita koskevat kansallisen tai aluetason toimivaltuudet kulloisestakin oikeudellisesta toimivaltajasta riippuen sekä näihin aloihin liittyvät välineet, jotta voidaan ottaa huomioon kulttuuri-identiteetit ja turvata moniarvoisuus sekä torjua tehokkaasti vihapuhetta ja puuttua haitallisiin tietoihin verkossa samalla tavoin kuin verkon ulkopuolellakin. Jäsenvaltioiden asiaankuuluvien viranomaisten olisi edelleen voitava pitää voimassa tai ottaa käyttöön tiukempia säännöksiä oikeutettujen etujen edistämiseksi.

Toissijaisuusperiaate

33. pitää molempia Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 114 artiklaan perustuvia ehdotuksia toissijaisuusperiaatteen mukaisina. Kyseisessä artiklassa määrätään toimenpiteistä sisämarkkinoiden toiminnan varmistamiseksi. Jotta sisämarkkinat eivät sirpaloituisi, rajatylittävillä palveluilla tarvitaan yhdenmukaiset toimintaedellytykset. Ne voidaan taata mekanismeilla, joiden avulla koordinoidaan EU:n tasolla digitaalisten palvelujen valvontaa ja niihin liittyvää viranomaisyhteistyötä.

34. toteaa, että tällaisilla toimenpiteillä edistetään EU:n laajuista johdonmukaisuutta ja ne ovat riittäviä unionin ulkopuolisten maiden palveluntarjoajien velvoittamiseksi nimeämään itselleen laillinen edustaja EU:ssa kuluttaja-asioita varten yleisen tietosuoja-asetuksen mallin mukaisesti.

35. painottaa, että unionin sääntelyssä on aina otettava huomioon primaarioikeudessa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 4 artiklan 2 kohdassa vahvistetut takeet paikallisesta ja alueellisesta itsehallinnosta.

Ehdotusten ulkopuolelle jätetyt kysymykset: verotus ja työolot ja -ehdot

36. huomauttaa, että kummassakaan asetuksessa ei suoranaisesti puututa kysymykseen digitaalisten palvelujen paikallisesta verotuksesta, esimerkiksi matkailuveroista.

37. katsoo, että digipalvelusäädöstä ja digimarkkinasäädöstä koskevat ehdotukset olisi nähtävä myös laajemmassa poliittisessa kontekstissa, johon sisältyy erityisesti digitaalitalouden oikeudenmukainen verotus, kuten ajantasaistetut verotussäännöt, joissa otetaan huomioon, että digitaaliset yritykset voivat liiketoimintamalleineen harjoittaa lainkäyttöalueella liiketoimintaa olematta siellä fyysisesti läsnä. Komitea muistuttaa tässä yhteydessä, että on tunnustettava loppukäyttäjien rooli lisäarvon tuottamisessa yrityksille. Komitea kannattaa näin ollen Euroopan parlamentin komissiolle osoittamaa kehotusta esittää kesäkuuhun 2021 mennessä ehdotuksia kaiken digitaalisen liiketoiminnan verotuksen selkeyttämiseksi ja yhdenmukaistamiseksi, EU:n ulkopuolelle sijoittautuneet toimijat mukaan luettuina. Tällainen uudistus olisi nähtävä ja toteutettava laajemmassa kansainvälisessä kehityksessä, erityisesti G20:n ja OECD:n osallistavassa kehityksessä. Komitea painottaa, että on tärkeää vahvistaa perinteisten palvelujen ja digitaalisten palvelujen tarjoajien tasapuolisia toimintaedellytyksiä EU:ssa varmistamalla, että verosäännöt vastaavat nykyaikaisen globaalin talouden realiteetteja ja suojaavat Euroopan kilpailukykyä ja Eurooppaan suuntautuvien investointien houkuttavuutta.

⁽⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/790, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2019, tekijänoikeudesta ja lähioikeuksista digitaalisilla sisämarkkinoilla ja direktiivien 96/9/EY ja 2001/29/EY muuttamisesta (EUVL L 130, 17.5.2019, s. 92).

⁽⁷⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/13/EU, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2010, audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoamista koskevien jäsenvaltioiden tiettyjen lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (audiovisuaalisia mediapalveluja koskeva direktiivi) (EUVL L 95, 15.4.2010, s. 1).

38. toteaa, että Euroopan komissiolta odotetaan vuonna 2021 myös erillistä säädösehdotusta alustatyöntekijöiden työoloista ja -ehdoista, ja muistuttaa, että AK on tuonut aktiivisesti esiin kantansa alustatyöhön liittyvistä paikallisista ja alueellisista sääntelyhaasteista ja -ongelmista ⁽⁸⁾, erityisesti covid-19-pandemian aiheuttamista ongelmista ⁽⁹⁾.

39. odottaa kiinnostuneena pääsevänsä tekemään Euroopan komission, Euroopan parlamentin ja neuvoston kanssa yhteistyötä verkkopalvelujen eurooppalaisen sääntelykehyksen jatkokehittämiseksi siten, että hyödynnetään mahdollisuudet tehostaa eurooppalaista innovointia ja vauhdittaa startup-yritysten kasvua, laajentumista ja menestystä kiinnittäen samalla erityistä huomiota Euroopan avoimeen ja kilpailupohjaiseen kauppaan, joka on aina edistänyt kasvua.

Bryssel 30. kesäkuuta 2021.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽⁸⁾ AK:n lausunto aiheesta ”Digitaalisilla alustoilla tehtävä työ – paikallisia ja alueellisia sääntelykysymyksiä”, esittelijä: Dimitrios Birmpas, asiakokonaisuus SEDEC-VI/051.

⁽⁹⁾ AK:n lausunto aiheesta ”Euroopan digitaalisen tulevaisuuden strategia ja datastrategia”, esittelijä: Mark Weinmeister (DE, EPP), asiakokonaisuus ECON-VII/004.

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Kriittisten toimijoiden häiriönsietokyky”

(2021/C 440/14)

Esittelijä: Mario GUARENTE (ECR, IT), Potenzan pormestari

Viiteasiakirja: Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvystä

COM(2020) 829 final

I. MUUTOSEHDOTUKSET

Muutosehdotus 1

3 artiklan 2 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Strategian on sisällettävä vähintään seuraavat seikat:	Strategian on sisällettävä vähintään seuraavat seikat:
a) strategiset tavoitteet ja painopisteet kriittisten toimijoiden yleisen häiriönsietokyvyn parantamiseksi ottaen huomioon rajat ylittävät ja eri toimialojen keskinäiset riippuvuussuhteet;	a) strategiset tavoitteet ja painopisteet kriittisten toimijoiden yleisen häiriönsietokyvyn parantamiseksi ottaen huomioon rajat ylittävät ja eri toimialojen keskinäiset riippuvuussuhteet;
b) ohjauskehys strategisten tavoitteiden ja painopisteiden saavuttamiseksi, mukaan lukien kuvaus eri viranomaisten, kriittisten toimijoiden ja muiden strategian täytäntöönpanoon osallistuvien tahojen tehtävistä ja vastuista;	b) ohjauskehys strategisten tavoitteiden ja painopisteiden saavuttamiseksi, mukaan lukien kuvaus eri viranomaisten, kriittisten toimijoiden ja muiden strategian täytäntöönpanoon osallistuvien tahojen tehtävistä ja vastuista;
c) kuvaus kriittisten toimijoiden yleisen häiriönsietokyvyn parantamiseen tarvittavista toimenpiteistä, mukaan lukien kansallinen riskinarviointi, kriittisten toimijoiden ja kriittisiä toimijoita vastaavien toimijoiden määrittäminen sekä tämän luvun mukaisesti toteuttavat toimenpiteet kriittisten toimijoiden tukemiseksi;	c) kuvaus kriittisten toimijoiden yleisen häiriönsietokyvyn parantamiseen tarvittavista toimenpiteistä, mukaan lukien kansallinen riskinarviointi, kriittisten toimijoiden ja kriittisiä toimijoita vastaavien toimijoiden määrittäminen sekä tämän luvun mukaisesti toteuttavat toimenpiteet kriittisten toimijoiden tukemiseksi;
d) toimintapuitteet tämän direktiivin 8 artiklan ja [toisen verkko- ja tietoturvadirektiivin] mukaisesti nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten välisen koordinoinnin lisäämiseksi poikkeamia ja kyberuhkia koskevaa tiedonvaihtoa ja valvontatehtävien suorittamista varten.	d) toimintapuitteet tämän direktiivin 8 artiklan ja [toisen verkko- ja tietoturvadirektiivin] mukaisesti nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten välisen koordinoinnin lisäämiseksi poikkeamia ja kyberuhkia koskevaa tiedonvaihtoa ja valvontatehtävien suorittamista varten;
Strategia on päivitettävä tarvittaessa ja vähintään neljän vuoden välein.	e) viestintätoimien suuntaviivat, joissa sovitetaan yhteen luottamuksellisuusvaatimukset sekä tarve tiedottaa riskeistä alue- ja paikallisviranomaisille ja väestölle. Strategia on päivitettävä tarvittaessa ja vähintään neljän vuoden välein.

Perustelu

Tietyn alueen kriittiseen infrastruktuuriin mahdollisesti vaikuttavia katastrofiriskejä koskevat sekä paikallisviranomaisille että väestölle suunnatut tiedotus- ja viestintätoimet ovat tärkeä väline kriittisten toimijoiden selviytymiskyvyn parantamiseksi, kuten todetaan muun muassa Sendain kehyksen⁽¹⁾ painopisteessä 1. Kyseisten toimien yhteydessä on kiinnitettävä erityistä huomiota myös kriittisten tietojen luottamuksellisuutta koskeviin vaatimuksiin.

Muutosehdotus 2

4 artiklan 1 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jäljempänä olevan 8 artiklan mukaisesti nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten on laadittava luettelo keskeisistä palveluista liitteessä tarkoitetuilla toimialoilla. Niiden on tehtävä viimeistään ... päivänä ...kuuta ... [kolmen vuoden kuluttua tämän direktiivin voimaantulosta] ja sen jälkeen tarvittaessa ja vähintään neljän vuoden välein arviointi kaikista kyseisten keskeisten palvelujen tarjoamiseen mahdollisesti vaikuttavista merkityksellisistä riskeistä kriittisten toimijoiden määrittämiseksi 5 artiklan 1 kohdan mukaisesti ja näiden kriittisten toimijoiden avustamiseksi 11 artiklassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisessa.	Jäljempänä olevan 8 artiklan mukaisesti nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten on laadittava luettelo keskeisistä palveluista liitteessä tarkoitetuilla toimialoilla. Niiden on tehtävä viimeistään ... päivänä ...kuuta ... [kolmen vuoden kuluttua tämän direktiivin voimaantulosta] ja sen jälkeen tarvittaessa ja vähintään neljän vuoden välein arviointi kaikista kyseisten keskeisten palvelujen tarjoamiseen mahdollisesti vaikuttavista merkityksellisistä riskeistä kriittisten toimijoiden määrittämiseksi 5 artiklan 1 kohdan mukaisesti ja näiden kriittisten toimijoiden avustamiseksi 11 artiklassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisessa.
Riskinarvioinnissa on käsiteltävä kaikkia merkityksellisiä luonnonriskejä ja ihmisen aiheuttamia riskejä, mukaan lukien onnettomuudet, luonnonkatastrofit, kansanterveysuhat ja vihamieliset uhat, kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2017/541 tarkoitetut terroristimirikokset.	Riskinarvioinnissa on käsiteltävä kaikkia merkityksellisiä luonnonriskejä ja ihmisen aiheuttamia riskejä, mukaan lukien onnettomuudet, luonnonkatastrofit, kansanterveysuhat ja vihamieliset uhat, kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2017/541 tarkoitetut terroristimirikokset, kiinnittäen erityistä huomiota myös olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin kuntoon, jotta sen kunnostamista tai uuden infrastruktuurin rakentamista varten voidaan laatia tarvittavat ohjelmat.

Perustelu

Olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin kunto on tärkeä tekijä, joka vaikuttaa kriittisten toimijoiden nykyiseen ja tulevaan kykyyn ehkäistä ja hallita mahdollisia poikkeamia, minkä vuoksi se olisi otettava huomioon arvioitaessa riskejä ja tarvittavia ohjelmia infrastruktuurin kunnostamista tai uuden infrastruktuurin rakentamista varten.

Muutosehdotus 3

6 artiklan 1 kohdan c ja e alakohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Määrittäessään 5 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettua haitallisen vaikutuksen merkitystä jäsenvaltioiden on otettava huomioon seuraavat perusteet:	Määrittäessään 5 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettua haitallisen vaikutuksen merkitystä jäsenvaltioiden on otettava huomioon seuraavat perusteet:
a) toimijan tarjoamasta palvelusta riippuvaisten käyttäjien lukumäärä;	a) toimijan tarjoamasta palvelusta riippuvaisten käyttäjien lukumäärä;
b) muiden liitteessä tarkoitettujen toimialojen riippuvuus kyseisestä palvelusta;	b) muiden liitteessä tarkoitettujen toimialojen riippuvuus kyseisestä palvelusta;

⁽¹⁾ <https://www.undrr.org/publication/sendai-framework-disaster-risk-reduction-2015-2030>

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
c) vaikutukset, joita poikkeamilla voisi vakavuutensa ja kestoensa perusteella olla talouden ja yhteiskunnan toimintoihin, ympäristöön ja yleiseen turvallisuuteen;	c) vaikutukset, joita poikkeamilla voisi vakavuutensa ja kestoensa perusteella olla talouden ja yhteiskunnan toimintoihin, ympäristöön ja yleiseen turvallisuuteen, tarvittaessa yhteistyössä paikallis- ja alueviranomais- ten kanssa ;
d) toimijan markkinaosuus kyseisten palvelujen markki- noilla;	d) toimijan markkinaosuus kyseisten palvelujen markki- noilla;
e) maantieteellinen alue, johon poikkeama voisi vaikuttaa, mukaan lukien rajat ylittävät vaikutukset;	e) maantieteellinen alue, johon poikkeama voisi vaikuttaa, mukaan lukien rajat ylittävät vaikutukset, tarvittaessa yhteistyössä paikallis- ja alueviranomais- ten kanssa ;
f) toimijan merkitys palvelun riittävän tason ylläpitämisessä ottaen huomioon kyseisen palvelun tarjoamista koske- vien vaihtoehtojen keinojen saatavuus.	f) toimijan merkitys palvelun riittävän tason ylläpitämisessä ottaen huomioon kyseisen palvelun tarjoamista koske- vien vaihtoehtojen keinojen saatavuus.

Perustelu

Paikallis- ja alueviranomaiset pystyvät arvioimaan paremmin poikkeamien paikallisia ja alueellisia vaikutuksia.

Muutosehdotus 4

8 artiklan 5 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden toimivaltaiset viranomaiset kuulevat tarvittaessa ja unionin ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti muita asianomaisia kansallisia viranomaisia, erityisesti pelastuspalvelusta, lainvalvonnasta ja henkilötietojen suojasta vastaavia viranomaisia, sekä asianomaisia osapuolia, mukaan lukien kriittiset toimijat, ja tekevät yhteistyötä niiden kanssa.	Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden toimivaltaiset viranomaiset kuulevat tarvittaessa ja unionin ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti muita asianomaisia kansallisia, tai tapauksen mukaan alueellisia ja paikallisia , viranomaisia, erityisesti pelastuspalvelusta, lainvalvonnasta ja henkilötietojen suojasta vastaavia viranomaisia, sekä asianomaisia osapuolia, mukaan lukien kriittiset toimijat, ja tekevät yhteistyötä niiden kanssa.

Perustelu

Toimivalta voi olla jaettu eri tavalla eri jäsenvaltioissa.

Muutosehdotus 5

9 artiklan 1 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jäsenvaltioiden on tuettava kriittisiä toimijoita niiden häiriönsietokyvyn parantamiseksi. Tukeen voi kuulua ohjemateriaalin ja menetelmien laatiminen, kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä testaavien harjoitusten järjestämisen tukeminen ja niiden henkilöstön koulutus.	Jäsenvaltioiden on tuettava kriittisiä toimijoita niiden häiriönsietokyvyn parantamiseksi. Tukeen voi kuulua ohjemateriaalin ja menetelmien laatiminen, kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä testaavien harjoitusten järjestämisen tukeminen ja niiden henkilöstön koulutus sekä mahdollisesti kyseeseen tulevien alueiden paikallisviranomaisille ja väestölle suunnattujen riskejä koskevien tiedotus- ja viestintätoimien edistäminen .

Perustelu

Viestinnällä on keskeinen rooli yhteisöjen häiriönsietokyvyn vahvistamisessa.

Muutosehdotus 6

16 artiklan 2 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevä ryhmä koostuu jäsenvaltioiden ja komission edustajista. Kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevä ryhmä voi kutsua asianomaisten osapuolten edustajia osallistumaan työskentelyynsä, jos se on olennaista sen tehtävien suorittamisen kannalta.	Kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevä ryhmä koostuu jäsenvaltioiden ja komission edustajista sekä tarkkailijana osallistuvasta Euroopan alueiden komitean edustajasta . Kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevä ryhmä voi kutsua asianomaisten osapuolten edustajia osallistumaan työskentelyynsä, jos se on olennaista sen tehtävien suorittamisen kannalta.

Perustelu

AK voi antaa panoksensa kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevän ryhmän työhön tuomalla esiin paikallis- ja alueviranomaisten huolenaiheita ja tarjoamalla sen käyttöön ruohonjuuritasolla hankkimaansa kokemusta ja tietämystä.

Muutosehdotus 7

16 artiklan 3 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevällä ryhmällä on seuraavat tehtävät:	Kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevällä ryhmällä on seuraavat tehtävät:
a) komission tukeminen sen avustaessa jäsenvaltioita parantamaan valmiuksiaan edistää osaltaan kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvyn turvaamista tämän direktiivin mukaisesti;	a) komission tukeminen sen avustaessa jäsenvaltioita parantamaan valmiuksiaan edistää osaltaan kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvyn turvaamista tämän direktiivin mukaisesti;
b) 3 artiklassa tarkoitettujen kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskevien strategioiden arviointi ja niihin strategioihin liittyvien parhaiden käytäntöjen määrittäminen;	b) 3 artiklassa tarkoitettujen kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskevien strategioiden arviointi ja niihin strategioihin liittyvien parhaiden käytäntöjen määrittäminen;
c) sellaisten parhaiden käytäntöjen vaihtamisen helpottaminen, jotka liittyvät jäsenvaltioiden 5 artiklan mukaisesti suorittamaan kriittisten toimijoiden määrittämiseen, myös rajat ylittävien riippuvuussuhteiden sekä riskien ja poikkeamien osalta;	c) sellaisten parhaiden käytäntöjen vaihtamisen helpottaminen, jotka liittyvät jäsenvaltioiden 5 artiklan mukaisesti suorittamaan kriittisten toimijoiden määrittämiseen, myös rajat ylittävien riippuvuussuhteiden sekä riskien ja poikkeamien osalta;
d) 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen suuntaviivojen ja tähän direktiiviin perustuvien delegeoitujen säädösten ja täytäntöönpanosäädösten valmisteluun osallistuminen pyynnöstä;	d) 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen suuntaviivojen ja tähän direktiiviin perustuvien delegeoitujen säädösten ja täytäntöönpanosäädösten valmisteluun osallistuminen pyynnöstä;
e) 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen tiivistelmien tarkasteleminen vuosittain;	e) 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen tiivistelmien tarkasteleminen vuosittain;
f) parhaiden käytäntöjen vaihtaminen 13 artiklassa tarkoitettuun poikkeamien ilmoittamiseen liittyvän tiedonvaihdon osalta;	f) parhaiden käytäntöjen vaihtaminen 13 artiklassa tarkoitettuun poikkeamien ilmoittamiseen liittyvän tiedonvaihdon osalta;
g) neuvontaoperaatioiden raporttien analysointi ja raportteja koskevien neuvojen antaminen 15 artiklan 3 kohdan mukaisesti;	g) neuvontaoperaatioiden raporttien analysointi ja raportteja koskevien neuvojen antaminen 15 artiklan 3 kohdan mukaisesti;
h) tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihtaminen kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskevan tutkimuksen ja kehityksen osalta tämän direktiivin mukaisesti;	h) tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihtaminen kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskevan tutkimuksen ja kehityksen osalta tämän direktiivin mukaisesti;

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
i) tarvittaessa tietojen vaihtaminen kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskevista kysymyksistä asiaan kuuluvien unionin toimielinten, elinten ja laitosten kanssa.	i) tarvittaessa tietojen vaihtaminen kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskevista kysymyksistä asiaan kuuluvien unionin toimielinten, elinten ja laitosten kanssa; j) <i>häiriönsietokykyä koskevien strategioiden laatimisessa hyödyllisten alueellisten kokemusten ja tietojen vaihtaminen paikallis- ja alueviranomaisten osallistamisen kautta.</i>

Perustelu

Alueellisten ja paikallisten kokemusten ja tietojen jakaminen auttaa merkittävästi tehokkaiden häiriönsietokykystrategioiden suunnittelussa ja täytäntöönpanossa.

II. POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

- panelee tyytyväisen merkille, että ehdotetun direktiivin soveltamisalaa on laajennettu merkittävästi niin, että se kattaa energian, liikenteen, terveydenhuollon, juomaveden, jäteveden, digitaalisen infrastruktuurin, julkishallinnon ja avaruusalan.
- kehottaa Euroopan komissiota harkitsemaan mahdollisuutta laajentaa direktiivin piiriin kuuluvia aloja entisestään niin, että niihin sisällytetään myös perustarvikkeiden jakeluketjut ja erityisesti elintarvikkeiden tuotanto-, jalostus- ja jakeluala.
- on tietoinen erityisesti jakeluketjujen monitahoisuudesta ja korostaa, että aihetta on tarpeen pohtia tarkemmin tekemällä tutkimuksia luotettavan metodologisen kehityksen määrittämiseksi niiden arviointia ja suojelemista varten.
- toivoo myös covid-19-pandemiasta saadut dramaattiset kokemukset huomioon ottaen, että ryhdytään toimiin perustarvikkeiden jakeluketjujen vahvistamiseksi monipuolistamalla jakeluverkostoa ja lisäämällä mahdollisten toimittajien määrää jaettavien tarvikkeiden merkityksen mukaan.
- korostaa, että vaikka suuri osa alan lainsäädännöstä on annettu EU:n tai jäsenvaltioiden tasolla, paikallis- ja alueviranomaisilla on ensisijainen tehtävä ja vastuu alueensa suojelusta. Tästä syystä niiden on omaksuttava erityinen ja tärkeä rooli alueellaan sijaitsevan kriittisen infrastruktuurin häiriönsietokyvyn edistämiseksi tarjoamalla käyttöön omaa tietämystään ja kokemustaan
- suhtautuu myönteisesti siihen, että infrastruktuurin suojelusta siirrytään infrastruktuuria hallinnoivien toimijoiden häiriönsietokyvyn vahvistamiseen, mutta korostaa, että rakenteiden tai infrastruktuurin suojelua ei pidä laiminlyödä, kun otetaan huomioon mahdolliset fyysiset vahingot luonnonkatastrofien tai ihmisen aiheuttamien katastrofien yhteydessä ja niiden mahdolliset vakavat seuraukset paitsi valtakunnallisella tasolla myös paikallisella, alueellisella tai rajat ylittävällä tasolla.
- korostaa paikallis- ja alueviranomaisten lisäarvoa rajatylittävissä tilanteissa, erityisesti kun on kyse riskien ymmärtämisestä ja poikkeamien ja mahdollisten seurausten vakavuuden arvioinnista sekä alakohtaisista ja alueellisista keskinäisistä riippuvuussuhteista.
- on samaa mieltä siitä, että kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvyn turvaamiseksi kattavalla tavalla kullakin jäsenvaltiolla olisi oltava yhteistyössä paikallis- ja alueviranomaisten kanssa valmisteltu strategia, jossa vahvistetaan tavoitteet ja toteutettavat poliittiset toimet ja joka perustuu arvioon kaikista oleellisista luonnon ja ihmisen aiheuttamista riskeistä, jotka saattavat uhata keskeisten palvelujen tarjoamista. Tällaisia riskejä ovat esimerkiksi onnettomuudet, luonnonkatastrofit, kansanterveysuhat tai terrori-iskut.
- korostaa, että jäsenvaltioiden olisi sovittava yhdessä siitä, mitä kriittisillä toimijoilla tarkoitetaan ja miten niitä suojellaan, jotta voidaan määrittää parhaat keinot kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvyn parantamiseksi, koska niillä on merkittävä vaikutus sisämarkkinoiden toimintaan.
- painottaa syrjäisimpien alueiden olevan erityistapaus, sillä ne ovat ainutlaatuisen olosuhteidensa johdosta erityisen haavoittuvassa asemassa, ja tästä syystä on ilmeinen tarve varmistaa niiden infrastruktuurien häiriönsietokyky.

11. katsoo, että komission olisi hyvä laatia erilliset ohjeet, jotta voitaisiin varmistaa direktiivin tehokas ja yhdenmukainen soveltaminen kaikissa jäsenvaltioissa ja ohjailla arviointitoimia ja mahdollisia myöhempiä toimia sellaisen kokonaisvaltaisen lähestymistavan pohjalta, jossa otetaan huomioon kaikki alojen väliset ja rajat ylittävät keskinäiset riippuvuussuhteet. Tavoitteena on vahvistaa häiriönsietokykyä riittävällä tavalla niin, että katetaan suojelu, riskien ehkäiseminen, toiminnan jatkuvuus ja palautuminen.
12. korostaa, että alueiden välisen yhteistyön vahvistaminen – esimerkiksi Interreg-ohjelmien tai eurooppalaisten alueellisen yhteistyön yhtymien (EAYY) avulla – kriittisten toimijoiden sekä fyysisen infrastruktuurin häiriönsietokyvyn parantamiseksi on ratkaisevan tärkeää, jotta voidaan estää tällaisten rakenteiden tuhoutuminen tai vahingoittuminen, jolla voi olla vakavia rajat ylittäviä vaikutuksia.
13. katsoo, että kansallisia riskinarvioiteja tehtäessä olisi otettava huomioon valtiotasoa alempi taso, sillä myös kriittisten toimijoiden rakenteiden fyysinen sijainti voi olla määrävä tekijä vaikutuksen ja mahdollisten konkreettisten seurauksien kannalta.
14. on samaa mieltä siitä, että kriittisiksi määriteltyjen toimijoiden häiriönsietokykyä on vahvistettava, mutta on huolissaan varsinkin suurista kuluista, joita ehdotetussa direktiivissä asetettujen velvoitteiden noudattamisesta saattaa aiheutua.
15. painottaa, että komission olisi tarjottava kriittisille toimijoille ja erityisesti julkisille toimijoille erityistä tukea, myös rahoitustukea, jo olemassa olevien ohjelmien puitteissa silloin kun se on tarpeen tehokkaiden ja oikea-aikaisten toimenpiteiden käyttöönoton edistämiseksi.
16. katsoo, että kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvyn vahvistamiseen tähtäävä strategia olisi valmisteltava kansallisella tasolla yhteistyössä paikallis- ja alueen tasolla.
17. on samaa mieltä siitä, että poikkeamien ilmetessä kriittisten toimijoiden on ilmoitettava asiasta viipymättä toimivaltaiselle viranomaiselle ja että ilmoituksiin on sisällytettävä ”tarvittavat saatavilla olevat tiedot, joiden perusteella toimivaltainen viranomainen voi saada käsityksen poikkeaman luonteesta, aiheuttajasta ja mahdollisista seurauksista”. Jos valtakunnallisella tasolla ei vielä ole rakenteita ja yhteistyötä kriisien hoitamiseksi, komitea kehottaa luomaan valtiollisella tasolla verkostoja ja yhteistyötä asiaankuuluvien viranomaisten, myös paikallis- ja alueviranomaisten, ja asianomaisten alojen välillä, jotta kriiseihin voidaan puuttua nopein toimin.
18. korostaa, että kunkin jäsenvaltion vastuulla on suojella keskeistä infrastruktuuria ja varmistaa alueellaan sijaitsevien kriittisten toimijoiden häiriönsietokyky, ja on samaa mieltä siitä, että Euroopan kannalta erityisen merkittävien kriittisten toimijoiden eli niiden, jotka tarjoavat keskeisiä palveluja useammalle kuin yhdelle kolmasosalle tai useammassa kuin yhdessä kolmasosassa jäsenvaltioista, tulee olla erityisen valvonnan alla.
19. korostaa tarvetta tehostaa riskienhallinnassa sovellettavaa hallintotapaa edistämällä rajatylittävää ja EU:n jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä.
20. on samaa mieltä siitä, että koska unionin pelastuspalvelumekanismi ja kriittisen infrastruktuurin turvaamista käsittelevä eurooppalainen osaamisverkosto tarjoavat jo erilaisia rakenteita ja välineitä, ne olisi otettava huomioon myös ehdotetussa direktiivissä.
21. toteaa, että viestinnällä on ratkaiseva merkitys yhteisöjen häiriönsietokyvyn parantamisessa, ja suosittaa siten sekä paikallisviranomaisille että väestölle suunnattujen, tietyn alueen infrastruktuuriin mahdollisesti vaikuttavien katastrofiriskejä koskevien viestintä- ja tiedotusaloitteiden edistämistä ja tukemista Sendain kehyksen tavoitteiden mukaisesti.
22. katsoo, että koordinoinnilla, viestinnällä ja hyvien käytäntöjen vaihdolla valtakunnallisen, alueellisen ja paikallisen tason kesken sekä jäsenvaltioiden välillä voidaan edistää tehokkaampaa yhteistyötä resurssien, tietämyksen ja synergioiden osalta kautta koko kriisinhallintasyklin.

Bryssel 1. heinäkuuta 2021.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Apostolos TZITZIKOSTAS

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien mukauttaminen vihreään ja digitaaliseen siirtymään: suuntaviivoista annetun asetuksen tarkistaminen”

(2021/C 440/15)

Esittelijä:	Robert Sorin NEGOIȚĂ (RO, PES), Bukarestin suurkunnan kolmannen piirin pormestari
Viiteasiakirja:	Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista ja asetuksen (EU) N:o 347/2013 kumoamisesta COM(2020) 824 final

I. MUUTOSEHDOTUKSET

Muutosehdotus 1

Johdanto-osan 1 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
(1) Komissio on esittänyt 11 päivänä joulukuuta 2019 Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta antamassaan tiedonannossa uuden kasvustrategian, jonka tavoitteena on tehdä unionista oikeudenmukainen ja vauras yhteiskunta, jonka talous on nykyaikainen, resurssitehokas ja kilpailukykyinen. Kasvihuonekaasujen nettopäästöistä pyritään eroon vuoteen 2050 mennessä, ja kasvuun pyritään lisäämättä luonnonvarojen käyttöä. Ilmastotavoitesuunnitelmasta annettussa komission tiedonannossa, jossa ehdotetaan kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä vähintään 55 prosentilla vuoteen 2030 mennessä – tavoite, jonka Eurooppa-neuvosto hyväksyi 11 päivänä joulukuuta 2020 – ja tiedonannon pohjaksi laaditussa vaikutustenarvioinnissa todetaan, että tulevaisuuden energialähteiden yhdistelmä poikkeaa hyvin paljon nykyisestä ja että energialainsäädäntöä voidaan joutua tarkastelemaan uudelleen ja tarvittaessa muuttamaan. Nykyiset investoinnit energiainfrastruktuureihin eivät selvästikään riitä energiainfrastruktuurien muuttamiseen ja tulevaisuuden energiainfrastruktuurien rakentamiseen. Tämä tarkoittaa myös sitä, että käytössä on oltava infrastruktuurit, joilla tuetaan Euroopan energiakäännettä, kuten nopeaa sähköistämistä, uusiutuviin energialähteisiin perustuvan sähköntuotannon lisäämistä, uusiutuvien ja vähähiilisten kaasujen käytön lisäämistä, energijärjestelmän integrointia ja innovatiivisten ratkaisujen laajempaa käyttöönottoa.	(1) Komissio on esittänyt 11 päivänä joulukuuta 2019 Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta antamassaan tiedonannossa uuden kasvustrategian, jonka tavoitteena on tehdä unionista oikeudenmukainen ja vauras yhteiskunta, jonka talous on nykyaikainen, resurssitehokas ja kilpailukykyinen. Kasvihuonekaasujen nettopäästöistä pyritään eroon vuoteen 2050 mennessä, ja kasvuun pyritään lisäämättä luonnonvarojen käyttöä. Ilmastotavoitesuunnitelmasta annettussa komission tiedonannossa, jossa ehdotetaan kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä vähintään 55 prosentilla vuoteen 2030 mennessä – tavoite, jonka Eurooppa-neuvosto hyväksyi 11 päivänä joulukuuta 2020 – ja tiedonannon pohjaksi laaditussa vaikutustenarvioinnissa todetaan, että tulevaisuuden energialähteiden yhdistelmä poikkeaa hyvin paljon nykyisestä ja että primaari- ja sekundaari energalainsäädäntöä voidaan joutua tarkastelemaan uudelleen ja tarvittaessa muuttamaan unioni-, jäsenvaltio- ja aluetasolla . Nykyiset investoinnit energiainfrastruktuureihin eivät selvästikään riitä energiainfrastruktuurien muuttamiseen ja tulevaisuuden energiainfrastruktuurien rakentamiseen ja samalla energiansaannin turvaamiseen niin, että otetaan huomioon eri alueiden erityiset tarpeet ja mahdollisuudet . Tämä tarkoittaa myös sitä, että käytössä on oltava infrastruktuurit, joilla tuetaan Euroopan energiakäännettä, kuten nopeaa sähköistämistä, uusiutuviin energialähteisiin perustuvan sähköntuotannon lisäämistä, uusiutuvien ja vähähiilisten kaasujen käytön lisäämistä, kaukolämpö- ja -jäähdytysjärjestelmien kehittämistä , energijärjestelmän integrointia ja innovatiivisten ratkaisujen laajempaa käyttöönottoa, vihreän, kestävän ja kohtuuhintaisen muutoksen varmistamiseksi yhteiskunnassamme ja elinolojen parantamiseksi .

Perustelu

Itsestään selvä.

Muutosehdotus 2

Johdanto-osan 5 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
(5) Asetuksen (EU) N:o 347/2013 arviointi on osoittanut selvästi, että kehyksellä on parannettu tuloksekkaasti jäsenvaltioiden verkkojen yhdentymistä sekä edistetty energiakauppaa ja siten parannettu unionin kilpailukykyä. Yhteistä etua koskevilla sähkö- ja kaasuhankkeilla on parannettu merkittävästi toimitusvarmuutta. Kaasuinfrastruktuuri on nyt integroitu hyvin ja toimitusten häiriönsietokyky on parantunut merkittävästi vuodesta 2013. Alueellinen yhteistyö alueellisissa ryhmissä ja rajatylittävän kustannustenjaon avulla on tärkeä edellytys hankkeiden toteuttamiselle. Monissa tapauksissa rajatylittävä kustannustenjako ei ole kuitenkaan vähentänyt hankkeen rahoitusvajetta toivotulla tavalla. Vaikka suurinta osaa lupamenettelyistä on lyhennetty, joissakin tapauksissa menettely on edelleen pitkä. Verkkojen Eurooppa -välineestä myönnetty rahoitustuki on ollut tärkeä tekijä, sillä tutkimuksiin myönnettyillä avustuksilla on pystytty vähentämään hankkeiden riskejä niiden kehittämisen alkuvaiheessa, kun taas töihin myönnettyillä avustuksilla on tuettu hankkeita, joilla on korjattu infrastruktuurien keskeisiä pullonkauloja, joita ei ole markkinaehtoisella rahoituksella pystytty riittävästi poistamaan.	(5) Asetuksen (EU) N:o 347/2013 arviointi on osoittanut selvästi, että kehyksellä on parannettu tuloksekkaasti jäsenvaltioiden verkkojen valtaosan yhdentymistä sekä edistetty energiakauppaa ja siten parannettu unionin kilpailukykyä. Yhteistä etua koskevilla sähkö- ja kaasuhankkeilla on parannettu merkittävästi toimitusvarmuutta. Kaasuinfrastruktuuri on nyt integroitu hyvin useimmilla alueilla, ja toimitusten häiriönsietokyky on parantunut merkittävästi vuodesta 2013. Vielä tänä päivänä on kuitenkin kokonaisia alueita, jotka eivät ole pystyneet parantamaan riittävästi kaasuverkkojaan, energiavarmuuttaan ja häiriönsietokykyään. Edelleen on kaasunjakeluhankkeita, jotka ovat toteutuksen eri vaiheissa ja jotka on vielä saatettava päätökseen. Alueellinen yhteistyö alueellisissa ryhmissä ja rajatylittävän kustannustenjaon avulla on tärkeä edellytys hankkeiden toteuttamiselle. Monissa tapauksissa rajatylittävä kustannustenjako ei ole kuitenkaan vähentänyt hankkeen rahoitusvajetta toivotulla tavalla. Vaikka suurinta osaa lupamenettelyistä on lyhennetty, joissakin tapauksissa menettely on edelleen pitkä. Verkkojen Eurooppa -välineestä myönnetty rahoitustuki on ollut tärkeä tekijä, sillä tutkimuksiin myönnettyillä avustuksilla on pystytty vähentämään hankkeiden riskejä niiden kehittämisen alkuvaiheessa, kun taas töihin myönnettyillä avustuksilla on tuettu hankkeita, joilla on korjattu infrastruktuurien keskeisiä pullonkauloja, joita ei ole markkinaehtoisella rahoituksella pystytty riittävästi poistamaan – seikka, joka on äärimmäisen tärkeä turvallisen ja oikeudenmukaisen energiakäänteen varmistamiseksi.

Perustelu

Itsestään selvä.

Muutosehdotus 3

Johdanto-osan 11 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
(11) Toimitusvarmuutta, joka on yksi tärkeimmistä asetuksen (EU) N:o 347/2013 taustalla olevista tekijöistä, on parannettu merkittävästi yhteistä etua koskevilla hankkeilla. Komission tekemässä ilmasto-tavoitteita koskevassa vaikutustenarvioinnissa odotetaan myös maakaasun kulutuksen vähenevän huomattavasti, sillä sen päästöjä aiheuttava käyttö ei ole hiilineutraaliuden mukaista. Toisaalta biokaasun, uusiutuvan ja vähähiilisen vedyn ja synteettisten kaasumaisten polttoaineiden kulutus kasvaa merkittävästi vuoteen 2050 mennessä. Näin ollen maakaasuinfrastruktuuria ei enää tarvitse tukea TEN-E-politiikalla. Energiainfrastruktuurien suunnittelussa olisi otettava huomioon tämä kaasualan muuttuva toimintaympäristö.	(11) Toimitusvarmuutta, joka on yksi tärkeimmistä asetuksen (EU) N:o 347/2013 taustalla olevista tekijöistä, on parannettu merkittävästi yhteistä etua koskevilla hankkeilla. Komission tekemässä ilmasto-tavoitteita koskevassa vaikutustenarvioinnissa odotetaan myös maakaasun kulutuksen vähenevän huomattavasti, sillä sen päästöjä aiheuttava käyttö ei ole hiilineutraaliuden mukaista. Toisaalta biokaasun, uusiutuvan ja vähähiilisen vedyn ja synteettisten kaasumaisten polttoaineiden kulutus kasvaa merkittävästi vuoteen 2050 mennessä. Näin ollen uutta maakaasuinfrastruktuuria ei enää tarvitse tukea TEN-E-politiikalla. Energiainfrastruktuurien suunnittelussa olisi otettava huomioon tämä kaasualan muuttuva toimintaympäristö. Samaan aikaan monissa EU-maissa maakaasuhankkeet auttavat vähentämään hiilidioksidipäästöjä helpottamalla kiinteistä fossiilisista polttoaineista luopumista. Kyseisen EU-asetuksen tarkistaminen ei saa vaikuttaa kielteisesti hankkeisiin, joita ei ole vielä saatu päätökseen.

Perustelu

Itsestään selvä.

Muutosehdotus 4

Johdanto-osan 15 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
(15) Lisäksi olisi luotava älykkäille kaasuverkoille uusi infrastruktuuriluokka, jolla tuetaan investointeja, joilla integroidaan verkkoon uusiutuvat ja vähähiiliset kaasut, kuten biokaasu, biometaan ja vety, ja autetaan hallinnoimaan näin syntyvää monimutkaisempaa järjestelmää innovatiivisiin digitaalitekniologioihin perustuen.	(15) Lisäksi olisi luotava älykkäille kaasuverkoille uusi infrastruktuuriluokka, jolla tuetaan investointeja, joilla integroidaan verkkoon uusiutuvat ja vähähiiliset kaasut, kuten biokaasu, biometaan ja puhdas vety, ja autetaan hallinnoimaan näin syntyvää monimutkaisempaa järjestelmää innovatiivisiin digitaalitekniologioihin sekä kaasun laatua koskeviin teknologisiin ja teknisiin ratkaisuihin ja käytönvalvontajärjestelmään (Supervisory Control and Data Acquisition, SCADA) pohjautuvaan verkon hallintaan perustuen.

Perustelu

Itsestään selvä.

Muutosehdotus 5

Johdanto-osan 25 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
(25) Olisi perustettava alueellisia ryhmiä, joiden tehtävänä on ehdottaa ja tarkastella uudelleen yhteistä etua koskevia hankkeita, jotta voidaan laatia yhteistä etua koskevien hankkeiden alueellisia luetteloja. Laajan yksimielisyyden saavuttamiseksi alueellisten ryhmien olisi varmistettava jäsenvaltioiden, kansallisten sääntelyviranomaisten, hankkeen toteuttajien ja asianomaisten sidosryhmien tiivis yhteistyö. Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi osana tällaista yhteistyötä annettava tarvittaessa alueellisille ryhmille neuvoja, jotka koskevat muun muassa ehdotettujen hankkeiden sääntelyyn liittyvien seikkojen ja lakisääteisen hyväksynnän ehdotetun aikataulun toteuttavuutta.	(25) Olisi perustettava alueellisia ryhmiä, joiden tehtävänä on ehdottaa ja tarkastella uudelleen yhteistä etua koskevia hankkeita, jotta voidaan laatia yhteistä etua koskevien hankkeiden alueellisia luetteloja. Laajan yksimielisyyden saavuttamiseksi alueellisten ryhmien olisi varmistettava jäsenvaltioiden, kansallisten sääntelyviranomaisten, paikallis- ja alueviranomaisten , hankkeen toteuttajien ja asianomaisten sidosryhmien tiivis yhteistyö. Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi osana tällaista yhteistyötä annettava tarvittaessa alueellisille ryhmille neuvoja, jotka koskevat muun muassa ehdotettujen hankkeiden sääntelyyn liittyvien seikkojen ja lakisääteisen hyväksynnän ehdotetun aikataulun toteutettavuutta.

Perustelu

Itsestään selvä.

Muutosehdotus 6

1 artiklan 1 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
1 artikla Kohde 1. Tässä asetuksessa vahvistetaan suuntaviivat liitteessä I vahvistettujen Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien ensisijaisten käytävien ja alueiden, jäljempänä "energiainfrastruktuurien ensisijaiset käytävät ja alueet", viiveetöntä kehittämistä ja yhteentoimivuutta varten, millä edistetään EU:n vuotta 2030 koskevia ilmasto- ja energiatavoitteita sekä tavoitetta saavuttaa ilmastoneutraalius vuoteen 2050 mennessä.	1 artikla Kohde 1. Tässä asetuksessa vahvistetaan suuntaviivat liitteessä I vahvistettujen Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien ensisijaisten käytävien ja alueiden, jäljempänä "energiainfrastruktuurien ensisijaiset käytävät ja alueet", viiveetöntä kehittämistä ja yhteentoimivuutta varten, millä edistetään EU:n vuotta 2030 koskevia ilmasto- ja energiatavoitteita, tavoitetta saavuttaa ilmastoneutraalius vuoteen 2050 mennessä ja vuoteen 2030 asetettua biodiversiteettitavoitetta ja varmistetaan samalla toimitusvarmuus, markkinoiden yhdentyminen, terve kilpailu, energiatarjonnan monipuolistaminen sekä kohtuuhintainen energia kaikille.

Perustelu

TEN-E-asetuksen muuttamisen (infrastruktuurien suunnittelua myöten) olisi oltava johdonmukaista Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden, vuoteen 2050 asetetun ilmastoneutraaliustavoitteen ja kaikille kohtuuhintaista energiaa lupaillevan "ketään ei jätetä yksin" -tavoitteen kanssa.

Muutosehdotus 7

2 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
(4) ”yhteistä etua koskevalla hankkeella” hanketta, joka on välttämätön liitteessä I vahvistettujen energiainfrastruktuurien ensisijaisten käytävien ja alueiden toteuttamiseksi ja joka kuuluu 3 artiklassa tarkoitettuun unionin luetteloon yhteistä etua koskevista hankkeista;	(4) ”yhteistä etua koskevalla hankkeella” hanketta, joka on välttämätön liitteessä I vahvistettujen energiainfrastruktuurien ensisijaisten käytävien ja alueiden toteuttamiseksi ja joka kuuluu 3 artiklassa tarkoitettuun unionin luetteloon yhteistä etua koskevista hankkeista. Hankkeita arvioitaessa on otettava huomioon kansalliset kehitysstrategiat sekä hankkeen toteuttamipaikan paikallinen ja alueellinen potentiaali optimaalisen suotuisan vaikutuksen varmistamiseksi;
(...)	(...)
(16) ”ilmastonmuutokseen sopeutumisella” prosessia, jossa energiainfrastruktuurin kyky sietää ilmastonmuutoksen mahdollisia haittavaikutuksia varmistetaan ilmastohaa-voittuvuuden ja -riskien arvioinnilla, johon sisältyvät tarvittavat mukautustoimenpiteet.	(16) ”ilmastonmuutokseen sopeutumisella” prosessia, jossa energiainfrastruktuurin kyky sietää ilmastonmuutoksen mahdollisia haittavaikutuksia varmistetaan ilmastohaa-voittuvuuden ja -riskien arvioinnilla, johon sisältyvät tarvittavat mukautustoimenpiteet;
	(17) ”kestävyydellä” tarkoitetaan minkä tahansa tyyppisten hankkeiden mahdollisuuksia edistää ilmastoneutraaliustavoitteen saavuttamista. Sitä arvioidaan uusiutuvien energialähteiden energiaverkkoon sisällyttämisen tai hankkeesta sen odotetun elinkaaren ajalta aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen osalta.

Perustelu

”Kestävyys” puuttuu määritelmien joukosta. Pitkän käyttöiän kannalta olisi arvioitava huolellisesti, onko hankkeesta mahdollista tulla arvoton omaisuuserä energiajärjestelmän edetessä kohti hiilineutraaliutta.

Muutosehdotus 8

3 artiklan 3 kohdan a alakohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
a) kullekin yksittäiselle ehdotukselle yhteistä etua koskevaksi hankkeeksi on saatava niiden valtioiden hyväksyntä, joiden alueeseen hanke liittyy; jos valtio ei anna hyväksyntäänsä, sen on perusteltava päätöksensä kyseiselle ryhmälle;	a) kullekin yksittäiselle ehdotukselle yhteistä etua koskevaksi hankkeeksi on saatava niiden valtioiden hyväksyntä, joiden alueeseen hanke liittyy; jos valtio ei anna hyväksyntäänsä, sen on perusteltava päätöksensä kyseiselle ryhmälle. Jotta voidaan välttää ristiriidat alueellisella ja jäsenvaltioiden tasolla ja tarjota välittäjä, joka varmistaa tämän asetuksen säännösten asianmukaisen saattamisen osaksi kansallista lainsäädäntöä ja noudattamisen, Euroopan unioni perustaa yhden ainoan tätä tarkoitusta varten nimettävän viranomaistahon;

Perustelu

Itsestään selvä.

Muutosehdotus 9

4 artiklan 2 kohdan a alakohhta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
a) hankkeella edistetään merkittävästi unionin ja kolmannen maan hiilestä irtautumista koskevia tavoitteita sekä kestävyyttä muun muassa uusiutuvien energialähteiden liittämällä kantaverkkoon ja uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian siirtämisellä suuriin kulutuskeskuksiin ja varastointipaikoille;	a) hankkeella edistetään merkittävästi unionin ja kolmannen maan hiilestä irtautumista koskevia tavoitteita sekä kestävyyttä muun muassa uusiutuvien ja vähähiilisten energialähteiden liittämällä kantaverkkoon ja uusiutuvista lähteistä peräisin olevan ja vähähiilisen energian siirtämisellä suuriin kulutuskeskuksiin ja varastointipaikoille;

Perustelu

Itsestään selvä.

Muutosehdotus 10

5 artiklan 5 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
5. Jäljempänä 8 artiklassa tarkoitettujen toimivaltaisten viranomaisten on toimitettava viimeistään kunkin vuoden tammikuun 31 päivänä ACERille sekä asianomaiselle ryhmälle tämän artiklan 4 kohdassa tarkoitettu kertomus täydennettynä tiedoilla alueellaan sijaitsevien yhteistä etua koskevien hankkeiden edistymisestä ja tarvittaessa niiden toteuttamisessa lupamenettelyiden osalta tapahtuneista viivästyksistä sekä tällaisten viivästysten syistä. Toimivaltaisten viranomaisten kertomukseen lisäämät tiedot on merkittävä selvästi ja esitettävä niin, ettei hankkeen toteuttajien laatimaa tekstiä muuteta.	5. Tämän asetuksen 8 artiklan mukaisesti EU:n tasolla ja jäsenvaltioissa perustettujen toimivaltaisten viranomaisten on toimitettava viimeistään kunkin vuoden tammikuun 31 päivänä ACERille sekä asianomaiselle ryhmälle tämän artiklan 4 kohdassa tarkoitettu kertomus täydennettynä tiedoilla alueellaan sijaitsevien yhteistä etua koskevien hankkeiden edistymisestä ja tarvittaessa niiden toteuttamisessa lupamenettelyiden osalta tapahtuneista viivästyksistä sekä tällaisten viivästysten syistä. Toimivaltaisten viranomaisten kertomukseen lisäämät tiedot on merkittävä selvästi ja esitettävä niin, ettei hankkeen toteuttajien laatimaa tekstiä muuteta.

Perustelu

Itsestään selvä.

Muutosehdotus 11

8 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
8 artikla Lupamenettelyn järjestäminen 3. Toimivaltaisen viranomaisen on helpotettava kattavan päätöksen antamista, sanotun kuitenkin rajoittamatta asiaa koskevien kansainvälisen ja unionin oikeuden vaatimusten soveltamista. Kattava päätös on lopullinen todiste siitä, että yhteistä etua koskeva hanke on saatettu rakennusvalmiuteen, eikä siihen liity enää lupia tai suostumuksia koskevia muita vaatimuksia. Kattava päätös annetaan 10 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetussa määräajassa ja noudattaen jotakin seuraavista järjestelmistä:	8 artikla Lupamenettelyn järjestäminen 3. Toimivaltaisen viranomaisen on helpotettava kattavan päätöksen antamista, sanotun kuitenkin rajoittamatta asiaa koskevien alueellisen, kansallisen, unionin ja kansainvälisen oikeuden vaatimusten soveltamista. Kattava päätös on lopullinen todiste siitä, että yhteistä etua koskeva hanke on saatettu rakennusvalmiuteen, eikä siihen liity enää lupia tai suostumuksia koskevia muita vaatimuksia. Kattava päätös annetaan 10 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetussa määräajassa ja noudattaen jotakin seuraavista järjestelmistä:

Perustelu

Itsestään selvä.

Muutosehdotus 12

9 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Avoimuus ja yleisön osallistuminen 1. Jäsenvaltion tai toimivaltaisen viranomaisen on viimeistään [1 päivänä toukokuuta 2023] tarvittaessa yhteistyössä muiden asianomaisten viranomaisten kanssa julkaistava yhteistä etua koskeviin hankkeisiin sovellettavaa lupamenettelyä käsittelevä käsikirja, joka sisältää vähintään liitteessä VI olevassa 1 kohdassa määritellyt tiedot. Käsikirja ei ole oikeudellisesti sitova, mutta siinä voidaan viitata asiaankuuluviin säännöksiin tai lainata niitä. Kansallisten toimivaltaisten viranomaisten on koordinoitava omien lupamenettelyä käsittelevien käsikirjojensa laadintaa naapurimaiden kanssa ja pyrittävä löytämään niiden kanssa synergioita. (...) 4. Ellei saman- tai ylempitasoisessa kansallisessa lainsäädännössä tätä edellytetä, hankkeen toteuttajan tai, mikäli kansallisessa oikeudessa niin edellytetään, toimivaltaisen viranomaisen on järjestettävä vähintään yksi julkinen kuuleminen ennen lopullisten ja kattavien hakemusasiakirjojen jättämistä toimivaltaiselle viranomaiselle 10 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti. Tämä julkinen kuuleminen ei vaikuta mahdollisiin julkisiin kuulemisiin, jotka toteutetaan direktiivin 2011/92/EU 6 artiklan 2 kohdan mukaisen lupahakemuksen jättämisen jälkeen. Julkisessa kuulemisessa liitteessä VI olevan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitetuille sidosryhmille on tiedotettava hankkeesta varhaisessa vaiheessa ja autettava määrittelemään sopivin sijoituspaikka tai reitti, myös hankkeeseen liittyvien ilmastomuutokseen sopeutumisen näkökohtien kannalta, sekä hakemusasiakirjoissa käsiteltävät asiaan liittyvät kysymykset. (...)	Avoimuus ja yleisön osallistuminen 1. Jäsenvaltion tai toimivaltaisen viranomaisen on viimeistään [1 päivänä toukokuuta 2023] tarvittaessa yhteistyössä muiden asianomaisten viranomaisten kanssa julkaistava yhteistä etua koskeviin hankkeisiin sovellettavaa lupamenettelyä käsittelevä käsikirja, joka sisältää vähintään liitteessä VI olevassa 1 kohdassa määritellyt tiedot. Käsikirja ei ole oikeudellisesti sitova, mutta siinä on viitattava ja alueellisten toimivaltaisten viranomaisten on tehtävä yhteistyötä naapurimaiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa hyvien käytäntöjen vaihtoa varten ja lupaprosessin helpottamiseksi. (...) 4. Ellei saman- tai ylempitasoisessa kansallisessa lainsäädännössä tätä edellytetä, hankkeen toteuttajan tai, mikäli kansallisessa oikeudessa niin edellytetään, toimivaltaisen viranomaisen on järjestettävä vähintään yksi julkinen kuuleminen ennen lopullisten ja kattavien hakemusasiakirjojen jättämistä toimivaltaiselle viranomaiselle 10 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti. Tämä julkinen kuuleminen ei vaikuta mahdollisiin julkisiin kuulemisiin, jotka toteutetaan direktiivin 2011/92/EU 6 artiklan 2 kohdan mukaisen lupahakemuksen jättämisen jälkeen. Julkisessa kuulemisessa liitteessä VI olevan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitetuille sidosryhmille on tiedotettava hankkeesta varhaisessa vaiheessa ja autettava määrittelemään sopivin sijoituspaikka tai reitti, ja tarvittaessa niille vaihtoehto, myös hankkeeseen liittyvien ilmastomuutokseen sopeutumisen näkökohtien kannalta, sekä hakemusasiakirjoissa käsiteltävät asiaan liittyvät kysymykset. (...)

Perustelu

Itsestään selvä.

Muutosehdotus 13

16 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Rajat ylittäviä vaikutuksia aiheuttavien investointien mahdollistaminen 1. Liitteessä II olevan 1 kohdan a, b, c ja e alakohdassa vahvistettuihin luokkiin kuuluvien yhteistä etua koskevien hankkeiden sekä liitteessä II olevassa 3 kohdassa vahvistettuun luokkaan kuuluvien yhteistä etua koskevien hankkeiden, silloin kun ne kuuluvat kansallisten sääntelyviranomaisten toimivaltaan, tosiasiallisesti aiheutuneista investointikustannuksista ylläpitokustannuksia lukuun ottamatta vastaavat niiden jäsenvaltioiden siirtoverkonhaltijat tai siirtoinfrastruktuuria koskevien hankkeiden toteuttajat, joille hanke aiheuttaa positiivisen nettovaikutuksen, ja siltä osin kuin näitä kustannuksia ei ole katettu siirtorajoitusmaksuilla tai muilla maksuilla, verkon käyttäjät maksavat ne verkkoon pääsystä kyseisissä jäsenvaltioissa veloitettavina tariffeina. 2. Tämän artiklan säännöksiä sovelletaan liitteessä II olevan 1 kohdan a, b, c ja e alakohdassa vahvistettuihin luokkiin kuuluviin yhteistä etua koskeviin hankkeisiin, jos vähintään yksi hankkeen toteuttaja pyytää asianomaisilta kansallisilta viranomaisilta, että säännöksiä sovelletaan hankkeen kustannuksiin. Niitä sovelletaan tarvittaessa liitteessä II olevassa 3 kohdassa vahvistettuun luokkaan kuuluvaan yhteistä etua koskevaan hankkeeseen vain, jos markkinoiden kysyntää koskeva arvio on jo tehty eikä tosiasiallisesti aiheutuneita investointikustannuksia voida sen mukaan odottaa katettavan tariffeilla. 4. (...) Asianomaisten kansallisten sääntelyviranomaisten on rajatylittävissä kustannustenjaossa pyrittävä asianomaisia siirtoverkonhaltijoita kuullen keskinäiseen yhteisymmärrykseen muun muassa 3 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettujen tietojen perusteella. Niiden arvioinnin on perustuttava samaan skenaarioon, jota käytettiin valintamenettelyssä silloin, kun kyseisen yhteistä etua koskevan hankkeen sisältävä unionin luettelo laadittiin. Jos yhteistä etua koskeva hanke vähentää kielteisiä ulkoisvaikutuksia, kuten silmukkavirtoja, ja kyseinen yhteistä etua koskeva hanke toteutetaan kielteisen ulkoisvaikutuksen aiheuttavassa jäsenvaltiossa, tällaista vähentämistä ei saa pitää rajatylittävänä hyötynä eikä se sen vuoksi saa olla perusteena kustannustenjaolle sellaisen yhden tai useamman jäsenvaltion siirtoverkonhaltijalle, johon kyseiset kielteiset ulkoisvaikutukset kohdistuvat.	Rajat ylittäviä vaikutuksia aiheuttavien investointien mahdollistaminen 1. Liitteessä II olevan 1 kohdan a, b, c, d ja e alakohdassa ja 2 kohdan a alakohdassa vahvistettuihin luokkiin kuuluvien yhteistä etua koskevien hankkeiden sekä liitteessä II olevassa 3 kohdassa ja liitteessä IV olevassa 1 kohdan c alakohdassa vahvistettuun luokkaan kuuluvien yhteistä etua koskevien hankkeiden, silloin kun ne kuuluvat kansallisten sääntelyviranomaisten toimivaltaan, tosiasiallisesti aiheutuneista investointikustannuksista ylläpitokustannuksia lukuun ottamatta vastaavat niiden jäsenvaltioiden kantaverkonhaltijat tai siirto- ja/tai jakeluinfrastruktuuria koskevien hankkeiden toteuttajat, joille hanke aiheuttaa positiivisen nettovaikutuksen, ja siltä osin kuin näitä kustannuksia ei ole katettu siirtorajoitusmaksuilla tai muilla maksuilla, verkon käyttäjät maksavat ne verkkoon pääsystä kyseisissä jäsenvaltioissa veloitettavina tariffeina. 2. Tämän artiklan säännöksiä sovelletaan liitteessä II olevan 1 kohdan a, b, c, d ja e alakohdassa ja 2 kohdan a alakohdassa sekä liitteessä IV olevan 1 kohdan c alakohdassa vahvistettuihin luokkiin kuuluviin yhteistä etua koskeviin hankkeisiin, jos vähintään yksi hankkeen toteuttaja pyytää asianomaisilta kansallisilta viranomaisilta, että säännöksiä sovelletaan hankkeen kustannuksiin. Niitä sovelletaan tarvittaessa liitteessä II olevassa 3 kohdassa vahvistettuun luokkaan kuuluvaan yhteistä etua koskevaan hankkeeseen vain, jos markkinoiden kysyntää koskeva arvio on jo tehty eikä tosiasiallisesti aiheutuneita investointikustannuksia voida sen mukaan odottaa katettavan tariffeilla. 4. (...) Asianomaisten kansallisten sääntelyviranomaisten on rajatylittävissä kustannustenjaossa pyrittävä asianomaisia kantaverkonhaltijoita kuullen keskinäiseen yhteisymmärrykseen muun muassa 3 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettujen tietojen perusteella. Niiden arvioinnin on perustuttava samaan skenaarioon, jota käytettiin valintamenettelyssä silloin, kun kyseisen yhteistä etua koskevan hankkeen sisältävä unionin luettelo laadittiin. Jos yhteistä etua koskeva hanke vähentää kielteisiä ulkoisvaikutuksia, kuten silmukkavirtoja, ja kyseinen yhteistä etua koskeva hanke toteutetaan kielteisen ulkoisvaikutuksen aiheuttavassa jäsenvaltiossa, tällaista vähentämistä ei saa pitää rajatylittävänä hyötynä eikä se sen vuoksi saa olla perusteena kustannustenjaolle sellaisen yhden tai useamman jäsenvaltion kantaverkonhaltijalle, johon kyseiset kielteiset ulkoisvaikutukset kohdistuvat.

Perustelu

Älykkäät pienjänniteverkot ja älykkäät kaasuverkot antavat kansalaisille mahdollisuuden ryhtyä tuottajakuluttajiksi ja helpottavat energiakäännettä. Älykkäitä sähköverkkoja koskevat hankkeet ovat tällä hetkellä aliedustettuina PCI-luettelossa nykyisen TEN-E-asetuksen älykkäiden sähköverkkojen suppean määritelmän vuoksi. Tällä muutosehdotuksella pyritään laajentamaan kyseistä määritelmää.

Muutosehdotus 14

18 artiklan 4 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
4. Liitteessä II olevan 1 kohdan d alakohdassa sekä 2 ja 5 kohdassa vahvistettuihin luokkiin kuuluvat yhteistä etua koskevat hankkeet voivat saada unionin rahoitustukea myös töihin annettavien avustusten muodossa, jos asianomaiset hankkeen toteuttajat voivat osoittaa, että hankkeista aiheutuu merkittäviä myönteisiä ulkoisvaikutuksia esimerkiksi toimitusvarmuudelle, järjestelmän joustavuudelle, yhteisvastuulle tai innovoinnille, ja ne voivat esittää selkeää näyttöä siitä, että hankkeet ovat kaupallisesti kannattamattomia kustannus-hyötyanalyysin, liiketoimintasuunnitelman sekä erityisesti mahdollisten sijoittajien tai luotonantajien taikka tapauksesta riippuen kansallisen sääntelyviranomaisen tekemien arviointien mukaan.	4. Liitteessä II olevan 1 kohdan d alakohdassa sekä 2, 4 ja 5 kohdassa vahvistettuihin luokkiin kuuluvat yhteistä etua koskevat hankkeet voivat saada unionin rahoitustukea myös töihin annettavien avustusten muodossa, jos asianomaiset hankkeen toteuttajat voivat osoittaa, että hankkeista aiheutuu merkittäviä myönteisiä ulkoisvaikutuksia esimerkiksi toimitusvarmuudelle, järjestelmän joustavuudelle, yhteisvastuulle tai innovoinnille, ja ne voivat esittää selkeää näyttöä siitä, että hankkeet ovat kaupallisesti kannattamattomia kustannus-hyötyanalyysin, liiketoimintasuunnitelman sekä erityisesti mahdollisten sijoittajien tai luotonantajien taikka tapauksesta riippuen kansallisen sääntelyviranomaisen tekemien arviointien mukaan.

Perustelu

Elektrolyysilaitteistojen olisi oltava oikeutettuja Verkkojen Eurooppa -välineen rahoitukseen. Erityisesti alkuvaiheessa verkkoinvestoinnit riippuvat tuotantokapasiteetista, joten näitä kahta on tarkasteltava yhdessä. Elektrolyysilaitteistoilla on rajat ylittävä vaikutus, erityisesti jos ne yhdistävät vedyn tuotannon ja raja-alueiden kysynnän.

Muutosehdotus 15

Liite II

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
(3) vety: a) vedynsiirtoputket, jotka ovat usean verkonkäyttäjän käytettävissä avoimin ja syrjimättömin perustein ja jotka ovat pääasiassa korkeapaineisia vetyputkia, lukuun ottamatta kuitenkin paikallisia vedynjakeluputkia; b) edellä a alakohdassa tarkoitettuihin korkeapaineisiin vetyputkiin yhdistetyt maanalaiset varastot; c) nesteytetyn vedyn tai muihin kemiallisiin aineisiin sidotun vedyn vastaanotto-, varastointi- ja kaasuttamislaitokset tai paineenvähennyslaitokset vedyn syöttämiseksi verkkoon; d) kaikki vetyjärjestelmän turvallisen, varman ja tehokkaan toiminnan tai kaksisuuntaisen kapasiteetin mahdollistamisen kannalta välttämättömät laitteet tai laitteistot, mukaan lukien kompressoriasemat.	(3) vety: a) vedynsiirtoputket, jotka ovat usean verkonkäyttäjän käytettävissä avoimin ja syrjimättömin perustein ja jotka ovat pääasiassa korkeapaineisia vetyputkia, lukuun ottamatta kuitenkin paikallisia vedynjakeluputkia; b) edellä a alakohdassa tarkoitettuihin korkeapaineisiin vetyputkiin yhdistetyt maanalaiset varastot; c) nesteytetyn vedyn tai muihin kemiallisiin aineisiin sidotun vedyn vastaanotto-, varastointi- ja kaasuttamislaitokset tai paineenvähennyslaitokset vedyn syöttämiseksi verkkoon; d) kaikki vetyjärjestelmän turvallisen, varman ja tehokkaan toiminnan tai kaksisuuntaisen kapasiteetin mahdollistamisen kannalta välttämättömät laitteet tai laitteistot, mukaan lukien kompressoriasemat;

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jokainen a, b, c ja d alakohdassa luetelluista rakenteista voi olla vasta rakennettu rakenne tai maakaasukäytöstä vetykäyttöön muutettu rakenne tai näiden kahden yhdistelmä.	e) kaikki laitteet tai laitteistot, jotka mahdollistavat puhtaan vedyn käytön polttoaineena liikennealalla Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T) ydinverkossa ja kattavassa verkossa. Jokainen a, b, c ja d alakohdassa luetelluista rakenteista voi olla vasta rakennettu rakenne tai maakaasukäytöstä vetykäyttöön muutettu rakenne tai näiden kahden yhdistelmä.

Perustelu

Lisäys parantaa liikenne- ja energiapolitiikan keskinäisiä kytköksiä. On tärkeää, että asetukseen sisällytetään sekä TEN-T-runkoverkko että kattava TEN-T-verkko, koska näin se olisi paremmin linjassa nykyisten vetylaaksoalueiden kanssa, joissa suunnitellaan laajamittaisia vetyinvestointeja.

Muutosehdotus 16

Liite IV

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
LIITE IV YHTEISTÄ ETUA KOSKEVIEN HANKKEIDEN JA KESKINÄISTÄ ETUA KOSKEVIEN HANKKEIDEN ARVIOINTIPE- RUSTEISIIN LIITTYVÄT SÄÄNNÖT JA INDIKAATTORIT c) Älykkäät sähköverkot: Hanke on suunniteltu suurjännite- tai keskijännitetasen laitteille ja laitteistoille. Siihen osallistuu siirtoverkonhaltijoita , siirto- ja jakeluverkonhaltijoita tai jakeluverkonhaltijoita vähintään kahdesta jäsenvaltiosta. Jakeluverkonhaltijat voivat osallistua ainoastaan sellaisten vähintään kahden jäsenvaltion siirtoverkonhaltijoiden tuella, jotka ovat tiiviisti mukana hankkeessa ja varmistavat yhteentoimivuuden. Hankkeen piiriin kuuluu vähintään 50 000 sähkön käyttäjää, tuottajaa, kuluttajaa tai tuottajakuluttajaa kulutusalueella, jolla vuosikulutus on vähintään 300 gigawattituntia, josta vähintään 20 prosenttia on peräisin erilaisista uusiutuvista energialähteistä.	LIITE IV YHTEISTÄ ETUA KOSKEVIEN HANKKEIDEN JA KESKINÄISTÄ ETUA KOSKEVIEN HANKKEIDEN ARVIOINTIPE- RUSTEISIIN LIITTYVÄT SÄÄNNÖT JA INDIKAATTORIT c) Älykkäät sähköverkot: Hanke on suunniteltu pääasiassa suurjännite- tai keskijännitetasen laitteille ja laitteistoille. Siihen osallistuu vähintään kahden jäsenvaltion siirto- tai jakeluverkonhaltijoita, jotka kattavat vähintään 50 000 sähkön käyttäjää, jotka tuottavat tai kuluttavat sähköä tai tekevät molempia kulutusalueella, jolla vuosikulutus on vähintään 300 gigawattituntia, josta vähintään 20 prosenttia on peräisin luonteeltaan vaihtelevista uusiutuvista energialähteistä. Hankkeella voidaan myös ennakoida virtuaalista rajat ylittäviä yhteyksiä.

Perustelu

Älykkäät pienjänniteverkot antavat kansalaisille mahdollisuuden ryhtyä tuottajakuluttajiksi ja helpottavat energiakäännettä. Älykkäitä sähköverkkoja koskevat hankkeet ovat tällä hetkellä aliedustettuina PCI-luettelossa nykyisen TEN-E-asetuksen älykkäiden sähköverkkojen suppean määritelmän vuoksi. Tällä muutosehdotuksella pyritään laajentamaan kyseistä määritelmää.

II. POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

1. suhtautuu myönteisesti ehdotukseen asetukseksi Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien (TEN-E) suuntaviivojen tarkistamisesta. Komitea toteaa, että vaikka nykyisen asetuksen tavoitteet pätevät edelleen suurelta osin, nykyinen TEN-E-kehys ei vielä täysin vastaa muutoksia, joita energijärjestelmään on odotettavissa uudesta poliittisesta tilanteesta ja vuodelle 2030 asetettujen tavoitteiden nostamiseen tähtäävän teknologian nopeasta kehityksestä sekä Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa vuodelle 2050 asetetusta ilmastoneutraaliustavoitteesta johtuen. Komitea korostaa, että ilmastomuutoksella, jota ei nyt voida estää, on merkittävä vaikutus Euroopassa hillitsemis- ja sopeutumistoimista huolimatta, ja kehottaa siksi komissiota ja jäsenvaltioita tehostamaan toimiaan energiainfrastruktuurin ajantasaistamiseksi, sillä se on keskeinen energiakäänteen mahdollistaja. Tässä yhteydessä on varmistettava ilmaston- ja luonnonsuojelu ja noudatettava kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisia kestävyyskriteerejä.

2. on tyytyväinen siihen, että tulevassa kehyksessä säilytetään alueellisten ryhmien keskeinen rooli yhteistä etua koskevien hankkeiden (*Project of Common Interest*, PCI) yksilöinti- ja valintaprosessissa, jossa on ensiarvoisen tärkeää taata asianmukainen alueellinen ja paikallinen edustus.

3. pitää tervetulleena ehdotusta päivittää yhteistä etua koskevien hankkeiden (PCI-hankkeiden) luetteloa siten, että siinä otetaan riittävällä tavalla huomioon viimeisin teknologinen kehitys ja että se kattaa kaikki asiaankuuluvat infrastruktuuriluokat ilmastoneutraalius- ja toimitusvarmuustavoitteiden saavuttamiseksi. Komitea on erityisen tyytyväinen älykkäiden verkkoratkaisujen sisällyttämiseen, älykkäiden järjestelmien integrointiin (sähköstä kaasuksi -järjestelmä ja muut alat), vedyn ja synteettisten kaasujen tuotantoon uusiutuvista energialähteistä, elektrolyysilaitteisiin, merellä sijaitseviin verkkoihin ja jakelujärjestelmiin. Komitea korostaa, että uusiutuvista energialähteistä ja hukkalämmöstä saatuun kaukolämmitykseen ja -jäähdytykseen liittyy suuria mahdollisuuksia, joissakin tapauksissa myös alueellisesti ja jäsenvaltioiden rajojen yli. Komitea suhtautuu myönteisesti siihen, että metaanikaasuinfrastruktuuri ja öljyputket jätetään soveltamisalan ulkopuolelle, jos tällä ei ole kielteisiä vaikutuksia tai ei-toivottuja sivuvaikutuksia paikallisen tai alueellisen erityistilanteen vuoksi.

4. on tyytyväinen siihen, että kaikki hankkeet täyttävät pakolliset kestävyysvaatimukset ja noudattavat Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa vahvistettua vahingon välttämisen periaatetta (EU:n luokitusjärjestelmäasetuksen 17 artiklan mukaisesti ⁽¹⁾), mikä on suuri askel kohti EU:n yhteisten vihreiden tavoitteiden saavuttamista.

5. huomauttaa, että TEN-E-kehysten puitteissa toteutettavien hankkeiden arvioinnissa on otettava huomioon monia tekijöitä, jotka johtuvat erityisesti energiakäänteeseen ja ilmastotavoitteiden aiheuttamista paikallisista ja alueellisista erityishaasteista, energian vakauden, turvallisuuden ja tarjonnan merkityksestä, kaikkien Euroopan kansalaisten mahdollisuuksista käyttää sähköä ja samalla pyrkimyksestä energian kohtuuhintaisuuteen, energiaköyhyyden torjumisesta, yhteydestä kansallisiin, alueellisiin ja paikallisiin energiastrategioihin sekä johdonmukaisuudesta jo olemassa olevien ohjelmien ja hankkeiden kanssa.

6. painottaa, että energiainfrastruktuurilla on ratkaisevan tärkeä rooli energiakäänteessä ja että sillä voi olla merkittäviä ympäristö- ja talousvaikutuksia. Komitea kehottaa näin ollen komissiota perustamaan alueellisia ryhmiä varten pysyvän mekanismin, jonka avulla ne voivat käydä vuoropuhelua asianomaisten paikallis- ja alueviranomaisten kanssa ja joka on yhdenmukainen energiaunionin hallinnosta annetulla asetuksella luodun monitasoisen ilmasto- ja energiavuoropuhelun kehysten kanssa.

7. korostaa lupien myöntämistä koskevan vankan kehysten tarvetta. Tällä hetkellä lupamenettelyt, myös yhteistä etua koskevien hankkeiden osalta, ovat edelleen hyvin pitkiä. Ristiriitaiset jo olemassa olevat menettelyt, joihin toisinaan yhdistyy erityinen institutionaalinen tilanne, voivat vaikeuttaa edistymistä tietyissä jäsenvaltioissa. Tämän lisäksi julkista vastustusta voi esiintyä myös siksi, ettei sidosryhmien sitoutumiseen kiinnitetä riittävästi huomiota.

8. kehottaa harkitsemaan huolellisesti ensisijaisen aseman myöntämistä yhteistä etua koskeville hankkeille ja epäämään sen sellaisten hankkeiden osalta, joilla voi olla kielteisiä vaikutuksia ilmastoon tai suojeltuihin luontotyyppeihin tai lajeihin.

9. korostaa, että lupamenettelyt on hoidettava asianmukaisella huolellisuudella. AK tukee kuitenkin ehdotetun asetuksen 10 artiklassa esitettyjä toimia, joilla varmistetaan lupamenettelyjen kohtuullinen valmistumisaika eri tapauksissa. Tässä yhteydessä on olennaisen tärkeää perustaa keskitettyjä asiointipisteitä, joilla on riittävästi toimivaltaa, päätösvaltaa ja selkeät määräajat. Tämä puolestaan lisää hankkeiden osallistujien turvallisuutta ja parantaa näiden riskialttiuden arviota näiden ryhtyessä tähän prosessiin.

10. suhtautuu myönteisesti siihen, että Euroopan unionissa kiinnitetään yhä enemmän huomiota puhtaan, ensisijaisesti uusiutuvista energialähteistä tuotetun vedyn rooliin, ja pitää tervetulleena tätä Euroopan komission ehdotusta, joka vastaa AK:n kehoitukseen ottaa käyttöön markkinoiden kehittämistä ja infrastruktuuria tukeva EU:n oikeudellinen kehys markkinoiden kehittämistä ja infrastruktuuria varten tarkistamalla asiaankuuluvaa Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevaa EU:n lainsäädäntöä ja erityisesti mukauttamalla asianmukaisesti Euroopan laajuisiin energiaverkkoihin perustuvien yhteistä etua koskevien hankkeiden vaatimuksia ⁽²⁾ ja unionin laajuisia kymmenvuotisia verkonkehittämissuunnitelmia. Komitea suhtautuu myös myönteisesti siihen, että TEN-E-asetukseen sisällytetään tietyitä uusia vetyinfrastruktuuriluokkia, kuten vedyn siirtojärjestelmät (mukaan lukien olemassa olevien maakaasuputkien muuntamisen puhdasta vetyä varten), jakelu ja säilytys sekä elektrolyysilaitteistot, joiden on oltava oikeutettuja Verkkujen Eurooppa -välineestä myönnettävään rahoitukseen.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2020/852, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2020, kestävästä sijoittamisesta helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta (EUVL L 198, 22.6.2020, s. 13).

⁽²⁾ Lausunto ”Kohti puhdasta vetyä koskevaa etenemissuunnitelmaa – paikallis- ja alueviranomaisten panos ilmastoneutraaliin Eurooppaan” – Birgit Honé (DE, PES) (CoR 2020-549).

11. korostaa sähköistämisen ja puhtaan vedyn roolin tärkeyttä fossiilisista polttoaineista irtautumisessa ja saastuttavien alojen, kuten teollisuuden ja raskaan liikenteen, jatkuvien päästöjen vähentämisessä tapauksissa, joissa välitön sähköistäminen voi olla vähäistä. Komitea muistuttaa, että uusiutuvan vedyn olisi oltava etusijalla ja että vähähiilistä vetyä olisi käytettävä hiilestä irtautumiseen, kunnes uusiutuvalla vedyllä voidaan yksin hoitaa tämä tehtävä. AK kehottaakin EU:n toimielimiä, jäsenvaltioita ja teollisuutta lisäämään uusiutuvan sähkön ja vedyn kapasiteettia, jotta voidaan välttää turha kilpailu vedyn tuotantoon ja muihin uusiutuvien energialähteiden suoriin käyttötarkoituksiin hyödynnettävien elektrolyysilaitteistojen välillä ⁽³⁾. Komitea kehottaa lisäksi komissiota selkeyttämään ”uusiutuvien” kaasujen taksonomiaa.

12. korostaa, että ilmastoneutraali liikenne (liikkuvuus) ja puhtaan vedyn tuotanto edellyttävät uusiutuvan energian tuotantokapasiteetin ja -teknologioiden oikea-aikaista ja merkittävää lisäämistä EU:ssa.

13. korostaa sen merkitystä, että TEN-E-asetuksen mukaiset toimet ovat täysin linjassa asiaankuuluvien suunnittelu- välineiden, erityisesti kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien, kanssa. Komitea muistuttaa tässä yhteydessä, että on tärkeää, että paikallis- ja alueviranomaiset voivat osallistua täysipainoisesti asianomaisten jäsenvaltioiden kansallisiin energia- ja ilmastosuunnitelmiin, ja toivoo, että paikallis- ja alueviranomaiset ovat parhaalla mahdollisella tavalla edustettuina koko prosessin ajan.

14. muistuttaa, että liikenneala vastaa neljäsosasta EU:n hiilidioksidipäästöistä ja on ainoa ala, missä päästöjä ei ole vähennetty vuoden 1990 perustasoon verrattuna. Komitea korostaa, että vedyn on mahdollista olla yksi liikennemuotojen hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen käytettävistä välineistä erityisesti silloin, kun täydellinen sähköistäminen on vaikeaa tai ei vielä mahdollista. Se tähdentää, että tankkausinfrastruktuurin käyttöönotto on välttämätöntä, jotta voidaan edistää vedyn käyttöä liikennealalla.

15. katsoo, että Euroopan laajuista liikenneverkkoa (TEN-T) koskevan asetuksen ⁽⁴⁾ tarkistuksessa olisi kiinnitettävä paljon enemmän huomiota kuorma-autojen ja linja-autojen sekä sisävesiliikenteen vähähiilisiin käyttövoimateknologioihin, kuten sähkömoottoreihin, jotka saavat sähkönsä vetypolttockennoista tai ajojohdinten kautta, yhdessä biokaasun ja sellaisten muiden energiamuotojen kanssa, jotka täyttävät kestäväpohjaisuuden ja kasvihuonekaasujen vähentämisen vaatimukset. Asiaankuuluvan infrastruktuurin kehittäminen ydinverkon ja kattavan verkon verkkokäytävillä on ennakkoedellytys näiden teknologioiden laajaan käyttöönottoon. Tähän tarkoitukseen olisi varattava riittävästi rahoitusta Verkkojen Eurooppa -välineestä.

16. korostaa tarvetta luoda synergioita TEN-T:n, TEN-E:n ja vaihtoehtoisten polttoaineiden strategioiden välille ja suhtautuu tältä osin myönteisesti komission aikomukseen kehittää vetytankkauspisteinfrastruktuuria kestävä ja älykkään liikkuvuuden strategian mukaisesti ja tarkastella uudelleen vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurista annetun direktiivin tarkistusta, joka tarjoaa mahdollisuuden asettaa erityisiä vaatimuksia ja yhdenmukaistettuja vaatimuksia vetyhuoltoasemien tiheydestä vaihteellisessa käyttöönotossa jäsenvaltioissa, alueilla, kaupungeissa ja kunnissa.

17. katsoo, että olisi omaksuttava ennakoluulottomampi lähestymistapa rajat ylittävien hankkeiden määrittelyssä, jotta voidaan tarkastella suurten siirtohankkeiden lisäksi myös paikallisia, hajautettuja ja useissa tapauksissa osallistavia älykkäitä verkkohankkeita, joilla ei ole fyysisiä rajoja. Kansalliset rajat ylittävät alueelliset ja paikalliset hajautetut hankkeet voisivat tuoda myönteisiä vaikutuksia paitsi alueellisiin ja valtakunnallisiin järjestelmiin myös eri jäsenvaltioiden välille esimerkiksi integroimalla uusiutuvia energialähteitä, ratkaisemalla ruuhkautumongelmia ja välttämällä kielteisiä ulkoisvaikutuksia.

18. korostaa, että jotta voidaan parhaiten palvella EU:n energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamista ja parantaa asiakkaiden vaikutusmahdollisuuksia, TEN-E-kehystä on muutettava niin, että se kattaa täysin ”tuottajakuluttajien”, paikallisten energiayhteisöjen ja uusien teknologioiden panokset ja hyötyy niistä ⁽⁵⁾. Komitea korostaa pien- ja keskijännitteisen sähköverkon merkitystä alueilla, joille on luotava tarvittava infrastruktuuri, jotta hajautettu joukko uusia tuottajia voi syöttää sähköä energijärjestelmään. AK korostaa tarvetta yhdistää uudet pientuottajat pien- ja keskijänniteverkkoon ja kehottaa komissiota laatimaan kehyksen, jossa voidaan yhdistää useita pieniä hankkeita, jotta ne pystyisivät täyttämään voimassa olevan lainsäädännön vaatimukset. Tämän seikan osalta joustavuus on erittäin tärkeää, jotta paikallis- ja alueviranomaiset voivat perustaa tietynlaisia yhdistettyjä hankkeita ja mahdollisesti saada rahoitusta näihin toimiin.

⁽³⁾ Euroopan parlamentti on esittänyt täydentävyysperiaatteen mietinnössään ”Euroopan vetystrategiasta” (A9-0116 / 2021 ITRE Jens Geier).

⁽⁴⁾ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2021-0116_FI.html#_ftn20

⁽⁵⁾ Kuten energian varastointi, kulutusjousto, mikroverkot (mahdollisesti rajat ylittävät), sähköinen liikkuvuus.

19. huomauttaa, että TEN-E-asetus, joka on keskeinen osa Euroopan unionin energiainfrastruktuurin kehittämistä ja siten ratkaiseva tekijä ilmastoneutraaliuden saavuttamisessa, on yleisesti ottaen toissijaisuusperiaatteen aktiivisen toteuttamisen ja suhteellisuusperiaatteen mukainen. Komitea painottaa alueellisen yhteistyön lisäarvoa rajatylittävien hankkeiden toteuttamisessa, avoimuutta, sääntelyvarmuutta ja rahoituksen saantia. Komitea kehottaa ottamaan paikallis- ja alueviranomaiset täysipainoisesti toimintaan mukaan kumppaneina eikä ainoastaan sidosryhminä edellä mainittujen toissijaisuusperiaatteen aktiivisen toteuttamisen periaatteen ja suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

Bryssel 1. heinäkuuta 2021.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Apostolos TZITZIKOSTAS

ISSN 1977-1053 (sähköinen julkaisu)
ISSN 1725-2490 (painettu julkaisu)

**Euroopan unionin
julkaisutoimisto**
L-2985 Luxembourg
LUXEMBURG

FI